

TÜRKİYE LİMANCILIK SEKTÖRÜ 2025 RAPORU

TÜRKİYE'DEN DÜNYAYA

Liman ve Sınır Güvenliği için
Tek Yerli Xray Tır/Konteyner Tarama Sistemi

Limanlarımıza yönelik **X-Ray Tarama ve Görüntüleme Sistemleri** geliştiren **MS SPEKTRAL Savunma Sanayi AŞ**, gerçekleştirdiği ihracatlarla **tüm dünyada** ürünlerini yaygınlaştırmaya devam ediyor.

msspektral

TÜRKİYE LİMAN İŞLETMECİLERİ DERNEĞİ

TÜRKİYE LİMANCILIK SEKTÖRÜ 2025 RAPORU

Emniyetli ve Güvenli Limanlar

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	6
SUNUŞ	8
ÖNSÖZ	9
ÜYELERİMİZ	10
1. BÖLÜM: GÜNCEL GELİŞMELER	11
1.1. Dünya Ekonomisi ve Ticaretindeki Gelişmeler	13
1.1.1. Genel Ekonomik Değerlendirme	13
1.1.2. Küresel Ticarete Beklentiler, Öngörüler ve Eğilimler	17
1.2. Türkiye Ekonomisi ve Ticaretindeki Gelişmeler ve Beklentiler	29
2. BÖLÜM: DÜNYADA DENİZCİLİK VE LİMANCILIK SEKTÖRÜ	35
2.1. Dünya Deniz Ticaretindeki Gelişmeler	37
2.1.1. Denizyolu Taşımaları	41
2.1.2. Deniz Ticaret Filosu	42
2.1.3. Konteyner Taşımacılığı ve Konteyner Hat Operatörleri	48
2.1.4. Gemi İnşa Sanayii	53
2.1.5. Gemi Geri Dönüşüm Sektörü	53
2.2. Kuru Dökme Yükler	54
2.3. Konteyner Ticareti	58
2.4. Sıvı Yükler	60
2.5. Kruvaziyer Sektörü	61
2.6. Dünya Limancılık Sektöründeki Gelişmeler	64
2.6.1. Majör Limanlardaki Gelişmeler	64
2.6.2. Limanlardaki Gemi Performansları	69
2.7. Düzenli Hat Deniz Taşımacılığı Liman Bağlantı Endeksinde (LSCI) Türkiye	72
3. BÖLÜM: TÜRK LİMANCILIK SEKTÖRÜ	75
3.1. Türkiye Limanlarındaki Gelişmeler	76
3.2. Kuru Dökme ve Genel Kargo Limanları	92
3.3. Konteyner Limanları	96
Uzman Görüşü: Arcan FAYATORBAY	102
3.4. Sıvı Yük Limanları	106
Uzman Görüşü: Selçuk DENİZHAN	110
3.5. Tekerlekli Yük Limanları	112
Uzman Görüşü: Bilgin İŞLER	118
3.6. Yolcu Limanları	121
Uzman Görüşü: Aziz GÜNGÖR	124

4. BÖLÜM: EMNİYETLİ ve GÜVENLİ LİMANLAR	127
4.1. Denizcilikte Emniyet ve Güvenlik	129
4.2. Emniyetli Limanlar	132
ÖZEL DOSYA 1: GEMİLERDE STABİLİTE TEHLİKELERİ VE ALINACAK TEDBİRLER	142
4.3. Güvenli Limanlar	148
ÖZEL DOSYA 2: LİMANLARDA SİBER GÜVENLİK	156
Uzman Görüşü: Faruk DOĞAN	170
Uzman Görüşü: Av. Çiğdem TANKURT	174
5. BÖLÜM: TÜRKİYE LİMANCILIK SEKTÖRÜNÜN GÜNDEMİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	175
5.1. Türkiye Limancılık Sektörünün Teşvik ve Yatırım İhtiyaçları	176
5.2. Liman Alanlarının Genişletilmesi ve Kullanım Sözleşmeleri	177
5.3. Limanların Demiryolu ve Lojistik Bağlantılarının Güçlendirilmesi	177
5.4. Türkiye’de Liman Yönetim Modeli Eksikliği ve Mevzuat Sorunları	177
5.5. Yeşil Dönüşüm ve Yenilenebilir Enerji Kullanımı	178
ÜYE LİMANLARIMIZ	181
KAYNAKÇA	259
ŞEKİLLER LİSTESİ	264
TABLolar LİSTESİ	266

SUNUŞ

Deniz taşımacılığı küresel ticaretin temel unsurlarından birisi olarak dünya ekonomisini güçlendirir ve küresel ticareti mümkün kılar. Ancak son yıllarda, denizcilik sektöründe verimlilik, güvenilirlik ve sürdürülebilirliği tehdit eden pek çok zorluk ortaya çıkmıştır. Özellikle Süveyş ve Panama kanalları gibi stratejik deniz geçitlerinin küresel taşımacılık için önemli avantajlar sağlamasının yanında büyük riskler de barındırdığı görülmüştür. Bu geçitlerde meydana gelen aksaklıkların iklimsel, jeopolitik ve operasyonel sonuçları küresel ticarete ciddi kesintilere yol açmaktadır.

2021’de Süveyş Kanalı’nda Ever Given gemisinin karaya oturması, bu tür aksaklıkların ticaret üzerindeki geniş çaplı etkilerini gözler önüne sermiştir. 2019 yılında başlayan ve 2 yıl kadar süren COVID-19 pandemisi, Süveyş Kanalı ve Panama Kanalı’ndaki sıkıntılar, Ukrayna savaşı ve son olarak Kızıldeniz’deki güvenlik tehditleri gibi gelişmeler denizcilik sektörünü derinden etkilemiştir. 2023 sonlarından itibaren Kızıldeniz’deki kriz nedeniyle büyük tonajlı gemiler Süveyş Kanalı’ndan kaçınarak daha

uzun rotalar izlemek zorunda kalmış, bu da taşımacılık maliyetlerini ve transit süreleri artırmıştır. Benzer şekilde Panama Kanalı’ndaki su seviyesinin düşmesi, günlük gemi geçişlerinin azalmasına ve alternatif ve daha uzun rotaların kullanılmasına neden olmuştur. Tüm bu olayların etkileri derin olmuştur.

Tüm bu değişimler, denizcilik sektöründe yalnızca maliyetleri artırmakla kalmamış, çevresel etkileri de derinleştirmiştir. Gemilerin daha uzun rotalara yönlendirilmesi yakıt tüketimini ve karbon emisyonlarını artırarak sürdürülebilirlik açısından ciddi sonuçlar ortaya çıkarmaktadır. Tüm bu faktörler, küresel deniz taşımacılığının kırılganlığını artırmış ve sektördeki aksaklıkları olağan hale getirmiştir.

2006 yılından bu yana düzenli olarak yayınlanan TÜRLİM Limancılık Sektörü Raporunun 2025 yılındaki bu son sayısı, yukarıda bahsedilen tüm gelişmeler ışığında ve ayrıca “Emniyetli ve Güvenli Limanlar” teması ile hazırlanmıştır. Raporun hazırlanmasına emeği olan danışmanlarımıza, üyelerimize ve TÜRLİM çalışanlarına teşekkürlerimi sunarım.

TÜRLİM, Atatürk’ün denizcilik sektörüne yönelik stratejik vizyonunu ve kamu yararını temel alarak sürdürülebilir limancılık hedeflerine katkı sağlayacak çözüm önerileri sunmaya devam edecek, ayrıca daha çevreci, verimli, emniyetli ve güvenli liman hizmetleri geliştirmeye yönelik çalışmalarını sürdürecektir.

Hamdi ERÇELİK

Türkiye Liman İşletmecileri Derneği (TÜRLİM)
Yönetim Kurulu Başkanı

ÖNSÖZ

Türkiye Limancılık Sektörü 2025 Raporu, güncel gelişmelere ışık tutarak deniz ticaretini ve limancılık sektörünü etkileyen yakın geçmişteki olayları kapsamlı bir şekilde değerlendirmektedir. Güncel konuları ve olayları anlamak, sonuçları yorumlamak, ders çıkarmak ve adım atabilmek amacıyla hazırlanan bu rapor, limancılık sektörü için kılavuz olma misyonunu sürdürmektedir.

Raporda, 2023 ve 2024 yıllarına ilişkin denizcilik sektörünün somut çıktıları, verileri ve istatistiki değerlendirmeleri sunulmuştur. Dünya ve Türkiye ekonomisi ile ticaretindeki güncel gelişmelerden başlayarak, denizcilik ve limancılık sektörünün küresel ve yerel boyutları kapsamlı bir şekilde ele alınmıştır. Dünya deniz ticaretindeki gelişmeler, konteyner taşımacılığı, kuru dökme yükler, sıvı yükler, kruvaziyer sektörü, gemi inşa sanayii ve gemi geri dönüşüm sektörü gibi kritik unsurlar detaylı bir şekilde incelenmiştir. Türkiye limancılık sektöründeki gelişmeler ise uzman görüşleriyle birlikte değerlendirilmiştir. Bunun yanı sıra, emniyetli ve güvenli limanlar başlığı altında denizcilikte emniyet, güvenlik, stabilite tehlikeleri ve siber güvenlik gibi özel dosyalar yer alırken, Türkiye limancılık sektörünün gündemi, teşvik ihtiyaçları, demiryolu-lojistik bağlantıları, yeşil dönüşüm ve mevzuat sorunları gibi çözüm önerileri de ele alınmıştır.

Bu raporun hazırlanmasında temel verileri sağlayan ve desteklerini esirgemeyen T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'na, İMEAK Deniz Ticaret Odası'na ve değerli üyelerimize teşekkür ederiz. Ayrıca, emeği geçen TÜRK LİM Yönetim Kurulu Üyelerine, çalışanlarımıza, raporu kaleme alan Dr. Ersel Zafer ORAL ve Prof. Dr. Soner ESMER'e ve katkılarından dolayı TÜRK LİM Genel Sekreteri Sayın Faruk DOĞAN'a içten teşekkürlerimizi sunarız. Raporun limancılık sektörüne katkı sağlamasını temenni ederiz.

**Türkiye Liman İşletmecileri Derneği
2025**

ÜYELERİMİZ

AKÇANSA AMBARLI
AKÇANSA ÇANAKKALE
AKSA AKRİLİK
AK-TAŞ
ALTAŞ AMBARLI
ALTINTEL
ANADOLUPORT
ASBAŞ
ASSAN
ASYAPORT
ATAKAŞ
AUTOPORT
AVES (SAVKA)
BATILİMAN
BELDEPORT
BODRUM CRUISE PORT
BORUSAN
CEYPORT TAŞUCU
CEYPORT TEKİRDAĞ
ÇANAKKALE LİMANI
ÇELEBİ BANDIRMA
ÇOLAKOĞLU
DFDS
DİLER
DP WORLD EVYAP
EFESAN
EGE GÜBRE
EGE PORT KUŞADASI
EKİNCİLER
EMBA
ERDEMİR
EREN PORT
FORD OTOSAN
GEMPORT
GİRESUNPORT
GLOBAL TERMİNAL
HOPAPORT
IC KARASU

İÇDAŞ-1
İÇDAŞ-2
İDÇ
İGSAŞ
İSDEMİR
KORUMA KLOR
KROMAN ÇELİK
KUMPORT
LİKİTPORT
LİMAKPORT
LİMAŞ
MARDAŞ
MARPORT
MARTAŞ
MESBAŞ
MİP
MMK METALURJİ
NEMPORT
NUH ÇİMENTO
PETKİM
POLİPORT
PORT YARIMCA
QTERMINALS ANTALYA
RİPORT
RODAPORT
SAMSUNPORT
SOCAR TERMINAL
SOLVENTAŞ
TFS
TOROSPORT CEYHAN
TOROSPORT SAMSUN
ULUSOY
YALOVA RO-RO
YEŞİLOVACIK
YEŞİLYURT
YILDIZ ENTEGRE
YILPORT GEBZE
YILPORT KÖRFEZ
ZEYPORT

1. BÖLÜM
**GÜNCEL
GELİŞMELER**

EMNİYETLİ VE GÜVENLİ LİMANLAR

KONTEYNER TANIMA
SİSTEMLERİ

TERMAL KAMERA
ÇÖZÜMLERİ

KANTAR OTOMASYON

KİŞİSEL KORUYUCU
EKİPMAN TESPİTİ

YAPAY ZEKA DESTEKLİ CCTV
PLAKA TANIMA
DÜŞEN İNSAN ALGILAMA
SINIR İHLALİ

MERKEZİ VIDEO YÖNETİM
YAZILIMI

LİMANLARIN DİJİTAL DÖNÜŞÜMÜ KAPSAMINDA YAPAY ZEKA DESTEKLİ
UÇTAN UCA YAZILIM VE DONANIM ÇÖZÜMLERİ

NANOTEK
Yazılım ve Elektronik Güvenlik Sistemleri

nanotekyazilim.com
+90 216 804 0100
info@nanotekyazilim.com

1. BÖLÜM: GÜNCEL GELİŞMELER

1.1. Dünya Ekonomisi ve Ticaretindeki Gelişmeler¹

Küresel büyüme oranları 2000'li yılların başındaki ortalama büyüme oranlarından halen uzaktır. 2000-2019 yılları arasında küresel büyüme %3,7 olarak gerçekleşmiştir. Küresel enflasyon 2022 yılında %8'in üzerine çıkmıştır. 2025 ve 2026 yıllarında küresel büyümenin %3,3 seviyesinde olması ve yükselen küresel manşet enflasyonunun (TÜFE) 2025'te %4,2'ye, 2026'da ise %3,5'e gerilemesi tahmin edilmektedir. Ekonomik olarak gelişmiş ülkelerin, gelişmekte olan ülkelere kıyasla daha hızlı toparlanması öngörülmektedir.

Ekonomik politikalardaki belirsizlikler, ülkeler arasında farklılık göstermekle birlikte keskin şekilde artmıştır. Dünyada pek çok kritik ülkede 2024'te yeni seçilen ve 2025'te yeni seçilecek hükümetler nedeniyle politika değişikliklerine ilişkin beklentiler, ekonomik göstergelerin düşük oranlarda seyretmesine neden olmaktadır. Bazı Asya ve Avrupa ülkelerinde yaşanan siyasi istikrarsızlık piyasaları sarsmış, mali ve yapısal politikalara ilişkin ilerlemelerin azalması nedeniyle ilave belirsizlikler ortaya çıkmıştır. Ayrıca Orta Doğu'dakiler de dahil olmak üzere jeopolitik gerilimler ve küresel ticaret sürtüşmeleri yüksek oranda seyretmeye devam etmektedir. Bu durum belirsizlikleri artırmaktadır.

Bu bölümde 2024 yılı ve yakın döneme ilişkin dünya ekonomisi ve ticaretindeki gelişmeler ayrı başlıklar altında incelenmiştir.

1.1.1. Genel Ekonomik Değerlendirme

Rusya Federasyonu-Ukrayna Savaşı, Süveyş Kanalı'nda yaşanan olumsuzluklar ve raporun ilerleyen bölümlerinde sıklıkla bahsedilecek olan olumsuzluklara rağmen küresel ekonomik istikrarın sürdüğü söylenebilir. Ancak küresel risk görünümünün, orta vadede aşağı yönlü bir seyir içinde olduğu, yani risklerin azalma eğiliminde olduğu görülmektedir.

¹Bu başlık altındaki veriler ağırlıklı olarak OECD, IMF, Dünya Ticaret Örgütü ve UNCTAD haber bültenlerinden derlenmiştir. Bu bölüm Şubat 2025 döneminde yazıldığı için 2025 yılına ilişkin veriler genellikle tahmini verilerdir.

ABD’de büyüme beklenirken, politik riskler nedeniyle diğer ülkelerde küçülmeler öngörülmektedir. Aslında ekonomik istikrar, doğal olarak ülkeler arasında büyük farklılıklar göstermektedir. 2024 yılında bazı önemli Asya ve Avrupa ekonomilerinde hayal kırıklığı yaratan veri açıklamalarının ardından, 2024 yılının üçüncü çeyreğinde küresel GSYH büyümesi beklentiler çerçevesinde gerçekleşmiştir. Çin’deki büyüme yıllık bazda %4,7 ile beklentilerin altında kalmıştır. Küresel ihracat oranındaki gelişmeler, diğer verilerdeki durağanlığı az da olsa telafi etmiştir. Özellikle Türkiye ve dünya genelinde emlak piyasasındaki durgunluk ve düşük tüketici güven endeksleri, tüketimin beklenenden daha yavaş ilerlediğini göstermektedir. Çin gibi diğer üretim merkezlerinde de iyileşme yavaştır. Örneğin Hindistan’da büyüme, özellikle sanayi faaliyetlerinde beklenenden çok daha yavaş gerçekleşmiştir. Avrupa Birliği’nde ise Almanya’nın performansı diğer üye ülkelerinin gerisinde kalmıştır. Bu nedenle Euro Bölgesi’nde büyüme düşük seviyelerde kalmıştır. Bölgede tüketim artsa da imalat sektöründe ve mal ihracatında zayıf görünüm sürmüştür. Bir diğer ihracat ülkesi olan Japonya’da üretim, geçici arz kesintileri nedeniyle az da olsa daralmıştır. Buna karşın, Amerika Birleşik Devletleri’ndeki ivme güçlü kalmaya devam etmiş ve ekonomi üçüncü çeyrekte güçlü tüketimin desteğiyle yıllık bazda %2,7 oranında büyümüştür.

Enerji emtia fiyatlarının 2025 yılında %2,6 oranında düşmesi beklenmektedir. Bu düşüş, zayıf Çin talebi ve OPEC+ (Petrol ihraç eden ülkeler örgütü ve Rusya dahil bazı üye olmayan ülkeler) dışındaki ülkelere gelen güçlü arz nedeniyle petrol fiyatlarındaki düşüşü yansıtmaktadır. Diğer yandan hava koşullarının beklenenden soğuk olması enerji talebini arttırmıştır.

Diğer yandan Rusya’nın doğal gaz arzını azaltması, Rusya Federasyonu-Ukrayna savaşı ve Nord Stream sabotajları mevcut boru hatları üzerinden sağlanan enerji arzının sürdürülebilirliğini riske atmıştır. Bu durum, AB’yi alternatif kaynaklara yöneltmiş ve bu yönelim, enerji arz güvenliğinin yeniden inşa edilmesine ve zamanla arz-talep-fiyat dengesinin sağlanmasına katkıda bulunmuştur. Bunun sonucunda Avrupa Birliği 2022’den itibaren:

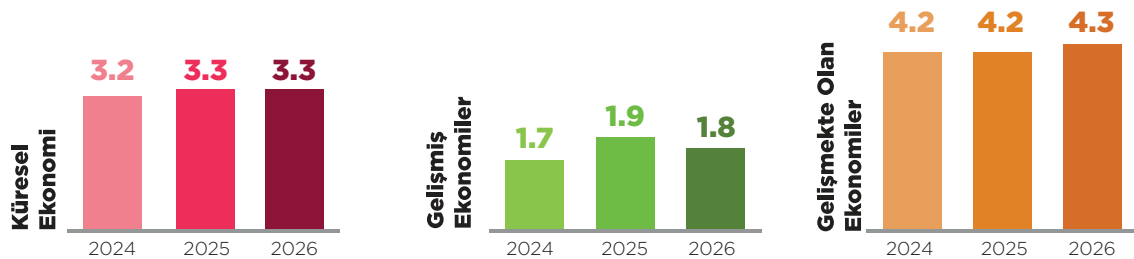
- LNG ithalatını arttırmış (özellikle ABD ve Katar’dan),
- Norveç, Cezayir gibi ülkelere gaz tedarikini çeşitlendirmiş,
- Yenilenebilir enerji yatırımlarını hızlandırmıştır.

2023’ten itibaren, AB’nin alternatif kaynaklara yönelmesi ve talep yönetimi (tüketimin azaltılması) sayesinde piyasalar dengelenmeye başlamıştır.

Diğer yandan yakıt dışı emtia fiyatlarına bakılacak olursa, büyük üreticileri etkileyen kötü hava koşulları nedeniyle gıda ve içecek fiyatlarında 2025 yılında %2,5 oranında artış beklenmektedir.

Küresel Büyümenin Seyri

2025 yılında küresel büyümenin zayıf da olsa istikrarlı kalması beklenmektedir. Hem 2025 hem de 2026’da % 3,3 olan büyüme tahminleri, tarihsel (2000-2019) ortalama olan %3,7’nin altındadır (Şekil 1.1).

Şekil 1.1 IMF’nin küresel ekonomik gelişim öngörülleri (%)

NEMPORT
LİMAN İŞLETMELERİ

Ege Bölgesi'nin
Dünyaya Açılan Ticaret Kapısı

2024 yılında gelişmiş ülkelerdeki ortalama büyüme oranı 1,7 iken bu oranın 2025 ve 2026'da sırasıyla 1,9 ve 1,8 olarak gerçekleşmesi öngörülmektedir. Diğer yandan içinde Türkiye'nin de bulunduğu gelişmekte olan ülkelerde 2024 yılında ortalama ekonomik gelişim 4,2 iken bu oranın 2025 ve 2026 yıllarında sırası ile 4,2 ve 4,3 olması beklenmektedir.

Bölgeler ve bazı önemli ülkeler bazında gelişim rakamları ve gelişim projeksiyonları **Tablo 1.1**'de görülebilir.

Tablo 1.1 IMF'nin 2024-2026 Dönemi Küresel Büyüme Tahminleri (%)²

		Gerçekleşen 2024	Tahmin 2025 2026	
Dünya Ortalaması 2024 Gerçekleşen: 3,2 2025 Tahmin: 3,3 2026 Tahmin: 3,3	Gelişmiş Ülkeler	1,7	1,9	1,8
	ABD	2,8	2,8	1,1
	Euro Alanı	0,8	1,0	1,4
	Almanya	-0,2	0,3	1,1
	Fransa	1,1	0,8	1,1
	İtalya	0,6	0,7	0,9
	İspanya	3,1	2,3	1,8
	Japonya	-0,2	1,1	0,8
	Birleşik Krallık	0,9	1,6	1,5
	Kanada	1,3	2,0	2,0
	Diğer Gelişmiş Ülkeler	2,0	2,1	2,3
	Gelişmekte Olan Ülkeler	4,2	4,2	4,3
	Gelişmekte Olan Asya	5,2	5,1	5,1
	Çin	4,8	4,6	4,5
	Hindistan	6,5	6,5	6,5
	Gelişmekte Olan Avrupa	3,2	2,2	2,4
	Rusya	3,8	1,4	1,2
	Türkiye	3,0	2,6	3,6
	Latin Amerika ve Karayipler	2,4	2,5	2,7
	Brezilya	3,7	2,2	2,2
	Meksika	1,8	1,4	2,0
	Orta Doğu ve Merkez Asya	2,4	3,6	3,9
	Suudi Arabistan	1,4	3,3	3,0
	Sahra Altı Afrika	3,8	4,2	4,2
	Nijerya	3,1	3,2	3,0
	Güney Afrika	0,8	1,5	1,6

Ancak ülke bazında bakıldığında küresel ortalamalardan farklı görünümeler fark edilmektedir. Örneğin gelişmiş ekonomiler arasında büyüme tahminlerindeki revizyonlar farklı yönlerdedir. Amerika Birleşik Devletleri'nde sermayenin gücü kendini göstermekte, hükümetin daha az kısıtlayıcı para politikası duruşu ve destekleyici finansal koşulları sayesinde temel talebin sağlam kaldığı görülmektedir. ABD'de büyümenin 2025 yılında %2,7 oranında gerçekleşeceği tahmin edilmektedir. Bu oran, kısmen 2024'ten devreden büyümenin yanı sıra güçlü işgücü piyasaları ve hızlanan yatırımlar gibi diğer ekonomik güç faktörlerini yansıtmaktadır. Büyümenin 2026 yılında potansiyel seviyesine (%1,1) inmesi beklenmektedir.

Türkiye için kritik öneme sahip olan Euro Bölgesinde ise jeopolitik gerilimlerin baskı yaratmaya devam etmesiyle birlikte 2025 yılında büyümenin artması beklenmektedir. Euro Bölgesinde en önemli belirsizlikler üretim sektöründeki zayıf gelişim ve seçimler sonrasında oluşan politik belirsizliklerden kaynaklanmaktadır. Bölgede 2026 yılında, finansal koşulların gevşemesi, güvenin artması ve belirsizliğin bir miktar azalmasıyla birlikte, daha güçlü iç talebin de yardımıyla büyümenin %1,4'e yükselmesi beklenmektedir.

Yükselen piyasa ve gelişmekte olan ekonomilerde, 2025 ve 2026 yıllarındaki büyüme performansının 2024 yılındakine büyük ölçüde benzemesi beklenmektedir. 2025 yılı sonunda yapılan projeksiyonlarda

²IMF

Çin'in 2025 yılı büyümesi %4,6 olmuştur. Bir diğer üretim ülkesi olan Hindistan'da büyümenin 2025 ve 2026 yıllarında ülkenin potansiyeli ile uyumlu olarak, %6,5 oranında olacağı tahmin edilmektedir.

Orta Doğu ve Orta Asya'da büyümenin 2025 yılında artacağı tahmin edilmektedir. Latin Amerika ve Karayipler'de büyümenin 2025'te biraz hızlanarak %2,5'e yükseleceği tahmin edilmektedir. Sahra altı Afrika'da ise büyümenin 2025 yılında hızlanması beklenirken, yükselen ve gelişmekte olan Avrupa'da (ağırlıklı olarak Doğu Avrupa ülkeleri) büyümenin yavaşlayacağı öngörülmektedir.

Yakın Gelecekte Büyümenin Önündeki Riskler

Bu noktada pek çok beklentiden bahsedilebilir. Enflasyonist baskıların yeniden ortaya çıkma riski, merkez bankalarını politika faizlerini yükseltmeye ve para politikasındaki ayrışmayı yoğunlaştırmaya sevk edebilir. Artan yüksek faiz oranları mali, finansal ve dış riskleri daha da kötüleştirebilir. Diğer faktörlerin yanı sıra faiz oranı farklılıkları ve gümrük tarifelerinden kaynaklanan daha güçlü bir ABD doları, sermaye akışı kalıplarını ve küresel dengesizlikleri değiştirebilir ve makroekonomik verileri karmaşılaştırabilir.

Ekonomik politika değişikliklerinden kaynaklanan risklere ek olarak, jeopolitik gerilimler yoğunlaşarak emtia fiyatlarında yeni artışlara yol açabilir. Orta Doğu ve Ukrayna'daki çatışmalar daha da kötüleşebilir ve ticaret yollarının yanı sıra gıda ve enerji fiyatlarını doğrudan etkileyebilir. Bu durumdan özellikle emtia ithalatçısı ülkeler etkilenebilir ve yüksek emtia fiyatlarının stagflasyon etkisi değer kazanan dolarla daha da artabilir.

Öte yandan, özellikle dünya ekonomisi için kritik olan ülkelerde yeni gelen hükümetlerin mevcut ticaret anlaşmalarını yeniden müzakere etmesi ve yeni anlaşmalar yapması halinde küresel ekonomik faaliyetlerde bir sıçrama yaşanabilir. Bu, belirsizliği daha hızlı azaltabilir, büyüme ve enflasyon üzerinde çok daha az yıkıcı olabilir. Bu tür işbirlikçi sonuçlar güveni artırarak yatırımları ve orta vadeli büyüme beklentilerini de destekleyebilir.

Sonraki bölümde yakın gelecek döneme ilişkin küresel ticaretteki beklentiler, öngörüler ve eğilimler ele alınacaktır.

1.1.2. Küresel Ticarete Beklentiler, Öngörüler ve Eğilimler

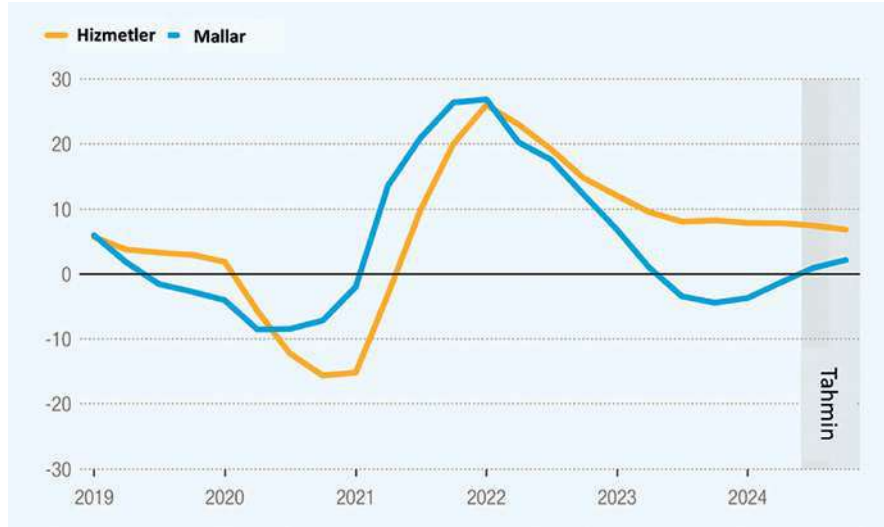
2024 yılı küresel ticaret verileri, 2023 yılının ikinci yarısından bu yana artış eğilimindedir. Son dört çeyrek boyunca, gelişmekte olan ülkelerdeki ticaret büyümesi genel olarak gelişmiş ülkelerdeki ticaret büyümesini geride bırakmıştır. Ancak bu eğilim 2024 yılının 3. çeyreğinde tersine dönmüş ve ticaret büyümesi büyük ölçüde gelişmiş ekonomilerdeki olumlu ticaret dinamiklerinden kaynaklanmıştır. Buna karşılık, Doğu Asya'daki gelişim durmuş ve gelişmekte olan en büyük Asya ekonomilerinin bazılarında negatif veriler görülmüştür. Genel olarak, hizmet ticareti 2024 yılında mal ticareti büyüme oranını önemli ölçüde geride bırakmıştır, ancak bu kısmen hizmetin fiyat enflasyonundan kaynaklanmıştır. Hem mal hem de hizmet ticareti 2024'ün 3. çeyreğinde dünya genelinde çeyrekten çeyreğe pozitif büyüme göstermiştir.

2025'e baktığımızda, ılımlı küresel enflasyon, istikrarlı ekonomik büyüme tahminleri ve iyileşen ticari faaliyetler, 2025'in başlarında küresel ticarete olumlu ivmenin devam edeceğine işaret etmektedir. Ancak bu eğilimin önemli zorluklarla karşılaşması beklenmektedir. Amerika Birleşik Devletleri'nin ticaret politikasındaki güncel değişimler ve birçok ülkede sanayi politikalarının kullanımının artması, küresel ticaret büyümesini olumsuz etkileyebilir. Buna ek olarak, yenilenen ve genişleyen ticaret savaşları tehdidi ve devam eden jeopolitik gerilimler, 2025 yılında küresel ticaretin görünümü üzerinde belirsizlik yaratmaktadır.

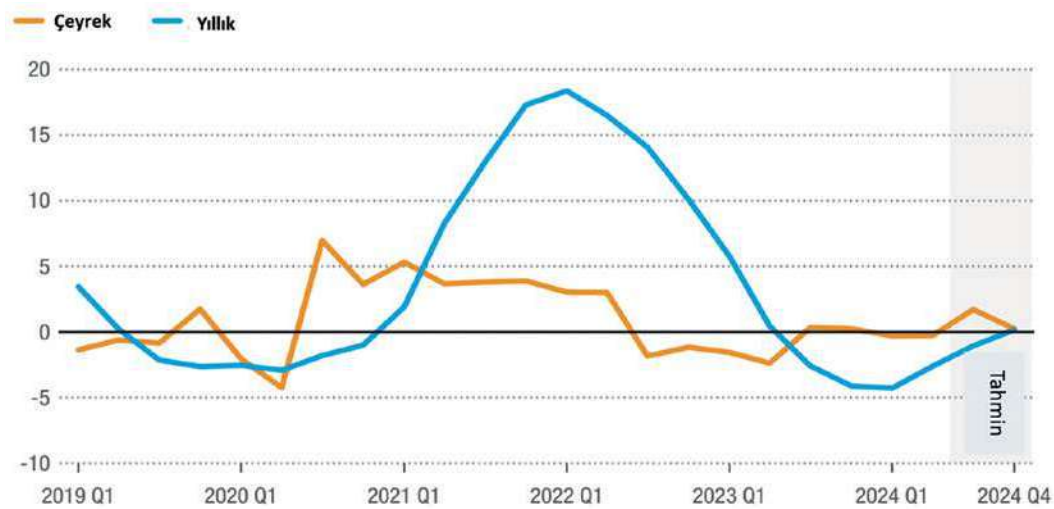
Küresel ticaretin hacmi: 33 Trilyon dolar

UNCTAD verilerine göre 2024 yılında küresel ticaret, bir önceki yıla göre yaklaşık 1 trilyon dolar artarak 33 trilyon dolar ile yeni bir rekor kırmıştır. Mal ve hizmet ticaretinin toplamında gerçekleşen bu artış, büyük ölçüde hizmet ticaretindeki %7'lik artıştan kaynaklanmıştır. İçinde ulaştırma hizmetlerinin de olduğu hizmet ticareti küresel genişlemeye 2024 yılında 500 milyar dolar katkıda bulunmuştur. Mal ticareti ise 2024 yılında %2'lik daha yavaş bir büyüme göstererek 2022'deki zirvesinin altında kalmıştır. Hizmet ve mal ticaretindeki gelişim oransal olarak **Şekil 1.2**'de görülebilir.

Şekil 1.2 Mal ve hizmet ticaretinde yıllar bazında gelişim oranları³

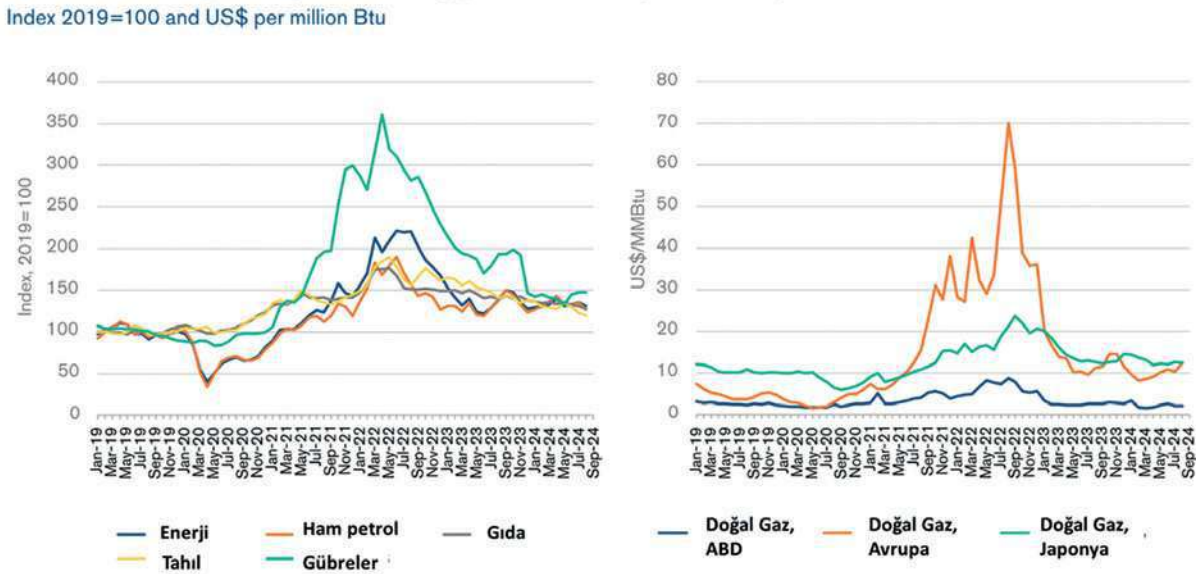
Ticarete konu olan mal fiyatları 2024 yılının 3. çeyreğinde bir miktar artmış, ancak 4. çeyrekte nispeten sabit kalmıştır. Genel olarak, ticarete konu olan mal fiyatlarının yıllık bazda değişmeyeceği öngörülmektedir (**Şekil 1.3**).

Şekil 1.3 Ticareti yapılan malların toplam fiyatında yıllık ve üç aylık büyüme

³UNCTAD

Özellikle kritik mallara ilişkin fiyat değişimleri ile ilgili Şekil 1.4. incelenebilir. En önemli ürünlerden birisi olan enerjinin fiyatları konusunda önemli değişimler olmaktadır. Ukrayna'da savaşın patlak vermesinin ardından ekonomilerin değişen arz koşullarına uyum sağlamasıyla enerji fiyatları 2022'de ulaştığı zirvesinden düşüşe geçmiştir. Amerika Birleşik Devletleri'nde ortalama doğal gaz fiyatı, en son COVID-19 salgını ve Ukrayna'daki savaştan önce görülen seviyelere geri dönmüştür. Bununla birlikte, Avrupa ve Japonya'daki fiyatlar ABD'dekinden önemli ölçüde daha yüksek olmaya devam etmektedir. Özellikle Avrupa, doğal gaz tedarikini Rusya'dan ABD LNG'sine kaydırdıkça Avrupa doğal gaz fiyatları Japon Sıvılaştırılmış Doğal Gaz (LNG) fiyatlarına yaklaşmaktadır (Şekil 1.4).

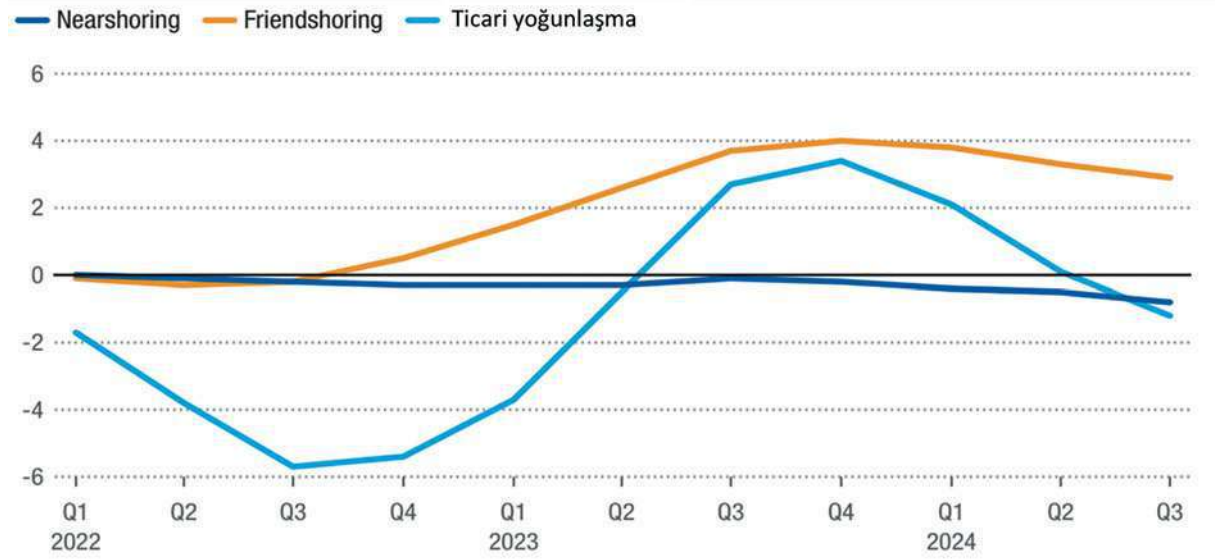
Şekil 1.4 Küresel birincil emtia fiyatları, Ocak 2019-Ağustos 2024⁴

Küresel ticaret dinamiklerindeki değişimler

Jeoekonomik konular, temel ikili ticaret eğilimlerinin şekillenmesinde önemli bir rol oynamaya devam etmektedir. Bu faktörler sadece büyük ekonomiler arasındaki ticareti etkilemekle kalmayıp, aynı zamanda diğer ticaret ortaklarıyla olan ticaret dinamiklerini de etkileyebilmektedir. İkili ticareti etkileyen bir diğer önemli faktör de “değer zincirlerinin” yeniden şekillenmeye devam etmesidir. 2024 yılındaki TÜRK LİM Limancılık Sektörü Raporunda da bahsedildiği üzere 2022'nin ikinci yarısından bu yana, siyasi olarak daha uyumlu ticari ilişkilere doğru önemli bir kayma olmuştur. Bu değişimler, ikili ticaretin benzer jeopolitik konumlara sahip ülkeleri giderek daha fazla tercih ettiğine işaret etmektedir ki bu eğilim genellikle “friend-shoring” (Dost ülkelere tedarik kaydırma) olarak adlandırılmaktadır. Ticari ortaklıkları siyasi uyum sağlayan ülkelerle güçlendirme eğilimi olarak tanımlanabilecek bu eğilim 2023'ün ikinci yarısında istikrar kazanmaya başlamış ve aynı zamanda, küresel ticaret büyük ticaret ortakları etrafında daha fazla yoğunlaşmıştır. Ancak “friend shoring” eğilimi 2024 hızını düşürmüştür. Örneğin Rusya'nın Çin'e olan ticari bağımlılığı 2023 yılında %10'lar oranında iken bu oran 2024 yılında %3,7'ye gerilemiştir. Bu da Ukrayna-Rusya arasındaki ticari gerilimin sonuçlarının normalleşme eğiliminde olduğunu göstermektedir.

2022 yılının ilk çeyreğinden itibaren “friend shoring” eğilimindeki artış ve 2024 yılının ilk çeyreğinden itibaren bu eğilimdeki azalma Şekil 1.5'te görülebilir. Diğer yandan bir ülkenin yakın komşuları ile yaptığı ticareti ifade eden “near shoring” faaliyetlerinde de azalma sürmüştür. Bu da yine şekilde “ticari yoğunlaşma” olarak (Trade concentration) ifade edilen olguda azalmanın sürdüğünü görülmektedir. Bu anlamda ülkeler yakın komşuları ya da yakın dostluk içinde oldukları ülkelerden çok ticari olarak karşılıklı fayda sağladıkları ülkeleri tercih etme eğilimine girmiştir.

⁴Dünya Bankası

Şekil 1.5 Küresel ticaretin değişen yüzü

Ülkeler bazında ticari gelişim

Küresel ticaret konusunda en yetkin kurum Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ)'dür (World Trade Organization). Bu rapordaki ticaret ile ilgili veri ve öngörüler DTÖ kaynaklarına göre yapılandırılmıştır. DTÖ verilerine göre 2025 yılında dünya ticareti 2024 yılına göre %2,7 oranında artacaktır. Bu artış oranı beklentilerin 0,1 puan üzerindedir.

Asya'nın ihracatı 2024'te tüm bölgelerden daha hızlı büyüyerek %7,4'e kadar yükselmiştir. Asya'yı Orta Doğu (%4,7), Güney Amerika (%4,6), BDT⁵ bölgesi (%4,5), Afrika (%2,5), Kuzey Amerika (%2,1) ve Avrupa (%-1,4) izlemiştir. İthalat tarafında ise en hızlı büyüyen bölge Orta Doğu (%9,0) olurken onu Güney Amerika (%5,6), Asya (%4,3), Kuzey Amerika (%3,3), BDT bölgesi (%1,1), Afrika (%1,0) ve Avrupa (%-2,3) takip etmektedir.

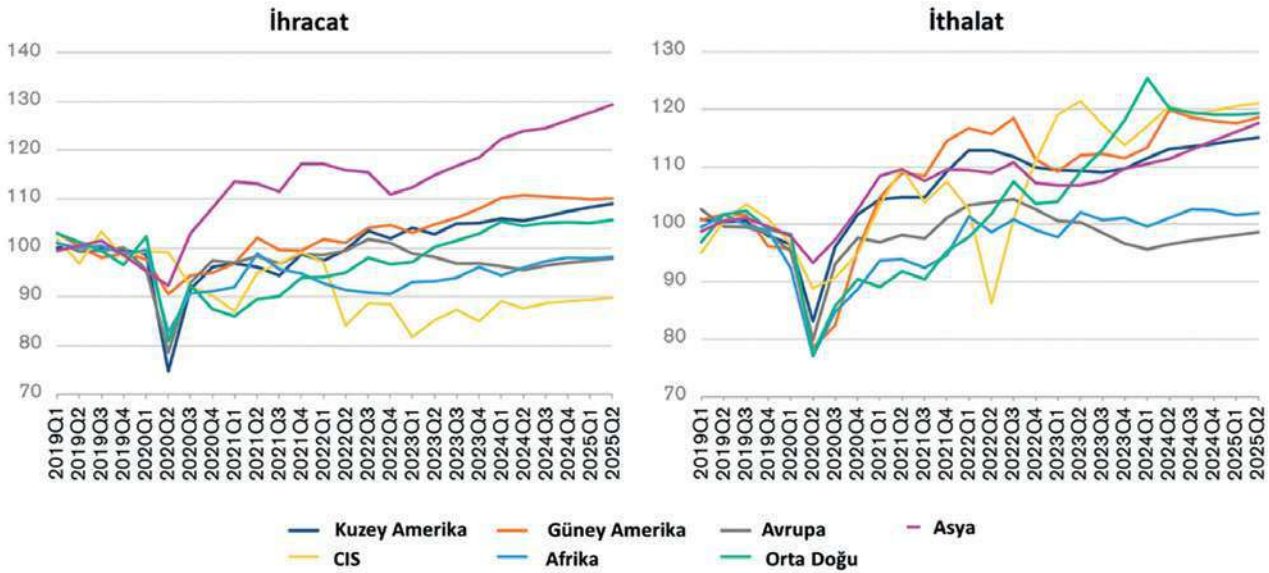

⁵Bağımsız Devletler Topluluğu, 8 Aralık 1991 tarihinde Rusya, Ukrayna ve Belarus arasında imzalanan anlaşma ile kurulmuş devletler topluluğudur.

2025 ve 2026 yıllarında dünya GSYH büyümesinin sabit kalması beklenirken, dünya ticaret büyümesinin, AB'nin küresel ticarete geciken olumlu katkısı nedeniyle, hafif bir artışla %3,0'a yükselmesi beklenmektedir. Asya'nın küresel ihracat büyümesinde (%4,7) ve ithalat büyümesinde (%5,1) ile diğer bölgelere öncülük edeceği tahmin edilmektedir. Güney Amerika ihracatında küçük bir düşüş (%-0,1) ve Orta Doğu ithalatında daha büyük bir düşüş (%-1,1) dışında tüm bölgelerde ticaret akışlarının 2025 yılında hacimsel olarak artması beklenmektedir.

Az gelişmiş ülkelerin mal ihracatı 2023 yılında kaydedilen %4,6'lık büyümeden sonra yavaşlayarak 2024 yılında %1,8 oranında gerçekleşmiştir. İhracat büyümesinin 2025 yılında toparlanarak %3,7'ye ulaşması beklenmektedir.

Şekil 1.6 2025'in ikinci çeyreğine kadar bölgelere göre üç aylık mal ihracatı ve ithalat hacmi gelişmelerini göstermektedir. Asya'dan yapılan ihracat COVID-19 salgınının ardından artış göstermiş olsa da sonraki dönemde durağanlaşmıştır.

Şekil 1.6 Bölgeler bazında mal ihracat ve ithalatı⁶

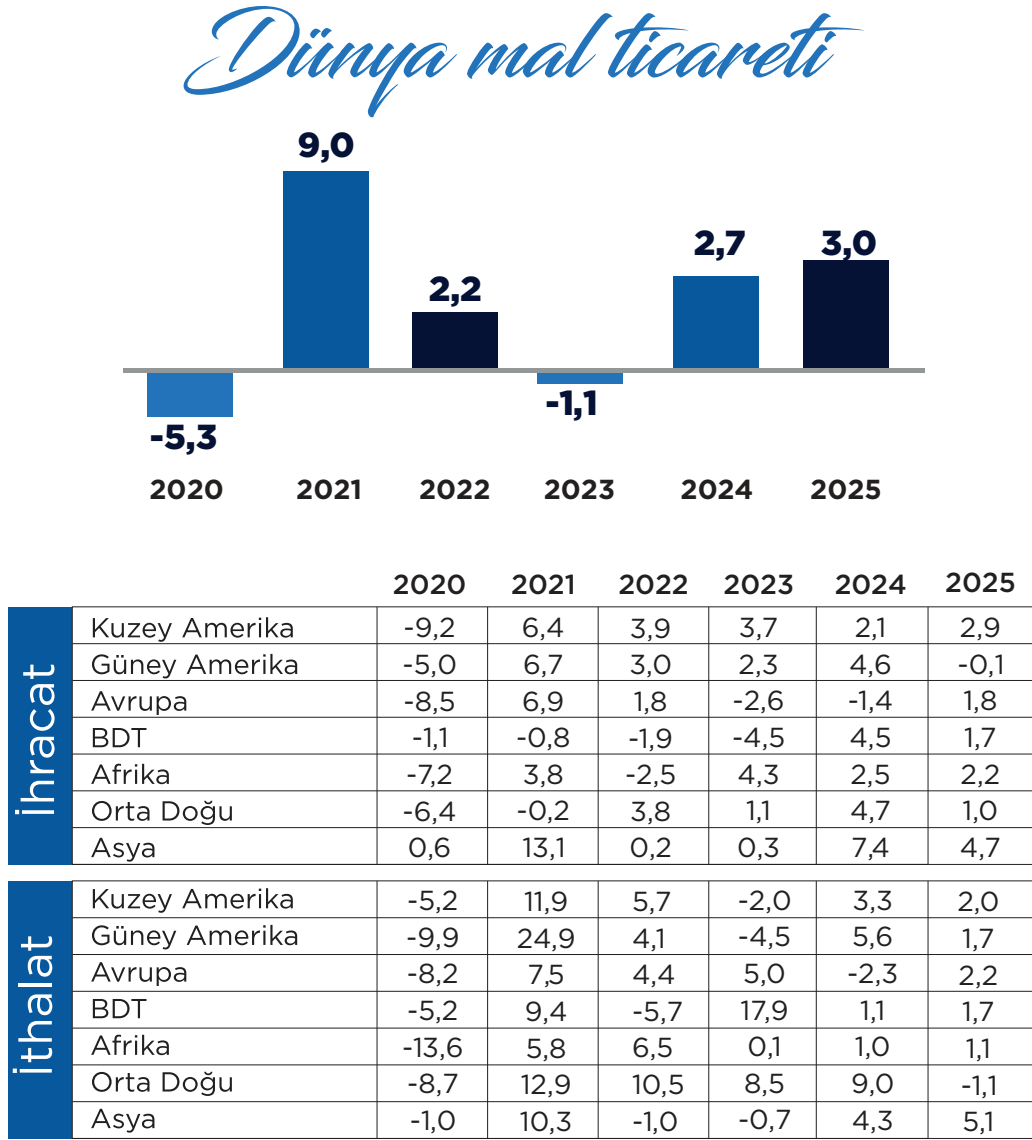
Tahminlerin gerçekleşmesi halinde, 2025'in ikinci çeyreği itibariyle Asya'nın ihracatı 2019'daki ortalama seviyesine kıyasla %29,4 artmış olacak ve bu bölgeyi aynı dönemde sırasıyla %10,1, %9,1 ve %5,7'lik ihracat artışlarıyla Güney Amerika, Kuzey Amerika ve Orta Doğu takip edecektir. Afrika ihracatının %1,8 oranında azalması beklenirken, Avrupa ihracatının %2,1 oranında düşmesi öngörülmektedir. Bu arada, BDT ülkelerinden yapılan ihracatın aynı dönemde %10,1 oranında azalması beklenmektedir.

İthalat artışı açısından, BDT bölgesinin 2019 ile 2025 ortası arasında %21,0'lık ithalat artışıyla en büyük artışı görmesi beklenirken, bu bölgeyi %19,3 ile Orta Doğu ve %18,5 ile Güney Amerika takip etmektedir. Asya'nın ithalatında %17,6'lık bir artış yaşanacağı tahmin edilirken, Kuzey Amerika'da %15,1'lik bir artış görülecektir. Afrika'nın ithalatı aynı dönemde sadece %2,0 artarken, Avrupa ithalatının %-1,4'lük bir düşüş yaşaması beklenmektedir.

Buraya kadar bahsedilen bölgelere ilişkin veriler **Tablo 1.2**'de bir arada görülebilir.

⁶WTO

Tablo 1.2 Dünya mal ticareti hacminin yıllık oransal değişimi (2019-2024)⁷

Tablo 1.2'ye göre, gelişmiş ülkelerin büyüme tahminlerinde ılımlı bir artış gözlenirken, gelişmekte olan ülkelerde büyüme daha güçlü kalmaya devam etmektedir.

Sektörel düzeyde küresel ticaret eğilimleri

Ticaret büyümesi son dört çeyrekte sektörler arasında önemli farklılıklar göstermiştir. Bu çeşitlilik özellikle küresel ticaret artışının en çok iletişim ve ofis ekipmanları gibi bilgi ve iletişim teknolojisi sektörlerinde ve giyim eşyalarında görülmüştür. Öte yandan karayolu taşıtları, tekstil, metal ve enerji gibi sektörlerde küresel ticaret değeri gerilemiştir. Yıllık bazda küresel ticaret, hazır giyim, kimyasallar, enerji, metaller ve diğer imalat sanayileri dahil olmak üzere birçok sektörde negatif kalmaya devam etmektedir. Bu heterojenlik, küresel ticaretteki dengesiz toparlanmayı ve değişen dinamikleri vurgulamaktadır. Anlaşılabileceği üzere bazı sektörler geride kalmaya devam ederken diğerleri büyümektedir.

Küresel ticaret eğilimleri mal ve hizmet gruplarında ayrı ayrı incelenmiştir.

⁷UNCTAD

"Limancılıkta örnek model"

Birlikte başardık...

Konteyner
3.02 Milyon TEU

Genel Yük
2.51 Milyon Ton

Ro-Ro Taşıması
62 Bin Araç Taşıması

info@altasliman.com

Marmara Mahallesi, Liman Caddesi No:49

Kapı No: 96 34524 Beylikdüzü / İSTANBUL

Tel : 0 212 875 28 00 - 01

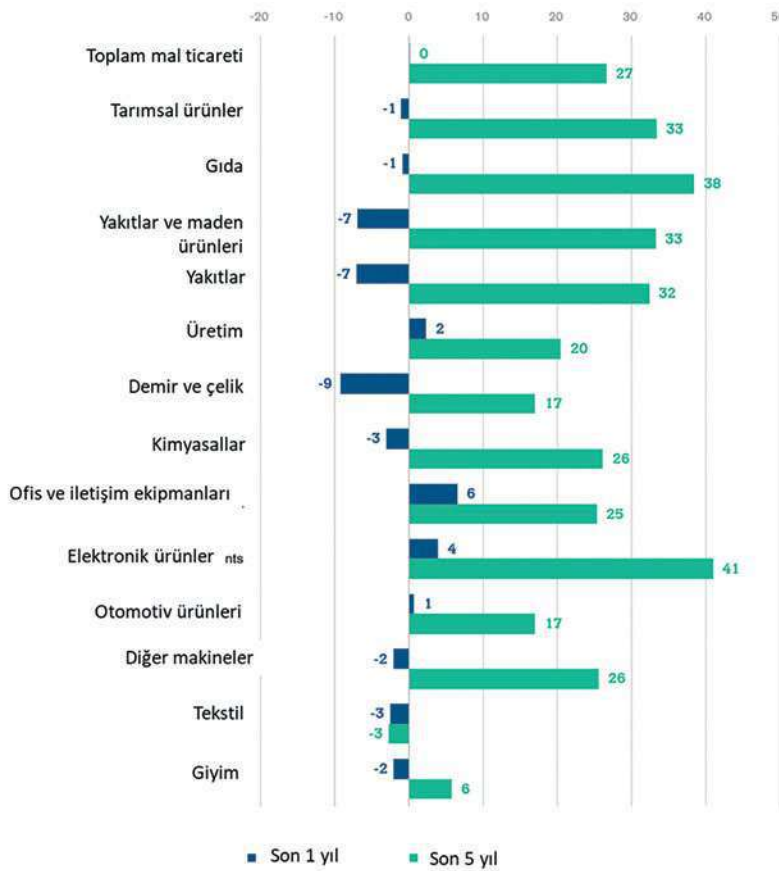
Faks : 0 212 875 28 02

www.altasliman.com

Küresel Mal Ticareti

Mal ticareti olumlu yönde ilerlemeye devam etmektedir ve değer bazında yıllık büyüme 2023'ün üçüncü çeyreğinde %-8 iken 2024'ün ikinci çeyreğinde +%2'ye yükselmiştir. Bu değişim kısmen, 2022 yılında Ukrayna'da patlak veren savaşın ardından küresel emtia fiyatlarında yaşanan artışın etkisinin azalmasından kaynaklanmaktadır. Dünya Bankası istatistiklerine göre, küresel emtia fiyatları 2023'ün ikinci yarısında %23 düştükten sonra 2024'ün ilk yarısında yıllık ortalama %1 gerilemiştir.

Döviz kurlarının ABD doları cinsinden ticaret akışları üzerindeki etkisi 2024 yılının ilk yarısında sınırlı kalmıştır. Uluslararası Ödemeler Bankası (BIS) istatistiklerine göre, dolar önceki altı ayda %1,1 değer kaybettikten sonra bu dönemde %2,2 değer kazanmış ve 12 ay boyunca değeri neredeyse değişmemiştir. ABD dolarının genel olarak değer kazanması, dolar cinsinden ölçülen dünya ticaretinin değerini azaltma eğilimindedir.

Şekil 1.7 Ürün bazında yıllık mal ticareti büyüme oranları, (Ocak-Haziran)⁸

Tarım ürünleri ticareti 2024 yılının ilk yarısında bir önceki yılın aynı dönemine göre %1 azalmıştır. Aynı dönemde mamul mal ticareti %2 artarken, yakıt ve madencilik ürünleri ticareti %7 düşmüştür. Üretilen mal kategorilerinin çoğu bir önceki yıla göre küçük düşüşler kaydetmiştir; demir ve çelik (%-9) ile ofis ve iletişim (Telekom) ekipmanları (+%6) bunun başlıca istisnalarıdır.

2024'ün ilk yarısında toplam mal ticaretindeki önemsiz değişim, münferit ekonomilerdeki daha büyük değişiklikleri maskeleymektedir. Asya'daki bazı ekonomiler hem ihracat hem de ithalatta büyük artışlar kaydederken, Güney Amerika ve Avrupa'daki diğer ekonomiler özellikle ithalat tarafında düşüşler kaydetmiştir. Örneğin Vietnam'ın ihracatı ve ithalatı 2023'ün ilk yarısına kıyasla sırasıyla %16 ve %18 artmıştır. Singapur'un ihracatında %6, ithalatında ise %9'luk bir artış görülmüştür.

⁸WTO

Amerika Birleşik Devletleri ve Çin'in ihracat (sırasıyla %2 ve %4) ve ithalat (her biri %3) değerlerinde ılımlı artışlar kaydetmiştir. Başlıca Avrupa ekonomileri ihracatta küçük düşüşler kaydederken ithalatta da daha büyük daralmalar yaşanmıştır. Örneğin, Almanya'nın ihracatı %2 azalırken ithalatı %6 düşmüştür. Benzer şekilde, Fransa'nın ihracatı %3 azalırken ithalatı %7 düşmüştür. İhracat tarafında en büyük düşüş %21'lik daralma ile Bolivya tarafından kaydedilmiştir. Bu arada Arjantin'in ithalatı, ekonomisi krizde kalmaya devam ettiği için %26 düşmüştür.

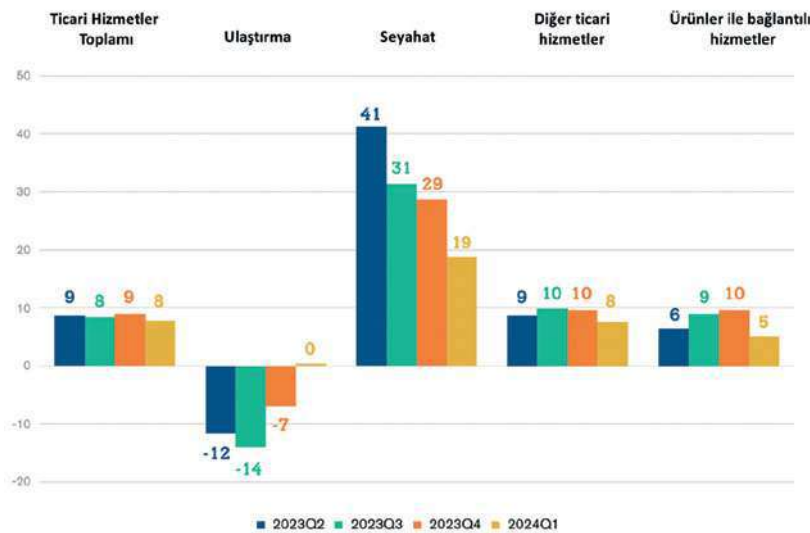
Hizmet Ticareti

Dünya hizmet ticareti 2024'ün ilk çeyreğinde yıllık ortalama %8 artarak son dört çeyrekte istikrarlı bir şekilde yükselmiştir. Büyüme özellikle profesyonel ve ticari hizmetler, finansal hizmetler ve bilgi ve iletişim teknolojisi hizmetleri gibi dijital olarak sunulabilen birçok sektörü içeren "diğer ticari hizmetler" kategorisinden kaynaklanmıştır.

2024'ün ilk çeyreğinde hizmet ihracatı hem Kuzey Amerika hem de Asya'da %9 artarken, Avrupa'da %8'lik bir artış kaydedilmiştir. İthalat tarafında ise Asya %9'luk büyüme ile diğer bölgelere öncülük ederken, onu her biri %6'lık artış kaydeden Kuzey Amerika ve Avrupa takip etmiştir.

Uluslararası seyahatler yıllık %19 artışla toparlanmaya devam etmiş, yıllık bazda azalan büyüme oranlarının da gösterdiği gibi, salgın sonrası yaşanan dalgalanmanın ardından büyüme istikrar kazanmıştır. Kızıldeniz'deki saldırıların kilit ticaret rotalarında yol açtığı aksamlar nedeniyle, navlun oranları 2024 yılında artış göstermiştir. Eylül ayı sonunda 40 fitlik bir konteynerin küresel spot fiyatı 2023 yılı sonundaki seviyesinden dört kat artarak yaklaşık 4.500 ABD dolarına ulaşmıştır. Taşımacılık sektörü son yıllarda önemli ölçüde bir dalgalanma yaşamıştır.

Şekil 1.8 2024'ün ilk yarısında seçilmiş ekonomiler için ana sektörlerle göre ticari hizmet ticaretindeki yıllık büyümeyi göstermektedir. Hizmet ithalatının %2 azaldığı Fransa ve ihracat artışının %1'e düştüğü Almanya hariç, önde gelen hizmet ticareti yapan ülkelerin çoğu bu dönemde hem ihracat hem de ithalatta büyüme yaşamıştır.

Şekil 1.8 Ticari hizmetlerde dünya ticaretindeki büyüme, 2023Ç2-2024Ç1⁹

Amerika Birleşik Devletleri'nde hizmet ihracatı, tüm ana sektörlerdeki büyüme ile %8 artarken, seyahatte %17 ve taşımacılıkta %8 ile zirve yapmıştır. Birleşik Krallık'ta hizmet ithalatında, diğer ticari hizmetlerin etkisiyle %14'lük bir artış görülmüştür. Ülke ihracatının yaklaşık %20'sini oluşturan finansal hizmetler ihracatı %13 artmıştır.

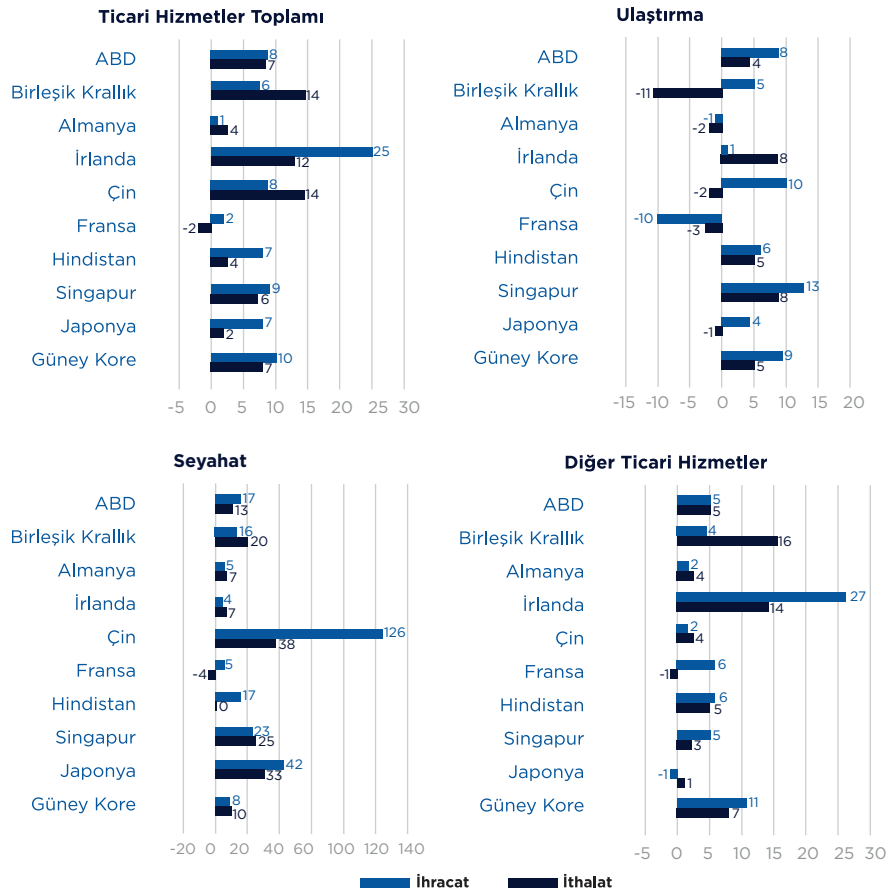
⁹WTO-UNCTAD

İrlanda önde gelen hizmet ihracatçıları arasında en yüksek ihracat artışını kaydetmiştir. İrlanda'nın hizmet ihracatının yarısından fazlasını oluşturan yazılım hizmetlerindeki %20'lik artışın etkisiyle hizmet ihracatı bir önceki yıla göre %25 artmıştır. Başta araştırma ve geliştirme (Ar-Ge) hizmetleri olmak üzere diğer ticari hizmetlerdeki %71'lik artış ve finansal hizmetler ihracatındaki %24'lük artış da büyümeyi desteklemiştir.

Çin'de hizmet ihracatı 2024'ün ilk yarısında %8 artmıştır. Bu artışa, vize gevşetme politikalarının uluslararası turist varışlarında keskin bir artışa (%152 artış) neden olmasıyla %126 yükselen seyahatler öncülük etmiştir. Taşımacılık sektöründeki ihracat, 2023'teki yıllık %40'lık keskin düşüşün ardından yıllık %10'luk bir artışla büyümeye geri dönmüştür. Sigorta ve emeklilik hizmetleri (%70 düşüş) ve finansal hizmetler ihracatındaki (%14 düşüş) keskin düşüşler diğer ticari hizmetlerdeki büyümeyi sınırlamıştır.

Şekil 1.9'da hizmet sektöründeki önemli iş dalları ve bu iş dallarındaki önemli ülkelerdeki değişimler incelenebilir.

Şekil 1.9 Ticari hizmetler ticaretinde önemli ülkeler ve sektörlerdeki gelişim ¹⁰

Yakın döneme yönelik riskler

Küresel ticaretin seyrine ilişkin yapılan tahminlerde dikkate alınan değişkenler çok sayıda ve son dönemlerde aşağı yönlüdür. Bu riskler arasında; bölgesel çatışmaların genişlemesi, finansal dalgalanmaya yol açan para politikası ayrışması ve jeopolitik kaygılarla bağlantılı olarak tedarik zincirlerinin parçalanması yer almaktadır. Gelişmiş ekonomilerdeki faiz indirimlerinin olumlu etki yaratması halinde sınırlı bir yukarı yönlü potansiyel de bulunmaktadır.

¹⁰WTO-UNCTAD

ADANA
—PORT—

Adana'nın Dünyaya Açılan Kapısı

Adana Port çok amaçlı bir liman işletmesidir. Konteyner, genel kargo, dökme yükler ve proje yüklerine hizmet vermektedir. **1.300.000 m²** genişliğindeki terminal alanı ile özel olarak tasarlanmış depo ve siloları, gelecekteki büyüme ve yatırımlar için çözüm önerileri sunmaktadır.

STRATEJİK KONUM

Adana'nın Yumurtalık ilçesi, Gölovası bölgesinde konumlanan Adana Port, Doğu Akdeniz, Güneydoğu Anadolu ve İç Anadolu'nun geniş hinterlandına hizmet vermektedir. Buna ek olarak komşu ülkelerle transit yük taşımacılığında kritik bir merkez olarak, bölgesel ve uluslararası ticarete stratejik bir rol üstlenmektedir.

info@adanaport.com

www.adanaport.com

+ (90) 0322 675 23 50

Gölovası Sahil Kesimi,
Yumurtalık/ADANA

Orta Doğu'daki çatışmaların tırmanması, küresel ve bölgesel ticaret akışları, özellikle konuyla doğrudan ilgili ülkeler için olumsuz sonuçlar doğurabilir. Etkiler, deniz taşımacılığında daha fazla aksama ve yüksek risk primleri nedeniyle artan enerji fiyatları da dahil olmak üzere diğer bölgelerde de hissedilecektir. Kızıldeniz krizinin yıkıcı etkisi bugüne kadar kontrol altına alınmıştır, ancak daha geniş çaplı bir çatışmada diğer güzergahlar da etkilenebilir. Bölgenin petrol üretimindeki önemli rolü göz önüne alındığında enerji arzında kesinti riski de artacaktır. Daha yüksek enerji fiyatları ithalatçı ekonomilerde ekonomik büyümeyi azaltacak ve dolaylı olarak ticaret üzerinde baskı yaratacaktır.

Küresel ticaret görünümünü 2025 yılı için oldukça belirsiz kılan bazı faktörler şunlardır:

Amerika Birleşik Devletleri'nin ticaret politikası duruşundaki değişimler

Yeni hükümet ile Amerika Birleşik Devletleri'nin daha korumacı bir ticaret politikası benimsediği netleşmiştir. Bu bağlamda mevcut kotalara ilave olarak yeni tarifeler sadece belirli ürünlere yönelik olmayabilir, daha geniş kapsamlı olarak uygulanabilir. Dahası, gümrük tarifeleri sadece jeopolitik rakipleri değil, aynı zamanda özellikle yüksek gümrük tarifelerine ve ABD ile önemli ticaret fazlasına sahip olan kilit ticaret ortaklarını da etkileyebilir. Amerika Birleşik Devletleri'nin önemli bir tüketici pazarı olarak rolü ve sınır ötesi değer zincirlerinin birbirine bağlılığı göz önüne alındığında, Birleşik Devletler tarifelerindeki mütevazı değişikliklerin bile küresel ticaret dinamikleri üzerinde önemli etkileri olacaktır. Nitekim Şubat 2025 ayı itibari ile bu değişiklikler görülmeye başlanmıştır.

Ticaret kısıtlamalarının dalgalanma etkileri

Tek taraflı ve son derece kısıtlayıcı ticaret politikaları sıklıkla misilleme eylemlerine yol açarak ticaret engellerini tırmandıran bir döngü yaratır ve bu döngü üçüncü tarafları da kapsayabilir. Ayrıca küresel değer zincirlerinin belirli segmentlerine uygulanan tarifeler genellikle dalgalanma etkisi yaratarak tüm değer zincirini de etkilemektedir. Gerçek tarife artışları olmadan sadece tarife tehdidi yapılması ve buna karşılık olarak misilleme eylemleri olasılığı, daha az öngörülebilir bir küresel ticaret ortamını teşvik etmektedir. Bu da sadece uluslararası ticareti değil, aynı zamanda yatırımları ve genel ekonomik büyümeyi de olumsuz etkileyebilir.

Sübvansiyonlarda ve ticareti kısıtlayıcı önlemlerde artış

Ulusal kaygıların öncelik kazanması ve iklim taahhütlerinin yerine getirilmesinin aciliyeti, 2025 yılı sonuna kadar hem sanayi hem de ticaret politikalarındaki değişiklikleri şekillendirmeye devam edecektir. Ticareti kısıtlayıcı önlemlerin, ayrıca sürdürülebilir ve çevre dostu ürünlerin üretimini desteklenmesine yönelik sanayi politikalarının artması, özellikle stratejik sektörlerde uluslararası ticaretin büyümesini olumsuz etkileyebilir.

ABD dolarının küresel ticaret üzerindeki etkisi

Çoğu emtia ve uluslararası işlem ABD doları cinsinden fiyatlandırıldığından, doların değeri küresel ticaret için çok önemlidir. Jeopolitik gerilimler ve ABD'nin politik değişiklikleri, potansiyel olarak ABD dolarının değer kazanmasına yol açabilir. Bununla birlikte, 2025'teki olası faiz indirimleri de doları zayıflatabilir. Sonuç olarak, doların gücüne ilişkin belirsizlik küresel ticarete belirsizlik yaratmaktadır.

Daha düşük nakliye maliyetleri

2024'ün ikinci yarısında, Şanghay Konteyner Navlun Oranı Endeksi'ndeki önemli düşüşün de yansıttığı gibi, konteyner taşımacılığına olan talepte bir azalma olmuştur. Bu endeksler daha düşük nakliye maliyetlerine işaret ederken, aynı zamanda hem ara girdiler hem de işlenmiş mallar için daha düşük küresel talebi işaret etmektedir.

Buraya kadar dünyadaki ekonomik ve ticari gelişmeler incelenmiştir. Sonraki bölümde Türkiye'nin güncel durumu değerlendirilecektir.

1.2. Türkiye Ekonomisi ve Ticaretindeki Gelişmeler ve Beklentiler

TÜİK verilerine göre üretim yöntemine göre dört çeyrek toplamıyla elde edilen yıllık GSYH, 2024 yılında bir önceki yıla göre %3,2 artmıştır (**Tablo 1.3**). Üretim yöntemine göre cari fiyatlarla GSYH, 2024 yılında bir önceki yıla göre %63,5 artarak 43 trilyon TL oldu. Kişi başına GSYH 2024 yılında cari fiyatlarla 507 bin TL, ABD doları cinsinden 15 bin 463 olarak hesaplandı.

GSYH'yi oluşturan faaliyetler incelendiğinde; 2024 yılında bir önceki yıla göre zincirlenmiş hacim endeksi olarak; inşaat sektörü toplam katma değeri %9,3, ürün üzerindeki vergiler eksi sübvansiyonlar %7,7, finans ve sigorta faaliyetleri %4,9, tarım %3,9, bilgi ve iletişim faaliyetleri %3,4, hizmetler %3,1, gayrimenkul faaliyetleri %2,4, kamu yönetimi, eğitim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri %1,8, mesleki, idari ve destek hizmet faaliyetleri %1,4, diğer hizmet faaliyetleri %1,2 ve sanayi %0,5 artmıştır.

GSYH'nin çeyrek ve yıllık bazdaki toplam verileri **Tablo 1.3**'te görülebilir¹¹.

Tablo 1.3 Türkiye'nin GSYİH Gelişimi (Cari fiyatlarla)¹²

Yıl	Çeyrek	GSYİH		Değişim (%)
		Milyon TL	Milyon \$	
2022	I	2.519.789	181.490	7,8
	II	3.424.670	219.665	7,6
	III	4.273.136	242.416	4,1
	IV	4.794.179	262.243	3,3
	Yıllık	15.011.776	905.814	5,5
2023	I	4.642.146	246.013	4,0
	II	5.506.173	271.669	3,9
	III	7.696.613	296.508	6,1
	IV	8.431.375	304.402	4,0
	Yıllık	26.276.307	1.118.593	4,5
2024	I	8.870.040	287.127	5,4
	II	9.920.835	307.235	2,4
	III	11.915.589	358.678	2,2
	IV	12.704.050	369.368	3,0
	Yıllık	43.410.514	1.322.408	3,2

Türkiye'nin dış ticareti

Türkiye'nin dış ticareti GSYH gelişimine paralel olarak 2024 yılında bir önceki yıla göre düşük bir oranda azalma ile neredeyse aynı seviyede kalmıştır (%-0,1). İhracattaki artış %2,4 oranında olurken değer olarak 262 milyar dolara yükselmiştir, ithalat ise %-5 oranında azalma ile 344 milyar dolara gerilemiştir. İthalat ve ihracat hacimlerinin toplamda çok değişmemesi sonucunda Türkiye'nin dış ticareti 2024 yılında da 605 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir (**Tablo 1.4**).

Tablo 1.4 2015-2024 Yılları Arasında Gerçekleşen Dış Ticaret Verileri (Milyon \$)¹³

	İhracat		İthalat		Hacim		Dış Ticaret Dengesi	İhr/ith. (%)
	Değer	Değişim(%)	Değer	Değişim(%)	Değer	Değişim(%)		
2015	150.982	-9,3	213.619	-14,9	364.601	-12,7	-62.637	70,7
2016	149.247	-1,1	202.189	-5,4	351.436	-3,6	-52.942	73,8
2017	164.495	10,2	238.715	18,1	403.210	14,7	-74.221	68,9
2018	177.169	7,7	231.152	-3,2	408.321	1,3	-53.984	76,6
2019	180.833	2,1	210.345	-9,0	391.178	-4,2	-29.512	86,0
2020	169.637	-6,2	219.516	4,4	389.154	-0,5	-49.840	77,3
2021	225.214	32,8	271.425	23,6	496.640	27,6	-46.133	83,0
2022	254.169	12,9	363.710	34,0	617.880	24,4	-109.540	69,9
2023	255.627	0,6	361.967	-0,5	617.594	-0,05	-106.339	70,6
2024	261.855	2,4	344.020	-5,0	605.874	-0,02	-82.165	76,1

¹¹<http://www.tuik.gov.tr/>

¹²<http://www.tuik.gov.tr/>

¹³<http://www.tuik.gov.tr/>

2024 yılında en fazla dış ticaret yaptığımız ilk 3 ülkede bazı değişiklikler olmuştur. En çok ihracat yaptığımız ilk 3 ülke içinden Irak yerini Birleşik Krallık'a devretmiştir. Bunda 2024 yılında bu ülke ile yapılan ihracatın %23 gibi önemli bir oranda artış göstermesi etkilidir. Böylece en çok ihracat yaptığımız ilk 3 ülke Almanya, ABD ve Birleşik Krallık olmuştur. Diğer yandan 2023 yılında en fazla ithalat yaptığımız ülke olan Rusya bir sıra gerilemiş, Çin ilk sıraya yerleşmiştir. Böylece Çin, Rusya ve Almanya 2024 yılında en fazla ithalat yaptığımız ülke olmuştur.

En fazla ihracat yaptığımız ilk 20 ülke toplam ihracatımızın %65'ini oluştururken bu ülkeler ile yapılan toplam ihracat miktarı 2024 yılında %4,8 artış göstermiştir. Diğer yandan toplam ithalatımızın %73'ünün gerçekleştirildiği ilk 20 ülke ile yapılan ithalatın toplam miktarı, ithalatımızdaki düşüşe paralel olarak %3,9 oranına gerilemiştir. En fazla ithalat yaptığımız ilk 3 ülkenin hepsi ile ithalat miktarımız düşerken 4. sırada yer alan İtalya ile ithalatımız %29 gibi önemli bir oranda artmıştır.

2024 yılında dış ticaret açığımız 82 milyar dolar olarak gerçekleşirken, en fazla dış ticaret açığı verdiğimiz ülkeler Çin, Rusya, İsviçre ve Güney Kore olmuştur. Sadece Çin ve Rusya ile dış ticaret açığımız sırası ile 41 ve 35 milyar dolardır. Bu ülkeler ile ticaretin daha dengeli olması dış ticaret açığımızın kapanmasını ve hatta ihracat fazlası vermemizi sağlayabilir (**Tablo 1.5**).

Tablo 1.5 En Çok Dış Ticaret Yapılan 20 Ülke (*000 \$)¹⁴

Ülke Adı	İhracat			Ülke Adı	İthalat		
	2023	2024	23/24		2023	2024	23/24
Almanya	21.083.354	20.434.489	-3,1%	Çin	45.047.968	44.930.730	-0,3%
ABD	14.879.654	16.348.730	9,9%	Rusya Fed.	45.599.587	44.019.837	-3,5%
Birleşik K.	12.463.116	15.289.050	22,7%	Almanya	28.687.775	27.084.193	-5,6%
Irak	12.759.358	13.034.364	2,2%	İtalya	14.994.186	19.312.494	28,8%
İtalya	12.372.779	12.933.251	4,5%	ABD	15.779.725	16.227.350	2,8%
Fransa	10.287.542	10.041.842	-2,4%	Fransa	11.547.686	12.499.836	8,2%
İspanya	9.783.655	9.799.668	0,2%	İsviçre	19.905.177	11.173.798	-43,9%
Hollanda	7.857.412	8.568.416	9,0%	İspanya	9.507.243	9.362.320	-1,5%
Rusya Fed.	10.906.585	8.564.965	-21,5%	G. Kore	9.487.978	9.245.617	-2,6%
BAE	8.572.809	8.294.698	-3,2%	BAE	11.530.205	7.363.388	-36,1%
Romanya	6.951.714	7.800.302	12,2%	Hindistan	7.932.008	7.021.234	-11,5%
Polonya	5.955.208	6.263.528	5,2%	Birleşik K.	6.523.078	6.845.524	4,9%
Bulgaristan	4.226.695	5.153.348	21,9%	Polonya	5.074.133	5.574.906	9,9%
Yunanistan	4.171.507	4.817.750	15,5%	Hollanda	4.420.492	5.020.743	13,6%
Belçika	4.365.608	4.364.594	0,0%	Japonya	5.466.847	4.737.259	-13,3%
Mısır	3.352.651	4.176.753	24,6%	Malezya	4.139.184	4.668.917	12,8%
Suudi A.	2.621.416	3.985.654	52,0%	Mısır	3.647.448	4.410.583	20,9%
Ukrayna	3.443.800	3.539.090	2,8%	Romanya	3.685.521	3.985.122	8,1%
Fas	3.060.347	3.442.707	12,5%	Belçika	4.302.475	3.874.695	-9,9%
Çin	3.306.084	3.395.162	2,7%	Brezilya	4.139.999	3.864.457	-6,7%
İlk 20 Top.	162.421.294	170.248.360	4,8%	İlk 20 Top.	261.418.717	251.223.002	-3,9%
Türkiye	255.627.429	261.854.678	2,4%	Türkiye	361.966.913	344.019.959	-5,0%
İlk 20 Pay	63,54%	65,02%	2,3%	İlk 20 Pay	72,22%	73,03%	1,1%

2023 yılında yaşadığımız yıkıcı deprem, en fazla dış ticaret yapan illerimizi doğrudan etkilemiştir. 2024 yılında bu illerimizde (özellikle Gaziantep'te) gerileme sürmüştür. Dış ticaretimizde ilk 10 sırayı alan illerimizin başında İstanbul gelmektedir. 2023 yılında en fazla dış ticaret yapan ilk 10 ilimiz toplam ihracatımızın %83'ünü, toplam ithalatımızın ise %81'ini gerçekleştirmiştir. Tüm ulaştırma modları ile gerçekleşen dış ticaretimiz dikkate alındığında geçtiğimiz yıllardan farklı olarak Ankara'nın ilk 3 içinde (hem ihracatta hem de ithalatta) Kocaeli'ni geçerek bir üst sıraya yükselmesi dikkat çekicidir.

¹⁴ <http://www.tuik.gov.tr/>

ANADOLU'NUN PARLAYAN YILDIZI

HIZLI ÇÖZÜMLER
EFEKTİF ÇALIŞMA
ÇEVRECİ YAKLAŞIMLAR

www.anadoluport.com.tr
Pendik/İstanbul

Bu değişiklik ile en fazla ihracat yapan ilk 3 ilimiz İstanbul, İzmir ve Ankara olurken, en fazla ithalat yapan üç ilimiz İstanbul, Ankara ve Kocaeli olmuştur (**Tablo 1.6**).

Tablo 1.6 Dış Ticaretimizde İlk 10 Sırada yer alan İllerimiz (*000, \$)¹⁵

İller	İhracat			İller	İthalat		
	2023	2024	23/24		2023	2024	23/24
İstanbul	127.221.911	125.911.931	-1,0%	İstanbul	203.489.153	194.388.288	-4,5%
İzmir	17.180.819	16.890.211	-1,7%	Ankara	17.262.638	17.221.909	-0,2%
Ankara	12.824.825	14.976.135	16,8%	Kocaeli	18.061.414	16.302.926	-9,7%
Kocaeli	13.051.340	13.198.752	1,1%	İzmir	12.935.890	12.523.919	-3,2%
Bursa	12.710.130	12.358.368	-2,8%	Bursa	10.624.838	9.583.626	-9,8%
Gaziantep	10.490.403	10.310.303	-1,7%	Mersin	7.819.935	8.081.685	3,3%
Mersin	7.700.709	8.282.943	7,6%	Gaziantep	7.085.508	6.815.060	-3,8%
Sakarya	6.102.853	6.592.888	8,0%	Hatay	5.335.813	6.547.965	22,7%
Denizli	4.169.483	4.421.241	6,0%	Sakarya	3.950.370	4.333.085	9,7%
Hatay	2.905.329	3.814.477	31,3%	Manisa	3.502.579	3.536.494	1,0%
İlk 10	214.357.801	216.757.247	1,1%	İlk 10	290.068.137	279.334.957	-3,7%
Türkiye	255.627.429	261.854.678	2,4%	Türkiye	361.966.913	344.019.959	-5,0%
İlk 10 Pay	83,86%	82,78%	-1,3%	İlk 10 Pay	80,14%	81,20%	1,3%

Dış ticaretteki ilk 10 fasıl incelendiğinde; 2024 yılında ihracatta en üst sırada %5 artış oranı ve 32,4 milyar dolar hacim ile motorlu kara taşıtlarının olduğu, onu 26 milyar dolar ile kazanlar ve makinelerin, üçüncü sırada ise 17 milyar dolar ile mineral yakıtlar ve mineral yağların izlediği görülmektedir. Aynı yıl ithalatı en fazla işlem gören ilk 3 fasıl ise mineral yakıtlar (%5 azalma ile 65,6 milyar dolar), kazanlar ve makineler (%3,4 azalma ile 41 milyar dolar) ile motorlu kara taşıtları (%1,8 azalma ile 32 milyar dolar) olmuştur (**Tablo 1.7**).

Tablo 1.7 Dış Ticaretimizdeki İlk 10 Fasıl - İhracat (*000, \$)¹⁶

Ürün Fasılları	İhracat		
	2023	2024	23/24
Motorlu kara taşıtları vb.	30.829.182	32.442.605	5,2%
Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar vb.	25.262.262	25.556.088	1,2%
Mineral yakıtlar, mineral yağlar vb.	16.389.207	16.536.420	0,9%
Elektrikli makina ve cihazlar vb.	15.453.921	16.448.982	6,4%
Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller vb.	13.646.812	13.033.604	-4,5%
Plastikler ve mamulleri	10.571.746	10.922.169	3,3%
Demir ve çelik	8.860.174	10.190.617	15,0%
Örme giyim eşyası ve aksesuarı	10.277.566	10.109.110	-1,6%
Demir veya çelikten eşya	10.051.285	9.822.250	-2,3%
Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarı	8.037.378	7.385.592	-8,1%
İlk 10 Toplamı	149.379.533	152.447.438	2,1%
Türkiye Toplamı	255.627.429	261.854.678	2,4%
İlk 10 Pay	58,44%	58,22%	-0,4%

¹⁵<http://www.tuik.gov.tr/>

Tablo 1.7 Dış Ticaretimizdeki İlk 10 Fasıl - İthalat (*000, \$)¹⁶

Ürün Fasılları	İthalat		
	2023	2024	23/24
Mineral yakıtlar, mineral yağlar vb.	69.113.811	65.589.764	-5,1%
Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar vb.	40.967.491	39.564.149	-3,4%
Motorlu kara taşıtları vb.	32.260.862	31.670.365	-1,8%
Elektrikli makina ve cihazlar vb.	27.947.644	27.222.058	-2,6%
Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller vb.	33.912.165	24.872.883	-26,7%
Demir ve çelik	24.160.165	23.659.330	-2,1%
Plastikler ve mamulleri	16.215.325	15.626.327	-3,6%
Organik kimyasal ürünler	9.180.698	9.453.415	3,0%
Optik, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol, ayar, tıbbi, cerrahi alet vb.	6.452.462	6.788.850	5,2%
Alüminyum ve alüminyumdan eşya	6.292.612	6.112.506	-2,9%
İlk 10 Toplamı	266.503.236	250.559.648	-6,0%
Türkiye Toplamı	361.966.913	344.019.959	-5,0%
İlk 10 Pay	73,63%	72,83%	-1,1%

2024 yılında ihracatta (2023 yılına göre %2,1 oranında artış ile) 146 milyar dolar bedelindeki ürün denizyolu ile taşınırken, onu 86 milyar dolar bedel ile karayolu ve 26 milyar ile havayolu izlemiştir. Demiryolunda taşınan ihracat ürünlerinin değeri %6,8 oranında gerileme ile 1,8 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.

Dış ticaretimizdeki dengelere paralel olarak denizyolu taşımacılığında ithalatımız baskındır. 2024 yılında ithal edilen 188 milyar dolar değerindeki ürün denizyolu ile taşınırken, onu 66 milyar dolar ile karayolu ve 44 milyar dolar ile boru hatları izlemiştir. Demiryolu ile ithal edilen ürünlerin değeri ise %35 oranında artış ile 2,7 milyar dolardır.

Bu veriler bedel olarak **Tablo 1.8** ve **Tablo 1.9**'da görülebilir. Oransal veriler ise **Tablo 1.10**'da yer almaktadır. 2024 yılında oransal olarak ihracatımızda %56'sı denizyolu ile yapılırken ithalatımızda bu oran %55'tir.

Tablo 1.8 Taşıma Şekillerine Göre İhracat (Milyon \$)¹⁷

	2020	2021	2022	2023	2024	23/24
Denizyolu	100.908	133.714	150.313	143.322	146.273	2,1%
Karayolu	53.128	68.749	78.852	83.127	85.848	3,3%
Havayolu	12.733	18.736	20.685	25.507	25.980	1,9%
Diğer	1.582	2.367	1.892	1.711	1.925	12,5%
Demiryolu	1.288	1.648	2.458	1.960	1.828	-6,8%
Genel Toplam	169.639	225.214	254.200	255.627	261.854	2,4%

¹⁶<http://www.tuik.gov.tr/>¹⁷<http://www.tuik.gov.tr/>

Tablo 1.9 Taşıma Şekillerine Göre İthalat (Milyon \$)¹⁸

	2020	2021	2022	2023	2024	23/24
Denizyolu	114.838	157.390	193.797	195.353	187.726	-3,9%
Karayolu	41.883	48.897	59.446	66.955	66.010	-1,4%
Havayolu	39.260	26.057	38.581	53.841	47.444	-11,9%
Diğer	21.390	36.190	68.917	43.821	40.143	-8,4%
Demiryolu	2.145	2.891	2.968	1.997	2.697	35,1%
Genel Toplam	219.516	271.425	363.709	361.966	344.020	-5,0%

Tablo 1.10 Dış Ticarete Taşıma Türlerine ve Rejimlere Göre Bedel Payları (%)

	Denizyolu		Karayolu		Havayolu		Demiryolu	
Yıllar	İhracat	İthalat	İhracat	İthalat	İhracat	İthalat	İhracat	İthalat
2019	60,3	53,7	30,1	17,7	8,2	13,9	0,5	0,7
2020	59,5	52,3	31,3	19,1	7,5	17,0	0,8	1,0
2021	59,4	58,0	30,5	18,0	8,3	9,6	0,7	1,1
2022	59,1	53,3	31,6	17,1	8,1	10,6	1,0	0,8
2023	56,0	53,9	32,5	18,5	9,9	14,9	8,0	0,6
2024	55,9	54,6	32,8	19,2	9,9	13,8	0,7	0,8

Dış ticarete taşıma türlerine göre tonaj payları ayrıca **Tablo 1.11**'de görülebilir. Tablodan da anlaşılacağı üzere denizyolunun payı son 10 yıldır %86'nın üzerindedir.

Tablo 1.11 Dış Ticarete Taşıma Türlerine ve Rejimlere Göre Tonaj Payları (%)

	Denizyolu	Karayolu	Boru ve diğer	Demiryolu	Havayolu
2014	86,2	11,2	1,7	0,4	0,5
2015	87,7	10,7	0,7	0,5	0,4
2016	88,0	10,8	0,4	0,5	0,3
2017	88,5	10,3	0,5	0,4	0,3
2018	88,7	10,3	0,2	0,4	0,4
2019	88,6	10,3	0,3	0,4	0,4
2020	88,8	9,4	1,1	0,6	0,2
2021	87,5	10,7	0,9	0,7	0,2
2022	86,8	11,5	0,6	0,7	0,6
2023	87,5	11,3	0,3	0,5	0,4
2024	87,8	10,7	0,7	0,5	0,4

Sonraki bölümde dünyada ve yakın bölgelerdeki deniz ticaretinin güncel durumu incelenmiştir.

¹⁸<http://www.tuik.gov.tr/>

2. BÖLÜM

DÜNYADA DENİZCİLİK VE LİMANCILIK SEKTÖRÜ

TÜRKİYE'NİN İLK OTOMOTİV TERMİNALİ

Otomotiv lojistiğine özel olarak tasarlanan Türkiye'nin ilk otomotiv terminali Autoport, sürekli gelişen teknolojik altyapısı, inovatif çözümleri, nitelikli ve kaliteli operasyon süreçleriyle otomotiv sektörüne değer katıyor.

2. BÖLÜM: DÜNYADA DENİZCİLİK VE LİMANCILIK SEKTÖRÜ

2.1. Dünya Deniz Ticaretindeki Gelişmeler¹⁹

Deniz taşımacılığı küresel ticaretin ana arteri olarak hizmet vermektedir. Karmaşık gemi rotaları, limanlar ve deniz geçiş noktalarından oluşan ağlar küreselleşmeyi mümkün kılmış ve küresel ekonominin birbirine bağlılığını güçlendirmiştir. Ancak denizcilik sektörü, özellikle son yıllarda taşımacılığın ve limanlar gibi ilgili unsurların verimliliğini, güvenilirliğini, esnekliğini ve sürdürülebilirliğini tehdit eden çok sayıda zorlukla karşı karşıyadır. Sektörde aksaklıklar neredeyse artık “yeni normal” olarak değerlendirilmektedir.

Deniz taşımacılığının temel zayıf yönlerinden birisi Süveyş Kanalı ve Panama Kanalı hatta İstanbul Boğazı gibi stratejik geçitlere bağımlı olmasıdır. Bu kritik su yolları, kıtalararası deniz seyirlerinde kestirme yollar sağlayarak seyir süresini ve maliyetlerini azaltmaktadır. Ancak denizcilik sektörü bu geçiş noktalarında ortaya çıkan iklimsel, ekonomik, jeopolitik veya operasyonel aksaklıklar karşısında özellikle savunmasız hale gelmekte ve bu da küresel deniz taşımacılığı için ciddi sonuçlara yol açmaktadır.

Denizcilikte yaşanan aksaklıklardan kaynaklanan gecikmeler, lojistik engeller, maliyetler ve mali kayıplar genellikle önemli boyutlardadır. 2019 yılından bu yana söz konusu aksaklıklar artış eğilimindedir. COVID-19, Ever Given vakası, Panama Kanalındaki iklimsel kriz, Ukrayna krizi ve Süveyş Kanalı krizi peş peşe yaşanan önemli olaylar olmuştur.

Kızıldeniz'deki durum, özellikle büyük kapasiteli gemilerin Süveyş Kanalı'ndan kaçınmasına ve Ümit Burnu çevresinde seyretmesine neden olmuş, mesafeler ve transit süreler uzamıştır. Elbette bunun pek çok sonucu olmuştur. Ancak denizcilik sektörü açısından bakıldığında denizcilik firmaları, limanlar ve ticaret için daha yüksek operasyonel maliyetler ortaya çıkmış, bu maliyetler de taşıtanlara yansımıştır. Gemilerin daha uzun rotalara yönlendirilmesi,

¹⁹ Bu başlık altındaki veriler, UNCTAD, IMF, Clarkson Research, <https://porteconomicsmanagement.org/>, Drewry kaynaklarından derlenmiştir.

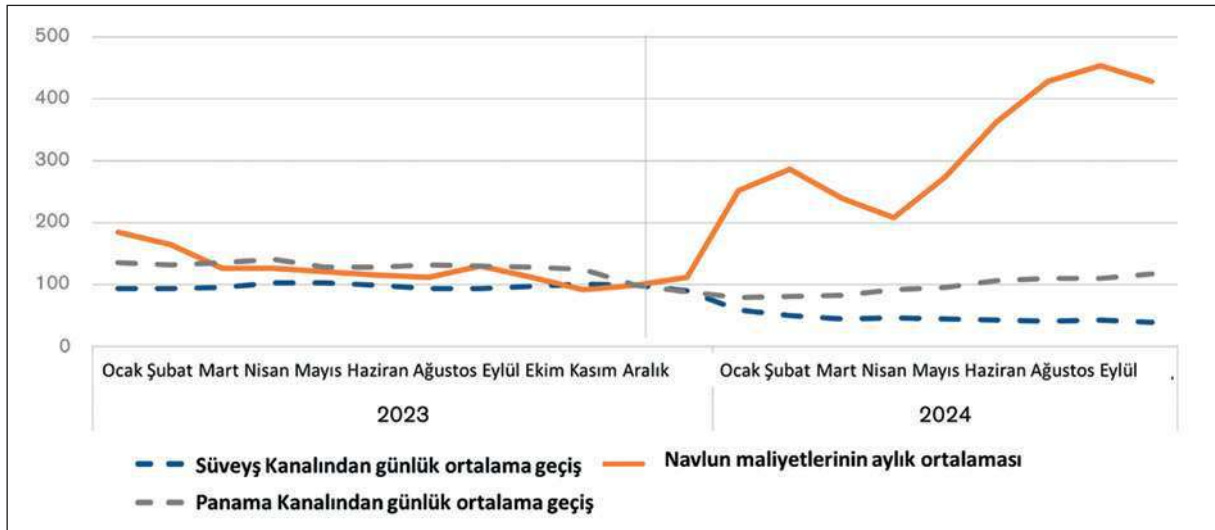

daha fazla yakıt tüketiminden kaynaklanan ek karbon emisyonlarına neden olmuş, ayrıca gemiler hizmet programlarını sürdürmek için seyir hızlarını arttırdığı için sektör için çevresel zorluklar artış eğiliminde olmuştur.

Süveyş ve Panama Kanallarının Etkileri, Münferit Olaylar

Deniz taşımacılığı, uluslararası ticarete konu olan malların ana taşıma şeklidir ve hacim olarak uluslararası ticaretin %80'inden fazlasını oluşturmaktadır. Deniz taşımacılığına olan talep oldukça inelastiktir; bu da navlun oranlarındaki değişikliklerin sevk edilen mal miktarını önemli ölçüde etkilemediği anlamına gelir. Ancak 2023 yılında yaşanan şiddetli kuraklık, küresel ticaretin %6'sının geçtiği Panama Kanalı'nı etkilemiş, her gün geçmesine izin verilen gemi sayısı azaltılmıştır. Kuraklık koşulları o zamandan beri hafiflemiş olsa da geçişler Ağustos 2024'e kadar sınırlı kalmıştır.

Diğer yandan küresel ticaretin yaklaşık %15'ine hitap eden Kızıldeniz ve Aden Körfezi'nde ticari gemilere yönelik saldırılar da Kasım 2023'ten bu yana deniz taşımacılığı üzerinde büyük bir etki yaratmıştır. Saldırılar, birçok taşıyıcının Kızıldeniz'den tamamen kaçınmasına, gemilerini Ümit Burnu çevresine yönlendirmesine ve günlük Süveyş Kanalı geçişlerinin %60'tan fazla azalmasına neden olmuştur (Şekil 2.1).

Şekil 2.1 Panama ve Süveyş kanallarında geçişlerin ve navlunun gelişimi, Ocak 2023-Eylül 2024
Endeks (100 = Kasım 2023)

Küresel olarak deniz taşımacılığı navlun maliyetleri Ekim 2023'ten bu yana neredeyse beş kat artarak 1.095 ABD dolarından 5.040 ABD dolarına yükselmiştir. Bununla birlikte, şu anda ortalama navlun maliyetleri, ortalama aylık navlun maliyetlerinin 10.865 ABD dolarına ulaştığı Eylül 2021'deki pandemi krizinin zirve yaptığı dönemin yarısı kadardır. İlk artış kısmen Panama Kanalı ve Kızıldeniz'deki sıkışıklıklardan kaynaklanmıştır. Ancak bu artış ayrıca tüketici faaliyetleri, taşımacılık sektöründeki grevler, kazalar ve aşırı hava olayları gibi çeşitli faktörlere de bağlanabilir. 2024'ün ilk aylarında talep nispeten zayıfken hem Avrupa hem de Asya'da tüketici harcamaları artmış ve bu da deniz taşımacılığı sevkizatlarında artışa neden olmuştur.

Ayrıca Kuzey Amerika navlun piyasası geçtiğimiz Nisan ayından bu yana Kanada'daki demiryolu grevi ve Baltimore köprüsünün çökmesi sonucu limana erişimin bir aydan fazla süreyle engellenmesi gibi önemli zorluklarla karşılaşmıştır. Nisan 2024 ortasında yoğun sis, Çin'in (hatta dünyanın) en

büyük iki limanı olan Şanghay ve Ningbo'daki operasyonları aksatırken, Malezya ve Singapur'daki limanlarda yoğun yağış nedeniyle gecikmeler yaşanmıştır. Daha yakın bir tarihte, Eylül 2024'te Bebinca Tayfunu Çin'in büyük konteyner limanlarında ciddi tikanıklıklara neden olmuştur.

Denizcilikteki yaşanan bu olumsuzluklara bağlı olarak artan maliyetler, kaçınılmaz olarak tüketicilere yansıyan daha yüksek nakliye ücretlerine dönüşmektedir. Belirsizlik ve dalgalanmaya ek olarak, denizcilik sektöründeki bu olumsuz durumlar enflasyonu arttırmakta ve ekonomik büyümeyi baltalamaktadır. Özellikle gelişmekte olan küçük ada devletleri ve en az gelişmiş ülkeler bu durumdan en çok etkilenen ülkelerdir.

Uzayan denizcilik rotaları ve artan karbon emisyonlarının aksine deniz taşımacılığı aynı zamanda karbonsuzlaştırma ve daha temiz enerji kaynaklarına geçiş ihtiyacı gibi zorluklarla karşı karşıyadır. Bilindiği üzere deniz taşımacılığı tüm küresel sera gazı emisyonlarının %3'ünü temsil etmektedir ve bu emisyonları azaltma ve sektörün geleneksel fosil yakıtlara olan bağımlılığını elden geçirme aciliyeti oldukça kritik bir seviyededir. Atılacak adımlar genellikle bellidir ve bunlar arasında; kağıtsız ve dijitalleştirilmiş prosedürlere geçiş, operasyonlarda yenilikçi yaklaşımlar ve daha temiz teknolojilere ve alternatif yakıtlarla çalışacak şekilde donatılmış gemilere geçiş sayılabilir. Bu dönüşümün faturası elbette yüksektir ancak sektörün karbonsuzlaştırma ve sürdürülebilirlik hedeflerinden uzak durmak gibi bir seçeneği olmayacaktır. Bu aynı zamanda stratejik bir gerekliliktir.

Diğer yandan geçmişte yayınlanan TÜRKLİM Limancılık Sektörü Raporlarında sıkça bahsettiğimiz üzere, başta iklim değişikliğinin bir sonucu olarak bazı alternatif rotaların önem kazanmaya devam ettiği görülmektedir. Özellikle Arktik Deniz Geçidi²⁰ alındık Doğu-Batı ana ticaret rotasının geleceği için bir risk oluşturmaktadır. 2024 yılında Rusya'nın bu geçidi denizyolu trafiğine açması taşınan yük miktarında bir önceki yıla göre önemli bir artış olarak karşılık bulmuştur. Bu rotanın önem kazanmasının diğer nedenleri arasında önceki bölümlerde bahsedilen Süveyş ve Panama Kanalı aksamaları, Rusya'nın stratejik politikası ve rotanın ciddi bir zaman ve maliyet avantajına sahip olması gösterilebilir.

Son olarak bu noktada ABD'nin Baltimore limanında yaşanan olaylardan bahsetmek uygun olacaktır. 2022 yılında liman alanında Ever Forward ve Valencia adlı gemilerin çatışması gemilerdeki bazı konteynerlerin denize düşmesi ve deniz kirliliği gibi olumsuz sonuçlar doğurmuştur. Buna ilave olarak kaza, limandaki operasyonların aksamasına ve doğal olarak tedarik zincirinde gecikmelere neden olmuştur. Ayrıca, çevresel etkileri nedeniyle temizlik ve kurtarma çalışmaları yapılmıştır. Diğer yandan 2024 Mart ayında bir konteyner gemisinin Francis Scott Key Köprüsüne çarpması sonucunda köprü yıkılmış ve limana erişim kısıtlanmıştır. Can kayıplarının yanında milyarlarca dolar ticari ve yapısal hasara neden olan bu kaza yine liman operasyonlarında aksamalara ve deniz trafiğinde gecikmelere yol açmıştır. Ayrıca, köprünün onarım süreci boyunca kara trafiği de olumsuz etkilenmiştir.

Görüldüğü üzere küresel tedarik zincirlerinin geleceğe hazır hale getirilmesi, deniz ticaretinin dayanıklılığı açısından hayati önem taşıyan deniz geçiş noktalarının güçlendirilmesine bağlıdır. Daha sağlam, güvenilir ve dirençli deniz geçiş noktalarına ulaşmak için deniz taşımacılığı ve deniz lojistiğinin yeşil teknolojileri, dijitalleşmeyi ve daha fazla uluslararası iş birliğini benimsemesi gerekmektedir.

Yakın gelecekte sektör beklentileri

Yaşanan tüm bu aksaklıklara rağmen sektörün geleceğine yönelik beklentiler olumlu yöndedir. Nitekim UNCTAD, deniz ticaret hacminin 2025 yılında yıllık yüzde 2,5 oranında, konteynerize ticaret hacminin ise yüzde 2,9 oranında büyüyeceğini tahmin etmektedir. UNCTAD, 2025-2029 döneminde toplam deniz ticaretinin yıllık ortalama yüzde 2,4, limanlarda elleçlenen konteynerin ise yüzde 2,7 oranında büyümesini beklemektedir (**Tablo 2.1**). Bu tahmin, öngörülen gayri safi yurtiçi hasıla (GSYH) ve mal ticareti büyümesinin sırasıyla yüzde 2,7 ve yüzde 3,0 olmasına dayanmaktadır.

²⁰Northern Sea Route - NSR

Tablo 2.1 Uluslararası deniz ticareti gelişim tahmini, 2024-2029 (%)

	Toplam Deniz Ticareti (Ton)	Konteyner Ticareti (TEU)
2025	2,5	2,9
2026	2,4	2,9
2027	2,3	2,6
2028	2,3	2,5
2029	2,3	2,5

Görüldüğü üzere deniz ticareti hacimlerinin 2025 yılı ve sonrasında da artmaya devam etmesi beklenmektedir. Bu artış büyük hacimli mallara (demir cevheri, kömür, tahıl ve boksit), gaza, petrole ve konteyner ticaretine olan taleple desteklenmektedir. Deniz ticaretine ilişkin beklentiler olumlu olmaya devam etse de Ukrayna'daki savaş, artan jeopolitik gerilimler ve ekonomik belirsizlikler de dâhil olmak üzere aşağı yönlü risklerin nasıl gelişmeye devam edeceğine bağlıdır.

Artan jeopolitik gerilimler küresel emtia piyasalarında yeni şokları tetikleyebilir. Özellikle Süveyş Kanalı, Kızıldeniz ve Karadeniz'deki petrol ve tahıl nakliye rotaları etkilenebilir ve bu da enerji ve gıda fiyatlarında potansiyel artışlara yol açabilir. Buna ek olarak, Doğu Asya'daki çip ve yarı iletkenleri içeren teknolojik tedarik zincirleri tırmanan gerilimlere karşı savunmasızdır.

Deniz ticaretinin orta vadeli görünümü aşağı ve yukarı yönlü değişkenlerden etkilenmektedir. Aşağı yönlü faktörler arasında başlıca küresel piyasalarda yavaş bir toparlanmaya yol açabilecek gelişmeler yer almaktadır. Bu değişkenlere birinci bölümde değinilmişti. Hatırlatmak gerekirse Amerika Birleşik Devletleri'nde azalan tüketici harcamaları, sıkı mali politikalar ve yavaşlayan işgücü piyasası nedeniyle 2025 yılı için büyüme tahminlerinin düşürülmesine yol açmıştır. Ayrıca Almanya'da süregelen imalat zayıflıkları ve çeşitli ülkelerdeki 2024 ve 2025 seçimlerinden kaynaklanan ekonomik politika belirsizlikleri, artan ticaret gerilimleri ve içe dönük politikalar bu riskleri daha da artırmaktadır. Gelişmekte olan piyasalardaki yüksek enflasyon, merkez bankalarını sıkı para politikalarını sürdürmeye sevk ederek hayat pahalılığı konusundaki endişeleri daha da artırabilir.

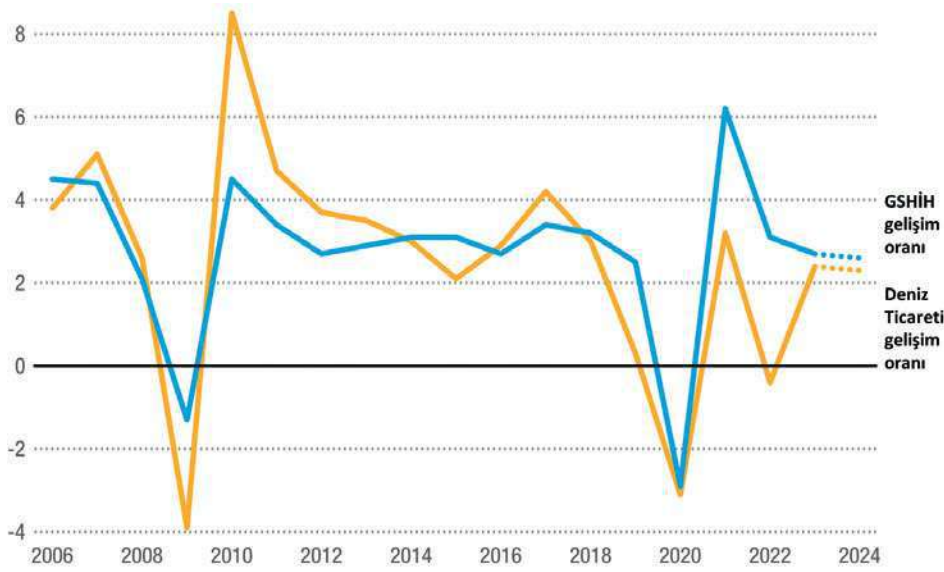
Elbette olumlu beklentiler de vardır. Başta teknoloji sektörü olmak üzere büyük Asya ekonomilerindeki güçlü ihracat performansının etkisiyle küresel ticarette yıllık yüzde 3,1 ila 3,4 arasında büyüme oranları beklenmektedir. Çok fazla dikkate alınmayan Güney-Güney ticareti²¹ de dahil olmak üzere gelişmekte olan ülkeleri kapsayan ticaret, gelişmiş ülkeleri kapsayan ticareti geride bırakarak güçlü bir büyüme yaşamaktadır. Yeşil enerji ve yapay zeka ürünleri ile ilgili sektörler genişleyerek ticaretteki büyümeyi desteklemektedir.

Deniz ticareti ve GSYİH ilişkisi

Deniz ticareti, dünya ekonomisindeki eğilimlere göre şekillenmiştir ve kayda değer değişimler yaşanmıştır. Bu nedenle GSYİH ve deniz ticareti ilişkisi her dönem dikkate değer bir korelasyon göstermiştir. 2023 yılında deniz ticaret hacmi yüzde 2,4 oranında büyürken, GSYH çıktısı yüzde 2,7 oranında büyümüştür. Buna karşılık, GSYH büyüme oranı 2021 ve 2022 yıllarında deniz ticaretinin büyüme oranını önemli ölçüde aşmıştır. Bu durum deniz ticaretinin genel olarak küresel GSYH'den daha hızlı bir oranda genişlediği ve azaldığı 2006 yılından bu yana gözlemlenen farklı bir modeldir.

²¹Gelişmekte olan ülkelerin birbirleri arasında yaptıkları ticaret.

Ticaretin GSYH'ye oranı, yani mal ticaretinin GSYH'deki değişikliklere duyarlılığı, 2010 yılından bu yana düşmektedir. Ticaretin GSYH'ye olan oranındaki değişim, mal ticaretinin GSYH'den nispeten daha yavaş büyümesiyle birlikte, özellikle 2018'den bu yana deniz ticareti verilerinde de gözlemlenmektedir. Özellikle ABD'nin Çin'e uyguladığı mevcut gümrük vergilerinin yanında ABD'deki yeni yönetimin uygulamaya koyduğu yeni gümrük vergileri, ayrıca Avrupa ve Kuzey Amerika'da ticareti yoğun olan malların tüketimini olumsuz etkileyen ve ticari büyümeyi kısıtlayan enflasyonist baskılar ile gündemimizi uzun süre meşgul eden COVID-19 salgını ve son dönemdeki aksaklıklar gibi diğer konjonktürel faktörler de son yıllarda bu ilişkiyi etkilemiştir (**Şekil 2.2**).

Şekil 2.2 Uluslararası deniz ticareti ve dünya GSYH'nin gelişimi (Yıllık yüzde değişim)²²

Değişen ticaretin GSYH'ye oranı, hizmet ticaretinin aksine mal ticaretindeki küreselleşme hızının yavaşlamasıyla bağlantılıdır. Küresel ekonomik büyüme, deniz ticaretine daha az dayanan hizmetler sektörüne doğru kaydıkcı, küresel ekonomi büyümeye devam edebilir, ancak deniz ticareti hacimleri buna ayak uyduramayabilir. Daha temiz enerjiye geçiş ve sürdürülebilir kalkınma yolunda dengeleyici bir faktör gibi görülebilir, bu da yeşil teknolojilerin üretiminde kullanılan mineraller gibi emtiaların ticaretini artırabilir. Bunun yanında üretim daha yerel hale geldikçe ve tedarik zincirleri, emisyonları en aza indirecek şekilde yeniden yapılandırıldıkça deniz ticareti azalabilir. Bu durum, değişen ticaret modelleri ve daha kısa/bölgesel rotalar lehine azalan uzun mesafeli deniz ticareti ile daha yavaş bir ticaret hacmi büyümesi senaryosunu beraberinde getirebilir. Elbette bu gelişmelerin olması doğrudan deniz taşımacılığına olan talebi ve ticaret gemisi filosunun talebini doğrudan etkileyecektir.

2.1.1. Denizyolu Taşımaları

2024 yılında deniz ticareti hacimleri ağırlıklı olarak kuru yük ve petrol sevkiyatları tarafından belirlenirken, bu yük gruplarını konteyner ticareti izlemiştir. 2022 ve 2023 yıllarında 12 milyar tonun çok az miktarda üzerinde ve durağan süren deniz ticareti, 2024 yılında %2,3 oranındaki artış ile 12,6 milyar tona yükselmiştir (**Tablo 2.2**).

²²UNCTAD

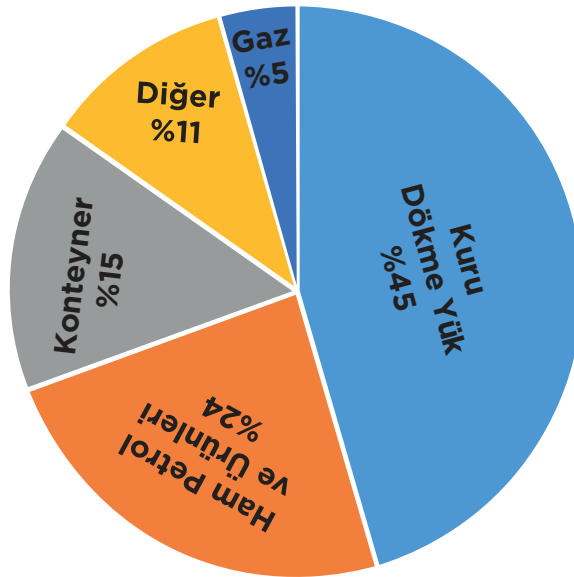

Tablo 2.2 Yük grupları bazında dünya deniz taşımacılığı gelişimi (milyon ton) ²³

Tüm Yükler (Ton)	2022	2023	2024	Değişim 23/24
Kuru Dökme Yük	5.299	5.559	5.742	3,3%
Ham Petrol ve Ürünleri	2.987	3.053	3.026	-0,9%
Konteyner	1.841	1.848	1.940	5,0%
Diğer	1.383	1.304	1.352	3,7%
Gaz	534	558	570	2,2%
Toplam	12.044	12.352	12.630	2,3%

Yük grupları bazında konteyner ton cinsinden %5 oranında artış ile artışın en yüksek olduğu yük grubu olurken, kuru dökme yükler %3,3 oranında artış ile 5,7 milyar tona ulaşmıştır. Kuru dökme yüklerden sonra en fazla işlem gören yük olan ham petrol ve petrol %0,9 oranında çok az bir azalma olurken, bu ürün grubunun hacmi 3 milyar ton olarak gerçekleşmiştir. TEU cinsinden detaylı verileri sonraki bölümlerde incelenecek olan konteyner yükünün toplam tonajı 1,9 milyar ton olarak gerçekleşmiştir. LPG ve LNG'den oluşan sıvılaştırılmış gaz taşımaları ise %2,2 oranında artmış, toplamda 570 milyon ton yük hacmine ulaşmıştır.

Yük gruplarının oransal dağılımı **Şekil 2.3**'te görülebilir. 2024 yılında kuru dökme yükler %45 ile en yüksek paya sahip yük grubu olurken, onu %24 ile sıvı dökme yükler ve %15 ile konteyner izlemektedir. Gazların payı ise %5'tir.

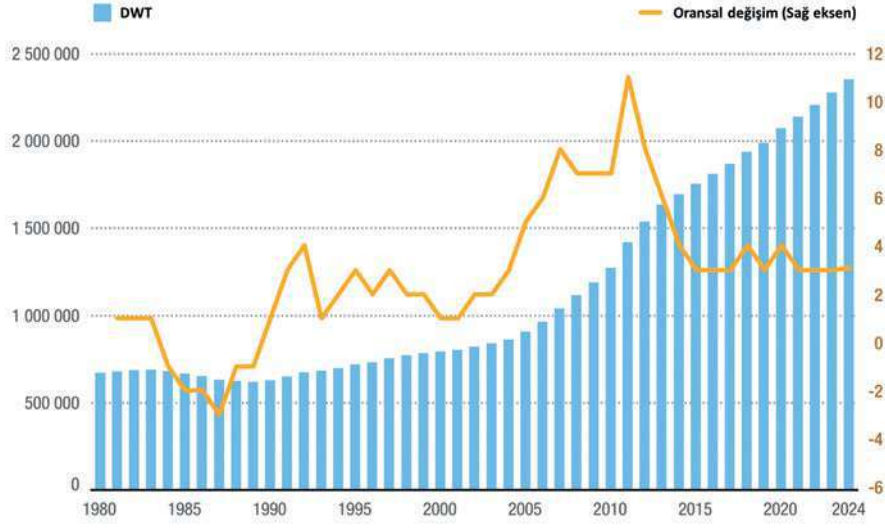
Şekil 2.3 2023 yılında deniz yolu ile taşınan yük gruplarının pay dağılımı

Yük gruplarına ilişkin detaylar sonraki bölümlerde incelenecektir.

2.1.2. Deniz Ticaret Filosu

2024 yılının başında küresel filo kapasitesi yüzde 3,4 oranında büyümüştür. Bu oran 2022 yılındaki yüzde 3,2'den biraz daha yüksek olsa da 2005-2012 yılları arasındaki hızlı filo genişlemesinin etkisiyle 2005-2023 yılları arasında kaydedilen ortalama yüzde 5,2'lik büyümeden daha düşüktür (**Şekil 2.4**).

²³Clarkson Research

Şekil 2.4 Yıllık dünya filo büyümesindeki eğilimler

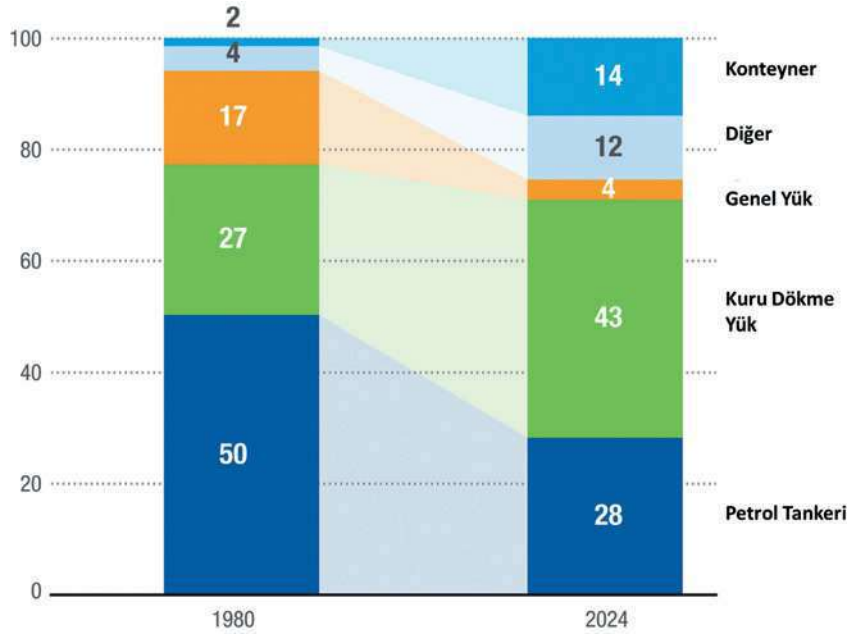
Filo büyümesi 2023'te dengesiz bir seyir izlemiş, konteyner gemisi kapasitesi yaklaşık %8, sıvılaştırılmış gaz taşıyıcılarının kapasitesi ise %6,4 oranında artmıştır. Tankerler ise düşük kalarak %2'den daha az artmıştır. Dünyanın toplam filo kapasitesi yaklaşık 2,4 milyar DWT'ye ulaşırken, bunun yüzde 42,7'sini dökme yük gemileri, yüzde 28,3'ünü ise petrol tankerleri oluşturmaktadır (**Tablo 2.3**).

Tablo 2.3 Gemi tiplerine göre dünya filosu (*000 DWT ve pay) ²⁴

Ana Gemi Tipleri	2023		2024		23/24 (%)
	DWT	Pay (%)	DWT	Pay (%)	
Kuru dökme yük gemileri	974.452	42,8	1.004.281	42,7	3,1
Petrol tankeri	652.850	28,7	665.424	28,3	1,9
Konteyner gemileri	305.844	13,4	329.490	14,0	7,7
Diğer gemi tipleri	261.525	11,5	270.657	11,5	3,5
Offshore gemileri	87.055	3,8	89.093	3,8	2,3
Gaz gemileri	88.221	3,9	93.882	4,0	6,4
Kimyasal tanker	51.535	2,3	52.582	2,2	2,0
Diğer	26.177	1,1	26.316	1,1	0,5
Feribot ve yolcu gemileri	8.537	0,4	8.784	0,4	2,9
Genel kargo gemileri	82.708	3,6	84.047	3,6	1,6
Dünya Toplamı	2.277.379	100,0	2.353.899	100,0	3,4

Yıllar içinde dünya deniz ticaret filosunun yapısı, deniz ticaretinin yapısındaki değişimlere paralel olarak gelişmiştir. Kuru yük, özellikle de demir cevheri, kömür ve tahıl gibi dökme ürünler, deniz ticaretindeki paylarını artırarak petrol yükünü geride bırakmıştır. Sonuç olarak, yıllar içinde kuru dökme yük gemilerinin payı artmış ve petrol tankerlerinin payını geride bırakmıştır. Diğer yandan Konteynerleşme genel kargo gemilerine olan ihtiyacı azaltmış, dökme yükler giderek daha fazla konteynerle taşınır hale gelmiştir. Bu arada, konteyner gemilerinin ve diğer özel gemilerin payı genel kargo gemilerinin payını geçmeye devam etmektedir (**Şekil 2.5**).

²⁴UNCTAD, RMT, 2024

Şekil 2.5 Toplam DWT'nin yüzde payı

2023 yılında ticarete kullanılan gemilerin kapasiteleri deniz ticaretinden daha hızlı büyümüş ancak ton-mil cinsinden ölçülen talebin gerisinde kalmıştır. Filo kapasitesindeki büyümenin 2024 yılında da benzer bir oranda (yüzde 3,4) artacağı ve 2025 yılında yüzde 2,7'ye gerileyeceği tahmin edilmektedir. Bu yavaşlama son yıllarda yaşanan düşük sipariş defteri, tersanelerdeki uzun teslim süreleri, yüksek yeni inşa fiyatları ve güçlü ikinci el piyasası gibi eğilimlerin bir yansımasıdır. Mevcut zorluklara ve artan işletme giderlerine ve 2022'de görülen rekor seviyelere kıyasla azalan gelirlere rağmen çoğu gemi segmenti sağlam nakit akışı ve devam eden varlık fiyatı artışları yaşamıştır.

2023'te ve 2024'ün ilk yarısında, gemi kapasitesi arzı ve gemi kullanımı, sistem verimsizlikleri ve devam eden tedarik zinciri kesintileri ve (kanal krizlerinden dolayı) yeniden yönlendirmelerden kaynaklanan filo kapasitesini kullanmak için yeni fırsatlarla şekillenmiştir. Bunun bir örneği, Rusya ve Ukrayna arasındaki savaşla güçlenen ve son yaptırımlarla pekişen, Rus petrolünün uluslararası pazarlara erişimi için devreye alınan "gölge" filoların kullanımıdır. Bu eğilim mevcut gemilerin hizmet ömrünü uzatmış, gemi satış ve alımlarını artırmış, ikinci el fiyatlarını yükseltmiş, gemi söküm seviyelerini düşürmüştür ve yeni inşa gemilere yapılan bazı yatırımları motive etmiştir.

Ticaret filosunun mevcut durumu

Küresel filo kapasitesi ağırlıklı olarak gelişmiş ülkelere ait olmakla birlikte, çoğunlukla gelişmekte olan ülkelerin bayrağını taşımaktadır. 2023 yılında, ilk 35 bayrak sicili dünya filosunun 94'ünü oluşturmaktadır. Önde gelen sicillerden 18'i gelişmekte olan ekonomilerdendir ve dünya filo kapasitesinin yüzde 76'sını oluşturmaktadır. En büyük 10 sicil bayrağı dünya kapasitesinin yüzde 78'inden fazlasını oluşturmaktadır ve hem açık (yani yabancı sahipli gemilerin kaydına izin veren siciller) hem de ulusal (yerel) sicillere sahiptir. Bunlar sırasıyla Liberya, Panama, Marshall Adaları, Hong Kong (Çin), Singapur, Çin, Malta, Bahamalar, Yunanistan ve Japonya'dır.

2022'de DWT kapasitesi bakımından Panama sicilini geride bırakan Liberya sicili 2023'te de ilk sıradaki yerini korurken (yüzde 17,3), onu Panama (yüzde 16,1) ve Marshall Adaları (yüzde 13,1) takip

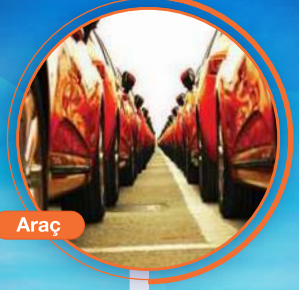
Limancılıkta Bütünsel Lojistik Anlayışı

Genel Kargo

Proje Kargo

Araç

Konteyner

Proje ve Ağır Taşımacılık

Gemi Kiralama ve Proje

Adres: Ata Mahallesi 125 Nolu Sok. No: 3, 16601, Gemlik - Bursa

Tel: +90 224 270 13 00

www.borusanport.com

/borusanport

/portborusan

/borusan-port

etmiştir. Liberya sicili 2023'te kapasitesini bir önceki yıla göre yaklaşık yüzde 8 artırarak Panama ve Marshall Adaları sicillerindeki büyümenin iki katından fazlasını gerçekleştirmiştir. Gemi adedi bakımından bu üç ekonomi arasında Panama 8.300'den fazla gemiyle en büyük paya sahipken, onu Liberya ve Marshall Adaları takip etmektedir. Önde gelen bu üç bayrak 2023 yılında küresel gemi taşıma kapasitesinin yüzde 46,5'ini oluşturmaktadır. Bu arada, Çin (9.530) ve Endonezya (12.226) daha fazla gemiye sahiptir (**Tablo 2.4**).

Tablo 2.4 Dünya filosu bayrak sicili (100 GT ve üzeri, 2024)²⁵

	Bayrak Devleti	Gemi Sayısı	Sayı Payı (%)	DWT*000	DWT Payı (%)	Ortalama Gemi Boyutu (DTW)	DWT Gelişimi 21/22 (%)
1	Liberya	5.215	4,8	408.369	17,3	78.307	7,9
2	Panama	8.338	7,7	379.833	16,1	45.554	3,8
3	Marshall Ad.	4.273	3,9	308.501	13,1	72.198	2,9
4	Hong Kong	2.487	2,3	200.378	8,5	80.570	0
5	Singapur	3.245	3,0	141.013	6,0	43.455	4,3
6	Çin	9.530	8,8	133.647	5,7	14.024	4,8
7	Malta	1.867	1,7	102.467	4,4	54.883	-6
8	Bahamalar	1.266	1,2	72.438	3,1	57.218	0,5
9	Yunanistan	1.211	1,1	56.279	2,4	46.473	-4,5
10	Japonya	5.265	4,8	43.007	1,8	8.168	3,1
11	Endonezya	12.226	11,2	32.741	1,4	2.678	8,2
12	Kıbrıs	993	0,9	30.646	1,3	30.862	-3
13	Madeira	814	0,7	29.290	1,2	35.982	9,2
14	Danimarka	580	0,5	24.887	1,1	42.909	-1,4
15	G. Kore	2.162	2,0	21.221	0,9	9.816	12
16	İran	984	0,9	20.779	0,9	21.117	0,3
17	Norveç	690	0,6	20.139	0,9	29.187	-5,3
18	Man Adası	262	0,2	19.355	0,8	73.873	-3,6
19	Hindistan	1.900	1,7	18.421	0,8	9.695	1,6
20	Suudi Arabistan	443	0,4	14.287	0,6	32.250	6,6
21	Vietnam	1.953	1,8	13.236	0,6	6.777	6,6
22	ABD	3.501	3,2	13.215	0,6	3.775	4,7
23	Rusya	2.902	2,7	11.867	0,5	4.089	5,7
24	Birleşik Krallık	843	0,8	11.135	0,5	13.209	4,2
25	Malezya	1.778	1,6	9.440	0,4	5.309	-0,2
26	Almanya	593	0,5	8.056	0,3	13.585	10,8
27	Kamerun	295	0,3	8.050	0,3	27.290	11
28	Belçika	191	0,2	7.974	0,3	41.751	-12,9
29	Palau	536	0,5	7.892	0,3	14.723	49,2
30	İtalya	1.240	1,1	7.670	0,3	6.185	-15,8
31	Fransa	492	0,5	7.512	0,3	15.269	28,2
32	Türkiye	1.203	1,1	7.230	0,3	6.010	8,4
33	Nijerya	945	0,9	6.866	0,3	7.266	16,2
34	Hollanda	1.191	1,1	6.714	0,3	5.637	1,7
35	Bermuda	110	0,1	6.541	0,3	59.461	-7,1
İlk 35		81.524	74,9	2.211.094	93,9	27.122	3,2
Dünya		108.789	10	2.353.899	100	21.537	3,4

²⁵UNCTAD, RMT, 2024

Gemi sahipleri, filoları ve yatırım kararları üzerinde doğrudan kontrole sahiptir. Bu kararlar arasında gemilerin boyutu ve tipi, bordalama teknolojisi, yakıtlar, makineler ve tahrik sistemleri gibi unsurlar sayılabilir. Gemi sayıları ve kapasitelerine göre küresel filo sahipliği gelişmiş ekonomilerde yoğunlaşmaya devam etmektedir, ancak bazı gelişmekte olan ekonomiler de ilk 10 listesine girmiştir.

2024 yılında, küresel gemi kapasitesinin DWT olarak yüzde 70'inden fazlası ve tüm gemilerin yarısından fazlası yabancı bir bayrak altında tescil edilmiştir. Bu durum, gemi sahiplerinin ve kayıtlı oldukları bayrakların genellikle iki ayrı varlık olduğu uluslararası denizciliğin belirgin bir özelliğinin altını çizmektedir. Bu oran ekonomiler arasında farklılık göstermektedir. Almanya, Yunanistan ve Japonya gibi bazı ekonomilerin filo kapasitesinin yüzde 80'inden fazlası yabancı bayrak altında kayıtlıdır. Bermuda, Monako ve Umman'ın tüm tonajı yabancı bayraklıdır. Yel pazeninin diğer ucunda, İran, Bangladeş, Endonezya ve Suudi Arabistan'daki kapasite ağırlıklı olarak ulusal bayraklıdır. Endonezya'da ulusal bayraklı kapasite ağırlıklı olarak adalar arası taşımacılıkta kullanılırken, Suudi Arabistan'da büyük ölçüde ulusal olarak kontrol edilen petrol tankeri filosunu yansıtmaktadır.

2024 yılında 17 gelişmiş ve 18 gelişmekte olan ekonomi, sırasıyla yüzde 52,3 ve yüzde 42,1 tonaj ile en büyük 35 gemi sahibi ülkeyi oluşturmaktadır. Dünya gemi kapasitesinin yarısından fazlası gelişmiş ekonomilerdeki armatörlere aitken, kapasitenin çoğu (yüzde 76) gelişmekte olan ekonomilerin bayrakları altında kayıtlıdır.

Gelişmekte olan ekonomilerin sahiplik listesine katkısı büyük ölçüde, hepsi de ilk 10 gemi sahibi ülke arasında yer alan Çin, Singapur, Hong Kong Çin ve Çin'in Tayvan Eyaleti'nden kaynaklanmaktadır. Filo sahipliği Asya, Avrupa ve Kuzey Amerika'da yoğunlaşmıştır. Payı sınırlı kalsa da Bangladeş (yüzde 0,2) 2024 yılında ilk 35 listesine girerken Kuveyt sıralamadan düşmüştür (**Tablo 2.5**).

Tablo 2.5 İlk 25 ülke filo istatistiği (2024, 1000 GT ve üzeri)²⁶

Sahip olunan ülke veya bölge	Ulusal Bayrak	Yabancı Bayrak	Toplam	Ulusal Bayrak	Yabancı Bayrak	Toplam	Yabancı Bayrak Payı (%)	Dünya Payı (%)
1 Yunanistan	580	4 406	4.992	49.985.667	344.971.148	394.977.181	87,3	16,9
2 Çin	6.600	2.772	9.418	130.737.555	178.336.427	309.870.897	57,6	13,3
3 Japonya	959	3.142	4.104	38.689.931	203.666.970	242.366.672	84,0	10,4
4 Singapur	1.350	1.445	2.824	67.827.285	78.156.951	146.047.319	53,5	6,3
5 Hong Kong	869	1.104	2.000	76.961.461	57.939.090	135.586.887	42,7	5,8
6 G. Kore	826	852	1.688	19.896.324	77.045.438	97.020.891	79,4	4,2
7 Almanya	172	1.918	2.091	7.492.926	66.931.088	74.427.230	89,9	3,2
8 Tayvan	144	890	1.043	5.826.691	54.846.644	60.735.889	90,3	2,6
9 Birleşik Kr.	334	928	1.267	9.070.489	47.538.877	56.980.416	83,4	2,4
10 Norveç	936	898	1.836	17.331.399	36.441.844	53.903.936	67,6	2,3
11 Bermuda	0	420	420	-	52.293.715	52.293.715	100,0	2,2
12 BAE	130	1.291	1.427	596.404	50.624.996	51.247.355	98,8	2,2
13 ABD	770	1.010	1.788	10.477.424	39.245.905	50.416.065	77,8	2,2
14 Türkiye	401	1.619	2.030	6.623.393	40.174.680	46.849.025	85,8	2,0
15 İsviçre	14	647	661	835.748	40.293.135	41.128.883	98,0	1,8
16 Hindistan	926	345	1.275	17.670.993	23.006.477	40.697.051	56,5	1,7
17 Danimarka	399	373	772	20.313.094	18.447.451	38.760.545	47,6	1,7
18 Endonezya	2.398	132	2.540	28.277.194	3.430.913	31.980.209	10,7	1,4
19 Monako	0	337	337	-	31.699.502	31.699.502	100,0	1,4
20 Kıbrıs	113	311	424	3.939.325	25.272.183	29.211.508	86,5	1,3
21 Belçika	81	211	292	7.038.164	17.182.252	24.220.416	70,9	1,0
22 Rusya	1.551	269	1.828	10.708.028	10.997.997	21.726.655	50,6	0,9
23 İran	240	13	254	18.340.397	679.712	19.021.661	3,6	0,8
24 Fransa	144	309	453	4.145.965	14.162.666	18.308.631	77,4	0,8
25 Hollanda	650	536	1.186	5.437.806	12.600.744	18.038.550	69,9	0,8
Dünya	26.692	30.135	58.173	650.553.871	1.650.129.315	2.334.036.650	70,7	100,0

²⁶UNCTAD, RMT, 2024

Parasal değer açısından, küresel filo 2024 yılında 1,37 trilyon dolara ulaşmış ve ilk 10 gemi sahibi ülke toplam değer yaklaşık üçte ikisini oluşturmuştur. Yunanistan ilk sırada yer alırken, onu Çin ve Japonya takip etmiştir. İlk 35 sicil küresel filo değerinin yüzde 93'ünden fazlasını oluştururken, Panama filosu toplamın yüzde 13'üne yakını oluşturmuş, onu Liberya (yüzde 12,6) ve Marshall Adaları (yüzde 11,9) izlemiştir.

2.1.3. Konteyner Taşımacılığı ve Konteyner Hat Operatörleri²⁷

Küresel konteyner operatörleri arasında kapasite ve işlettiği gemi sayısı bakımından ilk sırada yer alan MSC'nin Şubat 2025 itibari ile işlettiği gemi sayısı 886, bu gemilerin toplam kapasitesi 6,4 milyon TEU'dur. İkinci sırada yer alan Maersk'in işlettiği gemi sayısı 735 iken bu gemilerin kapasitesi 4,5 milyon TEU, üçüncü sırada yer alan CMA CGM'nin işlettiği gemi sayısı 663 ve bu gemilerin kapasitesi ise 3,9 milyon TEU'dur. Sipariş defterlerine bakıldığında kısa dönemde CMA CGM'nin yaklaşık 1,5 milyon TEU kapasiteli 94 gemi siparişi dikkate alındığında işletilen gemi kapasitesi açısından Maersk'i geçmesi ve ikinci sıraya oturması beklenmektedir. MSC'nin ise 2 milyon TEU kapasiteli 132 gemi siparişi ile zirvedeki yerini uzun yıllar koruması beklenmektedir.

Yine Şubat 2025 itibari ile konteyner ticaretinde kullanılan gemi sayısının 7.255 ve bu gemilerin toplam kapasitesinin 31,7 milyon TEU olduğu dikkate alınır, ilk 10 sırada yer alan armatörlerin işletilen gemi sayısının %55'ini ve kapasitenin de %84,2'sini kontrol ettikleri görülmektedir.

2025 yılında ilk 100 içinde yer alan Türkiyeli armatör sayısında bazı değişiklikler olmuştur. ARKAS işlettiği 37 gemi ve 59 bin TEU kapasite ile 34. sıraya gerilerken, onu 27 gemi ve 38 bin TEU kapasite ile AKKON, 8 gemi ve 16 bin TEU kapasite ile TURKON izlemektedir. Geçtiğimiz yıllardan farklı olarak MEDKON ilk 100 içinde yer almamıştır (Tablo 2.6).

Tablo 2.6 Türk ve yabancı konteyner hat operatörleri ilk 10 (Şubat 2023)²⁸

Sıra	Operatör	İşletilen Gemi Sayısı	Sahip olunan gemi sayısı	İşletilen kapasite (TEU)	Sipariş Defteri (TEU)	Sipariş Edilen Gemi Adedi	Siparişlerin Ortalama Kapasitesi (TEU)
1	MSC	886	592	6.386.433	1.993.139	130	15.332
2	Maersk	735	335	4.518.829	846.042	64	13.219
3	CMA CGM	663	310	3.874.042	1.324.494	82	16.152
4	COSCO	515	198	3.335.569	881.080	52	16.944
5	Hapag-Lloyd	300	130	2.352.733	442.728	35	12.649
6	ONE	255	93	1.969.127	610.585	47	12.991
7	Evergreen	224	144	1.777.096	821.423	59	13.922
8	HMM	82	62	906.167	88.700	10	8.870
9	ZIM	130	12	781.026	31.600	4	7.900
10	Yang Ming	98	59	711.393	77.500	5	15.500
30	ARKAS	37	35	58.588	26.292	6	4.382
50	AKKON	27	2	38.081			
60	TURKON	8	5	15.703	8.024	2	4.012
	İlk 10 Toplam	3.960	1.977	26.724.787			
	İlk 10 Pay	54,6%	27,3%	84,2%			

²⁷Bu başlık altındaki veriler ağırlıklı olarak Alphaliner'dan alınmıştır.

²⁸<https://alphaliner.axsmarine.com/PublicTop100/>

Bilindiği gibi konteyner gemi operatörleri arasındaki operasyonel iş birlikleri slot kiralama, gemi paylaşım anlaşmaları, stratejik ittifaklar gibi çeşitli şekillerde ortaya çıkmaktadır. Bu hatlar arasındaki ilk stratejik ittifaklar, Avrupa-Uzak Doğu ticaretinde ilk Post-Panamax konteyner gemilerinin kullanılmaya başlandığı 1990'lı yılların ortalarına dayanmaktadır. Bu yıllardan günümüze bu ittifaklarda önemli değişiklikler olmuştur.

Küresel Denizcilik İttifaklarında Önemli Değişiklikler

Konteyner taşımacılığı sektörü, büyük taşıyıcıların yeni stratejik ortaklıklar ve hizmet ağlarını açıklamasıyla 2025 yılında önemli bir yeniden yapılanma içine girmiştir. Bu değişikliklerin merkezinde 2M ortaklığı gibi uzun süredir devam eden ittifakların feshedilmesi ve küresel nakliye rotalarını ve operasyonlarını yeniden şekillendirecek yeni iş birliklerinin kurulması yer almaktadır.

Bu değişimler, 1 Şubat 2025 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere, taşıyıcıların değişen stratejik önceliklerini karşılamak için iyi bir konumda kalmalarını sağlayacak daha esnek ortaklıklara doğru stratejik bir hareketi yansıtmaktadır.

Piyasa koşulları değiştikçe, taşıyıcılar da uzun vadeli stratejik hedeflerine daha iyi uyum sağlamak için ittifak stratejilerini yeniden değerlendirmektedir. Bu ittifaklar geleneksel olarak verimliliğin artırılmasına ve kaynakların bir havuzda toplanmasına yardımcı olmuştur, ancak son dönemdeki değişimler operasyonların optimize edilmesine ve stratejik hedeflerin karşılanmasına yöneliktir.

En dikkat çekici değişikliklerden birisi Maersk ve MSC arasında yıllarca küresel taşımacılığın temel taşlarından birisi olan 2M İttifakının sona ermesi olmuştur. Şubat 2025 itibarıyla MSC Doğu-Batı ticaret hatlarında bağımsız olarak faaliyet gösterirken, Maersk "Gemini Cooperation" adı verilen yeni kurulan bir ortaklıkta Hapag-Lloyd ile bir araya gelmiştir. Bu yeni ittifakın, Maersk'in geniş ağını Hapag-Lloyd'un operasyonel uzmanlığıyla birleştirerek kritik doğu-batı hatlarında gelişmiş hizmet teklifleri sunması beklenmektedir.

Diğer yandan THE Alliance'ın (Transport High Efficiency Alliance) geri kalan üyeleri ONE (Ocean Network Express), HMM (Hyundai Merchant Marine) ve Yang Ming Premier Alliance olarak yeniden markalaşmak niyetindedir. Premier Alliance'ın Asya-Avrupa ticaretinde MSC ile bir slot paylaşım anlaşması imzalayacak olması, bu büyük taşıyıcıların işbirliği ve rekabet şekillerinde önemli bir değişime işaret etmektedir. Premier Alliance ve MSC tarafından yayınlanan tarifelere göre bu iş birliği dokuz Asya-Avrupa seferini kapsayacak, ancak her iki taşıyıcı da bazı özerkliklerini koruyacak ve MSC Asya-Kuzey Avrupa seferlerini bağımsız olarak gerçekleştirecektir. Buna paralel bir gelişme olarak MSC, ZIM ile transpasifik ticaretini kapsayan üç yıllık bir gemi hizmet anlaşması da imzalamıştır (Şekil 2.6).

Gemini	Ocean Alliance	Premier Alliance
 MAERSK Hapag-Lloyd	 EVERGREEN LINE	 OCEAN NETWORK EXPRESS YANG MING

Şekil 2.6 Konteyner taşımacılığının yeni ittifakları

Sürdürülebilirlik ve Yeni Düzenlemeler Değişimi Yönlendiriyor

İttifakların yeniden yapılandırılması piyasa güçleri tarafından yönlendirilirken, sürdürülebilirliğe yapılan vurgunun artmasından da büyük ölçüde etkilenmektedir. Uluslararası Denizcilik Örgütü (IMO) 2025 yılında, daha ciddi yakıt standartları ve sera gazı fiyatlandırma mekanizmaları da dahil olmak üzere sera gazı emisyonlarını azaltmayı amaçlayan yeni düzenlemeleri uygulamaya koyacaktır. Bu düzenlemeler taşıyıcılar üzerinde daha sürdürülebilir uygulamaları benimsemeleri için ek bir baskı oluşturacak ve onları çevre dostu teknolojilere ve daha temiz yakıt seçeneklerine yatırım yapmaya itecektir.

Lojistik ve ticaret sektörlerindeki paydaşlar için sürdürülebilirliğin bu yeni ittifaklara entegrasyonu çok önemli olacaktır. Taşıyıcılar rekabetçi fiyatlandırma ve güvenilir hizmetleri sürdürürken çevre düzenlemelerine uymanın maliyetlerini dengelemeleri gerekecektir. Düşük emisyonlu rotalara öncelik veren yeşil nakliye koridorlarının konteyner taşımacılığının geleceğini şekillendirmede kilit bir rol oynaması beklenmektedir.

Hizmet Güvenilirliği ve Rekabete Etkisi

2M ittifakının sona ermesi, Gemini ve Premier gibi yeni ortaklıkların kurulması ile konteyner taşımacılığı sektöründe hizmet güvenilirliğinin ve rekabetin önemli ölçüde değişmesi beklenmektedir. Örneğin Gemini ittifakı uzun vadede %90 oranında sefer programı güvenilirliği hedeflediğini belirtmiştir. Buna karşılık olarak Ocean Alliance bu geçiş döneminde sefer programı güvenilirliğini artırma taahhüdünü sürdürmüştür.

Bu değişiklikler konteyner taşımacılık sektörü için fırsatlar da sunmaktadır. Taşıyıcılar stratejik ortaklıklar kurarak ve kilit rotalarda kapasite paylaşarak operasyonel verimliliği artırabilir, maliyetleri düşürebilir ve daha rekabetçi hizmetler sunabilirler. Bu artan rekabet, yük sahiplerine ve lojistik hizmet sağlayıcılarına daha fazla esneklik ve daha geniş bir yelpazede nakliye seçeneklerine erişim sağlayarak fayda sağlayabilir.

Küresel Deniz Taşımacılığında Olumlu Bir Dönüşüm

2025'te yürürlüğe girecek olan değişiklikler, ittifakların yeniden yapılandırılmasından daha fazlasını temsil etmektedir. Taşıyıcılar hızla değişen bir pazarda rekabetçi kalabilmek için ölçek ekonomilerinden yararlanmaya, çevresel etkilerini azaltmaya ve hizmet sunumlarını geliştirmeye giderek daha fazla odaklanmaktadır.

Bu değişikliklerin anlık etkileri zorlayıcı olsa da, uzun vadeli görünüm bir fırsatı işaret etmektedir. 2M ortaklığının feshedilmesi, Gemini ve Premier gibi yeni ittifakların yükselişi ve MSC'nin bağımsız ağını genişletmesi, muhtemelen daha dayanıklı ve sürdürülebilir bir denizcilik sektörünü teşvik edecektir.

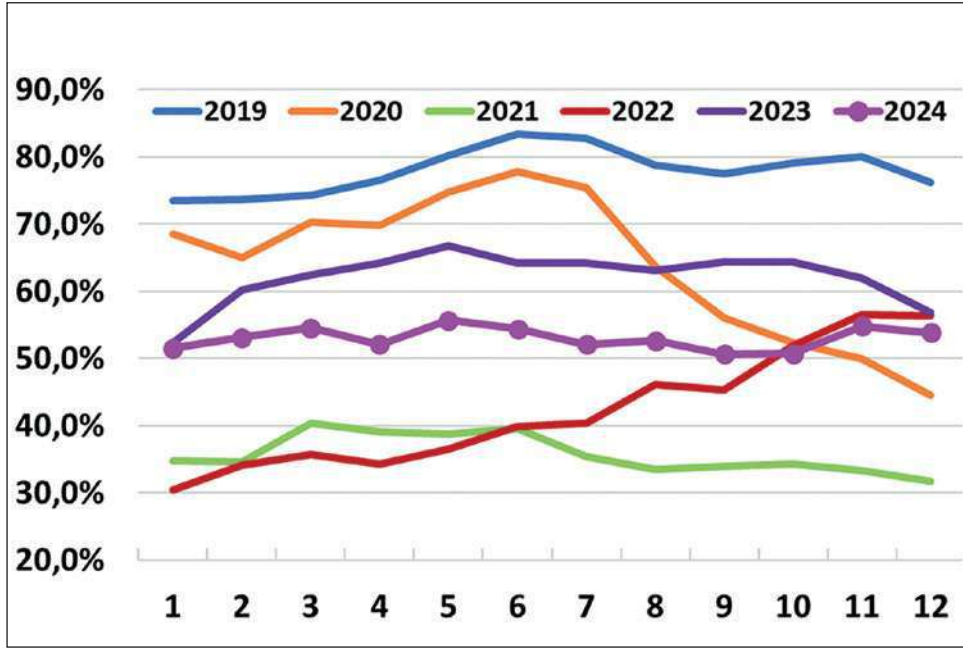
Diğer yandan konteyner taşımacılığında sefer programlarının güvenilirliği hakkında bağımsız firmaların yaptıkları ölçümler mevcut durumu yansıtmaktadır. Bu veriler önemlidir çünkü konteyner taşımacılığında sefer programlarının güvenilirliği oldukça kritik bir başarı göstergesidir.

2024 yılına ilişkin verilerin değişim grafiği, geçmişteki yıllarla karşılaştırmalı olarak **Şekil 2.7** ve **Şekil 2.8**'de incelenebilir. 2024 yılı boyunca, program güvenilirliği büyük ölçüde %50-%55 aralığında kalmıştır. Yıllık bazda Aralık 2024'te program güvenilirliği (%-3,0) puanı daha düşük olsa da sonrasında artış gerçekleşmiştir. Gecikmiş gemi varışları için ortalama gecikme bir önceki aya göre -0,23 gün azalarak 5,28 güne düşmüştür; bu rakam Temmuz 2024'ten bu yana görülen en düşük gecikme verisidir.

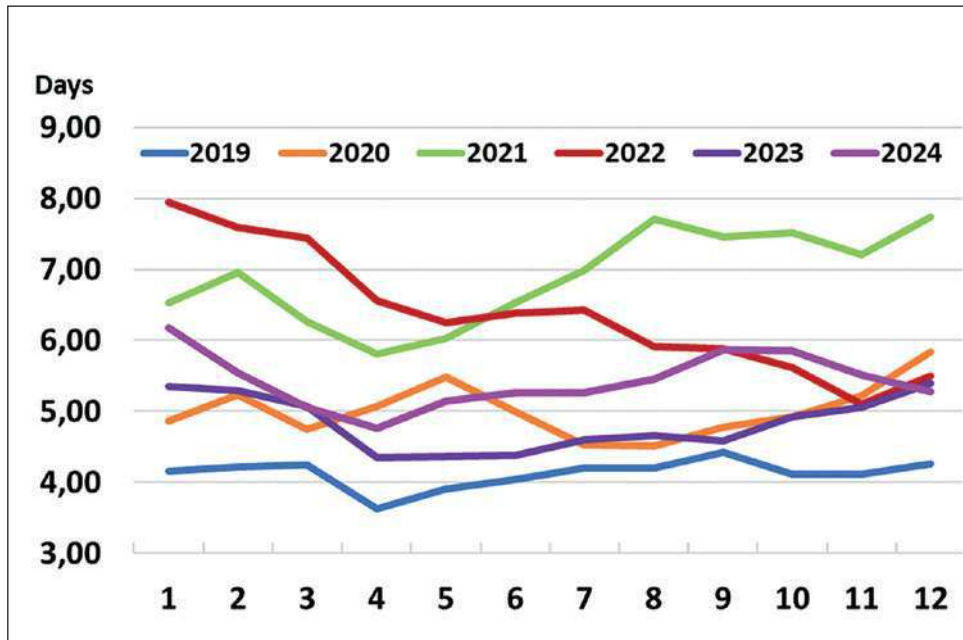
GÜVENİN VE KALİTENİN ÖNCÜSÜ ÇANAKKALE KEPEZ LİMANI

PORT OF
ÇANAKKALE

Şekil 2.7 Yıllar ve aylar bazında gemi sefer planlarının küresel güvenilirlik oranı²⁹

Şekil 2.8 Yıllar ve aylar bazında dünya limanlarında gerçekleşen geç gemi uğraklarının ortalama gün sayısı³⁰

²⁹<https://www.sea-intelligence.com/press-room/307-2024-schedule-reliability-largely-within-50-55>

³⁰<https://www.sea-intelligence.com/press-room/307-2024-schedule-reliability-largely-within-50-55>

2.1.4. Gemi İnşa Sanayii

2023 yılı gemi inşa sektörü için önemli bir yıl olmuş, özellikle pandemi sonrası döneminde verilen siparişler nedeniyle ciddi miktarda gemi tonajı teslim edilmiştir. Toplamda 1.665 gemi teslim edilerek aktif filoya 64,8 milyon gros ton kapasite eklenmiştir. Bu tonaj mevcut filonun %3'üne denk gelmektedir.

Teslim edilen gemi gros tonajı 2022'deki düşüş eğilimi tersine çevirerek 2023'te artmıştır (% 16). Konteyner gemileri teslimat toplamının yüzde 35,3'ünü oluştururken, onu dökme yük gemileri (%30,7), petrol tankerleri (%12,1) ve sıvılaştırılmış gaz taşıyıcıları takip etmiştir. Gros tonajın bu gemi türleri arasındaki dağılımı **Tablo 2.7**'de ayrıntılı olarak verilmiştir. 2024 yılında yeni teslimatların çoğu konteyner gemileri ve gaz taşıyıcıları olurken, yeni siparişlerin çoğu tanker ve dökme yük gemileri içindir.

Tablo 2.7 Gemi tipleri ve inşa ülkelerine göre yeni gemi inşa teslimleri, 2023 (*000 GR)³¹

Gemi Tipi	Çin	Japonya	Güney Kore	Filipinler	Vietnam	Avrupa	Diğer ülkeler	Toplam	Pay (%)
H. Petrol Tankeri	1.844.222	350.537	4.988.816	2.232	425.986	130.282	90.014	7.832.089	12.1
Dökme Yük G.	12.473.399	6.352.971	195.148	790.002	46.011	0	0	19.857.531	30.7
Genel Kargo G.	644.605	270.809	269.391	0	818	146.927	95.291	1.427.841	2.2
Konteyner G.	13.512.628	2.231.385	7.100.704	0	0	0	42.600	22.887.317	35.3
Gaz Gemisi	1.280.996	351.535	4.952.060	0	0	2.999	12.123	6.599.713	10.2
Kimyasal Tanker	524.528	207.459	45.930	0	0	9.797	9.376	797.090	1.2
Offshore Gemisi	1.517.788	3.922	740.491	0	31.352	50.903	149.790	2.494.246	3.9
Feribot/Yolcu G.	564.993	39.132	24.161	13.488	8.400	1.263.319	74.068	1.987.561	3.1
Diğer	684.261	157.432	1.185	216	513	19.699	28.075	891.381	1.4
Toplam	33.047.420	9.965.182	18.317.886	805.938	513.080	1.623.926	501.337	64.774.769	100
Pay (%)	51.0	15.4	28.3	1.2	0.8	2.5	0.8	100.0	0%

2023 yılında Çin, Güney Kore ve Japonya gemi inşa pazarına hakim olmaya devam etmiş ve bu üç ülke küresel üretimin yaklaşık yüzde 95'ini oluşturmuştur. Çin ilk kez dünyadaki yeni gemi kapasitesinin yüzde 50'sinden fazlasını teslim etmiştir. Güney Kore yüzde 28,2 ve Japonya yüzde 14,9 oranında katkıda bulunmuştur. Çin, Güney Kore'deki gemi yapımcıları tarafından yönetilen petrol tankerleri ve sıvılaştırılmış gaz taşıyıcıları hariç tüm gemi segmentlerine hakim olmuştur. Son yıllarda Japonya ve Güney Kore'nin katkılarının azalması, Çin tersanelerinin liderliği ele geçirmesini sağlamıştır. Çin 2022 yılında sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) taşıyıcı segmentine girmenin yanı sıra, 2023 yılında konteyner taşımacılığında da Güney Kore'yi geride bırakmıştır. Güney Kore tersane üretimi 2016 yılında yaklaşık yüzde 35 ile zirve yapmıştır. Tarihsel olarak, 1970'ler ve 1980'lerde Japonya'nın üretimi %50 civarında seyretmiştir.

2.1.5. Gemi Geri Dönüşüm Sektörü

2023 yılında ve 2024 yılının ilk yarısında gemi hurdaya çıkarma veya geri dönüşüm faaliyetleri durgun seyretmiştir. Eski gemiler, nakliye rotalarındaki kesintiler nedeniyle ortaya çıkan fırsatları değerlendirmek ve yüksek navlun oranlarından faydalanmak için kullanılmıştır. Gelecekteki düzenleyici çerçeve ve düşük karbonlu gemi teknolojileri ve yakıtları konusunda devam eden belirsizlik de gemi söküm seviyelerinin düşük kalmasına katkıda bulunmuştur.

2023 yılında toplam 431 gemi hurdaya gönderilmiştir; bu rakam bir önceki yıla göre 11 gemi daha azdır. Tonaj bazında söküm tonajı bir önceki yıla göre %4,3 artarak 7,5 milyon gros tona veya toplam aktif filonun %0,5'ine ulaşmıştır. Hurdaya çıkarılmak üzere 2022 ve 2023 yıllarında satılan gemi hacmi son on yılın en düşük seviyesindedir. 2022'deki %50'lik azalmanın ardından, 2023'te hacimler

³¹UNCTAD, RMT, 2024

yalnızca %4 oranında artmıştır.

Söküm için satılan tonajın çoğunu dökme yük gemileri (%40,7), konteyner gemileri (%24,8) ve açık deniz tedarik gemileri (%10,6) oluşturmuştur. 2023'te daha fazla dökme yük gemisi hurdaya çıkarılmış olsa da söküm seviyeleri sınırlı kalmıştır. 2021-2022'de neredeyse durma noktasına gelen konteyner gemisi sökümü 2023'te yeniden başlamış, ancak Ümit Burnu çevresinde yeniden rota belirleme ihtiyacı hurdaya çıkarma faaliyetlerini yavaşlatmıştır (**Tablo 2.8**).

Raporun sonraki bölümlerinde ana yük gruplarındaki gelişmeler ayrı başlıklar halinde sunulmuştur.

Tablo 2.8 Hurdaya ayrılması için satılan gemiler ve söküm ülkeleri, 2023 (1000, GT)³²

Gemi Tipi	Bangladeş	Pakistan	Hindistan	Türkiye	Brezilya	Diğer	Toplam	Pay
Dökme Yük Gemisi	21.859	5.829	0	2.546	0	18	30.415	40,7
Konteyner Gemisi	4.447	11.329	1.306	304	0	115	18.538	24,8
Offshore Gemisi	1.102	937	1.405	114	2.733	163	7.922	10,6
Sıvılaştırılmış Gaz Gemisi	2.138	2.951	1.097	0	0	5	6.234	8,3
Ham Petrol Tankeri	2.014	1.027	18	744	0	35	4.156	5,6
Genel Kargo Gemisi	1.587	561	453	0	0	44	3.038	4,1
Feribot ve Yolcu Gemisi	262	155	838	0	0	11	1.367	1,8
Kimyasal Tanker	32	982	0	4	0	7	1.091	1,5
Diğer	749	885	181	0	0	17	1.984	2,7
Toplam	3.419	2.466	530	371	273	416	7.474	100,0
Pay (%)	45,7	33,0	7,1	5,0	3,7	5,6	100,0	

2.2. Kuru Dökme Yükler

Kuru dökme yükler majör ve minör olmak üzere iki gruba ayrılır. Bu yükler deniz yolu ile taşınan en büyük yük grubudur. Majör yükler demir cevheri, kömür ve tahıllardan oluşurken diğer kuru dökme yüklerin tamamı minör dökme yükler grubundadır. Küresel kuru yük ticaretinin yaklaşık yüzde 6'sı Süveyş Kanalı'ndan geçtiği için kuru yük ticareti Kızıldeniz ve Süveyş Kanalı'ndaki aksaklıklardan daha az etkilenmiştir. Bununla birlikte, kesintiler özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nden yapılan tahıl ihracatını ve Kuzey Atlantik'ten Asya'ya yapılan diğer kuru yük ihracatını etkilemiştir. Demir cevheri ticareti ve çelik ürünleri sevkiyatları da yükün yeniden yönlendirilmesi ve artan transit süreleri nedeniyle kesintiye uğramıştır.

2023'te Panama Kanalı'ndaki durum, Amerika'dan Asya'ya tahıl ve minör dökme yüklerin ihracatını etkileyen gecikmelere ve artan sevkiyat maliyetlerine neden olmuştur. Etkilenen rotalarda, tamamlanan seferler için sefer mesafelerinde %31'lik bir artış, kargo hacminde %25'lik bir düşüş ve ton-mil talebinde %1'lik bir artış görülmüştür.

2024 yılında ise toplamda 5,7 milyar ton olarak gerçekleşen, kuru dökme yüklerde artış oranı bir önceki yıla göre %3,3 oranında olmuştur.

Majör dökme yüklerde yıllar boyunca artış bazı istisnai dönemler haricinde düzenlidir. Majör dökme yükler 2024 yılında %3,2 oranında artarak 3,5 milyar tona ulaşırken minör dökme yükler %3,4 oranında artış ile 2,3 milyar tona yükselmiştir (**Tablo 2.9**).

Tablo 2.9 Majör ve Minör dökme yüklerdeki gelişim (milyon ton)³³

Yıllar	2022	2023	2024	23/24
Majör dökmeler	3.222	3.383	3.491	3,2%
Minör dökmeler	2.081	2.176	2.251	3,4%
Kuru dökme yük toplamı	5.299	5.559	5.742	3,3%

³²UNCTAD, RMT, 2024

³³Clarkson Research

Bahsedildiği üzere üç majör kuru dökme yükten birisi olan ve demir-çelik endüstrisinin en önemli girdisi olan demir cevherinin denizyolu ile taşınmaları, 2022 yılındaki gerilemeden sonra 2023 yılında %4,7 oranında artmış ve 1,5 milyar tona ulaşmıştır. Nihayet 2024'de artış %3,2 oranında olmuş ve 1,6 milyar tona ulaşılmıştır.

Diğer yandan global kömür taşınmaları %4,6 oranında artış göstererek 1,4 milyar tona ulaşırken, tahıllar %1,7 oranında artış ile 532 milyon tona yükselmiştir (**Tablo 2.10**).

Tablo 2.10 Majör dökme yüklerdeki gelişim (milyon ton)³⁴

Yıllar	2022	2023	2024	23/24
Demir Cevheri	1.478	1.547	1.596	3,2%
Kömür	1.228	1.303	1.363	4,6%
Tahıl	516	523	532	1,7%

Küresel kömür talebinin, özellikle daha temiz enerji kaynaklarına geçiş yapan gelişmiş ekonomilerde azalması beklenmektedir. Ancak maliyet etkinliği ve imkansızlıklar nedeniyle bazı gelişmekte olan ülkeler kömür üretmeye ve tüketmeye devam edecektir. Bu nedenle kısa vadede bazı Asya ülkelerinde talep sabit kalabilir ve hatta artabilir. Kömür fiyatları, azalan talep ve daha temiz enerji kaynaklarının artan rekabeti nedeniyle muhtemelen aşağı yönlü baskı altında kalacaktır. Ancak tedarik zincirindeki aksaklıklar kısa vadeli fiyat artışlarına neden olabilir. Azalan talep ve düzenleyici baskılar, özellikle Avrupa ve Kuzey Amerika'da kömür ticaretini azaltacaktır. Bununla birlikte, bazı gelişmekte olan ülkelerde kullanımın devam etmesi, ticaretin temel seviyesini koruyacaktır.

Majör dökme yüklerin aksine minör dökme yükler çok çeşitli yüklerden oluşmaktadır. Bu nedenle bu yüklerin gruplandırılarak sunumu çok daha uygundur. Bu ürünler ve ürün grupları **Tablo 2.11**'de incelenebilir. Tabloda 2022-2024 yılları arasında minör yük miktarındaki tonaj değişimi görülebilir.

Minör kuru dökme yükler toplamda 2024 yılında bir önceki yıla göre %3,4 oranında artış göstermiş ve 2,3 milyar tona ulaşmıştır. 2024 yılında 1 milyar tonu geçen metaller minör dökme yükler içinde en çok taşınan yük grubu olurken, onu 205 milyon ton ile gübreler ve 202 milyon ton ile soya küspesi, yağlı tohumlar ve pirinçten oluşan tarımsal dökme yükler izlemektedir.

³⁴Clarkson Research

Tablo 2.11 Minör dökme yükler (milyon ton)³⁵

Minör Dökmeler	2022	2023	2024	23/24
Ham Şeker	41	40	43	7,5%
Beyaz Şeker	27	26	26	0,0%
Toplam Şeker	68	66	69	4,5%
Soya küspesi	64	60	65	8,3%
Yağlı tohum (İşlenmiş)	53	60	59	-1,7%
Pirinç	57	54	59	9,3%
Toplam Tarımsal Dökme	192	193	202	4,7%
Üre	54	55	55	0,0%
Potasyum	41	46	51	10,9%
Sülfür	31	32	35	9,4%
Fosfat kayası	25	26	28	7,7%
İşlenmiş fosfat	30	35	35	0,0%
Toplam Gübre	182	193	205	6,2%
Kok	28	27	28	3,7%
Petrokok	76	74	75	1,4%
Boksit	162	170	192	12,9%
Alümina	35	36	36	0,0%
Hurda	96	93	91	-2,2%
Manganez cevheri	44	45	43	-4,4%
Antrasit kömürü	32	35	31	-11,4%
Çimento	144	139	134	-3,6%
Tuz	60	54	56	3,7%
Nikel	47	50	56	12,0%
Bakır	38	39	39	0,0%
Taş & Agrealar	159	165	163	-1,2%
Diğer metaller ve mineraller	105	104	114	9,6%
Toplam Metaller ve Mineraller	1,026	1,031	1,058	2,6%
Çelik ürünleri	361	378	395	4,5%
Orman ürünleri	317	316	322	1,9%
Toplam Endüstriyel Ürün	678	694	717	3,3%
Toplam Minör Dökmeler	2.145	2.176	2.251	3,4%

Bazı özel dökme yük ticaret segmentlerinin (demir cevheri, tahıl ve minör dökme yükler) 2025 yılında farklı performanslar göstermesi beklenmektedir. Gelişmekte olan ülkelerde devam eden altyapı geliştirme projeleri ve yükselen ekonomilerdeki endüstriyel genişlemenin dökme olarak taşınan malzemelere olan talebi sürdürmesi beklenmektedir. İster ton ister ton-mil cinsinden ölçülsün demir cevheri ticaretinin, özellikle Asya'daki çelik üreticilerinden gelen güçlü taleple desteklenerek büyümeye devam etmesi muhtemeldir. Çelik ve orman ürünleri gibi küçük hacimli malların, gelişmekte olan ülkelerdeki inşaat ve imalat faaliyetlerinin desteğiyle istikrarlı bir şekilde büyümesi beklenmektedir. Diğer yandan tahıl ticareti, artan küresel gıda talebi ve nüfus artışının etkisiyle muhtemelen ılımlı bir büyüme gösterecektir.

³⁵Clarkson Research

Birlikte Dünyayı Dolaşıyoruz
HalatHayattır

Rotanız Oluşturuldu

*Limanların ihtiyacı olan, **YENİ NESİL HYROPE** halatlar, kaldırma ekipmanları, bağlantı elemanları, kilitler ve size özel çözümler ile ÇELSAN ÇELİK HALAT A.Ş. daima yanınızda olmanın haklı gururunu yaşıyor. Yanında huzur bulduğunuz dostlarınız servetinizdir.*

HALAT DANIŞMA HATTI +90 212 510 32 11

www.celsancelik.com

2.3. Konteyner Ticareti

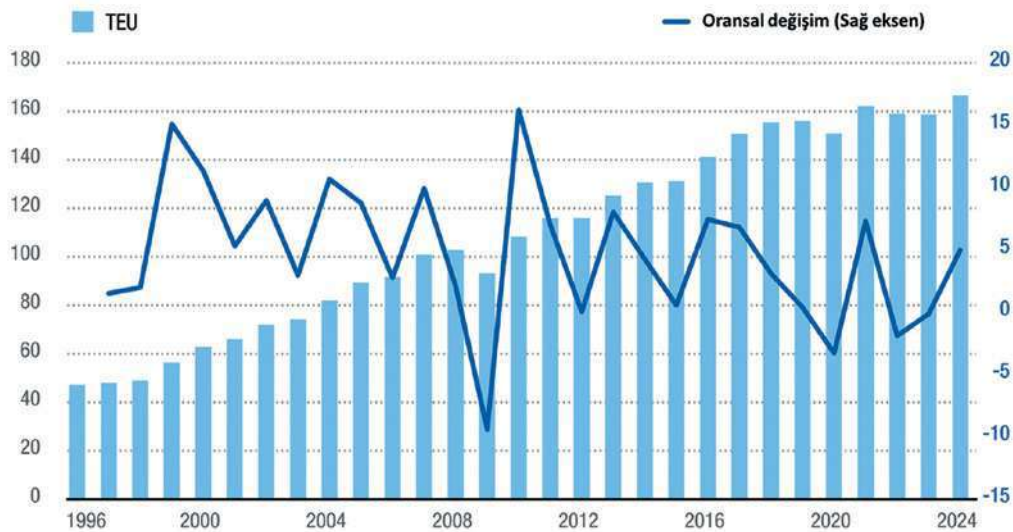
2024 yılında denizyolu ile konteyner taşımaları %5,5 oranında artış göstererek 212 milyon TEU'ya ulaşmıştır.

Rotalar bazında bakıldığında tüm rotalarda artış gözlemlenmiştir. Ana Doğu-Batı rotaları genellikle en büyük ticaret akışlarını gerçekleştirmekte bu rotalarda taşınan yükler küresel konteyner ticaret hacminin %36'sından fazlasını temsil etmektedir. Artış ana deniz ticaret rotaları olarak tanımlanan Transpasifik, Uzak Doğu-Avrupa ve Transatlantik rotalarında %6,9 oranında olmuştur. Bu artış ile bu rotalarda taşınan konteyner 2023 yılındaki 58 milyon TEU değerinden 2024 yılında 62 milyon TEU değerine yükselmiştir. Bu ana hatların hepsi Doğu-Batı yönlüdür. Kuzey-Güney yönlü konteyner hatlarında ise %3,5 oranında artış ile 59 milyon TEU konteyner hacmine ulaşılmıştır. 2024 yılında toplamda 90 milyon TEU hacim ile gerçekleşen Çin denizi başta olmak üzere iç bölge taşımalarda artış %4,7 oranında gerçekleşmiştir. Bu taşımalarda aktarma oranı oldukça yüksektir (**Tablo 2.12**).

Tablo 2.12 Rotalar bazında konteyner taşıma payları (milyon TEU)^{36 37}

Rotalar	2022	2023	2024	23/24
Ana Hatlar	59	58	62	6,9%
Kuzey-Güney Hatları	54	57	59	3,5%
İç Bölgeler/Diğer	87	86	90	4,7%
Toplam	199	201	212	5,5%

İyileşen ekonomik beklentiler ve gemilerin Kızıldeniz'den uzaklaşması, 2024 yılında konteyner ticaretinin güçlü performansını destekleyen faktörlerdir. Yükteki artış 2022'de azalan hacimler ve 2023'te konteyner ticaretindeki düşük büyümenin ardından gelmiştir. Gemilerin ana geçiş kanallarındaki kesintiler nedeni ile yeniden yönlendirilmesi, konteyner taşımacılığı arz ve talebi arasındaki dengeyi iyileştirerek taşıyıcılar için kazanç ve kârların artmasına, taşıtanlar için ise maliyetlerin yükselmesine yol açmıştır (**Şekil 2.9**).

Şekil 2.9 Küresel konteyner ticareti

³⁶Clarkson Research

³⁷2023 yılı verileri tahmindir.

Ana rotalar içinde Uzak Doğu-Avrupa Hattı rotası 2023 ve 2024 yılları arasında daralan tek ana hat rotası olmuştur. Buna karşılık, 2023-2024 döneminde en dinamik performansa sahip ana hatlar Trans-Pasifik Batı Hattı (Kuzey Amerika'dan Doğu Asya'ya) ve Transatlantik Batı Hattı (Kuzey Avrupa ve Akdeniz'den Kuzey Amerika'ya) olmuştur. Azalan tüketici enflasyonu ve Amerika Birleşik Devletleri'nde daha önce yüksek olan perakende stoklarındaki düşüş bu büyümenin ana etkenleridir (**Tablo 2.13**).

Tablo 2.13 Ana ticaret rotalarındaki yük akışı (dolmuş konteyner, milyon TEU)

Yıllar	TransPasifik			Asya-Avrupa			TransAtlantik		
	Doğu Asya-Amerika	Amerika-Doğu Asya	Toplam	Avrupa-Uzak Doğu	Uzak Doğu-Avrupa	Toplam	Kuzey Amerika-Avrupa	Avrupa-Kuzey Amerika	Toplam
2017	18.8	8.0	26.8	8.2	15.1	23.3	3.2	4.7	7.9
2018	20.1	8.1	28.2	8.3	15.9	24.2	3.3	5.0	8.3
2019	19.5	7.6	27.0	8.5	16.1	24.6	3.2	5.2	8.3
2020	20.0	7.4	27.4	8.2	15.5	23.7	2.7	5.0	7.7
2021	23.8	6.4	30.2	7.8	17.0	24.8	2.7	5.6	8.4
2022	22.6	6.0	28.6	6.7	15.8	22.5	2.6	5.5	8.1
2023	20.8	6.2	27.0	6.5	16.3	22.8	2.5	4.9	7.5
2024	21.7	6.9	28.5	6.9	16.1	23.0	2.6	5.3	7.9

Ticaret verileri halihazırda çeşitli değişimler göstermektedir. Örneğin, (her ne kadar 2024'te azalma eğilimine girse de) 2022'nin sonlarından bu yana, ticarete siyasi yakınlık (örneğin benzer jeopolitik duruşlara sahip olma) önem kazanmıştır. Brezilya-Çin; Rusya Federasyonu-Çin; Birleşik Krallık-Avrupa Birliği ve Vietnam-Çin olmak üzere dört büyük ikili ticaret ilişkisinde artan bir ticaret yoğunlaşması görülmektedir. Bu bağlamda aşağıda bahsedilecek olan güncel kilit konteyner rotaları kritiktir:

- Çin ile Brezilya, Hindistan ve Rusya Federasyonu gibi gelişmekte olan pazarlar: Çin'in güçlü ihracat performansı, bu rotalar boyunca ve bu bölgelere yönelik büyümenin başlıca itici gücüdür.
- Geleneksel Kuzey-Güney bağlantılarının ötesinde ticaret bağlantılarının daha geniş bir çeşitlenmesini yansıtan diğer bölge içi ve Güney-Güney rotaları: Uzak Doğu'dan gelişmekte olan ekonomilere yapılan ticaret, 2024 yılında konteynerize ticaret hacmindeki büyümeye önemli bir katkı sağlamıştır. Mayıs 2024'te Uzak Doğu-Latin Amerika ve Uzak Doğu-Orta Doğu ve Hint alt kıtası hacimleri, bu bölgelerdeki olumlu ekonomik eğilimler ve Çin'den yapılan güçlü ihracatın etkisiyle artış göstermiştir.

Konteyner ticareti sektörünün performansı jeopolitik gelişmelere, kilit noktalardaki aksaklıkların azalmasına ve tedarik zincirinin yeniden yapılandırılması eğilimlerine bağlıdır. Daha önce bahsedildiği üzere konteyner ticaretinin yakın dönemde istikrarlı bir şekilde artması beklenmektedir.

Son yıllarda, COVID-19 salgını, küresel lojistikte 2021-2022 krizi, artan jeopolitik gerilimler, hızlı teknolojik ilerlemeler ve artan sürdürülebilirlik talepleri tedarik zincirlerinin yeniden yapılandırılmasını gerektirmiştir. Jeopolitik gerilimler ülkeleri yabancı tedarikçilere olan bağımlılıklarını yeniden gözden geçirmeye ve bölgesel ticaret ilişkileri aramaya sevk etmiştir. Otomasyon ve dijitalleşme gibi teknolojik gelişmeler üretim süreçlerini yeniden şekillendirmekte, emek yoğun operasyonlara olan ihtiyacı azaltmakta ve üretimin nihai pazarlara daha yakın konumlandırılmasını sağlamaktadır. Ayrıca sürdürülebilirlik talepleri, yenilenebilir enerji ve çevre dostu üretim yöntemlerine geçişi teşvik ederek daha yeşil tedarik zincirleri için baskı oluşturmaktadır.

Tüm bu yeniden yapılandırma çabası ile küresel değer zincirleri daha az karmaşık ve daha bölgesel odaklı hale geldikçe ve yurtdışındaki üretim tesislerine olan bağımlılığı azalttıkça ticaret modellerini de değiştirmektedir. Ticaret akışları giderek bölgesel merkezlere doğru kaymakta, geleneksel maliyet odaklı offshoring³⁸ modelleri yerine eve daha yakın ve “dostlarla” (friend-shoring³⁹) ticarete öncelik veren yeni ticaret rotaları ve ağları yaratmaktadır. Sonuç olarak, ticaret kalıpları daha parçalı hale gelmekte, Asya ve Kuzey Amerika gibi bölgelerde bölge içi ticaretin arttığı görülmektedir. Bu değişim, konteynerli ticaret rotalarını ve hacimlerini etkileyerek uzun mesafeli nakliye ihtiyaçlarını potansiyel olarak azaltabilir ve bölgesel ticareti artırabilir.

2.4. Sıvı Yükler

Deniz taşımacılığında kuru yüklerden sonra en yüksek paya sahip olan sıvı dökme yük taşımacılığı 2023 yılında %2,4 oranında artış ile toplam 3,9 milyar tona ulaşırken 2024 yine aynı miktarda kalmıştır. Ham petrol ve petrol ürünlerinde önceki yıla göre sırası ile %1,3 ve %0,2 oranında gerileme olurken, gazlar ve kimyasallarda %3,3 ve %2,7 oranında artış gerçekleşmiştir (Tablo 2.14).

Tablo 2.14 Tanker taşımacılığı (milyon ton)⁴⁰

Sıvı Yükler	2022	2023	2024	23/24
Ham Petrol	1.938	1.988	1.963	-1,3%
Petrol Ürünleri	1.050	1.065	1.063	-0,2%
Gazlar	534	552	570	3,3%
Kimyasallar	369	375	385	2,7%
Toplam	3.891	3.980	3.981	0,0%

Ham petrol taşımacılığı 1,9 milyar ton ile sıvı dökme yükler içinde en yüksek tonaj payına sahiptir. Ham petrolden sonra en fazla taşınan sıvı dökme yük ise bir milyar ton civarında taşınan rafine edilmiş petrol ürünleridir.

Küresel petrol arzının, Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü (OPEC) ve OPEC dışı ülkelerdeki yeni üretim kapasitesine yapılan yatırımlardan kaynaklanan mütevazı artışlarla nispeten istikrarlı kalması beklenmektedir. Enerji verimliliğindeki gelişmeler ve elektrikli araçlara geçiş hızlandıkça petrol talebinin 2028 civarında zirve yapacağı daha sonra düşüşe geçeceği tahmin edilmektedir. Bununla birlikte, özellikle gelişmekte olan ekonomilerde talep kısa vadede artmaya devam edecektir. Artan üretim ve istikrarlı talep muhtemelen istikrarlı ticaret hacimlerini destekleyecektir, ancak jeopolitik riskler ve piyasa dinamikleri ticaret koşullarında belirsizlik yaratabilir.

LPG ve LNG taşımalarından oluşan sıvılaştırılmış gaz taşımaları ise uzun yıllar süren istikrarlı artışını sürdürmüştür. Toplamda 570 milyon ton olarak ölçülen gazların 411 milyon tonu LNG, 134 milyon tonu ise LPG'dir. Denizyolu ile taşınan LNG'deki artış 2024 yılında %5 olurken LPG'de %2'dir.

Diğer sıvı dökme yük grubu olan kimyasallar 2024 yılında toplam 385 milyon ton taşınırken bu grubun içinde organik (yaklaşık 144 milyon ton), inorganik kimyasallar (yaklaşık 45 milyon ton), sıvı yağlar (yaklaşık 88 milyon ton), madeni yağlar (yaklaşık 35 milyon ton) ve asfalt, bitümen, biodizel, molases ve etanol gibi ürünlerden oluşan ve yaklaşık 70 milyon ton taşınan diğer kimyasallar bulunmaktadır.

Bu noktada özellikle düzenli artış içinde olan doğal gaz (LNG) konusu dikkati çekmektedir. Kömürden daha temiz enerji kaynaklarına geçişte bir geçiş yakıtı olarak oynadığı rol nedeniyle doğal gaz talebinin istikrarlı bir şekilde artacağı öngörülmektedir. Doğal gaz arzının özellikle Rusya Federasyonu, Amerika Birleşik Devletleri ve Orta Doğu'dan genişlemesi beklenmektedir. LNG altyapısına yapılan yatırımlar

³⁸Offshoring, bir şirketin işini başka bir ülkeye yaptırmasıdır. Bu, üretim, müşteri hizmetleri veya idari işler gibi görevleri içerebilir. Amaç, daha düşük maliyetli işgücü kullanarak tasarruf etmektir.

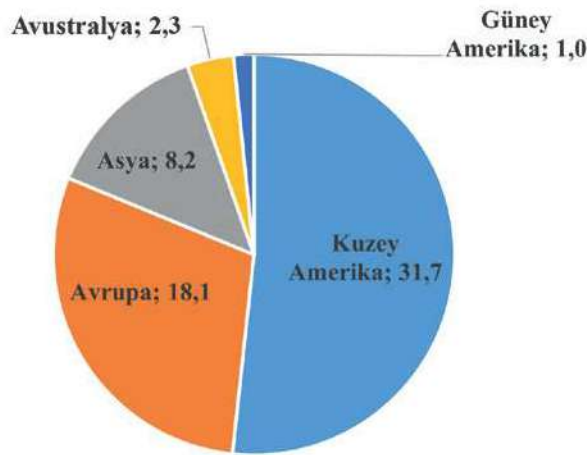
³⁹Friendshoring, işletmelerin ortak değerlere sahip ülkelerde mal tedarik ettiği veya ürettiği bir tedarik zinciri stratejisidir. Bu değerler siyasi istikrar, ekonomik uygulamalar ve kültürel standartları içerebilir. Amaç, riskli ortaklar yerine güvenilir müttefiklerle çalışmaktır.

⁴⁰UNCTAD, RMT, 2024

arz büyümesini destekleyecektir. Diğer yandan bölgesel piyasa dinamikleri, altyapı gelişmeleri ve jeopolitik faktörler doğal gaz fiyatlarını etkilemektedir. Ayrıca genişleyen LNG altyapısı ve artan talep, Asya ve Avrupa'da ortaya çıkan yeni pazarlarla birlikte küresel gaz ticaretini geliştirebilir. Rekabetçi fiyatlandırmanın daha yüksek işlem hacimlerine yol açması beklenmektedir.

2.5. Kruvaziyer Sektörü

Kruvaziyer endüstrisi son on yılda kayda değer bir büyüme ve dönüşüme tanık olmuştur. Uluslararası Kruvaziyer Hatları Birliği tarafından Mayıs 2024'te yayımlanan Kruvaziyer Endüstrisi Raporuna göre 2023 yılında kruvaziyer hatlarda taşınan yolcu sayısı 31,7 milyonu geçmiştir. Bu yolcuların hangi ülkelerden katıldığına ilişkin bölgesel dağılım **Şekil 2.10**'da görülebilir. Görüldüğü üzere özellikle Kuzey Amerika'da bu turizme ilgi yoğunudur.

Şekil 2.10 Kruvaziyer yolcuların bölgesel dağılımı (Milyon Yolcu)

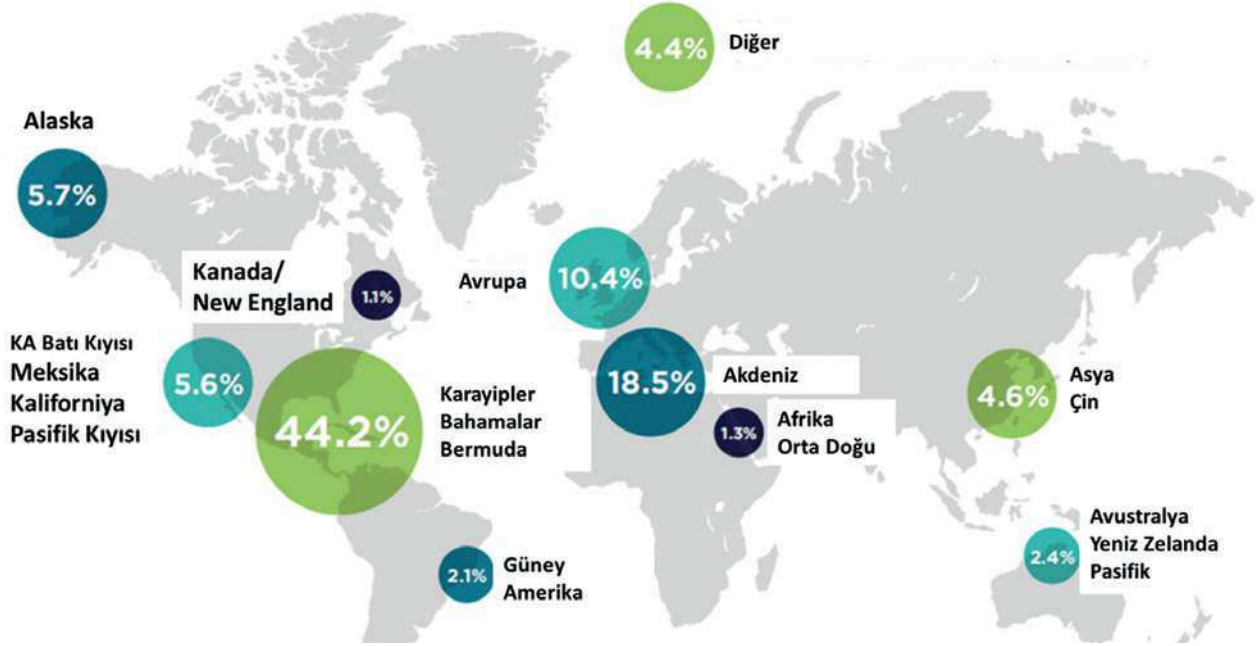
Kruvaziyer turizmini tercih eden yolcular ağırlıklı olarak ABD vatandaşıdır. 2023 yılında toplamda 17 milyon kişi bu turizmi tercih ederken bu ülkeyi 2,5 milyon yolcu ile Almanya, 2,2 milyon yolcu ile Birleşik Krallık, 1,2 milyon yolcu ile Avustralya, 1 milyon yolcu ile Kanada ve İtalya izlemiştir. Son dönemde özellikle Brezilya, İtalya ve Birleşik Krallık'ta bu turizme olan ilgi artmaktadır.

Kruvaziyer yolcu sayısının 2028 itibarıyla 40 milyon yolcuya ulaşması beklenmektedir. Bu gelişime paralel olarak gemi kapasitesinin de %10 artarak 745 bin yolcuya erişmesi öngörülmektedir.

Kruvaziyer turizmi, dünyanın her bölgesinde faaliyet gösteren kruvaziyer hatlarıyla küresel bir sektördür. Bunun en somut göstergesi **Şekil 2.11**'de gösterilen sektörün bölgesel dağılımıdır.

Şekil 2.11 Kruvaziyer ile seyahat eden yolcuların bölgesel dağılımı (%)

Anlaşılabildiği üzere Karayipler/Bahamalar ve Bermuda bölgesi oldukça popüler bir destinasyondur ve 2023 yılında toplamda 12,9 milyon yolcu bu bölgeyi ziyaret etmiştir. Bu bölgeyi 5,5 milyon yolcu ile Akdeniz, 3 milyon yolcu ile Avrupa (Akdeniz hariç), 2,6 milyon yolcu ile Asya/Çin ve 1,7 milyon yolcu ile Alaska takip etmiştir.

Kruvaziyer Sektöründe Gelişen Trendler

Çevresel kaygılar arttıkça, kruvaziyer endüstrisi karbon ayak izini en aza indirmek ve bir yandan da turizmi teşvik etmek için yenilikçi çözümler benimsemektedir. Başlıca sürdürülebilirlik girişimleri şunlardır:

- Daha temiz enerji kaynaklarına geçiş: LNG ile çalışan yolcu gemileri giderek yaygınlaşmaktadır.
- Kıyı elektriği olanakları: Yanaşma sırasında emisyonları azaltmak için kıyı elektriği bağlantıları uygulanmaktadır.
- Gelişmiş atık yönetim sistemleri: Kruvaziyer gemileri, gemide geri dönüşüm ve atık arıtımını geliştirmektedir.
- Suyun korunması ve arıtılması: Yeni teknolojiler gemilerin suyu daha verimli bir şekilde arıtmasına ve yeniden kullanmasına olanak sağlamaktadır.
- Net-sıfır emisyon taahhüdü: Kruvaziyer endüstrisi 2050 yılına kadar net-sıfır karbon emisyonuna ulaşmayı hedeflemektedir.

Kruvaziyer endüstrisi, sürdürülebilirlik ve ekonomik büyümeyi geliştirirken değişen yolcu tercihlerine uyum sağlayarak esneklik ve yenilikçilik sergilemeye devam etmektedir. Güçlü yolcu talebi, yeni teknolojik gelişmeler ve çevreye duyarlı yatırımlar ile sektörün önümüzdeki yıllarda önemli bir büyüme ivmesi kazanması beklenebilir.

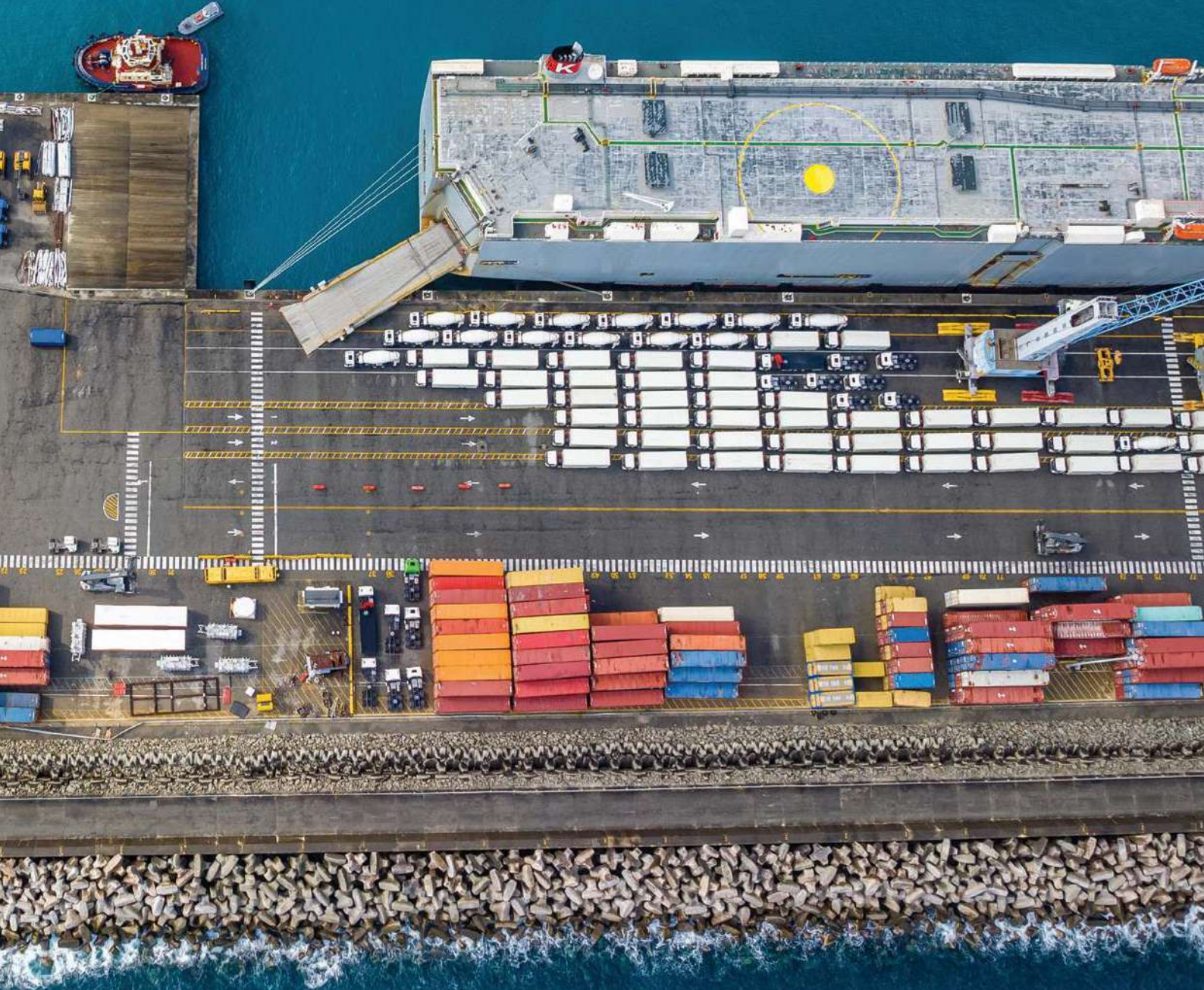

DP WORLD EVYAP

TÜRKİYE'DE GÜÇLENİYORUZ, DÜNYADA BÜYÜYORUZ!

Gücümüzü birleştirdik; ticareti daha büyük bir ölçeğe taşıyoruz. DP World ve Evyapport stratejik ortaklığıyla hayata geçirdiğimiz DP World Evyap, 2 milyon TEU kapasitesiyle Doğu Marmara'nın en büyük konteyner terminali olarak hizmet veriyor.

dpworld.com.tr - 0262 316 11 00

Servislerimizi incelemek için QR kodu taratın.

2.6. Dünya Limancılık Sektöründeki Gelişmeler

Dünyanın önde gelen limanları ve yakın bölgemizdeki limanlar bu başlık altında incelenmiştir.

2.6.1. Majör Limanlardaki Gelişmeler

Raporun kaleme alındığı Şubat 2025 itibari ile pek çok limanın 2024 yılı verilerini açıklamamasından dolayı **Tablo 2.15**'te dünyada en fazla yük elleçleyen limanların 2023 yılı verileri sunulmuştur. Ningbo-Zhoushan limanı 2023 yılında, tek başında dünyada elleçlenen toplam yükün yaklaşık %5'ini elleçleyerek 1,3 milyar ton ile açık ara en fazla yük elleçleyen liman olma unvanını sürdürmüştür. Liman 2024 yılında toplam elleçlemesini 1,37 milyar tona çıkarmıştır (**Tablo 2.15**).

Tablo 2.15 Elleçlenen yük miktarına göre dünyada ilk 10 liman (milyon ton)⁴¹

	Liman	Ülke	2021	2022	2023	23/24
1	Ningbo-Zhoushan	Çin	1.224,1	1.262,3	1.320,0	4,6%
2	Tangshan	Çin	722,4	768,9	842,2	9,5%
3	Shanghai	Çin	769,7	727,8	754,0	3,6%
4	Guangzhou	Çin	623,7	656,0	675,0	2,9%
5	Qingdao	Çin	630,3	657,5	660,0	0,4%
6	Suzhou	Çin	565,9	572,8	598,6	4,5%
7	Singapore	Singapur	599,6	578,2	591,7	2,3%
8	Rizhao	Çin	541,2	570,1	552,0	-3,2%
9	Port Hedland	Avustralya	553,3	566,2	540,0	-4,6%
10	Busan	Güney Kore	442,5	425,0	492,0	15,8%
11	Yantai	Çin	423,4	462,6	485,0	4,8%
12	Tianjin	Çin	529,5	549,0	445,0	-18,9%
13	Rotterdam	Hollanda	468,7	467,4	438,8	-6,1%
14	Beibu Gulf	Çin	358,2	371,1	380,4	2,5%
15	Taizhao	Çin	352,9	364,4	379,7	4,2%

2023 yılında Tangshan limanı yükünü %9,5 oranına yükünü arttırırken, Şangay'da artış %3,6 oranında olmuştur. Bu limanlarda işlem gören yük hacimleri ise sırasıyla 842 ve 754 milyon tondur.

İlk 15 sırada yer alan limanların 11'i Çin limanıdır. İlk 15 içinde Çin dışından yer alan limanlar 591 milyon ton ile 7. sırada yer alan Singapur limanı, 540 milyon ton ile 9. sırada yer alan Port Hedland, 492 milyon ton ile 10. sırada yer alan Busan limanı ve 438 milyon ton ile 13. sırada yer alan Rotterdam limanlarıdır. Ülkemizdeki tüm limanlarda aynı yıl yaklaşık 500 milyon ton elleçlendiği dikkate alınırsa bu limanların ne denli yüksek hacimlere sahip olduğu hakkında somut bir fikir edinilebilir.

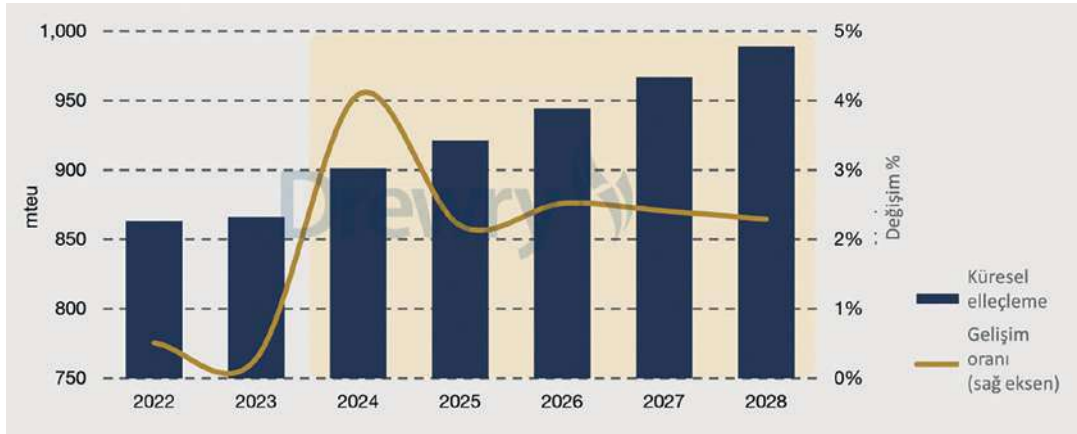
Konteyner tarafında ise Drewry verilerine göre dünya limanlarında gerçekleşen toplam konteyner elleçlemeleri 2023 yılında %0,3 oranında artış ile 865 milyon TEU olarak gerçekleşmiştir. Asya limanları 485 milyon TEU ile toplam küresel konteyner elleçlemesinin %56'sını gerçekleştirmektedir. Avrupa limanları 132 milyon TEU ile ikinci sırada yer alırken, Kuzey Amerika limanları ise 70 milyon TEU ile üçüncü sıradadır (**Tablo 2.16**).

⁴¹Veriler çeşitli kaynaklardan derlenmiştir

Tablo 2.16 Bölgelere göre dünya konteyner limanları elleçleme verileri (*000 TEU)⁴²

Bölgeler	2021	2022	2023	23/24
Asya	463.288	472.015	485.020	2,8%
Avrupa	143.308	137.805	132.636	-3,8%
Kuzey Amerika	77.332	77.881	69.709	0,7%
Orta Doğu ve Güney Asya	74.224	75.732	78.228	2,0%
Latin Amerika	52.529	52.260	51.920	-0,5%
Afrika	33.318	32.908	34.503	-1,2%
Okyanusya	13.758	14.797	13.838	7,6%
Dünya	857.757	863.398	865.854	0,3%

Drewry, 2027'ya kadar önümüzdeki beş yıl boyunca konteyner hacminde yıllık ortalama %2,7'lik bir büyümeye öngörerek toplam elleçleme miktarının 2023'de gerçekleşen 866 milyon TEU'dan 2027'da 989 milyon TEU'ya çıkacağını tahmin etmiştir (**Şekil 2.12**).

Şekil 2.12 Drewry konteyner elleçleme projeksiyonu⁴³⁴²Drewry⁴³Drewry

2024 yılında dünyada en fazla konteyner elleçleyen ilk 30 liman **Tablo 2.17**'de sunulmuştur. Şangay 51,5 milyon TEU ile zirvedeki yerini korurken, onu 41 milyon TEU ile Singapur ve 39 milyon TEU ile Ningbo limanları izlemiştir. Bu veriler ile Şangay 50 milyon sınırını geçen ilk liman olmuştur.

Tablo 2.17 En fazla konteyner elleçleyen limanlar (milyon TEU)⁴⁴

	Liman Adı	2024	2023	2019	24/23	24/19
1	Shanghai	51.508.000	49.158.000	43.303.000	4,8%	18,9%
2	Singapore	41.124.045	39.012.950	37.195.636	5,4%	10,6%
3	Ningbo-Zhoushan	39.300.800	35.300.000	27.535.000	11,3%	42,7%
4	Shenzhen	33.398.600	29.880.000	25.771.700	11,8%	29,6%
5	Qingdao	30.847.000	28.770.000	21.010.000	7,2%	46,8%
6	Guangzhou	26.450.000	23.236.200	23.236.200	13,8%	13,8%
7	Busan	23.292.500	21.153.509	21.992.000	5,4%	6,0%
8	Tianjin	23.292.500	20.187.600	17.300.000	15,4%	34,6%
9	LA/LB	19.947.077	16.648.349	16.969.666	19,8%	17,5%
10	Dubai/Jebel Ali	15.536.000	14.473.000	14.111.000	7,3%	10,1%
11	Port Kelang	14.996.000	14.061.022	13.580.717	4,1%	7,8%
12	Rotterdam	14.858.000	14.446.709	14.080.184	2,8%	5,5%
13	Hong Kong	13.691.000	14.401.000	18.303.000	-4,9%	-25,2%
14	Antwerp-Bruges	13.517.000	12.500.000	11.860.204	8,1%	14,0%
15	Xiamen	12.255.700	12.553.700	11.122.180	-2,4%	10,2%
16	Tanjung Pelepas	12.253.309	10.480.537	9.077.485	16,9%	35,0%
17	Tanger Med	11.792.000	8.617.410	5.520.000	36,8%	113,7%
18	Laem Chabang	9.554.700	8.868.200	7.980.560	7,7%	19,7%
19	Kaohsiung	9.228.418	8.833.831	10.428.634	4,5%	-11,5%
20	Beibu Gulf	9.030.000	8.020.000	n.a.	12,6%	n,a,
21	NY/NJ	8.697.767	7.809.890	7.471.131	11,4%	16,4%
22	Ho Chi Minh City	n.a.	7.231.000	4.732.699	n,a,	73,9%
23	Mundra	8.323.000	8.314.000	6.848.465	0,1%	21,5%
24	Hamburg	7.825.000	7.755.000	9.282.012	0,9%	-15,7%
25	Colombo	7.792.069	6.949.912	7.228.337	12,1%	7,8%
26	Cai Mep	7.440.000	5.593.400	n.a.	33,0%	n,a,
27	Nhava Sheva	7.052.689	6.354.324	5.100.188	11,0%	38,3%
28	Jakarta	6.736.284	6.264.800	6.802.200	7,5%	-1,0%
29	Rizhao	6.710.700	6.260.000	4.520.000	7,2%	48,5%
30	Lianyungang	6.690.700	6.140.000	5.570.000	9,0%	20,1%

2023 yılında konteyner terminallerindeki elleçlemelerin %81 küresel terminal operatörleri tarafından gerçekleştirilmiştir. CHINA COSCO 106 milyon TEU elleçleme ile %12 oranındaki pazar payına sahip bir firma olarak en fazla konteyner elleçleyen küresel terminal operatörü olurken, onu 95 milyon TEU ile PSA International ve 93 milyon TEU ile APM Terminals izlemektedir. 21 küresel terminal operatörü içinde yer alan Türkiye kökenli ve TÜRKLİM üyesi bir şirket olarak Yıldırım/YILPORT grubu 2023 yılında ulaştığı 7,1 milyon TEU ile 21 üyeden oluşan küresel terminal operatörleri listesinin 16. sırada yer almaktadır (**Tablo 2.18**). Diğer yandan küresel terminal operatörlerinin özkaynağa dayalı iş hacimleri tablosunda Yıldırım/YILPORT 2023 yılı verilerine göre 8,7 milyon TEU ile ilk 10 içinde yer almaktadır.

⁴⁴Alphaliner

Tablo 2.18 Küresel terminal operatörlerinin iş hacmi tablosu (milyon TEU, %)⁴⁵

	Operatör	2022	2023	22/23	23 Pay
1	China Cosco Shipping	106,3	105,5	-0,8%	12.3%
2	PSA International	90,7	94,7	4,4%	10.5%
3	APM Terminals	93,2	92,9	-0,3%	10.8%
4	Hutchison Ports	82,2	80,1	-2,6%	9.5%
5	DP World	77,1	79,6	3,2%	8.9%
6	MSC Group (incl. TIL & AGL)	65,1	70,7	8,6%	7.5%
7	China Merchants Ports	36,7	38,1	3,8%	4.3%
8	CMA CGM	33,7	35,3	4,7%	3.9%
9	ICTSI	13,6	13,4	-1,5%	1.6%
10	SSA Marine	13,0	12,0	-7,7%	1.5%
11	Eurogate	11,3	10,7	-5,3%	1.3%
12	HMM	10,4	10,1	-2,9%	1.2%
13	Evergreen	11,2	10,1	-9,8%	1.3%
14	Adani	7,3	8,9	21,9%	0.8%
15	MOL	8,4	7,7	-8,3%	1.0%
16	Yıldırım/YILPORT	6,7	7,1	6,0%	0.8%
17	Wan Hai	6,9	6,6	-4,3%	0.8%
18	NYK	5,6	4,6	-17,9%	0.6%
19	Yang Ming	4,8	3,9	-18,8%	0.6%
20	Hapag-Lloyd	2,7	3,6	33,3%	0.3%
21	AD Ports Group	3,3	3,6	9,1%	0.4%
	KTO Toplamı	690,3	699,1	1,3%	
	Dünya Toplamı	863,4	865,9	0,3%	
	KTO Payı	80,0%	80,7%		

2025 yılı Mart ayında BlackRock ve Terminal Investment Limited (TIL) Konsorsiyumu, CK Hutchison'ın uluslararası liman ve terminal operasyonlarını satın almak için 22,8 milyar dolar değerinde bir anlaşmaya varmıştır. Bu gelişme ile **Tablo 2.18**'de önemli değişiklikler olması ve küresel terminal operatörleri arasındaki rekabetin farklı bir boyuta taşınması beklenmektedir.

2024 yılında Avrupa'da ve yakın bölgemizde en fazla konteyner elleçleyen 15 liman tesisi incelendiğinde; Rotterdam limanının %2,5 oranında yük artışı ve 13,8 milyon TEU elleçleme ile Avrupa zirvesindeki yerini koruduğu, onu %8,1 oranında yük artışı ile 13,5 milyon TEU elleçleyen Antwerp limanının izlediği görülmektedir. Avrupa'nın 3. sırasında ise 7,8 milyon TEU elleçleyen Hamburg limanı yer almaktadır.

Akdeniz'de 2024 yılında liderliği %14 gibi önemli bir yük artışı ile 5,5 milyon TEU elleçleyen Valencia limanı alırken onu 4,7 milyon TEU ile Algeciras ve Pire limanları takip etmektedir. Ambarlı 3 milyon TEU ile 11. sırada yer alırken 2024 yılında önemli bir atılım yapan Asyaport 2,1 milyon TEU ile 15. sıraya yükselmiştir (**Tablo 2.19**).

⁴⁵Drewry

Tablo 2.19 Avrupa'da en fazla konteyner elleçleyen 15 liman (*000 TEU)⁴⁶

	Limn Adı	2020	2021	2022	2023	2024
1	Rotterdam	14.349	15.300	14.455	13.477	13.820
2	Antwerp	12.023	12.020	13.484	12.515	13.528
3	Hamburg	8.527	8.715	8.270	7.700	7.800
4	Valencia	5.415	5.614	5.076	4.804	5.476
5	Algeciras	5.106	4.749	4.763	4.733	4.706
6	Piraeus	5.437	5.317	5.000	5.100	4.702
7	Bremerhaven	4.770	5.019	4.572	4.181	4.486
8	Gioia Tauro	3.193	3.147	3.370	3.549	3.940
9	Barcelona	2.958	3.531	3.522	3.280	3.886
10	Le Havre/Rouen	2.445	3.070	3.100	2.630	3.122
11	Ambarlı	2.882	2.737	2.870	3.190	3.016
12	Marsaxlokk	2.440	2.970	2.890	2.800	2.857
13	Genoa	2.353	2.558	2.799	2.741	2.821
14	Gdansk	1.928	2.118	2.073	2.051	2.242
15	Asyaport	1.438	1.803	1.797	1.719	2.098

Diğer yandan Karadeniz içinde yer alan ülkelerin konteyner hacimleri savaşın etkisi ile önemli oranlarda düşmüştür. Savaş öncesinde yani 2021 yılında, Karadeniz kıyısında yer alan Türkiye hariç diğer ülkelerde toplam konteyner elleçleme hacmi (bir milyon TEU'su Ukrayna olmak üzere) 3,1 milyon TEU'ya kadar yükselirken, 2022 yılında özellikle Ukrayna limanlarında %85'lere varan düşüşler ile hacimde önemli daralmalar olmuştur. Ukrayna limanlarındaki daralma halen sürmektedir. 2022 yılında 153 bin TEU elleçleme gerçekleşirken bu miktar 2023 yılında %57 azalarak 66 bin TEU'ya kadar gerilemiştir. Ancak diğer ülkelerde bir toparlanma eğilimi görülmektedir.

2023 yılı verilerine göre Rusya'nın Karadeniz'de bulunan konteyner terminalleri yılı %33,4 oranında artış ile 1 milyon TEU sınırını aşarak tamamlarken onu %15 yük artışı ve 807 bin TEU elleçleme ile Romanya ve %47 oranında yük artışı ile 701 bin TEU elleçleme yapan Gürcistan limanları izlemektedir. 2023 yılında Karadeniz'de Türkiye haricindeki ülkelerde elleçlenen konteyner toplamda %22 artış göstermiş ve 2,9 milyon TEU'ya yükselmiştir (**Tablo 2.20**).

Tablo 2.20 Karadeniz ülkelerindeki konteyner elleçlemesi gelişimi (TEU)

Ülke	2022	2023	22/23
Rusya (KD)	750.586	1.000.941	33,4
Romanya	701.948	807.344	15,0
Gürcistan	476.482	701.441	47,2
Bulgaristan	254.457	281.637	10,7
Ukrayna	153.093	65.819	-57,0
Toplam	2.336.566	2.857.182	22,3

Raporun sonraki bölümlerinde UNCTAD tarafından yayınlanan limanlarda gemi performans göstergelerine ve ayrıca liman bağlantı indekslerinin güncel durumuna değinilecektir.

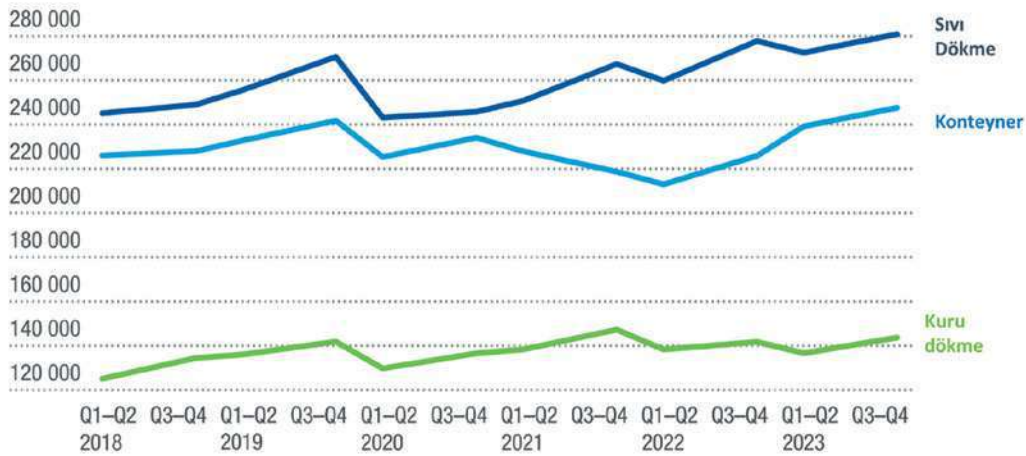
⁴⁶Theo Notteboom

2.6.3. Limanlardaki Gemi Performansları⁴⁷

Gemilerin liman uğraklarının artması ticaretin arttığı anlamına gelir. 2023'ün sonlarına doğru, ulaştırma rotalarındaki değişiklikler ve gemilerin daha uzun mesafelerde seyretmesi önemli bir rol oynamaya başlamıştır. Bu da operasyonel ihtiyaçları karşılamak, ekonomik fırsatları değerlendirmek ve lojistiği iyileştirmek için daha fazla liman uğrağı yapılmasına yol açmıştır.

Konteyner gemilerinin dünyadaki limanlara yaptıkları uğraklar 2023 yılında güçlü bir toparlanma göstererek rekor seviyelere ulaşmıştır. İlave olarak tanker ve yolcu gemilerinin uğrakları da artmıştır. Uğraklarda 2021'de ve 2022'nin ilk yarısında yaşanan düşüşün ardından, konteyner gemilerinin liman uğrakları 2023'ün ikinci yarısında yaklaşık 250.000'e yükselmiştir. Bu yükseliş bir önceki yıla göre ortalama %10'luk bir artış anlamına gelmektedir.

Benzer şekilde, tankerlerdeki uğraklar 2023 yılı boyunca artmaya devam etmiş, 2022 yılının aynı dönemlerine kıyasla ilk iki çeyrekte %5, son iki çeyrekte ise %1 oranında artmıştır. Kuru dökme yük gemilerinin liman uğrakları ise 2022 yılına benzer seviyelerde kalmıştır (**Şekil 2.13**).

Şekil 2.13 Gemi tiplerine göre liman zamanları (dünya medyanı, gün)

Liman sıkışıklıkları ve lojistik aksaklıklar 2023 yılında hafiflemiş, gemilerin limanda geçirdiği süre ve yük elleçleme performansında iyileşme sağlanmıştır.

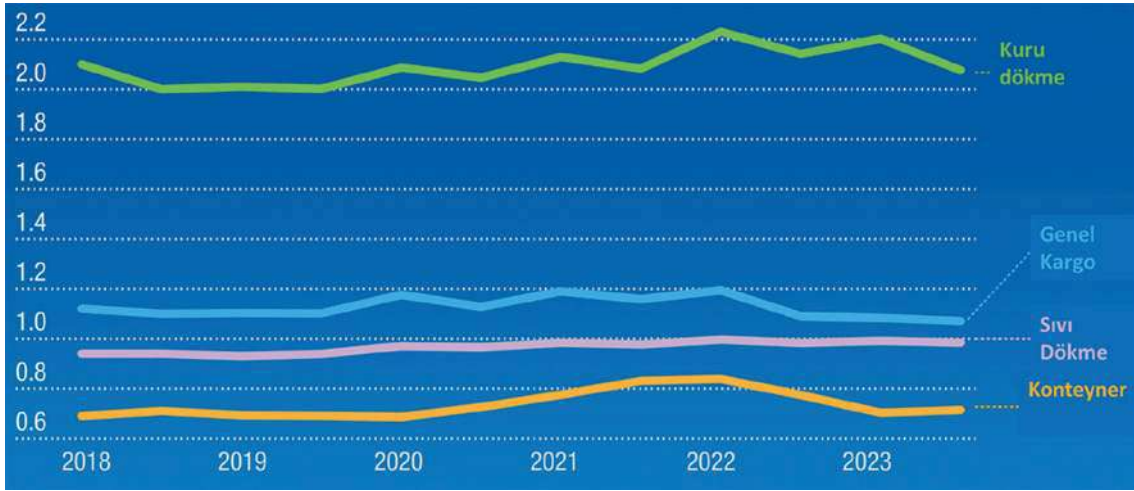
Henüz 2024 yılı için konsolide veriler mevcut olmamakla birlikte, Kızıldeniz ve Panama Kanalı'ndaki aksaklıklardan kaynaklanan hizmet sapmalarının yeni bir sıkışıklık dalgasını tetikleyebileceğine dair endişeler bulunmaktadır. Özellikle Singapur ve Batı Akdeniz'deki limanlar aktarma hizmetlerine yönelik artan taleple karşı karşıyadır.

2023 yılında, konteyner gemilerinin ve kuru yük gemilerinin limanlarda geçirdiği ortalama süre, yılın ilk yarısında 0,7 gün ve yılın ikinci yarısında 1,1 gün ile salgın öncesi seviyelere geri dönmüştür. Tankerler için eğilim istikrarlı bir seyir izleyerek son üç yılın ortalamasına benzer şekilde 1 günün hemen altında kalmıştır.

Kuru dökme yük gemileri için liman süreleri 2023'ün her iki yarısında da iyileşerek 2,2 ve 2,1 güne ulaşmıştır, ancak bu süreler henüz 2019'da gözlemlenen sürelere ulaşamamıştır (**Şekil 2.14**).

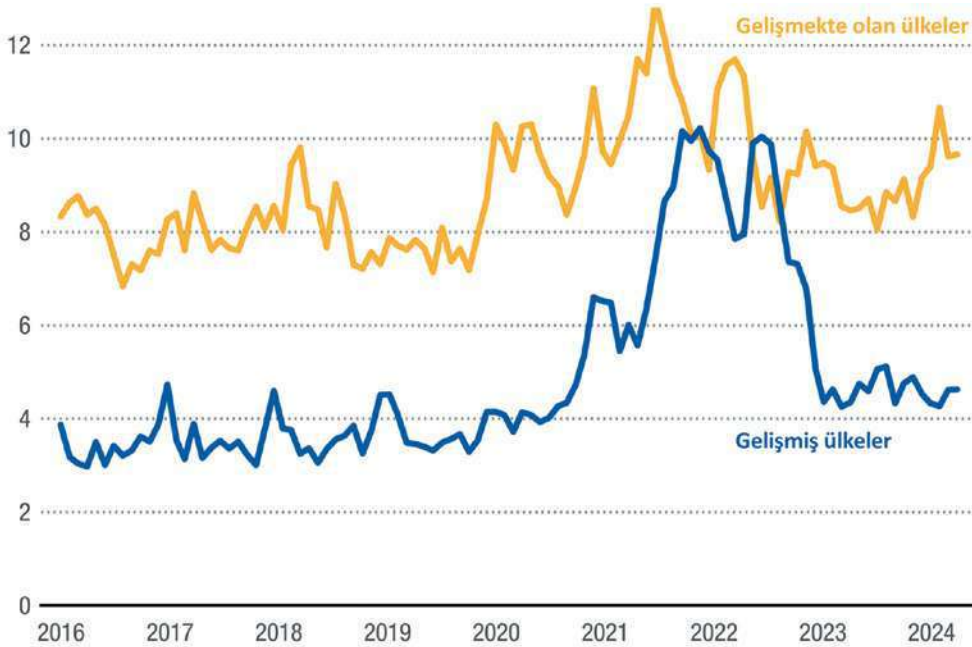
⁴⁷UNCTAD Verileri

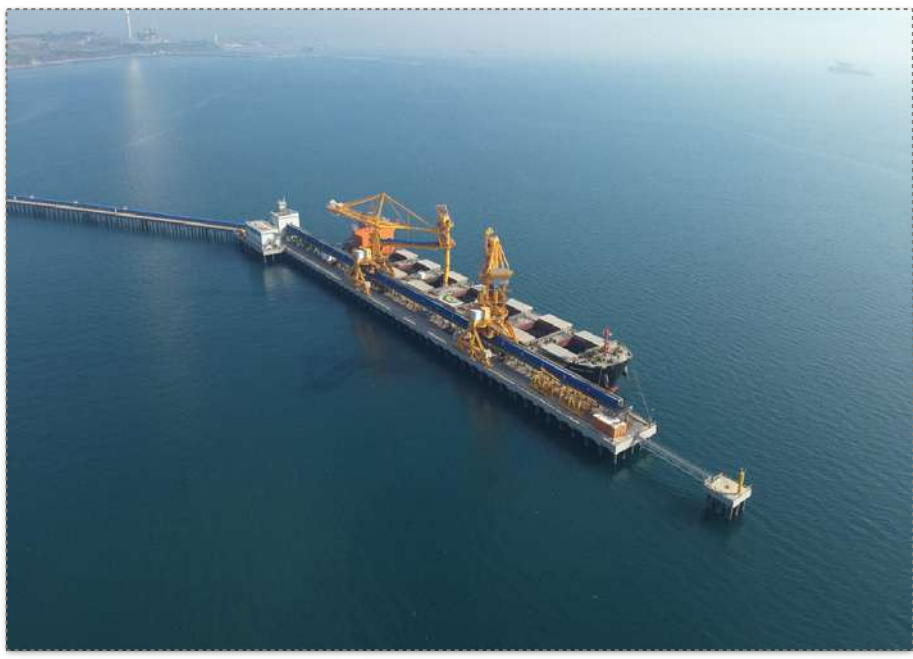
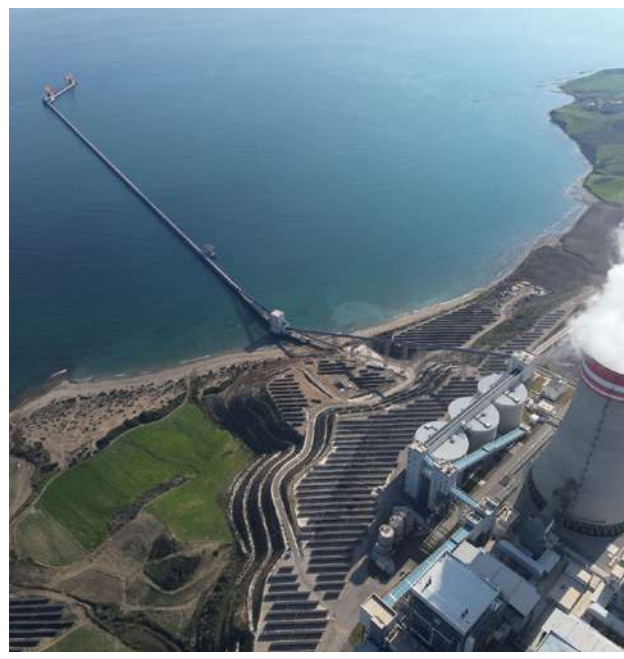
Şekil 2.14 Gemi türlerine göre ortalama liman zamanları (Gün, Medyan)

Liman sıklığı zamanı, bir geminin limanın demirleme sahasına demir attığı andan itibaren bir rıhtıma yanaşmak için gereken süre olarak tanımlanabilir. Gelişmiş ülkeler 2021 ve 2022’de sektördeki aksaklıklardan daha fazla etkilenmiş ancak 2023’ün başlarında bekleme süresini yaklaşık 5 saate indirebilmiştir. Bu süre 2020’de ve daha önceki yıllarda gözlemlenen sürelerden biraz daha yüksektir. Gelişmekte olan ülkelerdeki sıklık etkisi daha zayıf olmuştur. 2024’ün ilk birkaç ayında bekleme sürelerinde bir artış daha yaşanmış ve Temmuz 2024’te bu süre yaklaşık 10 saate ulaşmıştır. Bu süreler gelişmiş ülkelerde yaklaşık 5 saattir. Konteyner gemileri için bekleme süreleri Şekil 2.15’te incelenebilir.

Şekil 2.15 Konteyner gemilerinin limanlarda ortalama bekleme zamanları (Her ay için ortalama bekleme saati)

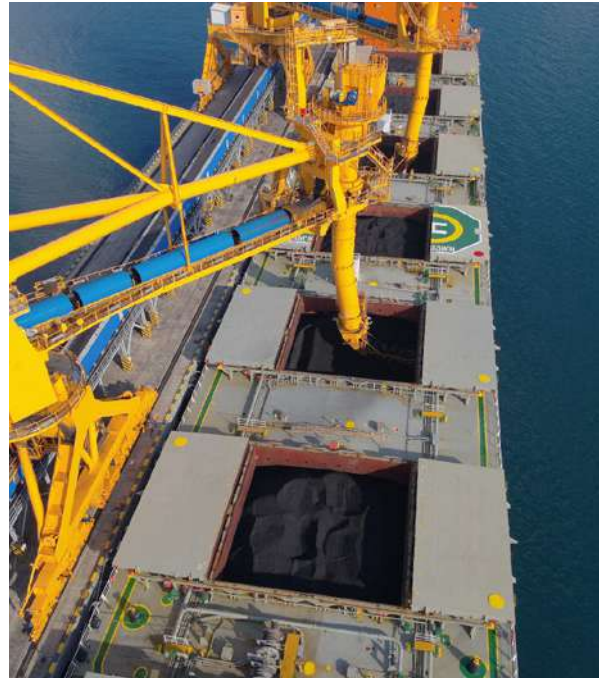
Raporun sonraki başlığında Düzenli Hat Deniz Taşımacılığı Liman Bağlantı Endeksi’nin güncel değerlerine değinilecektir.

EMBA HUNUTLU HİBRİT TERMİK SANTRALİ LİMANI

HER YIL DAHA FAZLA SAYIDA DENİZ KAPLUMBAĞASINA EV
SAHIPLİĞİ YAPAN TEMİZ KÖMÜR LİMANI

- Güneş Yardımcı Kaynaklı Hibrit Santral
- Bacasız, Çevre Dostu ve Yüksek Verimli
- Rekor Saat Emreamadelik
- Ülke Enerji Sisteminin Sigortası
- Kömür Tahliyesinde 7/24 Prebooming

N: 4076052.5748 E:487319.1190

AKYUVA MAH. KÜMEEVLER MEVKİİ

NO:1 YUMURTALIK / ADANA

www.embapower.com

2.7. Düzenli Hat Deniz Taşımacılığı Liman Bağlantı Endeksinde (LSCI) Türkiye⁴⁸

LSCI'nin amacı düzenli hat deniz taşımacılığı liman bağlantılarında entegrasyon düzeyini ölçmektir. Endeks hem ülke hem de liman düzeyinde ölçümler yapmaktadır. Endeks deniz taşımacılığı ağı üzerinden küresel ticarete erişim göstergesi olarak değerlendirilebilir.

Endeksin yüksek değerleri yüksek kapasiteli ve sık frekanslı deniz taşımacılığının varlığını ifade ederken, uluslararası ticarete verimli bir şekilde dahil olunduğu anlamına da gelmektedir. Endeks hesaplanırken 5 temel unsur dikkate alınmaktadır:

- **Planlı Gemi Uğrakları:** Haftalık bazda uğrak yapan gemi sayısıdır. Bu uğraklarda ithalat, ihracat ve transit yükler işlem görmektedir. Eğer transit yoğunluğu fazla ise bu gemi uğrakları küresel ticaret sistemi için dikkate alınmamakta, liman bir transit yük merkezi olarak gösterilmektedir. Yine de bu limanlarda ithalat ve ihracat hizmetlerinin var olduğu kabul edilmektedir.
- **Devreye Alınan Kapasite:** Bir önceki maddede bahsedilen husus gemilerin uğrak frekansı ile ilgili iken bu gemiler için ayrılan kapasite bir başka ölçüm unsurudur. Bu kapasitenin yüksek olması küresel pazarlar ile ticaret potansiyelini arttırmaktadır.
- **Deniz Taşımacılığı Şirketlerinin Sayısı:** Belirli bir ülke ve limana hizmet veren deniz taşımacılığı şirketlerinin sayısı ile ilgili bir ölçümdür.
- **Ortalama Gemi Büyüklüğü:** Dünyada 10 bin TEU ve üzeri gemilere hizmet veren oldukça az sayıda liman vardır. Büyük ölçekli gemilerin uğrak yapması ölçek ekonomisi için önemi bir göstergedir ve her bir TEU için düşük taşıma maliyeti anlamına gelmektedir.
- **Doğrudan Bağlantılı Limanlar:** Bu ölçüm gemi seferleri ile doğrudan bağlantılı olan limanların sayısını göstermektedir. Bu limanlar arasında aktarma olmadığı için ticari olarak daha güçlü bir ticari mekanizma kurulabilmektedir.

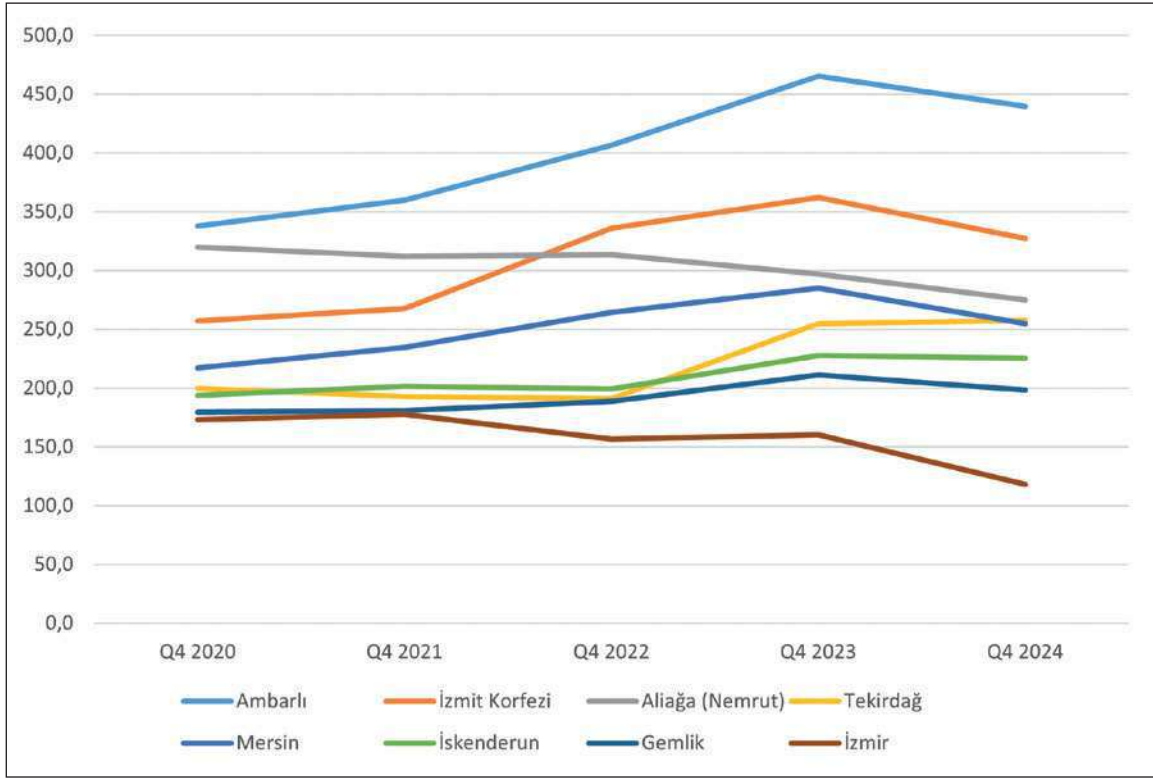
Endeks kapsamında yapılan ölçümler için 2006 değeri 100 olarak kabul edilmiştir. Bu sayede sonraki yılların karşılaştırılması için bir referans değeri elde edilmiştir. Doğal olarak yüksek endeks değerine sahip olan ülkeler uluslararası ticarete aktif bir şekilde dahil olmuş ülkelerdir. Örneğin ihracat odaklı ekonomiler arasında Çin ve Hong Kong ilk sırada yer alırken, aktarma merkezi sıralamasında Singapur ilk sıradadır. Birleşik Krallık, Almanya, Güney Kore, ABD ve Japonya endeks sıralamasında ilk 15 içinde yer alırken, Malezya, İspanya, BAE, Mısır ve Umman önemli aktarma merkezleri içinde yer almaktadır.

⁴⁸Liner Shipping Connectivity Index (LSCI)

2020-2024 yılı son çeyrek değerlerine bakıldığında Ambarlı'nın en yüksek endeks değerine sahip olduğu, bu liman kümesini İzmit Körfezi, Aliğa, Tekirdağ ve Mersin'in izlediği görülmektedir (**Şekil 2.16**).

Endeks değerleri ayrıca **Tablo 2.21**'de gösterilmiştir. 2023 yılı son çeyreği ile 2024 yılı son çeyreği karşılaştırıldığında Tekirdağ hariç tüm liman kümelerinde düşüş olduğu görülmektedir.

Şekil 2.16 Liman Bağlantı İndeksinde Türkiye Liman Bölgeleri⁴⁹

Tablo 2.21 Türkiye'deki önemli limanların LSCI değerleri

Liman Bölgesi	Q4 2020	Q4 2021	Q4 2022	Q4 2023	Q4 2024	2023 Q4 / 2024 Q4
Ambarlı	337,8	359,6	406,5	465,1	439,8	-5,5%
İzmit Körfezi	257,0	267,8	336,1	362,1	327,3	-9,6%
Aliğa	320,0	312,3	313,5	296,8	275,0	-7,3%
Tekirdağ	199,8	192,7	190,9	254,8	257,6	1,1%
Mersin	217,3	234,8	264,6	285,1	254,7	-10,7%
İskenderun	193,6	201,4	199,3	227,6	225,5	-0,9%
Gemlik	179,7	181,1	188,5	211,2	198,5	-6,0%
İzmir	172,9	177,6	156,8	160,3	117,9	-26,5%

Sonraki bölümde ülkemiz limanlarında işlem gören yükler detaylı olarak incelenmiştir.

⁴⁹<https://unctadstat.unctad.org/wds/TableViewer/tableView.aspx?ReportId=92>

RIKON

 FORSSEN

LİMANLAR İÇİN EN HIZLI ÇÖZÜM

885G

895E

SENEBOGEN® **JENZ** **ROTOBEC**

KRÖGER **BACKHUS** **RIKON**

Mebusan Yokuşu No:22 Fındıklı 34427 Beyoğlu
Gümüşsuyu/İSTANBUL

Tel: +90 212 393 24 00

Fax: +90 212 393 24 24

E-Mail: info@forsen.com.tr

www.forsen.com.tr

forsenmachinery

3. BÖLÜM
**TÜRK LİMANCILIK
SEKTÖRÜ**

3. BÖLÜM: TÜRK LİMANCILIK SEKTÖRÜ

3.1. Türkiye Limanlarındaki Gelişmeler

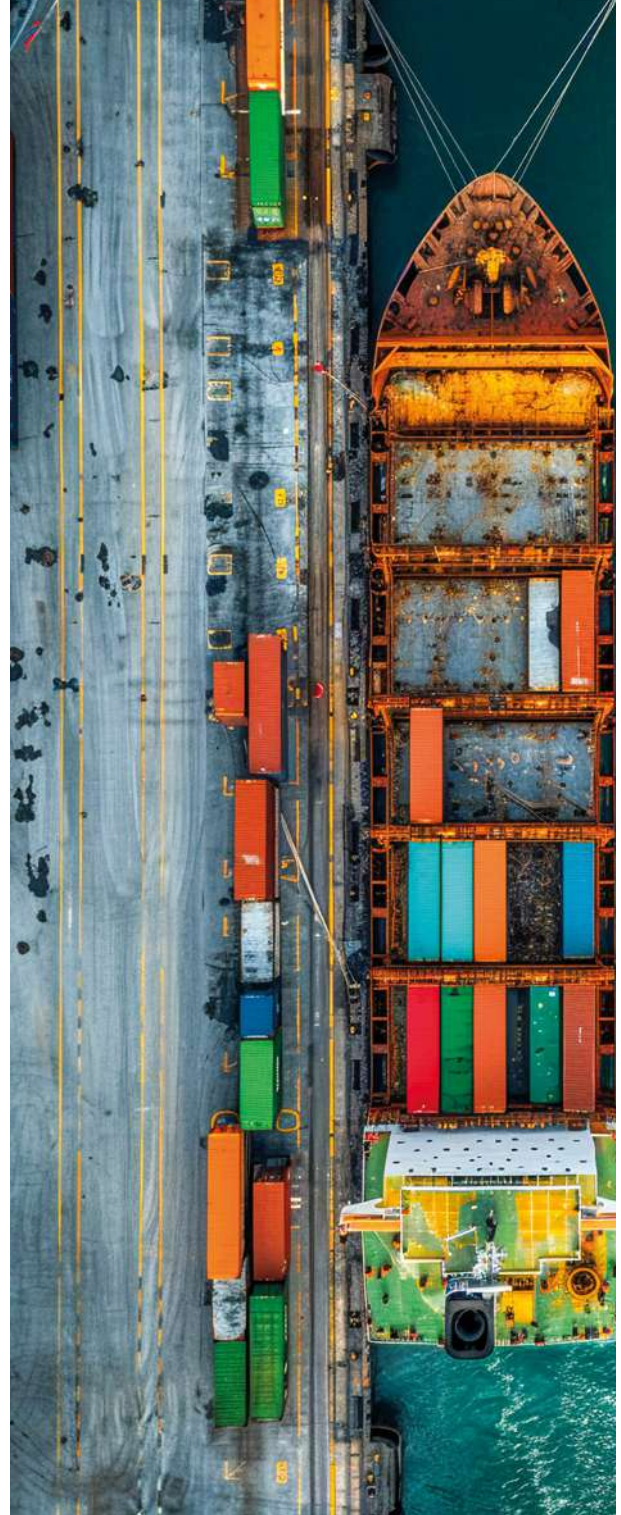
Deniz taşımacılığının en önemli altyapısını oluşturan limanlar, ulusal ve uluslararası ölçekte yaşanan ekonomik, siyasi ve sosyal gelişmelerden doğrudan etkilenmektedir. Emniyet ve güvenlik kaygılarının arttığı dönemlerde sadece taşınan yük motifi ve miktarı değil ticaret rotalarında değişmektedir. 2024 yılı gerek liman sayısı gerekse toplam liman kapasitesi açısından değişimin yaşanmadığı bir yıl olmuştur. Bununla beraber limanlardaki yük artışı sınırlı da olsa devam etmiştir. Yük artışına bağlı olarak kapasite kullanım oranlarının artması, buna karşın liman işletmecilerinin yatırım iştahının azalması, kısa-orta vadede arz talep dengesinin bozulmasına neden olabilecektir.

Günümüz itibarı ile Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü verilerine göre deniz ticaretine hizmet veren (iskele, şamandıra, dolfen ve platform formunda) 217 adet kıyı tesisimiz vardır. Söz konusu kıyı tesislerinin 194 adedi faal olarak uluslararası deniz taşımacılığına hizmet vermektedir.

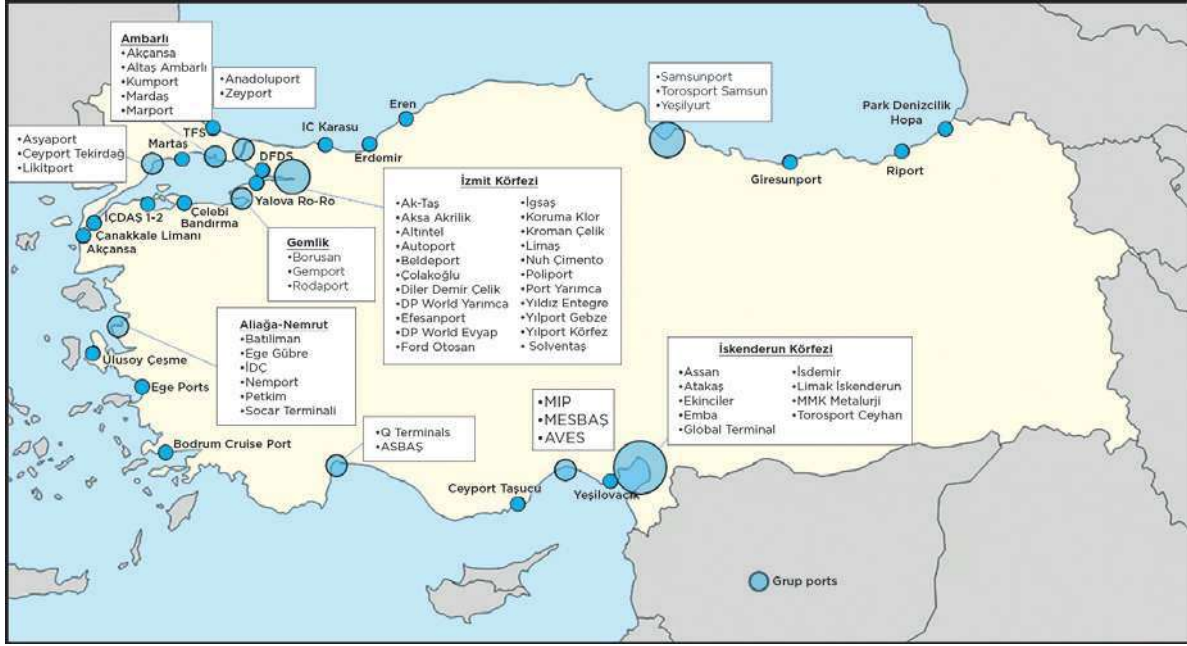
Ülkemizdeki söz konusu kıyı tesislerinin yaklaşık %45'ine karşılık gelen 87 adedi Marmara Bölgesi'nde, %25'ine karşılık gelen 49 adedi Akdeniz Bölgesi'nde, %17'sine karşılık gelen 32 adedi Karadeniz Bölgesi'nde ve %13'üne karşılık gelen 26 adedi ise Ege Bölgesi'ndedir.

İl bazında bakıldığında ise faal olarak deniz ticaretine hizmet veren tesislerin 35 adedi Kocaeli ilinde bulunmaktadır. İkinci sırada yer alan Hatay ilinde 20, İzmir ilinde 18 adet ve İstanbul ilinde 17 adet değişik özellikte ve büyüklükte liman bulunmaktadır.

Ülkemizde faaliyet gösteren limanların 77 adedi Türkiye Liman İşletmecileri Derneği (TÜRK LİM)'in üyesidir. TÜRK LİM tüm bölgelerde ve yük tiplerinde faaliyet veren üye limanları ile ülkemiz denizciliğinde belirleyici rol oynamaktadır (Şekil 3.1).

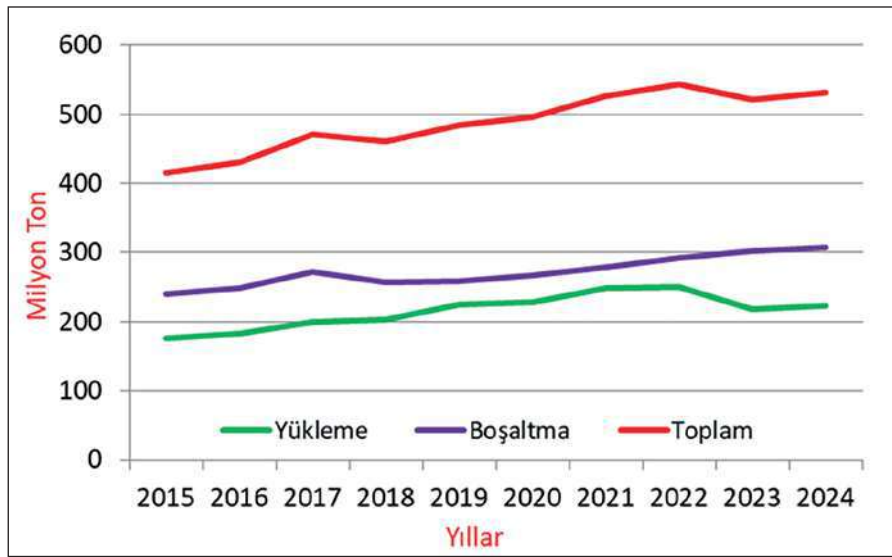

Şekil 3.1 Türkiye kıyılarında faaliyet gösteren TÜRLİM üyesi limanlar.

Türkiye limanlarında 2024 yılında elleçlenen toplam yük bir önceki yıla göre 10,6 milyon ton artarak 531.737.358 ton olmuştur. Limanlarımızda gerçekleştirilen toplam yükleme 6,4 milyon ton, toplam boşaltma ise 4,2 milyon ton artmıştır.

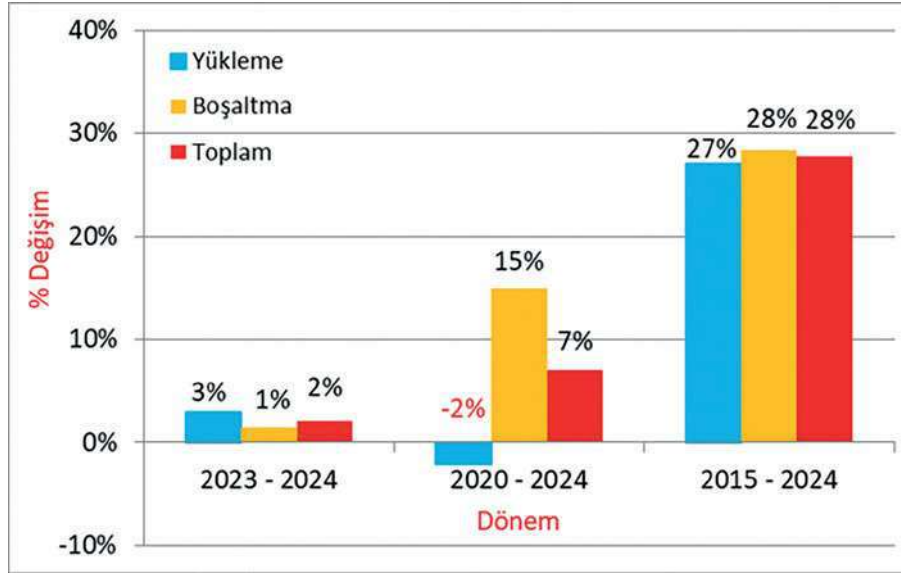
2015-2024 dönemi dikkate alındığında limanlarımızda yüklenen yük miktarı 177 milyon tondan 224 milyon tona, aynı dönemde boşaltılan yükler ise 239 milyon tondan 307 milyon tona yükselmiştir (Şekil 3.2).

Şekil 3.2 On yıllık dönemde limanlarımızda elleçlenen yük miktarı.

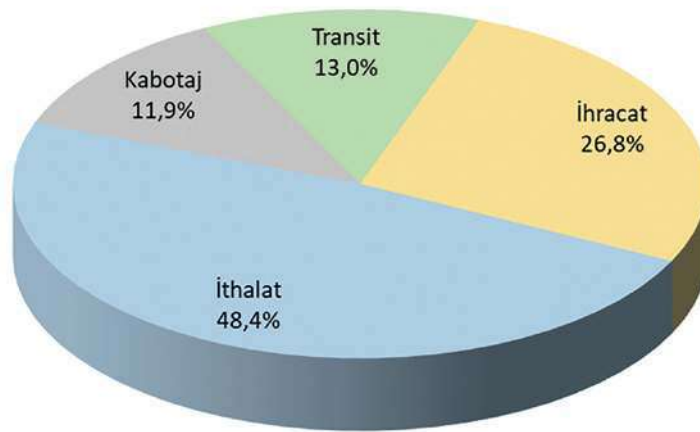

Limanlarımızda elleçlenen yükün 1, 5 ve 10 yıllık değişim oranları analiz edilmiştir. Limanlarımızda elleçlenen yük bir önceki yıla oranla (2023-2024) yüklemeelerde %3, boşaltmalarda %1, toplamda ise %2 artış yaşanmıştır. Kısa vadede (2020-2024) limanlardaki yük artışına bakıldığında ise en yüksek artış %14,9 ile boşaltılan yüklerde yaşanmıştır, aynı dönemde yüklemeeler %2 azalmıştır. Uzun vadede (2015-2024), yüklemeeler %27, boşaltmalar %28,4 ve toplamda ise %27,8 artış olmuştur (**Şekil 3.3**).

Şekil 3.3 1, 5 ve 10 yıllık dönemde elleçlenen yükteki artış oranları.

Limanlarımızda elleçlenen yükün rejimlerine göre dağılımına bakıldığında yükün %75,1'ini dış ticarete konu olan yüklerimiz oluşturmaktadır. 2024 yılı itibarı ile transit yüklerin oranı %13 ve kabotaj yüklerin oranı ise %11,9 olarak gerçekleşmiştir (**Şekil 3.4**).

Şekil 3.4 Limanlarımızda elleçlenen yükün rejimlerine göre dağılımı.

Türkiye limanlarında 2024 yılında 257,1 milyon ton ithalat, 142,2 milyon ton ihracat, 69 milyon ton transit ve 63,2 milyon ton kabotaj olmak üzere toplamda 531,7 milyon ton yük elleçlenmiştir (**Tablo 3.1**).

DİJİTAL DENİZCİLİK ÇÖZÜMLERİ

ENTEĞRE LİMAN GÖZETLEME VE GÜVENLİK SİSTEMİ

İÇ/DİŞ MEKAN PERSONEL TAKİP SİSTEMİ

GERÇEK ZAMANLI VARLIK TAKİP SİSTEMİ

VİDEO ANALİTİK SİSTEMİ

SİBER HİZMETLER

YAPAY ZEKA DESTEKLİ NAVİGASYON SİSTEMİ

MÜRETTEBAT - YOLCU GÜVENLİĞİ

İNSANSIZ HAVA ARAÇLARI

SANCAR İNSANSIZ DENİZ ARACI

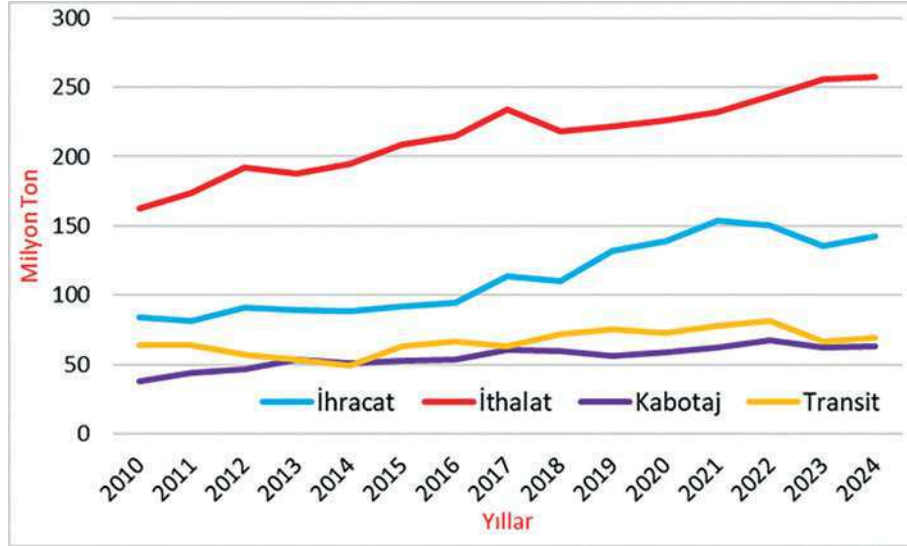

Tablo 3.1 Limanlarımızda elleçlenen yükün rejimlere göre dağılımı. *

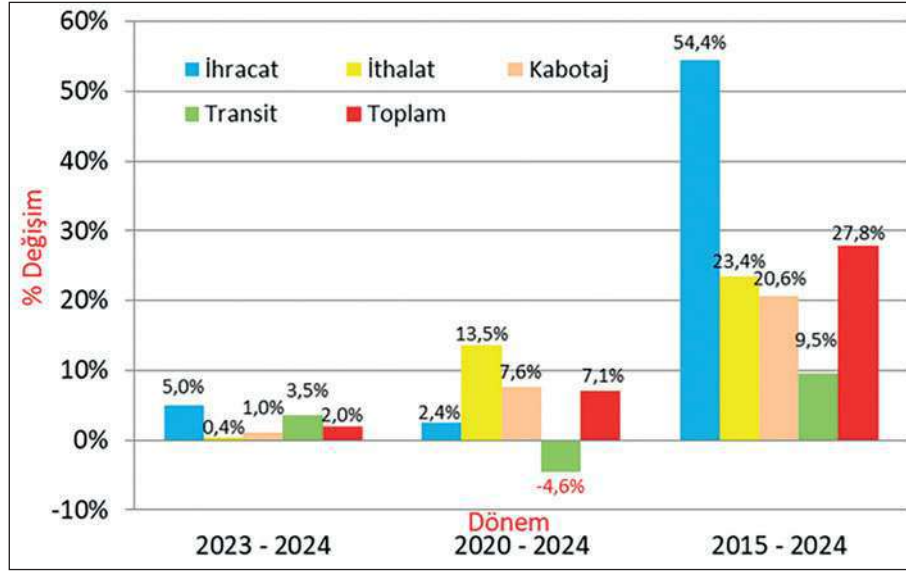
Yük Rejimi	2020	2021	2022	2023	2024
İthalat	226.539.473	232.633.060	243.917.119	256.206.627	257.136.420
İhracat	138.902.823	153.763.658	150.172.902	135.510.681	142.278.137
Transit	72.402.972	78.008.944	81.018.986	66.735.403	69.064.361
Kabotaj	58.797.384	61.901.122	67.501.276	62.627.093	63.258.440
Toplam	496.642.652	526.306.784	542.610.283	521.079.804	531.739.382

* Denizcilik Genel Müdürlüğü-Deniz Ticaretini Geliştirme Daire Başkanlığı

Son on beş yıl göz önüne alındığında en belirgin artış ithalat yüklerinde yaşanmıştır. Transit ve kabotaj yükleri aynı dönemde dar bir bant içinde değişim göstermiştir (**Şekil 3.5**)

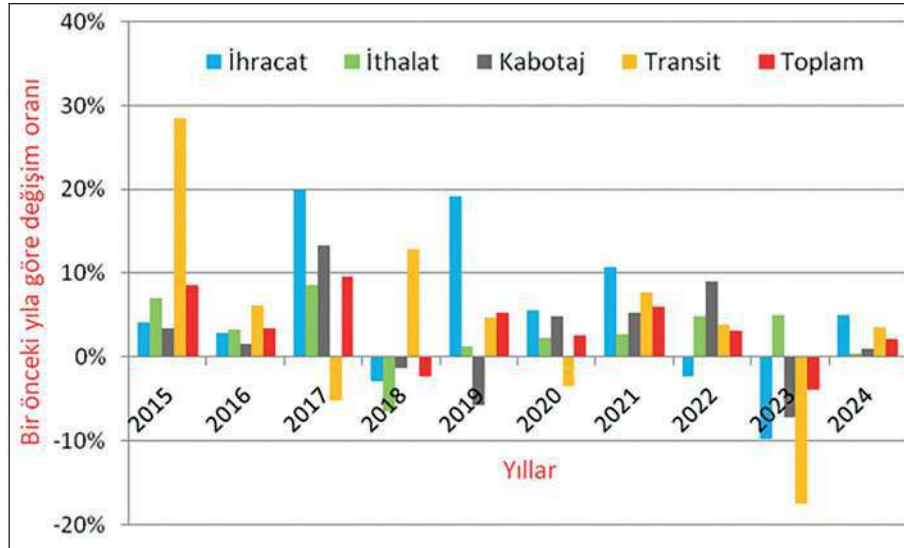
Şekil 3.5 Limanlarımızda elleçlenen yükün rejimlerine göre gelişimi.

Limanlarımızda elleçlenen yükün rejimlerine göre değişimi analiz edildiğinde son bir yıllık periyotta (2023-2024) ihracat yükleri %5, transit yükler %3,5 kabotaj yükleri %1 ve ithalat yükleri ise sadece %0,4 oranında artmıştır. Limanlarımız bir önceki yıla göre 2024 yılını toplamda %2 artış ile kapatmıştır. Limanlarımızdaki yük hacmi rejimler itibarı ile kısa dönemde (2020 - 2024) analiz edildiğinde en yüksek artış %13,5 ile ithalat yüklerinde gerçekleşmiştir. İthalat yüklerini %7,6 ile kabotaj yükleri, %2,4 ile ihracat yükleri takip etmiştir. Kısa dönemde transit yüklerde %4,6 oranında bir azalma yaşanmıştır. Kısa dönemde (2020 - 2024) ithalat ve kabotaj yüklerinin katkısı ile toplamda %7,1 oranında bir artış olmuştur. On yıllık periyodu kapsayan (2015 - 2024) orta dönemde yük rejimleri içerisinde en yüksek artış %54,4 oranı ile ihracat yüklerinde gerçekleşmiştir. İhracat yüklerini %23,4 artış ile ithalat yükleri, %20,6 ile kabotaj yükleri ve %9,5 ile transit yükler takip etmektedir. Söz konusu dönemde limanlarımızda elleçlenen yükte %27,8 oranında bir artış olmuştur (**Şekil 3.6**).

Şekil 3.6 Limanlarımızda elleçlenen yüklerin rejimlerine göre gelişim oranları.

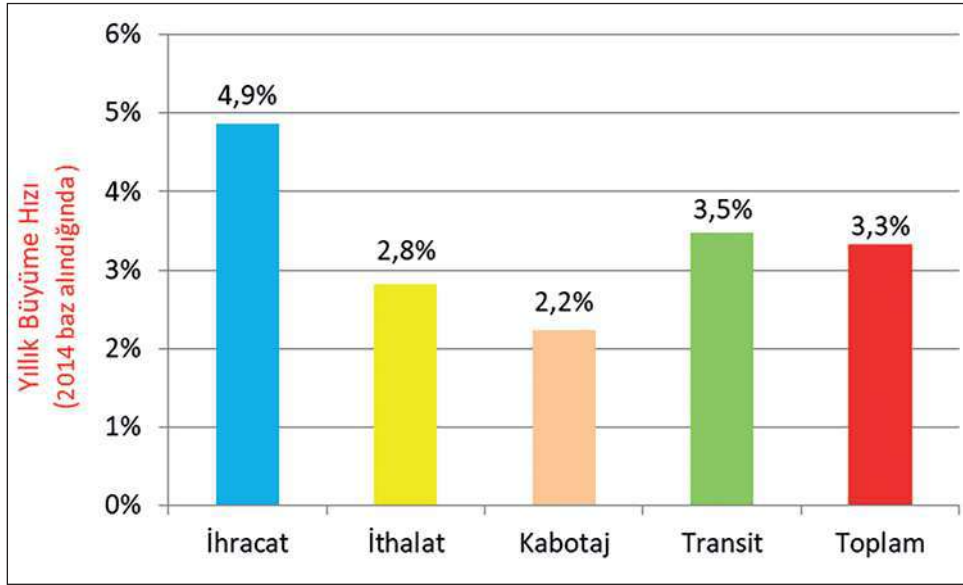
Ülkemiz limanlarında elleçlenen yükün rejimlerine göre yıllık değişimleri incelendiğinde yıllar itibarı ile en büyük değişim transit ve ihracat yüklerinde gerçekleşmiştir (Şekil 3.7). İncelenen dönemde bir önceki yıla oranla en yüksek artış 2015 yılında %28,6 oranı ile transit yüklerde olmuştur. Bir önceki yıla oranla en yüksek düşüş yine 2024 yılında %17,6 ile transit yüklerde gerçekleşmiştir. 2015 yılı baz alındığında limanlarımızda elleçlenen toplam yükün on yıllık büyüme hızı %3,3 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 3.7 Limanlarımızda elleçlenen yüklerin bir önceki yıla göre değişimi.

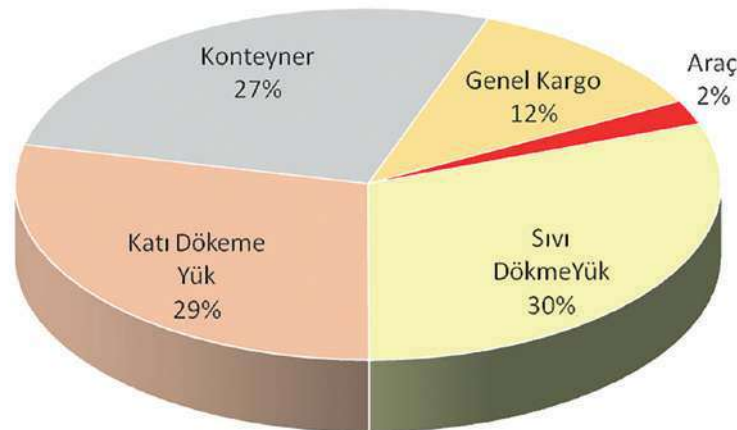
2015 yılına göre on yıllık büyüme hızı ihracat yüklerinde %4,9, ithalat yüklerinde %2,8, transit yüklerinde %3,5, kabotaj yüklerinde ise %2,3 oranında gerçekleşmiştir (Şekil 3.8).

Şekil 3.8 Limanlarımızda elleçlenen yükün on yıllık büyüme hızı.

2024 yılı verilerine göre limanlarımızda elleçlenen yükün %30'unu sıvı dökme yükler oluşturmaktadır. Sıvı dökme yükleri %29 ile katı dökme yükler, %27 ile konteyner ve %12 ile genel kargo izlemektedir. 2024 yılı itibarı ile ton bazında RO-RO yüklerinin oranı ise sadece %2'de kalmıştır (Şekil 3.9). 2023 yılında limanlarımızda elleçlenen yükün içinde %32 paya sahip olan sıvı dökme yükler 2024 yılında %30'a gerilemiştir. Oransal olarak limanlarımızda elleçlenen toplam yük içindeki katı dökme yüklerin payı bir önceki yıla göre değişmemiş ancak ton bazında konteyner ve genel kargo yüklerinde %1 artış olmuştur.

Şekil 3.9 Limanlarımızdaki yük dağılımı.

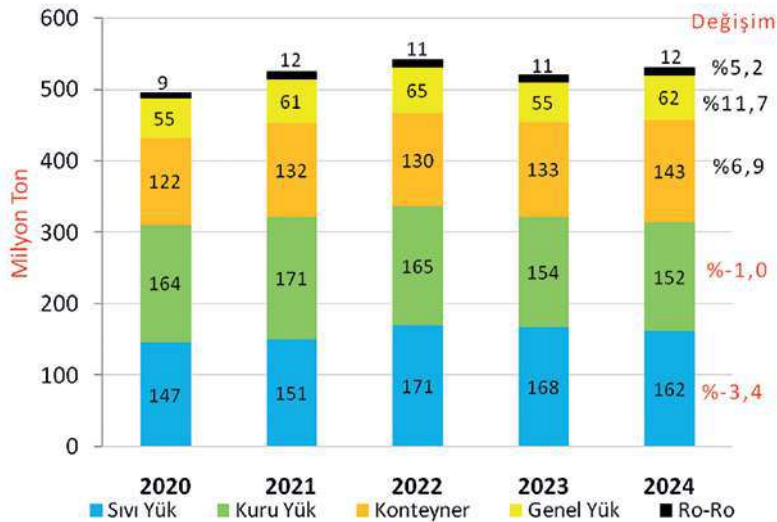
2024 yılında limanlarımızda elleçlenen yük bir önceki yıla oranla %2 (10,6 milyon ton) artarak 531,7 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Tüm yük tipleri (sıvı dökme yük, konteyner vb.) ve gümrük rejimleri (transit, kabotaj vb.) dâhil olmak üzere ton bazında elleçlenen yükün %57,8'ini (307,3 milyon ton) boşaltma, %42,2'sini (224,3 milyon ton) ise yükleme oluşturmaktadır. Limanlarımızda tahliye edilen yükler dikkate alındığında 103,9 milyon ton ile kuru dökme yükler ilk sıradadır. Limanlarımızda ton bazında en yüksek yükleme işlemi ise 78,9 milyon ton ile konteyner yüklerinde gerçekleşmiştir (Tablo 3.2).

Tablo 3.2 Yük tiplerine göre yükleme/boşaltma.* (ton)

Yük Tipi	2023	2024		
	Toplam	Yükleme	Boşaltma	Toplam
Sıvı Dökme Yük	167.788.070	70.347.209	91.867.779	162.214.988
Katı Dökme Yük	153.714.732	48.211.776	103.984.872	152.196.648
Konteyner	133.467.400	78.966.650	64.391.016	143.357.666
Genel Kargo	54.864.485	20.148.286	41.951.829	62.100.115
Araç	11.245.117	6.681.943	5.185.998	11.867.941
Toplam	521.079.804	224.355.864	307.381.494	531.737.358

* Denizcilik Genel Müdürlüğü-Deniz Ticaretini Geliştirme Daire Başkanlığı

Bir önceki yıla oranla ton bazında genel kargo %11,7, konteyner yükleri %6,9 ve araç %5,2 oranında artmıştır. Sıvı dökme yükler %3,4; katı dökme yükler %1 oranında azalmıştır. Bir önceki yıla göre ülkemiz limanlarında elleçlenen konteyner yükleri 9,8 milyon ton, genel kargo yükleri 7,2 milyon ton, araç (Ro-Ro) yükleri 622 bin ton artmış buna mukabil sıvı dökme yükler 5,5 milyon ton, katı dökme yükler ise %1 oranında azalmıştır (Şekil 3.10).

Şekil 3.10 2020-2024 yıllarında yük gelişimi (milyon ton).

Ton bazında ihracat rejmine göre en fazla elleçleme 54,7 milyon ton ile konteyner yüklerinde gerçekleşirken, ithalatta en fazla elleçleme 97,9 milyon ton ile kuru dökme yüklerde olmuştur.

Kabotaj yükleri içerisinde en fazla elleçlenen yük tipi 28,9 milyon ton ile sıvı dökme yükler, transit yükler içinde ise 36,1 milyon ton ile konteyner yükleri en yüksek miktarda elleçlenen yük tipleri olmuştur (**Tablo 3.3**).

Tablo 3.3 Limanlarımızda elleçlenen yükün tiplerine göre yük dağılımı. (ton, 2024)

Yük Tipi	İhracat	İthalat	Kabotaj	Transit	Toplam
Sıvı Dökme Yük	24.467.266	76.778.722	28.977.814	31.991.186	162.214.988
Kuru Dökme Yük	41.817.703	97.929.354	11.719.086	730.505	152.196.648
Konteyner	54.768.606	40.730.004	11.704.694	36.154.362	143.357.666
Genel Kargo	14.562.088	36.525.555	10.824.275	188.197	62.100.115
Araç	6.662.474	5.172.785	32.571	111	11.867.941
Toplam	142.278.137	257.136.420	63.258.440	69.064.361	531.737.358

* Denizcilik Genel Müdürlüğü-Deniz Ticaretini Geliştirme Daire Başkanlığı

Limanlarda en yüksek oranda elleçlenen yük grupları temel özelliklerine göre birleştirilerek analiz edilmiştir. Uzun yıllardır elleçlenen yük grupları içerisinde ilk sırada yer alan petrol ürünleri 2024 yılında ikinci sıraya düşmüştür. İlk sırada toplam elleçlenen yük içerisinde %30,7 oranı ile makineler, makine parçaları ve konteynerler yer almıştır. Limanlarda elleçlenen yükün %29'unu petrol ürünleri, %8,2'sini katı mineral yakıtlar ile metal ürünleri, %7,7'sini cevher ve metal artıkları, %6,4'ünü metal ürünleri oluşturmaktadır. Geri kalan ürünlerin tamamı %5'in altındadır (**Tablo 3.4**).

Tablo 3.4 Limanlarımızda en yüksek oranda elleçlenen yük grupları (ton, 2024).*

#	Yük cinsi	Yükleme	Boşaltma	Toplam	Oran %	Değişim %**
1	Makineler, makine parçaları ve konteyner	89.510.395	73.620.254	163.130.649	30,7%	8,1
2	Petrol ürünleri	64.962.918	89.386.596	154.349.514	29,0%	-3,1
3	Katı mineral yakıtlar	768.035	42.577.882	43.345.917	8,2%	0,0
4	Cevher ve metal artıkları	9.399.490	31.619.951	41.019.441	7,7%	9,1
5	Ham ve üretilmiş mineraller, inşaat malzemeleri	34.382.948	6.386.668	40.769.616	7,7%	1,8
6	Metal ürünleri	12.444.098	21.495.991	33.940.089	6,4%	10,3
7	Gıda maddeleri ve hayvan yemleri	2.473.749	13.916.551	16.390.300	3,1%	10,5
8	Kimyasallar	6.271.817	10.070.602	16.342.419	3,1%	5,2
9	Tarım ürünleri ve canlı hayvanlar	1.950.898	12.032.964	13.983.862	2,6%	-31,0
10	Gübreler	1.740.093	5.990.537	7.730.630	1,5%	-3,7
11	Diğer	451.423	283.498	734.921	0,1%	56,3
	Toplam	249.339.322	282.148.211	531.737.358	100,0%	

* Denizcilik Genel Müdürlüğü-Deniz Ticaretini Geliştirme Daire Başkanlığı

** 2023 & 2024 yılları yük hacmindeki değişim.

2023 yılında limanlarımızda elleçlenen yük cinsleri içinde 150,2 milyon ton ile ikinci sırada yer alan “Makineler, makine parçaları ve konteyner” yükleri 2024 yılında 12,2 milyon ton artarak 163,1 milyon ton ile ilk sıraya yerleşmiştir. “Petrol ürünleri” ise 4,9 milyon ton azalarak 154 milyon ton ile ikinci sırada yer almıştır. 2023 yılında üçüncü sırada yer alan “Katı mineral yakıtlar” 2024 yılında da 43,3 milyon ton ile yine üçüncü sırada yer almıştır.

Limanlarımızda elleçlenen yükün yıl içindeki değişiminin anlaşılabilmesi için hangi yüklerde artış hangilerinde ise azalış olduğu kadar artış ve azalışların yüklenmeden mi yoksa boşaltmadan mı kaynaklandığının bilinmesi önemli faydalar sağlamaktadır. Bu kapsamda son bir yıl içinde limanlarımızda yüklenen ve boşaltılan yük cinsleri analiz edilmiştir.

Son bir yıl içerisinde limanlarımızda yüklenen yükler içinde en büyük artış gösteren yük 8,1 milyon ton ile “Makineler, makine parçaları ve konteyner” olmuştur. Yüklenen yüklerde ikinci büyük artış 2 milyon ton ile “Metal ürünleri”nde yaşanmıştır. Metal ürünlerini 1,4 milyon ton artış ile “Cevher ve metal atıkları” takip etmiştir. Bir önceki yıla göre yüklenen yükler içinde en fazla düşüş 4,4 milyon ton ile “Petrol ürünleri”nde olmuştur. Aynı dönem içinde Gübre yüklemelerinde de 1,3 milyon ton bir azalma yaşanmıştır.

Son bir yıl içerisinde limanlarımızda boşaltılan yüklerdeki artışlar dikkate alındığında ilk sırada bir önceki yıla göre 4,1 milyon ton artış gösteren “Makineler, makine parçaları ve konteyner” ilk sırada yer almıştır. Yine aynı dönemde boşaltılan yüklerdeki artış sırası ile 1,9 milyon ton ile “Cevher ve metal atıkları”, 1,2 milyon ton artış ile “Gıda maddeleri ve hayvan yemleri” ile 1,1 milyon ton artış ile “Metal ürünleri”nde yaşanmıştır. Boşaltılan yükler içinde son bir yıl içinde en yüksek düşüş 4,9 milyon ton ile “Tarım ürünleri ve canlı hayvan”da yaşanmıştır (**Tablo 3.5**).

Tablo 3.5 Limanlarımızda elleçlenen yükün bir önceki yıla oranla değişimi. *

Yük cinsi	Yükleme		Boşaltma		Toplam	
	%	Ton	%	Ton	%	Ton
Makineler, makine parçaları ve konteyner	10,0	8.125.287	6,0	4.143.560	8,1	12.268.847
Petrol ürünleri	-6,5	-4.483.689	-0,5	-455.414	-3,1	-4.939.103
Katı mineral yakıtlar	-38,9	-489.937	1,2	490.425	0,0	488
Cevher ve metal artıkları	18,4	1.457.524	6,6	1.948.305	9,1	3.405.829
Ham ve üretilmiş mineraller, inşaat malzemeleri	0,9	312.386	6,6	394.346	1,8	706.732
Metal ürünleri	19,6	2.035.489	5,6	1.138.522	10,3	3.174.011
Gıda maddeleri ve hayvan yemleri	12,8	280.774	10,1	1.275.405	10,5	1.556.179
Kimyasallar	0,3	21.826	8,4	783.338	5,2	805.164
Tarım ürünleri ve canlı hayvanlar	-40,5	-1.325.890	-29,2	-4.960.324	-31,0	-6.286.214
Gübreler	21,9	312.684	-9,3	-611.680	-3,7	-298.996
Diğer	52,3	155.075	63,0	109.542	56,3	264.617

* Denizcilik Genel Müdürlüğü-Deniz Ticaretini Geliştirme Daire Başkanlığı

Toplam 10 milyon ton ve üzeri yük elleçlenen liman başkanlıkları **Tablo 3.6**'da verilmiştir. 2024 yılında en fazla elleçleme 85,4 milyon ton ile Aliğa Liman Başkanlığı'nda yapılırken, Aliğa Liman Başkanlığı'nı sırası ile 83,7 milyon ton ile Kocaeli Liman Başkanlığı, 68,5 milyon ton ile İskenderun Liman Başkanlığı, 48,1 milyon ton ile Tekirdağ Liman Başkanlığı takip etmiştir.

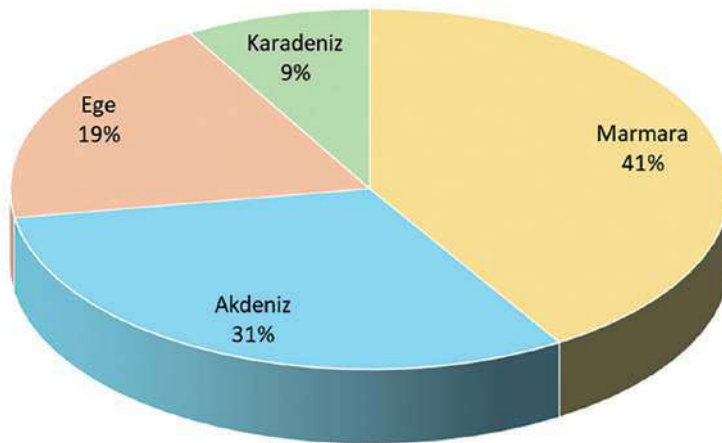
Yüzdesel olarak en yüksek artış %15,5 oranı ile Gemlik Liman Başkanlığı sorumluluk sahasındaki limanlarda, en yüksek düşüş %-12,2 oranı ile Ceyhan Liman Başkanlığı sorumluluk sahasındaki limanlarda gerçekleşmiştir. Ceyhan Liman Başkanlığındaki düşüşte petrol ürünlerindeki düşüş belirleyici rol oynamıştır.

Tablo 3.6 Liman başkanlıkları yük sıralaması. *

	Liman Başkanlığı	2023	2024	2023
1	Aliağa	81.355.615	85.454.864	5,0
2	Kocaeli	81.291.544	83.787.739	3,1
3	İskenderun	63.746.070	68.563.930	7,6
4	Tekirdağ	45.075.103	48.184.044	6,9
5	Ceyhan	52.068.253	45.723.036	-12,2
6	Mersin	42.715.257	40.526.707	-5,1
7	Ambarlı	32.597.749	31.147.705	-4,4
8	Gemlik	14.558.917	16.814.940	15,5
9	Karabiga	12.514.917	12.975.655	3,7
10	Samsun	14.176.568	12.747.789	-10,1
11	Zonguldak	11.119.090	11.966.306	7,6

* Denizcilik Genel Müdürlüğü-Deniz Ticaretini Geliştirme Daire Başkanlığı

Bölgesel olarak limanlarımızda elleçlenen yükün %41,2 si (218,9 milyon ton) Marmara Bölgesi'nde elleçlenmiştir. Akdeniz Bölgesi %31,2 oran ile (166,1 milyon ton) ikinci sırada, Ege Bölgesi %19,2 oran ile (102,2 milyon ton) üçüncü sırada ve Karadeniz Bölgesi ise %8,4 oran ile (44,4 milyon ton) dördüncü sırada yer almaktadır (**Şekil 3.11**).

Şekil 3.11 Bölgeler bazında yük elleçleme oranları.

DENİZLERİN GELECEĞİNİ İNŞA EDİYORUZ

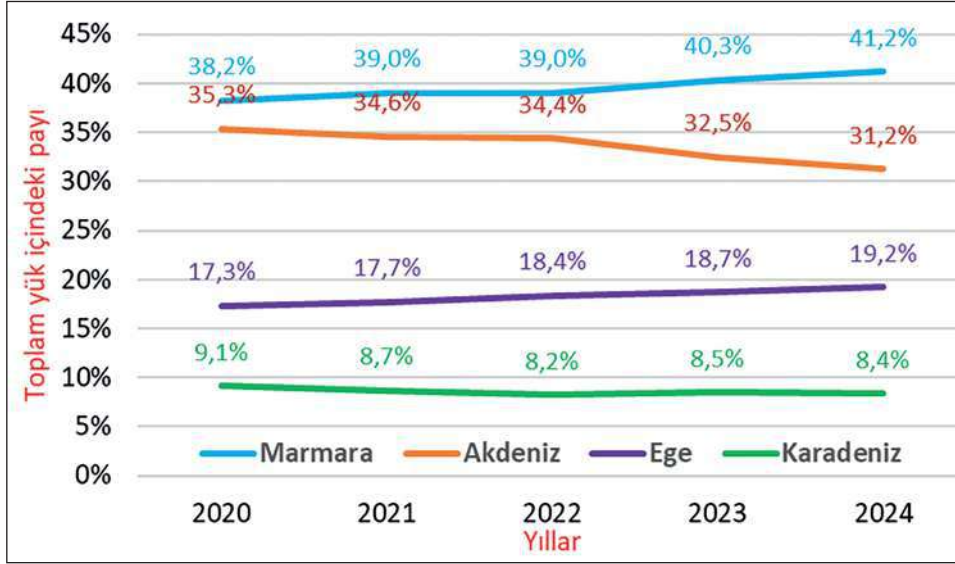
İÇDAŞ Entegre Tesisleri'nde denizciliğin her adımında hizmet vererek geleceği inşa ediyoruz. Maksimum 300.000 DWT kabul kapasiteli ve toplam 3.000 metre gemi bağlama boyuna sahip iki limanımız gelişmiş altyapısı, modern elleçleme ekipmanları ve denizcilik alanındaki uzmanlığıyla uluslararası ticarete kesintisiz ve güvenli lojistik hizmeti sunmaktadır.

İÇDAŞ olarak; Akdeniz Havzası'nın en büyük kuru havuz tersanesi ve yeni inşa tersanesi, kılavuzluk/römorkörcülük hizmetleri ve gemi filomuz ile denizcilik hizmetlerinde fark yaratıyoruz. Sürdürülebilirlik odaklı yatırımlarımızla; güvenli ve verimli operasyonları destekleyerek, sektörde kalıcı iz bırakıyoruz.

Ege Bölgesi limanlarında elleçlenen toplam yük 2024 yılında 100 milyon tonu aşmış toplam yük içerisindeki payı son beş yıl içerisinde %17,3 ten %19,2 ye yükselmiştir. Marmara Bölgesi limanlarında elleçlenen toplam yükün oranı son üç yılda artarken Akdeniz Bölgesinin toplam yük içindeki payı ise son beş yıldır düşmektedir (**Şekil 3.12**).

Şekil 3.12 Bölgeler itibarı ile elleçlenen yükün oransal dağılımı.

Bölgeler itibarı ile elleçlenen yük açısından ton bazında en yüksek artış 8,7 milyon ton (%4,2) ile Marmara Bölgesi'nde gerçekleşmiştir. Marmara Bölgesini 4,9 milyon ton artış ile (%5,1) Ege Bölgesi takip etmiştir. Akdeniz Bölgesi ise 3,3 milyon ton (%2,0) kayıp ile yılı tamamlamıştır (**Tablo 3.7**).

Tablo 3.7 Bölgeler bazında yük elleçlemeleri (ton). *

Bölgeler	2021	2022	2023	2024	Değişim % 2023 - 2024
Marmara	211.707.897	211.707.897	210.196.062	218.945.921	4,2
Akdeniz	186.452.430	186.452.430	169.462.853	166.125.751	-2,0
Ege	99.793.264	99.793.264	97.326.421	102.249.567	5,1
Karadeniz	44.656.692	44.656.692	44.094.468	44.416.119	0,7
Genel Toplam	542.610.283	542.610.283	521.079.804	531.737.358	2,0

* Denizcilik Genel Müdürlüğü-Deniz Ticaretini Geliştirme Daire Başkanlığı

Coğrafi olarak birbirine yakın limanlar ortak hinterlanda sahip oldukları için genel olarak yük özellikleri bakımından birbirlerine benzemektedir. Bu benzerlikten yola çıkarak deniz ve kara ulaşımı ile yük özellikleri bazında coğrafi bölgeleri alt liman bölgeleri şeklinde analiz etmek mümkündür.

Marmara Bölgesi üç alt bölgede (Kuzey Batı Marmara, Kuzey Doğu Marmara ve Güney Marmara), Ege Bölgesi (Kuzey Ege, Güney Ege), Akdeniz Bölgesi (Batı Akdeniz, Doğu Akdeniz) ve Karadeniz Bölgesi ise iki alt bölgede (Batı Karadeniz, Doğu Karadeniz) incelenmiştir (**Şekil 3.13**).

Şekil 3.13 Liman alt bölgeleri

Günümüzde faal olan 194 limanın işletme izinlerine göre kendi bünyelerindeki terminal dağılımı ve sayısı değerlendirildiğinde en fazla terminal 94 terminal ile Doğu Akdeniz Bölgesi'nde bulunmaktadır. Doğu Akdeniz Bölgesi'ni sırası ile 87 terminal ile Doğu Marmara, 75 terminal ile Kuzey Batı Marmara bölgeleri takip etmektedir (Tablo 3.8 ve 3.9). Güney Ege Bölgesi'nde konteyner hizmeti veren herhangi bir liman tesisi bulunmamaktadır. Terminal sayısında işletme izinleri (geçici işletme izinleri dahil) esas alınmıştır. İşletme izninde yer almasına rağmen fiilen bu hizmeti vermeyen bazı liman tesisleri bulunmaktadır. Örneğin TTK Zonguldak Limanı, Güllük Limanı, Bandırma Bağış Limanı gibi işletme izninde konteyner yer almasına rağmen bu hizmeti vermeyen limanlar vardır.

Tablo 3.8 Alt bölgeler itibarı ile terminal sayısı (Sıvı Hariç).

Bölgeler / Terminaller	Feribot Yolcu	Genel Kargo	Dökme Yük	Ro-Ro	Konteyner
Doğu Karadeniz	6	14	13	7	7
Batı Karadeniz	3	6	6	4	4
Kuzeydoğu Marmara	0	20	20	6	7
Güney Marmara	9	18	18	11	7
Kuzeybatı Marmara	8	9	10	10	8
Kuzey Ege	5	10	10	4	4
Güney Ege	4	2	1	3	1
Batı Akdeniz	2	2	2	1	2
Doğu Akdeniz	3	18	20	9	6
Toplam Terminal	40	99	100	55	46

Tablo 3.9 Alt bölgeler itibarı ile sıvı dökme yük terminal sayısı.

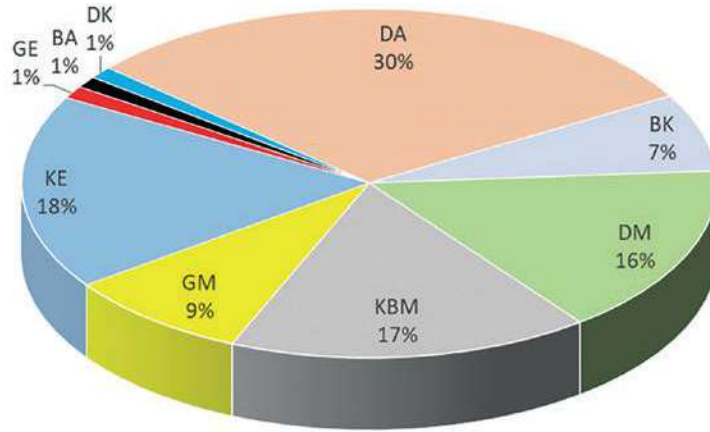
Bölgeler / Terminaller	Petrol/Ürün	Kimyasal	LPG/LNG
Doğu Karadeniz	9	5	5
Batı Karadeniz	5	3	3
Kuzeydoğu Marmara	14	15	5
Güney Marmara	2	7	3
Kuzeybatı Marmara	6	4	4
Kuzey Ege	6	5	8
Güney Ege	1	0	0
Batı Akdeniz	5	1	1
Doğu Akdeniz	22	9	7
Toplam Terminal	70	49	36

Alt bölgeler itibarıyla değerlendirildiğinde ton bazında en yüksek elleçleme Mersin ve İskenderun Körfezi'nde yer alan limanlarının bulunduğu Doğu Akdeniz Bölgesi'nde gerçekleşmiştir (**Tablo 3.10**). Aliğa Körfezi'nde yer alan limanların bulunduğu Kuzey Ege Bölgesi ikinci sırada, İzmit Körfezi'nde yer alan limanların bulunduğu Doğu Marmara Bölgesi ise üçüncü sıradadır. Özellikle petrol ve türevleri ile demir-çelik ürünleri ton bazında bölgeler itibarı elleçlenen yük miktarlarındaki farklılığın başlıca nedenidir.

Tablo 3.10 Alt bölgeler itibarı ile limanlarımızda elleçlenen yük miktarı.

Alt Bölgeler	Elleçlenen Yük (Ton)		Değişim
	2023	2024	2023 & 2024
Doğu Akdeniz (DA)	162.828.179	160.512.042	-1,4%
Kuzey Ege (KE)	91.937.669	96.072.318	4,5%
Kuzeybatı Marmara (KBM)	87.020.709	89.265.076	2,6%
Doğu Marmara (DM)	81.291.544	83.787.739	3,1%
Güney Marmara (GM)	41.883.809	45.893.106	9,6%
Batı Karadeniz (BK)	38.209.147	38.425.471	0,6%
Güney Ege (GE)	5.388.752	6.177.249	14,6%
Batı Akdeniz (BA)	6.634.674	5.613.709	-15,4%
Doğu Karadeniz (DK)	5.885.321	5.990.648	1,8%
Toplam	521.079.804	531.737.358	%2,0

Alt bölgeler itibarı ile elleçlenen yükün ton bazında dağılımına oransal olarak bakıldığında Türkiye limanlarında elleçlenen toplam yükün %30'u Doğu Akdeniz Bölgesi limanlarında elleçlenmiştir. İkinci sırada %18 ile Kuzey Ege Bölgesi ve üçüncü sırada da %17 ile Kuzey Batı Marmara Bölgesi limanları gelmektedir (**Şekil 3.14**).

Şekil 3.14 Alt bölgeler itibarı ile limanlarımızda elleçlenen yükün oransal dağılımı.

Limanlarımızda elleçlenen dış ticaret yükleri dikkate alındığında ton bazında gerek bir önceki geldiği ülke gerek bir sonraki gittiği ülke gerekse toplam yük hacminde ilk sırada Rusya Federasyonu yer almaktadır. 2023 yılında 78,6 milyon ton olan yük hacmi 2024 yılında %28,4 artış ile 100,9 milyon tona yükselmiştir. Toplam yük hacminde ikinci sırada yer alan İtalya 2023 yılına göre %25,5 (15 milyon ton) düşüş ile 44,6 milyon ton yük ile yılı kapatmıştır. Dış ticaret yük elleçlemelerinde ilk 20 ülke dikkate alındığında bir önceki yıla göre oransal bazda en yüksek artış %46 ile Çin yüklerinde yaşanmıştır. 2023 yılında ilk 20 ülke arasında yer alan İsrail, Suudi Arabistan, Irak ve Hindistan listeden çıkmıştır. Bu ülkelerin yerine Kolombiya, Singapur, Güney Kore ve Malta listeye girmiştir.

Toplam elleçleme dikkate alındığında ilk üç ülke (Rusya, İtalya ve Amerika Birleşik Devletleri) toplam yükün %38,2'sini oluşturmaktadır. Toplam elleçlemede ilk 10 ülke ise toplam yükün yaklaşık %61,6'sına karşılık gelmektedir (**Tablo 3.11**).

Tablo 3.11 Limanlarımızda elleçlenen yükün ülkeler bazında dağılımı. * (ton)

Sıralama	Ülkeler	Toplam 2023	İhracat 2024	İthalat 2024	Transit 2024	Toplam 2024
1	Rusya Fed.	78.613.801	4.270.742	91.937.087	4.708.548	100.916.377
2	İtalya	59.903.914	17.236.977	8.538.495	18.947.838	44.723.310
3	A.B.D.	32.786.986	13.098.353	19.646.552	837.282	33.582.187
4	Mısır	22.525.706	9.087.597	11.901.287	2.648.862	23.637.746
5	Çin	14.181.171	6.567.844	10.190.265	4.010.208	20.768.317
6	Yunanistan	16.662.516	7.268.455	8.569.399	4.303.547	20.141.401
7	İspanya	18.200.983	10.349.990	3.713.150	1.500.031	15.563.171
8	Romanya	10.781.660	4.951.591	2.696.294	3.484.570	11.132.455
9	Belçika	12.037.031	4.968.802	4.695.082	1.132.129	10.796.013
10	Ukrayna	9.619.757	1.900.911	7.091.122	392.378	9.384.411
11	Cezayir	7.665.873	2.138.257	6.527.760	535.599	9.201.616
12	Hollanda	7.556.521	3.821.437	4.475.591	842.639	9.139.667
13	Brezilya	8.153.609	897.845	7.632.838	66.667	8.597.350
14	İngiltere	7.290.531	3.996.617	3.286.024	1.218.419	8.501.060
15	Kolombiya	11.782.023	141.994	7.388.216	20.169	7.550.379
16	Singapur	4.276.332	3.563.976	1.848.532	2.108.256	7.520.764
17	Güney Kore	5.013.632	1.162.669	4.661.916	1.296.610	7.121.195
18	Fransa	6.928.641	3.079.290	3.265.197	588.416	6.932.903
19	Fas	6.114.086	4.341.127	1.613.147	772.020	6.726.294
20	Malta	5.675.304	2.676.619	3.744.841	262.323	6.683.783

* Denizcilik Genel Müdürlüğü-Deniz Ticaretini Geliştirme Daire Başkanlığı

Ülkeler bazında limanlarımızda elleçlenen en fazla yükün geldiği bir önceki ülke ve yükün gittiği bir sonraki ülke temelinde dış ticaret hacmine sahip on ülke analiz edilmiştir. Bir önceki yıla göre en yüksek artış %46,4 ile Çin Halk Cumhuriyeti ile gerçekleşmiştir. Çin Halk Cumhuriyeti'ni %28,4 ile Rusya Federasyonu takip etmiştir. Oransal olarak ikinci sırada yer almakla birlikte son bir yıl içinde Rusya Federasyonu ile limanlarımız üzerinden gerçekleştirilen deniz ticareti 22,3 milyon ton artmıştır. Gerek oransal gerekse yük hacmi açısından en yüksek düşüş ise İtalya yüklerinde yaşanmıştır. İtalya yükleri %25,3 oranında düşüş ile yılı 45 milyon tonun üzerinde bir kayıpla kapatmıştır (**Tablo 3.12**).

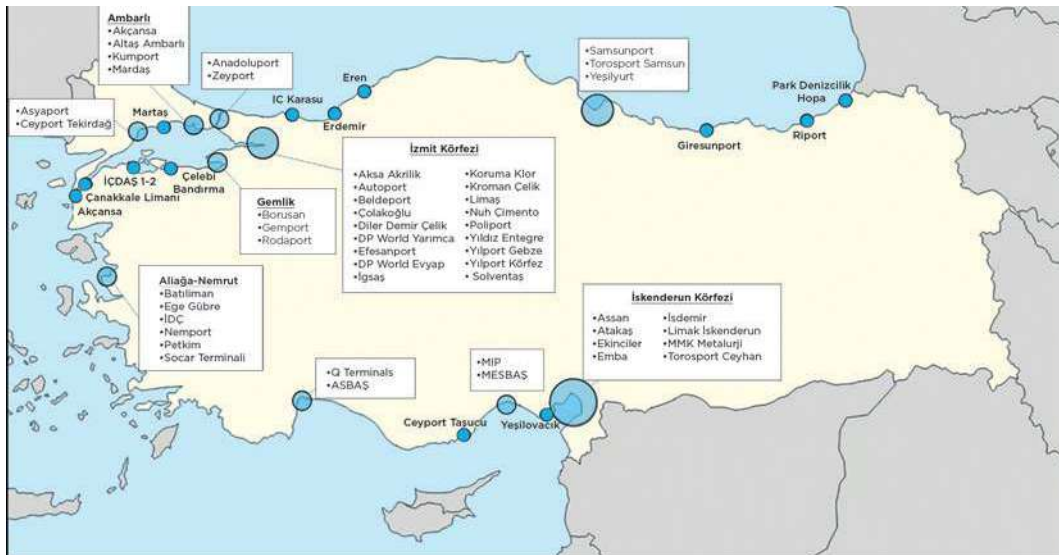
Beş yıllık dönem (2020 – 2024) incelendiğinde en yüksek artış Çin Halk Cumhuriyeti ile gerçekleşmiştir. 2020 yılında toplam 9,3 milyon ton olan yük hacmi 2024 yılında 20,7 milyon tona çıkmıştır. Dış ticaret yüklerinde ikinci sırada %77,2 artış ile Rusya Federasyonu yer almıştır. 2020 yılında 56,9 milyon ton olan yük hacmi 2024 yılında 100,9 milyon tona ulaşmıştır (**Tablo 3.12**).

Tablo 3.12 Ülkeler bazında limanlarımızda elleçlenen yükün beş yıllık gelişimi.

#	Ülkeler	Yıllar (Milyon ton)					Değişim	
		2020	2021	2022	2023	2024	23&24	20&24
1	Rusya Fed.	57	59	103	79	101	28,4%	77,2%
2	İtalya	54	62	45	60	45	-25,3%	-17,7%
3	A.B.D.	25	27	28	33	34	2,4%	35,1%
4	Mısır	21	20	23	23	24	4,9%	13,6%
5	Çin	9	12	14	14	21	46,4%	122,0%
6	Yunanistan	19	18	17	17	20	20,9%	7,9%
7	İspanya	19	19	18	18	16	-14,5%	-19,1%
8	Romanya	8	9	11	11	11	3,3%	34,7%
9	Belçika	12	13	12	12	11	-10,3%	-8,3%
10	Ukrayna	17	20	10	10	9	-2,4%	-44,5%

3.2. Kuru Dökme ve Genel Kargo Limanları

Ülkemizde 105 limanda genel kargo ve/veya kuru dökme yük hizmeti verilmektedir (**Şekil 3.15**). Ülkemizde elleçlenen yük dikkate alındığında sıvı dökme yüke hizmet veren şamandıra ve dolfen tipi kıyı yapıları hariç tutulduğunda liman sayısı olarak genel kargo (+kuru dökme yük) elleçleyen limanlar en büyük liman grubunu oluşturmaktadır.

Şekil 3.15 Kuru dökme yük ve genel kargo elleçleme izni olan TÜRK LİM üyesi limanlarımız.

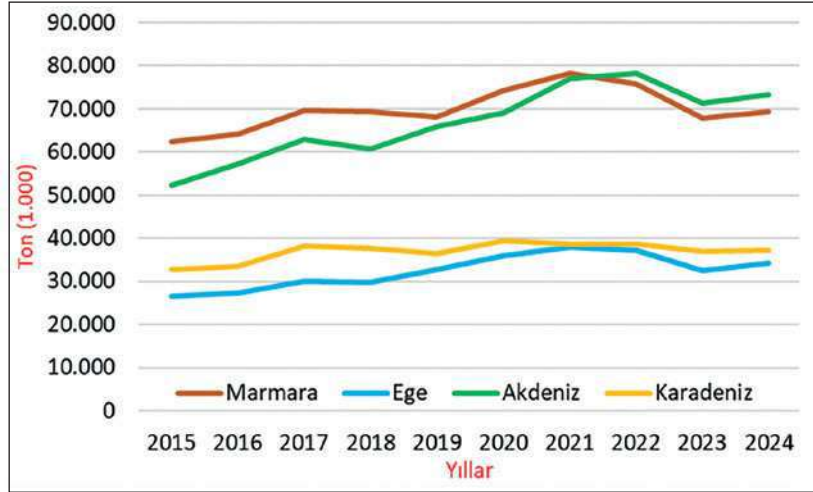
Marmara Bölgesi'nin
önde gelen limanlarından biri olarak,
**yüksek standartlarda gemi operasyon ve
terminal hizmetleri sunuyoruz.**

KUMPORT

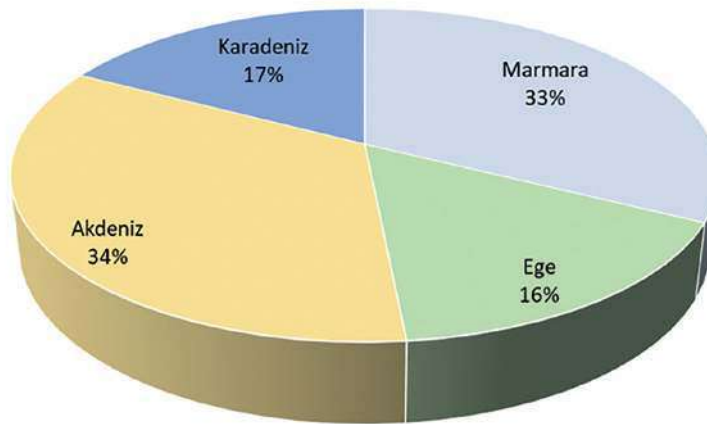
2024 yılında kuru dökme yükler bir önceki yıla oranla %2,7 (5,7 milyon ton) artarak 214,2 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Genel kargo yükleri 2024 yılında bir önceki yıla oranla %13,2 oranda (7,2 milyon ton) artarak 62.100.115 ton olarak gerçekleşmiştir. Kuru dökme yükler ise %1,0 oranında (1.5 milyon ton) azalarak 152.169.648 ton olarak yılı bitirmiştir 2023 yılında 208,5 milyon ton olan genel kargo ve kuru dökme yüklerin toplamı 2024 yılında %2,7 oranında (5,7 milyon ton) artarak 214.296.763 ton olmuştur (**Şekil 3.16**).

Şekil 3.16 Bölgeler itibarı ile genel kargo (+kuru dökme) yüklerinin değişimi.

Tüm yük grupları içinde genel kargo (+kuru dökme) yükleri 214.296.763 ton ile %40,3 paya sahiptir. 2024 yılı bir önceki yıla göre 5.717.546 ton artış ile yılı kapatmıştır. Artışa en büyük katkısı genel kargo yükleri yapmıştır.

Genel kargo (+kuru dökme yük) elleçleyen limanlar dikkate alındığında ton bazında en yüksek oranda (%34) elleçleme 73,3 milyon ton ile Akdeniz Bölgesi limanlarında gerçekleşmiştir. Akdeniz Bölgesi limanlarını sırasıyla 69,4 milyon ton (%33) ile Marmara Bölgesi limanları, 37,1 milyon ton (%17) ile Karadeniz Bölgesi limanları ve 34,3 milyon ton (%16) ile Ege Bölgesi limanları (**Şekil 3.17**) takip etmektedir.

Şekil 3.17 Bölgeler itibarı ile genel kargo (+kuru dökme) yüklerinin oransal dağılımı.

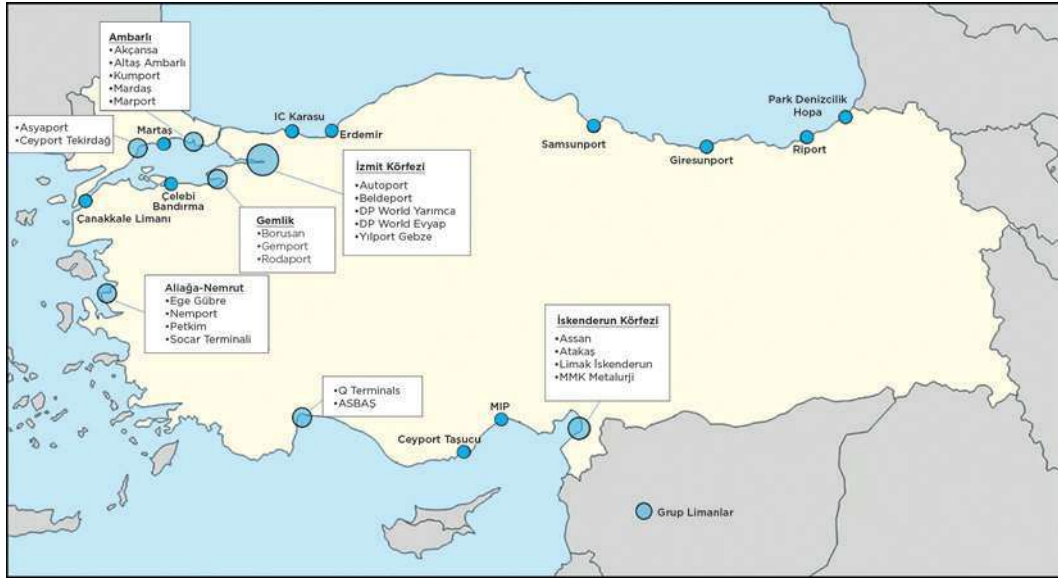
2024 yılı itibarı ile toplamda 214 milyon tona ulaşan kuru dökme yük ve genel kargo yüklerinin yaklaşık %69,5'i TÜRKLİM'in üyesi limanlar tarafından elleçlenmiştir. Ton bazında en fazla genel kargo (+kuru dökme yük) elleçleyen limanlar İSDEMİR, EREN ve ERDEMİR limanları olmuştur. TCDD Haydarpaşa ve TCDD İzmir limanlarının oluşturduğu kamu limanları %2,2 oran ile 4,6 milyon ton yük elleçlemiştir (**Tablo 3.13**).

Tablo 3.13 Kuru dökme yük ve genel kargo elleçleyen limanlarımız.

Sıra	Liman Adı	2022	2023	2024
1	İSDEMİR	12.679.955	10.452.445	12.559.133
2	EREN	10.075.942	9.811.517	10.139.697
3	ERDEMİR	9.624.318	9.153.843	9.831.571
4	ATAKAŞ	8.182.862	7.956.521	8.824.133
5	İÇDAŞ 1	6.332.000	6.112.762	6.145.584
6	MİP	8.732.800	7.435.988	6.132.216
7	ÇOLAKOĞLU	3.848.601	4.079.962	5.222.871
8	YEŞİLOVACIK	4.061.556	3.560.214	5.035.899
9	YEŞİLYURT	5.575.650	5.583.710	5.015.464
10	BATILİMAN	5.111.533	4.280.860	4.762.180
11	İDÇ	5.609.073	4.418.269	4.454.705
12	ÇELEBİ BANDIRMA	4.386.561	4.010.543	4.349.345
13	AKÇANSA ÇANAKKALE	4.255.818	3.864.918	3.915.595
14	NUH ÇİMENTO	5.529.368	4.072.309	3.850.456
15	MMK	6.558.959	5.564.065	3.781.091
16	EMBA	1.485.041	3.824.398	3.438.427
17	İÇDAŞ 2	2.638.623	3.066.751	3.426.068
18	EKİNCİLER İSKENDERUN	4.172.882	3.513.994	3.379.008
19	BORUSAN	3.456.744	3.218.281	3.301.307
20	MARTAŞ	3.006.740	2.410.950	2.984.551
(Ton)	TÜRKLİM Toplamı	160.536.651	148.758.418	148.844.912
(Ton)	Türkiye Toplamı	229.863.125	208.579.217	214.296.763
(%)	TÜRKLİM Pay	%69,8	%71,3	69,5
	Diğer Özel Limanlar	69.471.419	55.659.609	60.776.417
(%)	Özel Limanlar Payı	%28,3	%26,7	%28,4
	Kamu Limanları*	4.237.383	4.161.190	4.675.434
(%)	Kamu Limanları*	%1,8	%4,0	%2,2
* İzmir ve Haydarpaşa Limanları				

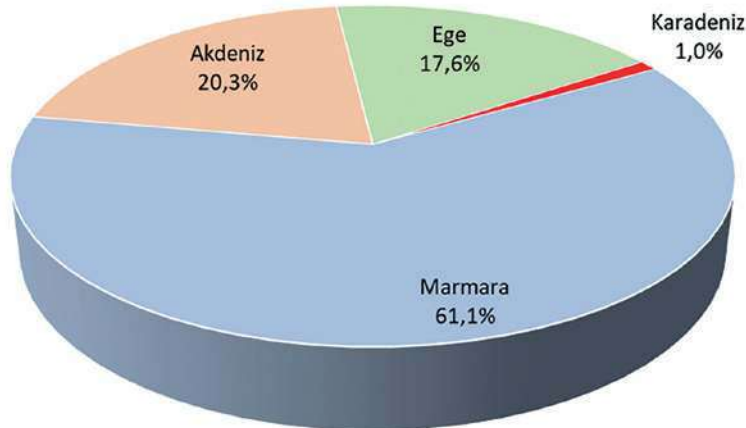
3.3. Konteyner Limanları

Ülkemizde geçici işletme izinleri de dahil olmak üzere toplam 46 limanın konteyner gemi ve yüklerine hizmet verme izni bulunmaktadır. Ancak söz konusu limanların sadece 28 adedinde konteyner gemi ve yüklerine hizmet verilebilmektedir. Günümüzde faal olarak konteyner hizmeti veren limanların 18 adedi Marmara Bölgesi'nde bulunmaktadır. Akdeniz ve Ege Bölgelerinde ise 4'er adet konteyner gemilerine ve yüklerine hizmet veren liman bulunmaktadır (**Şekil 3.18**).

Şekil 3.18 Konteyner elleçleme izni olan TÜRK LİM üyesi limanlarımız.

Elleçlenen toplam konteyner hacmi açısından Marmara Bölgesi Türkiye'de elleçlenen konteynerin %61,1'ini elleçleyerek ilk sırada yer almıştır. Marmara Bölgesi açık ara fark ile uzun yıllardır ilk sıradaki yerini korumaktadır. Marmara Bölgesi'ni sırası ile %20,3 ile Akdeniz Bölgesi limanları, %17,6 ile Ege Bölgesi limanları takip etmektedir. Karadeniz Bölgesi limanlarının toplam konteyner elleçleme hacmi içerisindeki payı ise sadece %1,0'dır (**Şekil 3.19**).

Şekil 3.19 Bölgeler itibarı ile konteyner elleçleme oranları.

KONTEYNER TERMİNALLERİ

DÖKME YÜK TERMİNALLERİ

REFERANSLARIMIZ

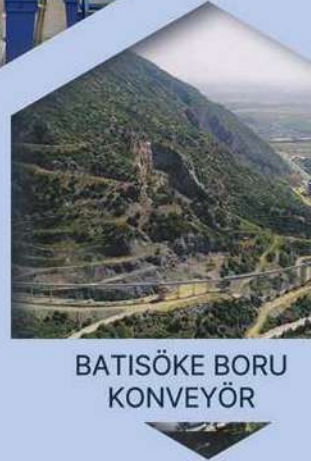
SÖNMEZ LİMANI

TÜRKMENBAŞI LİMANI

YEŞİLOVACIK LİMANI

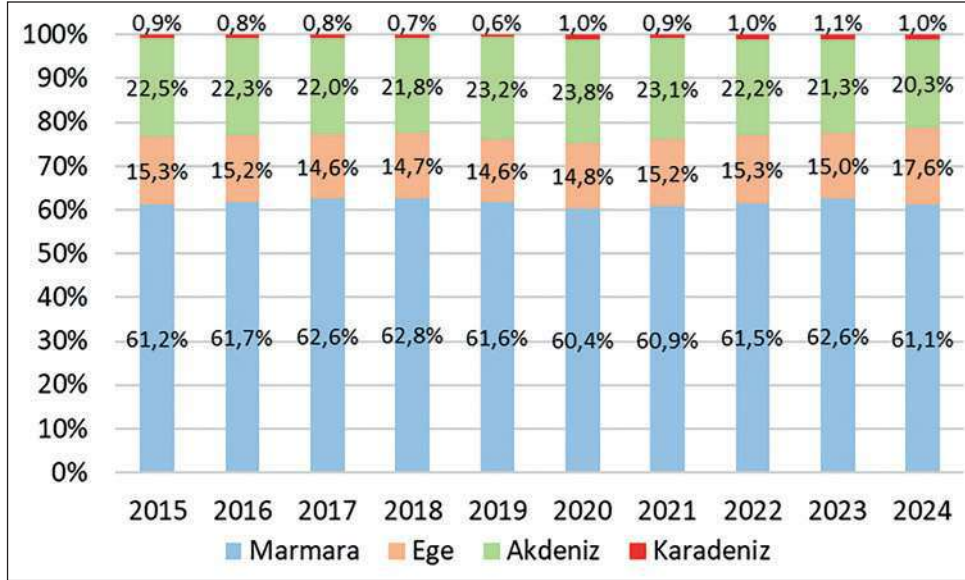
BATISÖKE BORU
KONVEYÖR

Limanlarınıza özel tüm ekipmanlarınız için
size özel çözümler üretiyoruz.

LEON DIŞ TİCARET ENDÜSTRİ VE MADENCİLİK A.Ş.
Zorlu Center R2 Blok T029 Levazım Mh. Vadi Sk. 34340 Beşiktaş / İstanbul / Türkiye
leonindustry.com - T: +90 (212) 890 15 60 - F: +90 (212) 890 15 65

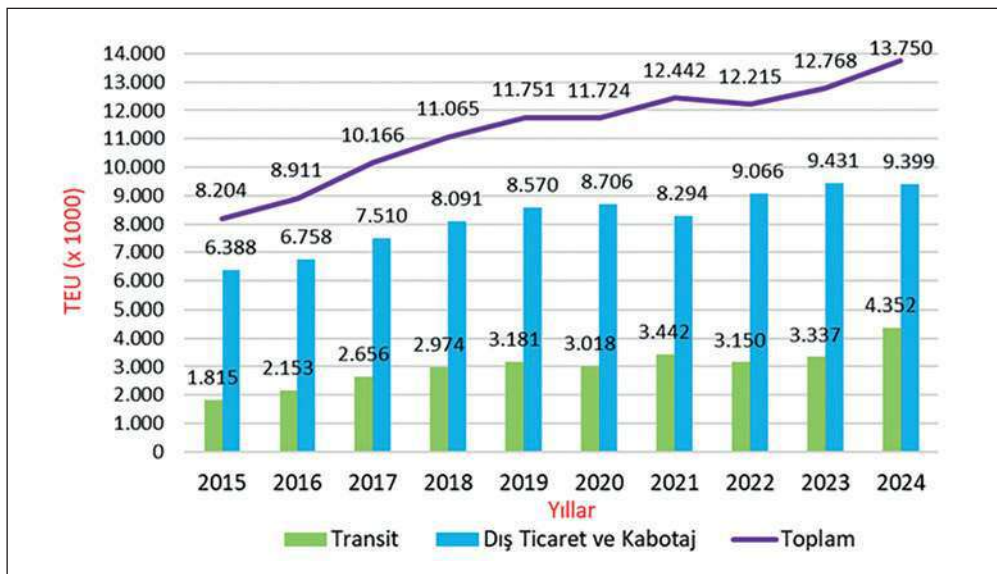

Son on yıl boyunca Marmara Bölgesi'nin toplam konteyner elleçlemesi içindeki payı %1 den az değişiklik göstermiştir. Aynı dönem içinde Karadeniz Bölgesi'nin toplam konteyner elleçlemesi içindeki payı %1'in altında kalmıştır. Son beş yıldır Akdeniz Bölgesi'nin toplam konteyner elleçlemesi içindeki payı sürekli düşüş göstermektedir. Ege Bölgesi ise artış trendindedir (**Şekil 3.20**)

Şekil 3.20 Bölgelerin toplam konteyner elleçlemesi içindeki payı.

2024 yılı itibarı ile limanlarımızda elleçlenen toplam konteyner adedi 13.750.585 TEU olarak gerçekleşmiştir. Dış ticaret ve kabotaja konu konteyner 9.398.633 TEU iken transit konteyner adedi ise 4.351.952 TEU'dur (**Şekil 3.21, Tablo 3.14, Tablo 3.15**). Limanlarımızda elleçlenen dış ticarete ve kabotaja konu olan konteyner yükleri bir önceki yıla göre küçük bir düşüş göstermekle birlikte transit yükler rekor seviyede %30,4 oranında artmıştır. Limanlarımızda elleçlenen toplam konteyner adedindeki artış ise %7,7 oranında gerçekleşmiştir.

Şekil 3.21 Türk limanlarında konteyner elleçlemelerinin gelişimi. (TEU)

Ülkemizde elleçlenen toplam konteynerin %16,4'ünü elleçleyen ASYAPORT Limanı 2.098.255 TEU konteyner elleçleyerek 2024 yılında ilk sırada yer almıştır. Son altı yıldır ilk sırada yer alan MIP Mersin Uluslararası Limanı 1.932.319 TEU konteyner elleçleyerek ikinci sırada yer almıştır. MIP Mersin Uluslararası Limanı'nı 1,3 milyon TEU ile Marport Limanı takip etmiştir. Dördüncü sırada yer alan KUMPORT Limanı toplam 1,2 milyon TEU yük elleçlemiştir. Nemport Limanı bir milyon sınırının üzerinde konteyner elleçleyen beşinci liman ve aynı zamanda Ege Bölgesi'nde bir milyon TEU yükü aşan ilk liman olmuştur (**Tablo 3.14**). Konteyner elleçleyen kamu limanları olan TCDD İzmir Limanı ve TCDD Haydarpaşa Limanı'nın toplam konteyner elleçlemesi içindeki payı %2,0 olmuştur.

Tablo 3.14 Türkiye'de konteyner elleçleyen limanlardaki yük gelişimi. (TEU)

Sıralama	Limanlar	2021	2022	2023	2024
1	ASYAPORT	1.802.517	1.796.876	1.719.426	2.098.255
2	MIP MERSİN	2.097.349	2.020.967	1.949.882	1.932.319
3	MARPORT	1.503.254	1.340.099	1.472.811	1.348.906
4	KUMPORT	1.211.515	1.175.741	1.275.200	1.217.885
5	NEMPORT	544.568	558.648	589.267	1.139.123
6	DP WORLD YARIMCA	666.174	623.217	613.040	810.097
7	YILPORT	566.447	546.866	639.852	679.664
8	GEMPORT	682.064	676.782	583.713	635.225
9	LİMAK İSKENDERUN	476.627	496.583	405.479	541.278
10	SOCAR TERMİNAL	357.314	414.702	432.000	531.737
11	EGE GÜBRE	488.507	512.015	564.661	489.142
12	MARDAŞ	222.640	354.910	441.873	448.782
13	DP WORLD EVYAP	599.566	680.650	600.377	428.800
14	ASSAN	214.484	177.661	255.334	257.516
15	RODA PORT	92.408	94.330	136.095	168.922
16	BELDEPORT		49.300	128.442	163.327
17	SAMSUNPORT	102.155	106.042	124.913	91.190
18	BORUSAN	138.491	122.796	96.808	90.506
19	Q TERMİNAL ANTALYA	116.786	93.016	84.523	74.274
20	GİRESUN	N/A	N/A	N/A	21.121
21	AKÇANSA	16.776	15.847	10.939	13.036
22	ÇELEBİ BANDIRMA	6.981	10.616	2.341	5.190
23	ULUSOY ÇEŞME	3.451	2.639	2.234	2.027
(TEU)	TÜRKLİM Toplamı	11.910.074	11.870.954	12.129.032	13.188.606
(TEU)	Türkiye Toplamı	12.442.449	12.215.269	12.767.934	13.750.585
(%)	TÜRKLİM Pay	%95,7	%97,2	%95,0	%95,9
(%)	Diğer Özel Limanlar	%0,7	%1,5	%1,7	%2,1
(%)	Özel Limanlar Payı	%95,5	%96,7	%97,6	%98,0
(%)	Kamu Limanları**	%4,5	%3,5	%2,4	%2,0

* İzmir ve Haydarpaşa Limanları,
TÜRKLİM üyesi olmayan Derince ve Trabzon Limanları listeye dahil edilmemiştir.

Ülkemiz limanlarında 2024 yılı itibarı ile toplamda 13.750.585 TEU'ya ulaşan konteynerin %95,9'una karşılık gelen 13.188.606 TEU konteyner TÜRKLİM'in üyesi limanlar tarafından elleçlenmiştir.

Marmara Bölgesi özellikle Karadeniz yükleri için önemli bir aktarma merkezi olmuştur. Ülkemizde elleçlenen transit ya da aktarma konteynerin %73,1'si Marmara Bölgesi limanlarında elleçlenmektedir. İkinci sırada %15 pay ile NEMPORT Limanı'nın yer aldığı Ege Bölgesi yer almaktadır. Transit yüklerde üçüncü sırada %12 pay ile MIP Mersin Uluslararası Limanı, İskenderun LİMAK Limanı ve İskenderun ASSAN Limanı'nın yer aldığı Akdeniz Bölgesi bulunmaktadır. 2024 yılında ASYAPORT, NEMPORT, MARPORT, KUMPORT ve MIP Mersin Uluslararası Limanı en yüksek transit konteyner elleçleyen limanlar olmuştur. ASYAPORT Limanı son üç yılda olduğu gibi yine bir milyon TEU transit konteyner sınırını aşan tek liman olmuştur. Transit konteyner elleçlemesinde en yüksek artış NEMPORT limanında gerçekleşmiştir. Tüm zamanlar içinde Ege Bölgesinde beş yüz bin TEU transit konteyner elleçleyen ilk liman olmuştur (**Tablo 3.15**).

Tablo 3.15 Transit konteyner elleçlemeleri. (TEU)

Limanlar	2020	2021	2022	2023	2024
ASYAPORT	1.134.848	1.443.235	1.375.789	1.341.926	1.665.165
NEMPORT	4.855	11.009	10.588	43.477	584.849
KUMPORT	542.059	556.436	444.818	533.647	569.079
MARPORT	657.560	702.220	549.691	567.512	508.923
MIP	429.070	456.225	437.064	437.220	462.485
DP WORLD YARIMCA	173.353	141.184	57.507	4.203	110.856
RODA	2.412	3.133	22.781	63.081	86.886
MARDAŞ	14.696	37.197	88.730	93.824	86.563
BELDEPORT	N/A	N/A	182	53.592	64.705
DP WORLD EVYAP	14.059	54.286	54.168	28.042	52.198
SOCAR TERMİNAL	1.808	13.068	15.660	24.779	51.280
LİMAK İSKENDERUN	21.195	24.698	30.359	27.465	43.935
YILPORT	2.222	3.584	4.315	34.284	28.643
GEMPORT	4.371	10.179	24.424	22.073	13.462
EGE GÜBRE	9.270	9.261	22.872	26.734	12.834
ASSAN	5.789	8.622	10.711	1.301	10.089
Transit konteyner	3.017.567	3.474.337	3.149.659	3.337.095	4.351.952
Dış ticaret + kabotaj	8.706.321	8.294.003	9.065.610	10.530.962	9.398.633
Genel toplam	11.723.887	12.442.449	12.215.269	12.767.909	13.750.585

Yarının mühendisliği

Teknik yenilikler ve gelişmiş tasarım, bizi
müşterilerimiz için tercih edilen
karbonsuzlaştırma ortağı haline getiriyor.
www.liebherr.com

LIEBHERR

Liman ekipmanları

Uzman Görüşü: Arcan FAYATORBAY

SOCAR Terminal, COO, Türklim Yönetim Kurulu Üyesi,
Konteyner Çalışma Grubu Başkanı

FIRTINANIN GÖBEĞİNDE KONTEYNER TAŞIMACILIĞI

Deniz, her zaman huzursuz, çalkantılar ve dönüşümlerle dolu bir yolculuğun fısıltısını taşır. 2024 yılında konteyner taşımacılığı sektörü, belirsizlik fırtınalarının içinde süzülerek jeopolitik girdapları, ekonomik dalgalanmaları ve çevresel dönüşümün giderek büyüyen baskısını aşmaya çalışmıştır. Yıl, büyük bir denizcilik destanı gibi, arz ve talep dalgalarının çatıştığı, enflasyonist baskılar ve değişen ticaret rotaları arasında direncin ve yeniden kalibrasyonun öyküsüne dönüşmüştür.

Değişen Dünyanın Rotaları

Eğer deniz taşımacılığı küresel ticaretin can damarıysa, 2024 bu damarların büküldüğü ve çarpıtıldığı bir yıl olarak tarihe geçmiştir. Kızıldeniz'deki Husi saldırıları daha da kötüleşerek gemileri Ümit Burnu'ndan dolanmak zorunda bırakmış, yolculukları uzatmış ve maliyetleri arttırmıştır. Bir zamanların hayati arterlerinden Süveyş Kanalı, bir önceki yıla kıyasla trafiğinin %90 oranında azaldığı sessiz bir duruma düşmüştür.

İklim değişikliğinin acımasız etkileri, Panama Kanalı'nın kalbine hançer gibi saplandı. Artan kuraklık, bu mühendislik harikasının can damarı olan Gatun Gölü'nü her geçen gün biraz daha kurutmakta, azalan su seviyeleri devasa gemilerin geçişine ket vurmaktadır. Panama Kanalı'ndaki su krizi, yalnızca bir ülkenin meselesi değil, dünya deniz taşımacılığının da kaderini değiştiren bir kırılma noktasıdır. Azalan geçiş kapasitesi, devasa konteyner gemilerini limanlarda bekletirken, bu gecikmeler ise küresel tedarik zincirlerinde yankı uyandırmaktadır. Panama Kanalı, tarih boyunca küresel ticaretin kilit noktası olmuştur; ancak doğanın amansız sınavı, bu köklü güzergâhın geleceğini sisler ardına saklamaktadır.

Bu sapmalar, seyahat mesafelerini artırarak küresel konteyner gemisi talebini %12 oranında yükseltmiş ve yakıt maliyetlerini ciddi şekilde arttırmıştır. Bunun yankıları yalnızca lojistikle sınırlı kalmamış; artan taşıma maliyetleri doğrudan enflasyonist baskılara yansımıştır. 2023'te zaten yükselişte olan Şanghay Konteynerli Taşımacılık Endeksi (SCFI), kapasite kısıtlamaları ve öngörülemez jeopolitik rüzgarlarla birlikte dalgalanmaya devam etmiştir.

Fazla Arzın Hayaleti

Ancak paradoksal bir şekilde, yolculuklar uzarken talep artmış olsa da, sektör kendini fazla sayıda gemiyle boğuşurken bulmuştur. Yıllarca süren agresif filo genişletme çabaları, uygun olmayan bir

zamanda sonuç vermiştir. 2026 yılına kadar küresel konteyner filosunun 2019'a kıyasla %46 oranında daha büyük olması beklenmektedir. Bu büyüme, geçmişte daha düşük navlun ücretleri ve daha akıcı bir ticaret anlamına gelmekte idi, ancak ekonomik belirsizlikler, yavaşlayan ticaret büyümesi ve özellikle küresel deniz taşımacılığının motoru olan Çin'deki zayıflayan tüketici talebi ile çakışmaktadır.

2024 için tahmin edilen %5.5 ila %6.5 arasındaki ılımlı yük büyümesine rağmen, mevcut gemi fazlalığı pazar istikrarı üzerinde ağır bir gölge oluşturmaktadır. Spot navlun oranları, taşıyıcıların kapasite yönetimi, iptal edilen seferler ve stratejik fiyat artışları arasındaki hassas dengede vahşi dalgalanmaları yaşatmıştır.

Yeşil Dalgalar Yükseliyor

Sektör dışsal fırtınalardan darbe alsa da, güvertesinin altında içsel bir devrim de olgunlaştırıyor. Uzun süre ikinci planda kalan sürdürülebilirlik, artık küresel deniz taşımacılığının mimarisini şekillendiren durdurulamaz bir akım haline gelmiş durumda. 2024, düzenlemelere uymanın artık isteğe bağlı olmadığı bir dönüm noktası olmuş; Avrupa Birliği'nin Emisyon Ticaret Sistemi (ETS), sektörü ağına dahil ederek eski ve yakıt verimliliği düşük gemiler için önemli maliyet yükleri getirmiştir. Karbonsuzlaştırma arayışı, armatörleri stratejilerini yeniden gözden geçirmeye zorlamış ve çift yakıtlı ve alternatif enerjiyle çalışan gemilere yapılan yatırımları hızlandırmıştır.

Ancak bu geçiş finansal fırtınalardan muaf değildir. Yeni çevresel düzenlemeler, bazı gemilerin kârlı bir şekilde çalışmasını imkansız hale getirerek filo dağılımını kısıtlamaktadır. Uyum sağlama maliyetleri ve yeşil taşımacılığın sermaye yoğun yapısı, büyük sermayeye sahip oyuncular ile ayakta kalmak için mücadele eden küçük işletmeler arasındaki uçurumu genişletme tehdidi oluşturmaktadır.

Sektör yeni bir çağın eşiğinde—artık sürdürülebilirlik bir seçenek değil, bir zorunluluk.

Önümüzdeki Ticaret Rüzgarları

Sektör nereye seyir ediyor? Ekonomik dalgalar öngörülemez olmaya devam ediyor. Enflasyonist baskılar sürüyor, kilit pazarlarda tüketici harcamaları zayıf ve politik istikrarsızlık ticaret modellerini şekillendiriyor. Konteyner taşımacılığına olan talebin ılımlı bir şekilde büyümesi beklenirken—yıllık %3.6 ila %4.3 arasında—belirsizliğin ağırlığı hâlâ hissediliyor.

Ancak bu çalkantının ortasında fırsatlar da var. Sektör, dijitalleşme, otomasyon ve sürdürülebilirliğin yapısına entegre edilmesi gereken bir dönüm noktasında. 2024'te 10.2 milyar dolarlık değere sahip olan konteyner pazarı, istikrarlı bir yükselişle 2031 yılına kadar 14.1 milyar dolara ulaşması bekleniyor. Uyum sağlayan, verimlilik ve yeniliği benimseyenler, bu denizcilik destanının yeni ustaları olarak ortaya çıkacak.

2024 yılı sona ererken, büyük konteyner gemileri dev okyanusları aşmaya devam ediyor. Pruvaları, değişimin sularını yarararak ilerliyor, yeni bir çağın habercisi olarak—direnc, uyum sağlama yeteneği ve ufka keskin bir bakışın, küresel ticaretin sürekli değişen deniz manzarasında hayatta kalmanın anahtarları olacağı bir çağ.

Değişimin Rüzgarları: 2025'te Konteyner Taşımacılığı

Dünyanın geniş deniz yolları üzerinde güneş yükselirken, küresel konteyner taşımacılığı sektörü bir dönüm noktasında bulunuyor. Jeopolitik dalgalanmalar, ekonomik yeniden yapılanma ve teknolojik hırsın akıntıları, dünyanın en büyük gemilerinin gövdelerine çarpıyor. Bu, belirsizlikle dolu, ancak fırsatlarla da bezeli bir an; küresel ticaretin uzun zamandır bel kemiği olan bir sektör için dayanıklılığın gerçek bir sınavı.

Değişen Jeopolitik Dengeler

ABD Başkanı Donald Trump'ın yeniden seçilmesi, uluslararası ticaretin üzerine uzun bir gölge düşürdü. Çin yapımı gemilere getirilen yeni tarifeler ve liman ücretleri, küresel deniz taşımacılığı manzarasını yeniden şekillendirme tehdidi oluşturuyor. Çin'in denizcilik hakimiyetini sınırlamak amacıyla getirilen bu önlemler, yalnızca ticaret yollarını değil, aynı zamanda dünya genelindeki nakliye şirketlerinin operasyonel maliyetlerini de etkiliyor. Taşımacılık firmaları, bu değişen siyasi manzaraya uyum sağlamak için stratejilerini yeniden gözden geçirmek zorunda kalıyor.

Aynı zamanda, ticaretin can damarı olan Kızıldeniz, bir çatışma sahası olarak konumunu, 2025 yılında da koruyacak gibi duruyor. Husiler tarafından gerçekleştirilen saldırılar, bu hayati ticaret koridorunu büyük bir risk alanına çevirerek, gemileri Süveyş Kanalı'nı terk etmeye ve çok daha uzun olan Ümit Burnu rotasını tercih etmeye zorlamaya devam edecek. Bunun sonuçları ise ağır: Artan yakıt tüketimi, uzayan teslimat süreleri ve belirsizliğin yükünü taşıyan bir deniz taşımacılığı ekosistemi.

Stratejik Yeniden Yapılanmalar: Büyük Dönüşüm

2025'in değişken denizlerinde kesin olan bir şey varsa, o da konteyner taşımacılığını yöneten ittifakların değişmekte olduğudur. Maersk ve MSC arasındaki 2M İttifakı'nın dağılması, sektörde büyük yankılar uyandırdı ve yeni koalisyonların ortaya çıkmasına yol açtı. Bunların başında, Maersk ve Hapag-Lloyd arasında kurulan güçlü yeni ortaklık Gemini İşbirliği geliyor. Derinlerde hareket eden tektonik plakalar gibi, bu stratejik hamleler sektörün güç dengesini yeniden şekillendirmeye hazırlanıyor.

Ancak bu yeniden yapılanma gerginlikten uzak değil. Yeni ittifaklar kuruldukça, rekabet de kızışıyor. Nakliye devleri, küresel piyasaların talep ettiği kârlılığı korurken, verimliliği ve güvenilirliği sağlamaya çalışıyor. Sektör değişime yabancı değil, ancak bu dönüşümün ölçeği olağanüstü.

Piyasa Dalgalanmaları: Belirsizliğin Dalgalarında Yol Almak

Bu kesintilerin ortasında, finansal performans çelişkili bir tablo sunuyor. Uzun zamandır sektörün gösterge niteliğinde şirketlerinden biri olan A.P. Moller-Maersk, taşımacılık ücretlerindeki ani yükseliş sayesinde beklenenden daha güçlü kârlar bildirdi. Sayılar her şeyi anlatıyor—ücretler, jeopolitik kargaşanın geleneksel ticaret yollarını altüst etmesi nedeniyle %38 oranında yükseldi. Ancak kârlar artarken bile belirsizlik bulutları dağılmıyor. Küresel ekonomik değişimler, enflasyonist baskılar ve tüketici talebindeki dalgalanmalar, bu kazançların sürdürülebilirliği konusunda soru işaretleri yaratıyor.

IMF'nin öngörülerine göre, dünya ekonomisi 2025'te %3,2, 2026'da %3,3 büyüyecek. Avrupa ve Japonya, hızlanan bir ivmeyle yol alırken; ABD, Çin ve Hindistan için rüzgârın tersine dönmesi bekleniyor.

Çin, hükümetin tüm teşvik çabalarına rağmen duraksayan bir büyüme ile mücadele ederken, ABD'de soğuyan işgücü piyasası ve sönümlenen tüketim, ekonomik hareketliliği sınırlıyor. Almanya, uzun süren durağanlığın ardından cılız da olsa bir toparlanma sinyali verirken, faiz indirimleri küresel büyümeye nefes aldirmaya çalışıyor.

Bölgesel farklılıklar giderek belirginleşiyor. Okyanusya, Güney ve Orta Amerika ile Sahra Altı Afrika'da büyümenin ivme kazanması beklenirken, Arjantin'in uzun süren ekonomik çöküşten çıkışı, bölgesel dengeleri derinden sarsabilir. Küresel imalat sektörü zayıf da olsa bir canlanma gösterirken, Euro Bölgesi hâlâ gölgeler içinde kaybolmuş bir sanayiyle mücadele ediyor.

Tüketici güveni Avrupa'da yükselişe geçerken, ABD'de belirsizlik içinde savruluyor. Perakende

satışlar, Avrupa'da toparlanma sinyalleri verse de hâlâ eski günlerinin gerisinde. Çin'de iç talebin cansızlığı, hükümeti daha güçlü adımlar atmaya zorlayabilir.

Tüm bu kırılgan dinamikler içinde küresel ekonomi, 2025-2026 yıllarında istikrar ile belirsizlik arasında ince bir çizgide yürümeye devam edecek. Ekonominin rotasını, Çin'in toparlanma azmi ve ABD'deki tüketim rüzgârlarının yönü belirleyecek

Ayrıca, fazla kapasite tehdidi de gündemde. Pandemi sonrası dönemde sipariş edilen büyük ölçekli yeni gemiler, şimdi piyasaya girmeye hazırlanıyor. Talep, bu arz artışıyla eşleşmezse, sektör için zor bir dönem başlayabilir; fazla kapasite, navlun ücretlerini düşürebilir ve küresel taşımacılık şirketlerini acı bir yeniden yapılanmaya zorlayabilir.

Yazılmamış Bir Gelecek

2025 yılı ilerledikçe, konteyner taşımacılığı sektörü büyük bir değişim sürecinin içinde buluyor kendini. Eskiden garantili görülen rotalar artık risklerle dolu. Bir zamanlar istikrarlı olan ittifaklar değişiyor. Geçmişte kararları yönlendiren ekonomik kesinlikler, artık yerini belirsizlikle dolu bir manzaraya bıraktı.

Ancak, tüm bu belirsizliklere rağmen değişmeyen bir gerçek var: Dünya her zaman taşımacılığa ihtiyaç duyacak. Ticaret akışları devam edecek ve bu akışları yönlendirenler, vizyon ve adaptasyon yetenekleriyle sektörü şekillendirecek. Jeopolitik, ekonomik ve teknolojik güçlerin birleştiği bu büyük denizcilik senfonisinde, sektör liderleri hem ihtiyatlı hem de cesur bir rota çizmek zorunda. Değişimin rüzgârları esiyor; şimdi asıl soru, bu rüzgârları en iyi kim kullanacak?

3.4. Sıvı Yük Limanları

2024 yılında ülkemiz limanlarında 162,2 milyon ton sıvı dökme yük elleçlenmiştir. Söz konusu sıvı dökme yükün 76,7 milyon tonu ithalat, 31,9 milyon tonu transit, 28,9 milyon tonu kabotaj ve 24,4 milyon tonu ise ihracat yüklerinden oluşmaktadır (Tablo 3.16).

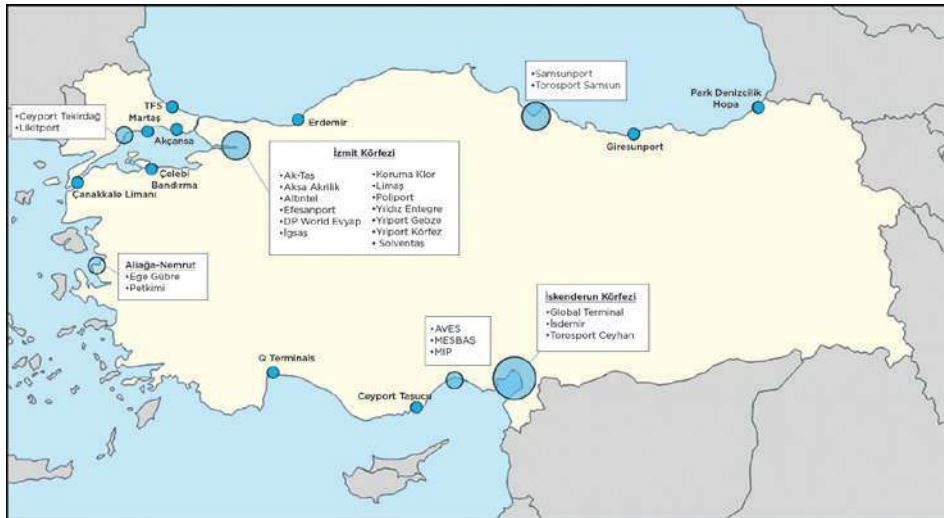
Tablo 3.16 Yıllar itibarı ile sıvı dökme yükün gelişimi. *

Yıllar	İhracat	İthalat	Kabotaj	Transit	Toplam
2015	14.690.154	57.292.199	20.644.569	53.927.270	146.554.192
2016	11.555.158	59.213.777	18.522.994	55.732.438	145.024.367
2017	21.255.057	64.856.860	19.645.258	47.140.172	152.897.347
2018	7.097.622	58.727.643	21.484.957	52.406.847	139.717.069
2019	15.222.293	61.319.859	25.139.744	53.572.018	155.253.914
2020	10.798.291	59.112.900	26.943.079	49.798.126	146.652.396
2021	11.160.418	61.069.525	30.071.646	48.229.787	150.531.376
2022	15.629.517	69.612.852	35.197.141	50.761.639	171.201.149
2023	21.071.795	76.585.220	31.767.061	38.363.994	167.788.070
2024	24.467.266	76.778.722	28.977.814	31.991.186	162.214.988
% Değişim	16,2	0,3	-8,8	-16,6	-3,3

* Denizcilik Genel Müdürlüğü-Deniz Ticaretini Geliştirme Daire Başkanlığı

2024 yılında sıvı dökme yüklerde bir önceki yıla oranla %3,3 oranında bir düşüş yaşanmıştır. Sıvı dökme yükler içinde ihracat yükleri %16,1, ithalat yükleri %0,3 oranında artmış, transit yükleri %16,6, kabotaj yükleri ise %8,8 oranında düşmüştür.

Sıvı dökme yükler limanlarımızda elleçlenen yükün ton bazında %30'unu oluşturmaktadır. Ülkemizde sıvı dökme yüke hizmet veren 106 adet (şamandıra, dolfen, boru hattı dâhil olmak üzere) terminal bulunmaktadır (Şekil 3.22).

Şekil 3.22 Sıvı yük elleçleme izni olan TÜRK LİM üyesi limanlarımız.

“Biz Güven Depoluyoruz”

270.000 M³

SIVI KİMYASAL & AKARYAKIT
DEPOLAMA KAPASİTESİ

85 ADET

DEPOLAMA TANKI

3.5 MİLYON TON/YIL

SIVI YÜK ELLEÇLEME KAPASİTESİ

Limaş Merkez Ofis

Kısıklı Caddesi. No: 13, 34662

Altunizade, İstanbul-Türkiye

+90 (216) 554 32 82

+90 (216) 474 57 77

info@limas.com.tr

Limaş Yeniköy Tesis

Sepetlipınar Mahallesi Sanayi Cad.

No:73 Başiskele/KOCAELİ

+90 (262) 317 58 00

+90 (262) 341 30 67

info@limas.com.tr

www.limas.com.tr

TÜRKLİM üyeleri içinde petrol ürünlerinde en fazla yük elleçleyen limanlar Global Terminal Hizmetleri, TFS Port ve AVES Depoculuk olurken üye limanlarımızın elleçlediği petrol ürünleri bir önceki yıla göre %35,6 artmıştır (**Tablo 3.17**).

Tablo 3.17 Petrol ürünleri elleçleyen TÜRKLİM üyesi limanlar. (ton)

Limanlar	2020	2021	2022	2023	2024
GLOBAL TERMİNAL HİZMETLERİ	2.211.605	1.626.455	3.355.717	7.413.133	8.483.830
TFS PORT	N/A	1.768.964	2.947.671	3.583.579	3.855.392
AVES DEPOCULUK	N/A	389.756	704.364	2.611	2.757.463
SOLVENTAŞ	1.276.305	1.164.193	1.194.357	1.335.276	1.450.327
LİMAŞ	N/A	306.621	398.068	491.060	952.500
POLİPORT	1.068.290	717.166	413.464	1.018.888	886.083
PETKİM	N/A	N/A	N/A	420.958	848.637
LİKİTPORT	N/A	N/A	N/A	N/A	618.938
ALTINEL	511.476	540.353	480.542	465.035	450.458
MESBAŞ	N/A	361.494	422.918	20.002	318.702
TOROSPORT CEYHAN	509.590	267.928	5.439	461.146	62.535
HOPAPORT	N/A	N/A	N/A	N/A	42.462
ÇANAKKALE LİMANI	N/A	90.959	66.313	69.199	30.758
EGE GÜBRE LİMANI	N/A	13.796	13.910	11.022	8.818
MARTAŞ	N/A	N/A	N/A	N/A	7.933
TOPLAM	6.614.524	7.270.620	10.002.763	15.291.909	20.774.836

* TÜRKLİM üyesi limanların toplamı

TÜRKLİM üyeleri içinde sıvı kimyasal ürünlerinde en fazla yük elleçleyen limanlar TOROSPORT CEYHAN, LİMAŞ ve ÇELEBİ BANDIRMA olmuştur (**Tablo 3.18 ve 3.19**).

Tablo 3.18 Sıvı kimyasal yük elleçleyen TÜRKLİM üyesi limanlar.

Limanlar	2020	2021	2022	2023	2024
TOROSPORT CEYHAN	1.008.805	1.153.100	1.230.106	1.125.764	1.174.356
LİMAŞ	995.307	1.305.266	1.167.804	920.972	898.105
ÇELEBİ BANDIRMA	619.706	531.187	652.859	560.103	781.924
POLİPORT	658.804	737.255	713.073	804.351	660.244
SOLVENTAŞ	590.561	625.984	588.188	617.951	601.001
PETKİM	1.514.005	1.145.855	672.644	689.875	360.180
AKSA	279.527	333.589	347.480	353.101	308.120
LIKİT PORT		26.655	234.988	195.221	288.393
KORUMA KLOR	129.042	132.430	173.573	206.000	246.905
ALTINTEL	378.5	228.528	232.469	232.672	232.836
MESBAŞ	398.59	388.494	218.956	20.890	198.704
EGE GÜBRE	236.183	284.584	193.462	180.699	176.126
İGSAŞ	194.09	144.661	116.614	105.690	128.025
İSDEMİR	122.649	87.380	63.878	88.507	115.897
YILDIZ ENTEGRE	N/A	N/A	N/A	N/A	98.804
AKTAŞ	128.235	91.901	75.129	71.223	68.820
ERDEMİR	42.412	45.706	29.934	29.807	45.829
MARTAŞ	164.745	142.862	11.678	16.391	4.819
TOPLAM	8.840.257	8.145.509	7.340.177	6.537.580	6.389.090

Sıvı bitkisel yağlar diğer sıvı dökme yükler içinde değerlendirilmektedir (Tablo 3.19)

Tablo 3.19 Diğer sıvı dökme yük elleçleyen TÜRKLİM üyesi limanlar. (ton)

Limanlar*	2021	2022	2023	2024
MIP MERSİN	808.342	854.552	569.021	538.741
DP WORLD EVYAP	724.482	774.286	782.458	532.542
AVES DEPOCULUK	100.552	487.984	369.299	431.560
TOROS TARIM CEYHAN	N/A	280.397	208.876	281.994
CEYPORT TEKİRDAĞ LİMANI	159.080	262.152	288.390	226.231
EGE GÜBRE	145.534	224.504	200.008	200.973
ALTINTEL	121.971	117.182	142.849	118.764
MESBAŞ	N/A	78.540	11.515	106.812
LİMAŞ	N/A	222.209	89.052	85.780
İGSAŞ	N/A	90.279	73.686	70.235
ÇELEBİ BANDIRMA	22.900	59.467	79.337	52.141
GİRESUNPORT	N/A	N/A	20.361	44.108
SAMSUNPORT	N/A	55.025	18.889	21.883
MARTAŞ	N/A	N/A	N/A	6.296
ZEYPORT	N/A	6057	5.277	5.996
TOPLAM	2.082.861	3.512.634	2.859.018	2.724.055

* TÜRKLİM üyesi limanların toplamı

Uzman Görüşü: Dr. Selçuk DENİZHAN

Poliport Kimya San. ve Tic. A.Ş. - Genel Müdür
TÜRKLİM Yönetim Kurulu Üyesi ve
Sıvı Dökme Yük Çalışma Grubu Başkanı

TÜRKİYE’NİN SIVI YÜK LOJİSTİĞİNDE STRATEJİK ROLÜ VE GELECEK VİZYONU

Türkiye, stratejik coğrafi konumunun yanı sıra liman altyapısıyla sıvı yük taşımacılığında bölgesel bir lojistik merkezi olma özelliğini taşımaktadır. Petrol türevleri, kimyasal ürünler, sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) ve endüstriyel sıvılar gibi çeşitli sıvı yüklerin elleçlendiği terminaller hem iç piyasanın taleplerini karşılamakta hem de transit ticarete kritik bir rol oynamaktadır. Kocaeli, İzmir, Mersin ve Hatay gibi sanayi ve lojistik merkezlerinde yer alan limanlarımız, bu operasyonların büyük bir kısmını üstlenmektedir.

Türkiye’deki liman işletmeleri, sıvı yük operasyonlarında uluslararası standartlara uyumu sağlamak amacıyla güvenlik ve çevresel yönetim sistemlerini sürekli olarak geliştirmektedir. Özellikle kimyasal ve tehlikeli madde taşımacılığı riskleri göz önünde bulundurulduğunda, proses emniyetine dair tedbirlerin önemi artmaktadır. Bu kapsamda, terminallerimizde tüm dizayn, bakım ve operasyon aşamalarında karayolu taşımalarında güvenlik, otomatik izleme ve müdahale sistemleri, gelişmiş yangın önleme mekanizmalarının kurgulanması gibi başlıklarda API, NFPA, ADR, ISGOTT vb uluslararası standart ve dokümanlar takip edilmekte; bunun ile beraber uyumu sıkı bir şekilde denetlenmektedir. Proses emniyeti ile ilgili yürütülen sürekli iyileştirme çalışmaları, operasyona etki eden tüm unsurların güvenliğini artırmayı amaçlamaktadır.

Gelecek Öngörüler ve Sektörel Beklentiler

Küresel enerji krizleri, jeopolitik gelişmeler ve tedarik zincirlerindeki değişimler, Türkiye’deki sıvı yük operasyonlarını doğrudan etkilemektedir. Rusya-Ukrayna savaşının ardından Avrupa’nın enerji tedarikinde yön değişiklikleri, Türkiye’nin LNG ve petrol terminallerine olan ilgiyi artırmıştır. Aynı zamanda, Çin’in kimya üretimindeki artış, global sıvı yük trafiğini yeniden şekillendirmektedir. Çin’in petrokimya sektöründeki genişlemesi, Avrupa ve Orta Doğu pazarları için yeni fırsatlar sunmakta ve rekabeti artırmaktadır.

Sıvı yük taşımacılığında önümüzdeki dönemde belirleyici olacak üç temel faktör bulunmaktadır:

Küresel ticaretin yönü; enerji piyasalarındaki değişimler ve Türkiye’nin iklim değişikliği ile mücadele stratejisi. Bu bağlamda, Uluslararası Denizcilik Örgütü (IMO), deniz taşımacılığına yönelik karbon emisyonlarını azaltmaya yönelik çeşitli regülasyonlar geliştirmiştir. IMO 2023 ve 2050 düzenlemeleri, sektördeki karbon emisyonlarının azaltılması hedefini öncelikli hale getirmiştir.

Türkiye de denizcilik sektöründe emisyonların azaltılması, enerji verimliliği, alternatif yakıt kullanımı ve dijitalleşme gibi önceliklere odaklanarak, İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı doğrultusunda sürdürülebilir taşımacılığı teşvik etmektedir. Ayrıca, Yeşil Liman Sertifikası uygulaması ile limanların çevresel performansını artırmaya yönelik enerji verimli ekipman kullanımı, kıyı güç bağlantıları ve atık yönetimi gibi sürdürülebilirlik kriterleri belirlenmiştir.

Dijitalleşme; liman operasyonlarının verimliliğini ve güvenliğini artırmada kritik bir rol oynamaktadır. Akıllı liman sistemleri, dijital veri analitiği ve Nesnelerin İnterneti (IoT) uygulamaları, operasyonel süreçleri optimize ederek, potansiyel risklerin belirlenmesine ve müdahale süreçlerinin hızlandırılmasına yardımcı olmaktadır.

Maliyet Yönetimi ve Rekabet Gücü; son yıllarda artan lojistik maliyetleri, enerji fiyatlarındaki dalgalanmalar ve iş gücü maliyetlerindeki yükseliş, sıvı yük terminallerini daha ekonomik çözümler üretmeye zorlamaktadır. Alternatif finansman modelleri ve yatırım teşviklerinin daha fazla kullanılmasının yanı sıra, depolama kapasitesinin artırılması ve intermodal taşımacılık çözümleri ile rekabet avantajı sağlanması hedeflenmektedir.

Özellikle Türkiye'nin sıvı yük taşımacılığında bölgesel bir güç konumunu sürdürebilmesi için, liman altyapısının sürekli olarak yenilenmesi, otoritenin kapasite artırma yatırımlarına olanak sağlaması, dijitalleşmenin hızlanması ve sürdürülebilirlik odaklı yatırımların artırılması gerekmektedir.

Sonuç olarak; Türkiye'deki sıvı yük operasyonları, küresel enerji dönüşümüne, kimya sektöründeki değişikliklere ve yeşil mutabakat süreçlerine bağlı olarak yeniden şekillenmektedir. Türkiye'nin liman altyapısını modernize etme çabaları, sürdürülebilir ve verimli lojistik çözümler sunarak, sektörel büyümeyi ve uluslararası rekabet gücünü artırma hedefini desteklemektedir.

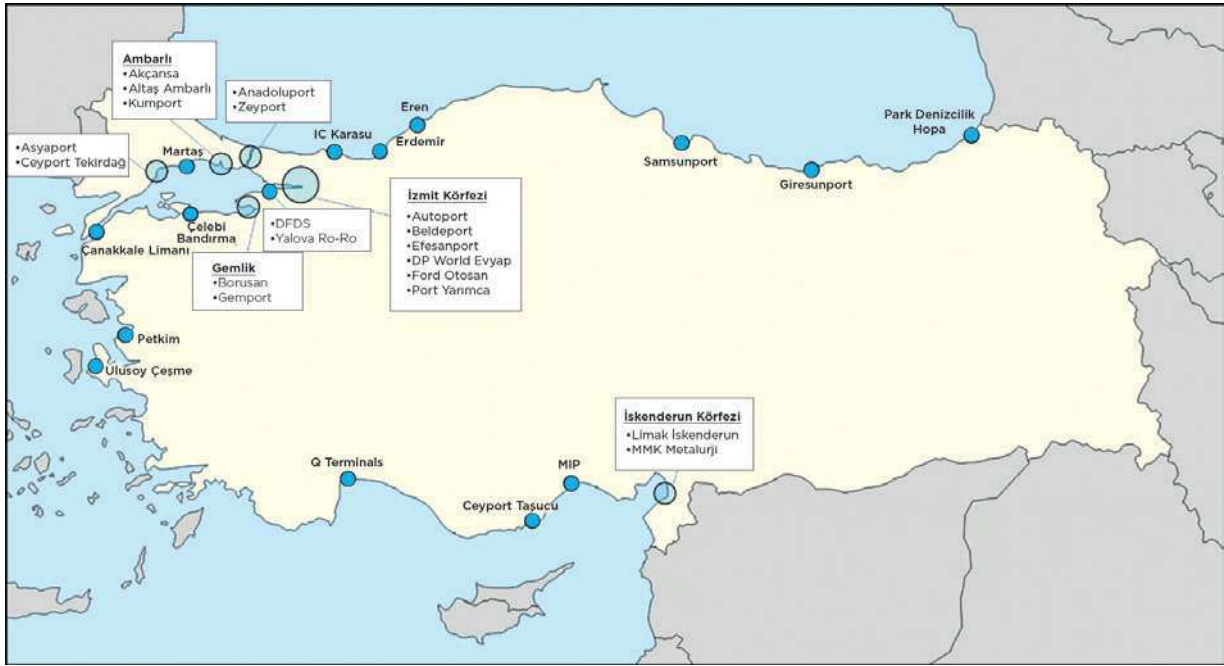

3.5. Tekerlekli Yük Limanları

Tekerlekli yük taşımacılığı üç temel grup altında incelenmiştir. İlki yurtdışı düzenli hat taşımacılığı kapsamında TIR, kamyon ve dorse yüklerinden oluşmaktadır. Yükün hedef pazara kısa sürede ulaştırılmasını sağlayan RO-RO taşımacılığı Karadeniz, Marmara ve Ege limanlarında yoğunlaşmıştır. Kısa bir denizyolu taşımacılığından sonra ilgili yükler yollarına tekrar karayolu ile devam edecekse RO-RO taşımacılığı tercih edilmektedir.

İkinci grup sıfır araç lojistiğidir. Ülkemizde üretilen araçlar dünya pazarlarına limanlarımız vasıtası ile ulaştırılmakta, yurtdışında üretilen araçlar da benzer şekilde ülkemize deniz yolu ile gelmektedir. Önemli bir bölümü Marmara Bölgesi'nde yer alan otomotiv sanayi binek, hafif ticari ve ticari araç ihracatı açısından ülkemiz ekonomisinde önemli bir yere sahiptir. Son grubu ise özellikle Marmara ve Çanakkale bölgesinde kabotaj hattında taşınan araçlar oluşturmaktadır.

Yük grupları içerisinde ton bazında en küçük grubu tekerlekli yükler oluşturmaktadır. Ülkemizde 29 adet limanda tekerlekli yüklere hizmet verilmektedir (**Şekil 3.23**).

Şekil 3.23 Tekerlekli yük elleçleme izni olan TÜRKLİM üyesi limanlarımız.

•RO-RO taşımaları

Ülkemizde gerçekleşen yurt dışı düzenli RO-RO taşımacılığına baktığımızda, 2024 yılında %0,22 (1.583 araç) artış ile 706.387 araç elleçlenmiştir (**Şekil 3.24**). Son üç yıl dikkate alındığında yurt dışı düzenli RO-RO taşımacılığı küçük dalgalanmalar ile birlikte 700 bin aracın üzerinde seyretmiştir.

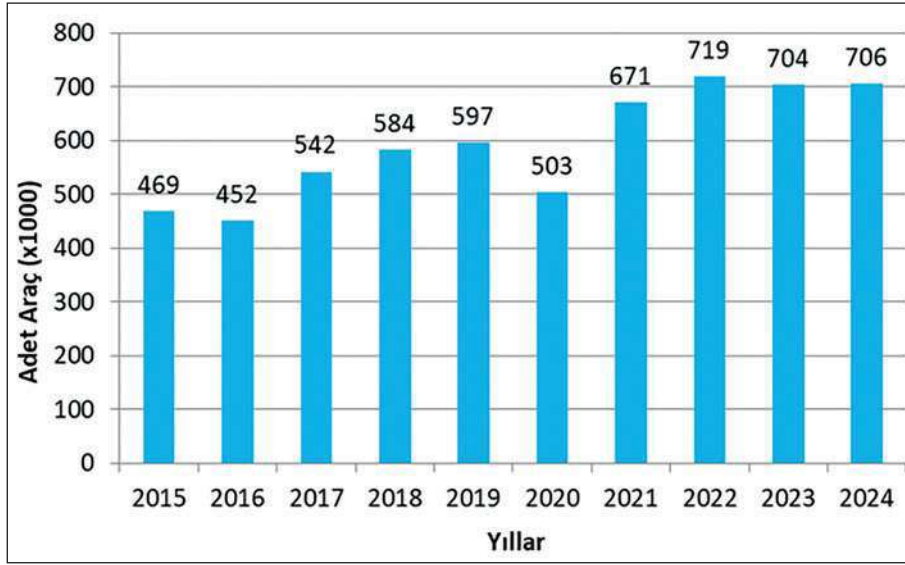

"Güçlü Yönümüz" Sizin Memnuniyetiniz

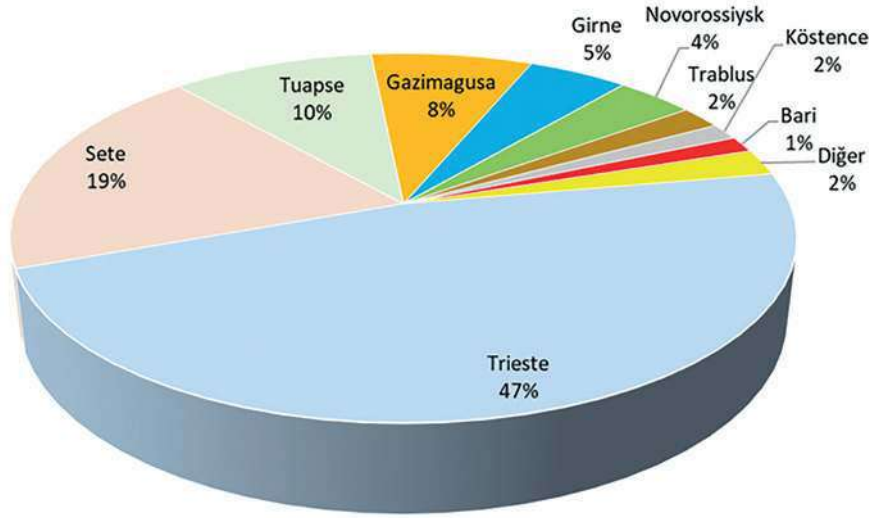
Kılavuzluk ve Römorkörcülük hizmetlerinde sahip olduğumuz tecrübe, güçlü sermaye ve ortaklık yapımızın verdiği güvenle... Her geçen gün büyüyen ve modernleşen filomuzla ülkemize, sektörümüze değer katmaya devam ediyoruz.

Şekil 3.24 Ro-Ro taşımacılığımız. (Araç)

RO-RO taşımacılığı ağırlıklı olarak (%47) İtalya-Trieste yönlüdür (Şekil 3.25). 2024 yılı itibarı ile önemli bir bölümü TÜRK LİM üyesi limanlarından gerçekleştirilen Trieste yönlü taşımacılar 333 bin aracı aşmıştır (Tablo 3.20).

Şekil 3.25 Ro-Ro taşımacılığı yapılan yurtdışı limanların payları.

Ülkemizde 15 limandan yurtdışındaki 19 limana düzenli RO-RO seferleri yapılmaktadır (Tablo 3.20). Yurt dışına düzenli RO-RO seferi yapan hatlar bazında ilk üç sırada Trieste yönlü 191 bin araç sayısı ile Tuzla, Fransa-Sete yönlü 129 bin araç sayısı ile Yalova, Tuapse yönlü 44 bin araç sayısı ile Samsun yer almaktadır. Yurtdışına düzenli RO-RO hatları ile taşınan araçların %98'i TÜRK LİM üyesi limanlarda elleçlenmiştir.

Tablo 3.20 Yurtdışı düzenli hatlar bazında Ro-Ro istatistikleri. *

Limanlar*	Gelen Araç	Giden Araç	Toplam Araç
Tuzla (Pendik) - Trieste	100.782	91.096	191.878
Yalova - Sete	67.351	62.161	129.512
Çeşme - Trieste	33.638	33.903	67.541
Mersin - Trieste	30.350	29.236	59.586
Mersin - Gazimağusa	27.132	27.252	54.384
Samsun - Tuapse	22.233	22.532	44.765
Taşucu - Girne	14.306	17.730	32.036
Samsun - Novorossisk	10.159	16.261	26.420
Karasu - Tuapse	5.311	13.020	18.331
Taşucu - Trablus (Lübnan)	7.217	6.922	14.139
Karasu - Köstence	4.064	6.066	10.130
Tuzla (Pendik) - Bari	4.463	5.397	9.860
Ambarlı - Trieste	2.846	3.893	6.739
İstanbul - Tuapse	2.141	4.283	6.424
Tuzla (Pendik) - Patras	3.740	2.497	6.237
Yalova - Trieste	200	5.354	5.554
İzmir - Sete	999	3.422	4.421
Mersin - Hayfa	1.954	2.198	4.152
Mersin - Girne	2.030	366	2.396
Tekirdağ - Trieste	302	1.613	1.915
Taşucu - Gazimağusa	1.535	74	1.609
Çeşme - Sakız Adası	309	1.167	1.476
İskenderun - Hayfa	487	375	862
Gemlik - Marsilya	0	550	550
Zonguldak - Tuapse	40	501	541
Tekirdağ - Sete	0	529	529
Karasu - Novorossisk	8	454	462
Kocaeli - Vigo	367	4	371
Ambarlı - Patras	249	72	321
İstanbul - Vigo	319	0	319
Kocaeli - Anvers	208	39	247
Gemlik - Novorossisk	227	0	227
İstanbul - Cidde	0	227	227
Mersin- Cidde	0	165	165
Mersin- Akabe	0	139	139
Kocaeli - Barselona	0	138	138
İskenderun- Akabe	0	129	129
Kocaeli - Zeebrugge	0	112	112
İzmir - Köstence	0	102	102
Diğer Ro-Ro Hatları	566	875	1.441
Toplam	345.533	360.854	706.387

* T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı

Limanlarımızda elleçlenen yurtdışı bağlantılı araçlar 2024 yılında %1,9 azalarak 2.015.694 araç olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu elleçlemelerin %70,6'sı TÜRKLİM üyesi limanlarda gerçekleşmiştir (Tablo 3.21).

Tablo 3.21 Limanlarımızda gerçekleşen yurtdışı bağlantılı araç elleçlemeleri.*

Limanlar	Toplam 2022	Toplam 2023	Gelen Araç	Giden Araç	Toplam 2024
PORT YARIMCA	122.980	398.323	197.496	187.667	385.163
AUTOPORT	300.916	338.659	130.250	232.816	363.066
EFESANPORT	103.819	167.539	169.930	3	169.933
FORD OTOSAN	214.696	165.203	779	93.104	93.883
BORUSAN	177.967	220.437	6.600	161.249	167.849
GEMPORT	160.548	134.864	43.242	100.992	144.234
CEYPORT TAŞUCU	27.627	36.365	19.278	19.974	39.252
MIP	11.253	9.363	12.009	5.083	17.092
YALOVA RO-RO	N/A	710	13.273	0	13.273
ULUSOY ÇEŞME	N/A	7.224	5.943	6.344	12.287
CEYPORT TEKİRDAĞ	N/A		5.659	830	6.489
KARASU	569	407	1.029	3.930	4.959
LİMAKPORT	50.907	1.063	3.929	0	3.929
BODRUM	708	1.185	622	681	1.303
SAMSUNPORT	341	399	13	542	555
TÜRKLİM Toplamı	1.172.331	1.481.741	610.052	813.215	1.423.267
TCDD Haydarpaşa Limanı	404	45.524	79.325	8.456	87.781
TCDD Alsancak Limanı	4.538	4.711	2.047	1.431	3.478
Kamu Toplamı	4.942	50.235	81.372	9.887	91.259
Diğer Özel Limanlar	426.971	523.174	230.346	254.884	485.230
Diğer Özel Limanlar Toplamı	426.971	523.174	238.377	262.791	501.168
Toplam	1.604.244	2.055.150	929.801	1.085.893	2.015.694
TÜRKLİM Payı	%73,1	72,1%	65,61%	74,89%	70,61%

* Denizcilik Genel Müdürlüğü-Deniz Ticaretini Geliştirme Daire Başkanlığı

• Dış ticarete yönelik bitmiş araç elleçlemeleri

Otomotiv dış ticaretinde en yüksek araç elleçleyen limanlarımızın tamamı Marmara Bölgesi'nde yer almaktadır. En yüksek dış ticarete yönelik araç elleçleyen limanlarımız sırası ile Port Yarımca, Autoport, Efesan Port, Borusan ve Gempport limanlarıdır. 2024 yılında TÜRKLİM üyesi limanlarda otomotiv dış ticareti bir önceki yıla oranla %4,6 azalarak toplam 1.569.093 bitmiş araç elleçlenmiştir (Tablo 3.22).

Tablo 3.22 Liman bazında araç ithalat ve ihracat rakamları.

Limnlar	Dahili Transit	İhrac	İthal	Toplam
PORT YARIMCA	93.127	159.954	153.353	406.983
AUTOPORT	0	219.183	136.833	365.066
EFESAN PORT	0	3	184.544	184.547
BORUSAN	9.668	157.741	4.087	171.524
GEMPORT	0	114.762	52.629	167.391
FORD OTOSAN	0	88.611	779	89.390
AKÇANSA (AMBARLI)	49.567	6.391	5.346	61.304
MERSİN	1.511	26.684	31.770	60.440
DFDS	0	9.095	12.801	21.896
CEYPORT TEKİRDAĞ	5.400	4.029	5.931	15.360
YALOVA RO-RO	0	0	14.566	14.566
LİMAK İSKENDERUN	3.694	0	741	4.435
SAMSUN PORT	0	3.355	71	3.711
MARTAŞ	0	2.142	338	2.480
TOPLAM	162.967	791.950	603.789	1.569.093

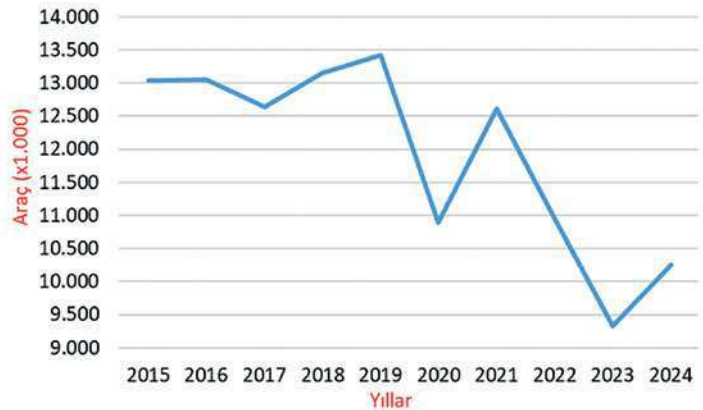
• Kabotaj hatlarında taşınan araç ve yolcu sayısı

2023 yılında kabotaj hatlarında 9,3 milyon araç taşınmıştır. 2024 yılında ise taşınan araç sayısı %19,9 oranında artarak 10 milyon aracın üzerine çıkmıştır. (Tablo 3.23 ve Şekil 3.26).

Tablo 3.23 Kabotaj hattında taşınan araç sayısı.

Yıl	Araç	% Değişim
2015	13.042.399	7,2
2016	13.050.241	0,1
2017	12.638.289	-3,2
2018	13.159.820	4,1
2019	13.420.802	2,0
2020	10.892.467	-18,8
2021	12.619.473	15,9
2022	10.958.382	-13,2
2023	9.334.763	-14,8
2024	10.259.903	9,9

* T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı

Şekil 3.26 Kabotaj hattında taşınan araç sayısındaki değişim.

Uzman Görüşü: Bilgin İşler

Autoport Liman İşletmeleri A.Ş. - Genel Müdür
TÜRKLİM Yönetim Kurulu Üyesi ve Ro-Ro & Otomotiv
Çalışma Grubu Başkanı

**TÜRKİYE'DE RO-RO LİMANLARI, TEKERLEKLİ YÜK LOJİSTİĞİ VE OTOMOTİV SEKTÖRÜ:
LİMAN MERKEZLİ GELECEK VİZYONU**

Türkiye, Avrupa ile Asya arasındaki kritik konumu sayesinde lojistik sektöründe stratejik bir oyuncudur. Otomotiv pazarının yoğunlaştığı bölgelere entegre edilen limanlar ve geri depolama sahaları ile bugüne kadar önemli bir ilerleme kaydedildi. Ancak geleceği inşa ederken, limanları sadece aktarma noktaları olarak görmeyi bırakmalı ve onları entegre lojistik üsleri olarak yeniden konumlandırmalıyız.

Son beş yıl, lojistik sektörü için hem büyük krizleri hem de dönüşüm fırsatlarını beraberinde getirdi. Pandemi, çip krizleri, tedarik zincirindeki kopmalar, malzeme kıtlıkları ve jeopolitik gerilimler sektörü radikal bir biçimde değiştirdi. Pandemiyle küresel üretimin durma noktasına gelmesi ve lojistik ağların zarar görmesi, tersine bir dalga yaratırken, taşımacılık ve stok politikaları ve “just-in-time” üretim modelleri sorgulandı. Çip krizleri ve diğer malzeme kıtlıkları, araç üretim adetlerinde ciddi dalgalanmalara sebep oldu ve aslında lojistik taleplerini değiştiren yeni dönemin kapısını araladı. Rusya-Ukrayna savaşı ve diğer jeopolitik riskler, Avrupa ve Asya arasındaki ticaret akışlarında önemli değişikliklere yol açarak Türkiye'yi hem üretim anlamında hem de transit merkez olarak öne çıkardı. Tedarik zinciri yeniden şekillenirken, Türkiye bu değişimde ana oyuncularından birisi olma fırsatını iyi değerlendirmelidir.

Otomotiv lojistiğinde, geçici depolama alanları sağlayan limanlar kadar, distribütörlerin depolama merkezleri ve diğer geri depolama alanları da kritik rol oynamaktadır. Ancak, son yıllarda otomotiv pazarındaki dalgalanmalar ve sert iniş-çıkışlar, limanlardaki kapasiteleri de zorlamaktadır. Stok seviyelerinin öngörülemez biçimde değişkenlik göstermesi, liman içi operasyonları doğrudan etkilerken, geri depolama sahalarındaki kapasite dar boşazları ve taşımacılık süreçlerindeki gecikmeler ise verimliliği tehdit etmektedir. Diğer taraftan Ro-Ro limanları ve bitmiş araç lojistiği, sadece denizyolu taşımacılığıyla sınırlı bir sektör de değildir. Kara bağlantıları ve taşımacılık zincirinin gücü olmadan limanların verimli çalışması mümkün değildir. Ancak Türkiye'de kamyon filolarının yaş ortalaması 17'yi aşmış durumdadır. Bu durum hem işletme maliyetlerini arttırmakta hem de karbon emisyonlarını yükseltmektedir. Ayrıca, sektörde şoför açığı giderek büyüyen bir kriz haline gelmektedir. Uluslararası lojistik yeterliliğine sahip şoförlerin yaş ortalaması 50'nin üzerine çıkarken, genç nesil bu mesleğe yönelmemekte ve meslek tercihi öncelikleri arasında yer vermemektedir. Yüksek işletme maliyetleri ve zor çalışma koşulları, lojistik sektöründe ciddi bir insan kaynağı problemini de beraberinde getirmektedir. Alternatif olarak akla gelen otonom taşımacılık ise geleceğin gerçeği gibi görünmekle birlikte bugünün krizini çözmek için gerçekçi bir çözüm değildir. Sonuç olarak limanlar sadece depolama alanları değil, dinamik lojistik merkezleridir ve akışın hızlandırılması şarttır. Geri

saha kapasiteleri, kamyon taşımacılığı ve liman verimliliği birlikte ele alınmalıdır. Yaşlanan filolar ve nitelikli şoför eksikliği liman operasyonları için büyük tehditlerdir.

Uzak Doğu'dan gelen otomotiv markaları Avrupa pazarına agresif bir giriş yapmışken, bu durum lojistik trafik yönlerinin değişme potansiyelini de barındırmaktadır. Avrupa'daki geleneksel üreticiler, tedarik zincirlerini optimize ederken, Türkiye bir lojistik hub olarak kritik bir rol alabilir. Çinli üreticilerin bu tutumu, Uzak Doğu Avrupa arasında alternatif lojistik rotaların oluşmasına yol açabilir ve Türkiye, yeni lojistik koridorlarının merkezine oturabilir. Bu nedenle, transit trafik akışlarını optimize etmek için liman kapasitelerinin artırılması kritik hale gelmektedir. Değişen düzende lojistiği kim kontrol ederse, ticaretin akışını da o yönlendirebilir. Ayrıca son dönemde, bazı büyük ölçekli Çinli otomotiv üreticilerinin, Türkiye'yi yalnızca bir transit merkezi olarak değil, potansiyel bir üretim üssü olarak da değerlendirmeye başladığı bilinmektedir. Otomotiv sektöründeki bu gelişme, Türkiye'nin yalnızca ithalat ve ihracat trafiğinde değil, doğrudan üretim süreçlerinde de daha aktif bir rol üstlenebileceğini göstermektedir. Eğer bu üretim yatırımları gerçekleşirse, liman kapasiteleri, geri saha stoklama alanları ve kara taşımacılığı süreçleri üzerinde yeni bir baskı oluşacaktır. Yeni fabrika yatırımlarının mevcut lojistik kümelenmelerin dışında, liman ve depolama merkezlerinden uzak bölgelerde konumlanma ihtimali de önemli bir faktördür. Bu durum, mevcut taşımacılık ağlarına ek yük getirebilir ve yeni lojistik koridorlarının oluşturulmasını gerektirebilir. Ancak aynı zamanda, Türkiye'nin lojistik altyapısını daha geniş bir coğrafyaya yayma fırsatı sunarak, bölgesel kalkınmayı destekleyebilir ve yeni lojistik üslerin oluşumuna da zemin hazırlayabilir. Özetle Türkiye, küresel otomotiv üretim zincirinin önemli bir parçasıdır, yeni üretim yatırımları, limanların ve lojistik altyapısının geleceğini yeniden şekillendirecektir ve bu yatırımlarının lojistik kümelerden uzak bölgelerde gerçekleşmesi hem fırsatlar hem de yeni zorluklar yaratacaktır.

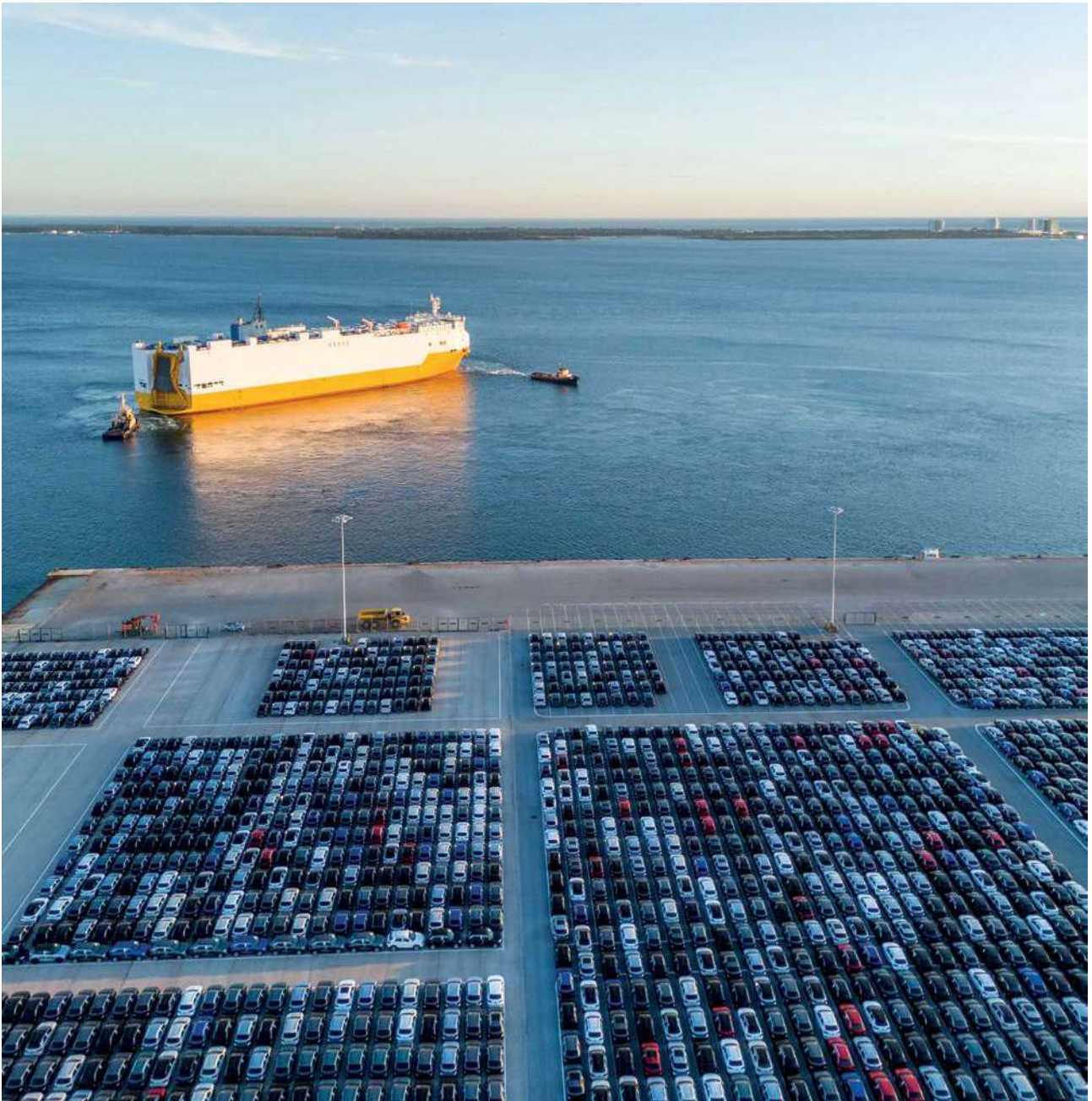
Türkiye'deki otomotiv lojistiği, Ro-Ro limanlarının kapasitesine ve etkinliğine doğrudan bağlıdır. Ancak, bugün geline nokta, limanların sadece mevcut kapasiteleriyle değil, lojistik zincirine sundukları katma değerle değerlendirilmesi gerekmektedir. Bitmiş araç lojistiğini sıfır hata ve yüksek verimlilikle yönetmek için liman operasyonlarında dijitalleşme, sistem entegrasyonları ve gelişmiş veri takip ve depolama mekanizmaları kritik hale gelmektedir. Limanları daha fazla dijitalleştirmeli, hatasız lojistiği hayata geçirmeliyiz.

Bitmiş araç lojistiğinde liman-bağlantı yolları ve hinterlant lojistiğini güçlendirmek, liman verimliliğini doğrudan etkileyen faktörlerdir. Intermodal lojistik terminallerinin devreye girmesi, limanların sadece deniz taşımacılığından ibaret olmadığını göstermektedir. Karayolu, demiryolu ve Ro-Ro hatlarının etkin entegrasyonu, liman operasyonlarında devrim yaratabilir. Bu noktada limanların depolama merkezleri ve kara terminalleri ile bağlantılarının kesintisiz işlemesi gerekmektedir.

Gelecekte limanlar sadece hacim büyütmeyle değil, sıfır karbon emisyonu hedefiyle de ölçülecektir. Ro-Ro limanlarının yenilenebilir enerji kullanarak elektrifikasyona geçmesi ve karbon nötr operasyon modellerinin entegre edilmesi gerekmektedir. Yeşil liman konsepti, otomotiv lojistiğini sıfır karbon ekonomisine entegre etmenin en kritik basamağı olacaktır. Denizin daha mavi, lojistiğin daha yeşil olması için çabalamalıyız.

Diğer taraftan limanların gücü, sadece yatırımlarla değil, limanları yönetecek dünya standartlarında insan kaynağıyla artar. Bu limanları yönetecek, verimliliği en üst seviyeye taşıyacak nitelikli insanlar yetiştirmeye de odaklanmalıyız. Bugün liman operasyonlarında uzmanlaşmış, teknolojiyi etkin kullanan, sürdürülebilir lojistiği anlayan ve dijital dönüşüme uyum sağlayan, vizyon sahibi lojistik profesyonellerine olan ihtiyaç her zamankinden daha fazladır. Ancak bu alan, çoğu zaman sahada deneyim kazanarak öğrenilen bir meslek olarak görülmektedir. Artık bu anlayış değişmeli, eğitim süreçleri dünya standartlarında kurgulanarak, liman yöneticiliği ve operasyonları profesyonel bir kariyer yolu olarak inşa edilmelidir. Özetle liman yatırımları kadar, limanı yönetecek insanlara da yatırım yapmak zorundayız.

Sonuç olarak; Türkiye, limanlarıyla, hinterlant bağlantılarıyla, kara taşımacılığıyla ve dijitalleşme adımlarıyla küresel lojistik sahnesinde iddialı bir konum elde etmek zorundadır. Limanlar sadece bir yükleme-boşaltma noktası olmaktan çıkıp, yüksek verimli lojistik merkezlere dönüştürülmelidir. Yeni üretim yatırımları, Türkiye'nin otomotiv pazarında sadece bir transit ülke değil, aynı zamanda kritik bir üretim ve dağıtım merkezi olabileceğini göstermektedir. Ancak bu dönüşüm, liman kapasitelerinin genişletilmesi, kara taşımacılığı darboğazlarının giderilmesi, geri depolama sahalarının verimli yönetilmesi ve intermodal taşımacılıkla entegre lojistik ağların kurulmasıyla mümkün olacaktır. Limanlar, armatörler ve diğer lojistik servis sağlayıcıları ile stratejik konsorsiyumlar kurulmalıdır. Sürdürülebilir ve çevre dostu lojistik çözümleri, karbon nötr taşımacılık hedefleri ve dijitalleştirilmiş operasyonlarla Türkiye, geleceğin lojistik vizyonuna şimdiden hazırlanmalıdır. Bugün limanlara yatırım yapanlar, yarının küresel ticaretini yönetebilecektir; geleceği bekleyenler değil, şekillendirenler kazanacaktır.

3.6. Yolcu Limanları

Kruvaziyer limanları ve terminalleri ulaştırma sektörünün bir parçası olarak denizyoluyla yapılan turizmin gerçekleştirildiği tesisler olarak kıyı yapıları içerisinde yer almaktadır. Ülkemizde toplam 27 adet limanda yolcu ve kruvaziyer gemilerine hizmet verilmektedir (**Şekil 3.27**).

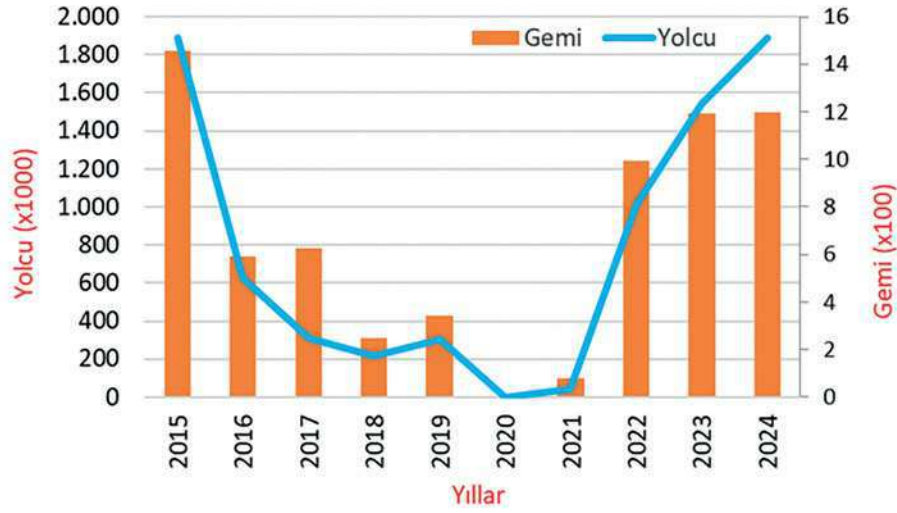
Şekil 3.27 Yolcu elleçleme izni olan TÜRKLİM üyesi limanlarımız.

Limanlarımızdaki yolcu hareketleri kruvaziyer ve kabotaj faaliyetleri olarak ayrı ayrı değerlendirilecektir.

• Kruvaziyer limanlarımızdaki gelişmeler

Seyahat ve turizm sektörü içinde sadece %2 paya sahip olan kruvaziyer endüstrisinde kruvaziyer kapasitesinin beş yıl içerisinde (2024 – 2028) en az %10 büyüyeceği tahmin edilmektedir. Küresel kruvaziyer pazarı 2024 yılında 35 milyon yolcuya aşarak diğer seyahat ve turizm türlerine göre daha hızlı bir toparlanma göstermiştir (CLIA, 2024). Sektördeki pozitif gelişmenin yansımaları ülkemizde de görülmüştür.

2020 yılından itibaren artışa geçen kruvaziyer gemi ve yolcu sayısı 2024 yılında son on yılın en yüksek kruvaziyer yolcu sayısına ulaşmıştır. 2024 yılında limanlarımıza uğrak yapan kruvaziyer gemi başına kruvaziyer yolcu sayısı 1.591 yolcu/gemi ile tüm zamanların yüksek değerine ulaşmıştır. 2024 yılında limanlarımıza uğrak yapan kruvaziyer gemi sayısı bir önceki yıla nazaran neredeyse aynı (2023 yılı 1.192 gemi 2024 yılı 1.195 gemi) olmakla beraber kruvaziyer yolcu sayısı %22,5 oranında (346.904 yolcu) artarak 1.889.426 yolcuya ulaşmıştır (**Şekil 3.28**).

Şekil 3.28 Kruvaziyer gemi ve yolcu sayısındaki değişim.

2024 yılında 524 yolcu gemisi ve 821 bin yolcu ile Kuşadası Liman Başkanlığı ilk sırada yer almıştır. Kuşadası Liman Başkanlığı'nı sırası ile 204 gemi ve 439 bin yolcu ile İstanbul Liman Başkanlığı, 66 gemi ve 171 bin yolcu ile İzmir Liman Başkanlığı takip etmiştir (Tablo 3.24)

Tablo 3.24 Liman Başkanlıklarımız bazında yolcu gemisi ve yolcu sayıları. *

Liman Başkanlığı	2023		2024	
	Gemi	Yolcu	Gemi	Yolcu
Kuşadası	531	779.434	524	821.748
İstanbul	225	402.729	204	439.968
İzmir	31	38.500	66	171.614
Bodrum	97	101.159	97	118.053
Marmaris	23	26.347	45	116.873
Çeşme	76	52.030	73	53.967
Antalya	26	34.423	22	29.317
Samsun	4		29	27.427
Trabzon	21	15.785	29	26.947
Amasra	20	14.962	26	25.116
Alanya	18	19.119	15	19.873
Çanakkale	40	19.672	28	18.241
Diğerleri	80	35.099	37	20.282
Toplam	1.192	1.542.522	1.195	1.889.426

* Denizcilik Genel Müdürlüğü-Deniz Ticaretini Geliştirme Daire Başkanlığı

Yolcu gemisi ve feribot ile TÜRKLİM'e üye limanlara gelen yolcu sayısı bir önceki yıla göre %8 artarak 2024 yılında 1,7 milyonu aşmıştır (**Tablo 3.25**).

Tablo 3.25 TÜRKLİM üyesi limanları yolcu elleçlemesi.

Limanlar	Yolcu		
	Yolcu Gemisi	Feribot	Toplam Yolcu
Ege Port - Kuşadası	821.141	198.606	1.019.747
Bodrum Cruise Port	118.085	136.865	254.950
Ceyport Taşucu	0	240.556	240.556
Ceyport Tekirdağ	0	87.569	87.569
Q Terminals Antalya	29.300	0	29.300
Samsunport	26.771	0	26.771
Mersin	22.409	3.647	26.056
Çanakkale Limanı	17.742	0	17.742
Toplam	1.035.448	667.243	1.702.691

• Kabotajda yolcu taşımacılığı

2024 yılında bir önceki yıla göre yatay seyreden kabotaj hatlarındaki yolcu sayısı yılı 117,8 milyon yolcu ile tamamlamıştır (**Tablo 3.26** ve **Şekil 3.29**).

Tablo 3.26 Kabotaj hatlarında yolcu taşıma istatistikleri*

Yıl	Yolcu
2014	161.048.004
2015	163.723.544
2016	148.101.589
2017	137.195.691
2018	139.556.332
2019	150.312.216
2020	85.866.238
2021	85.866.238
2022	126.204.029
2023	119.512.485
2024	117.832.340

* Denizcilik Genel Müdürlüğü-Deniz Ticaretini Geliştirme Daire Başkanlığı

Şekil 3.29 Kabotaj hattında taşınan yolcu sayısındaki değişim.

Uzman Görüşü: Aziz GÜNGÖR

Global Ports Holding - Doğu Akdeniz Limanları Bölge Direktörü
TÜRKLİM Yönetim Kurulu Üyesi, Yolcu Çalışma Gurubu Başkanı

**TÜRKİYE KRUVAZİYER SEKTÖRÜ:
MEVCUT DURUM ve GELECEK ÖNGÖRÜLERİ**

Son yıllarda küresel kruvaziyer turizmi, pandemi sonrası büyük bir hızla toparlanarak rekor seviyelere ulaşmıştır. 2023 yılında dünya genelinde kruvaziyer yolcu sayısı pandemi öncesi seviyeleri geçerek 31,5 milyona ulaşmış, 2024'te ise bu rakam 34 milyonun üzerine çıkmıştır. 2025 yılında ise 36 milyon yolcuya ulaşılması ve sektörün 155 milyar dolarlık bir ekonomi yaratması öngörülmektedir. Türkiye de bu yükselişten payını almakta ve kruvaziyer destinasyonları arasında önemli ve popüler bir konumda olmaya devam etmektedir.

Ülkemiz, sahip olduğu zengin tarihi ve kültürel miras, eşsiz doğal güzellikler ve coğrafi konum avantajı ile kruvaziyer turizmi açısından büyük bir potansiyele sahiptir. Kuşadası, Efes Antik Kenti ve Meryem Ana Evi gibi ikonik destinasyonlara yakınlığı ile Doğu Akdeniz'in en önemli uğrak noktalarından biri olmaya devam ederken, İstanbul da Galataport'un sayılara giderek artan mega gemileri ağırlamaya başlamasıyla yeniden güçlü bir kruvaziyer merkezi haline gelmiştir. Bodrum, Çeşme, İzmir, Marmaris ve Karadeniz limanları da giderek artan bir ilgiyle kruvaziyer rotalarına dahil olmaya devam etmektedir.

Ancak ülkemizin içinde bulunduğu Doğu Akdeniz kruvaziyer pazarı, bölgedeki jeopolitik gerginliklerden doğrudan etkilenmeye devam etmektedir. Ortadoğu'daki çatışmaların devam etmesi, Kızıldeniz'deki güvenlik sorunları ve Karadeniz'de süregelen jeopolitik riskler, bölgedeki büyüme dinamiklerini sınırlamakta ve ülkemizin sektörel büyüme potansiyelini baskılamaktadır.

Türkiye 2024 yılında 17 limanında yaklaşık 1.200 kruvaziyer gemi seferi ile 1.9 milyon yolcu ağırlarken rakibimiz Yunanistan, kruvaziyer gemilerine ev sahipliği yapmış olduğu 55 kruvaziyer limanı ile 6 milyondan fazla kruvaziyer yolcusu ağırlayarak Türkiye'nin yaklaşık 3 katı büyüklüğünde bir kruvaziyer pazarına ulaşmış bulunmaktadır.

Geleceğe baktığımızda, Türkiye'nin kruvaziyer turizmdeki pazar payını artırabilmesi için yeni destinasyonların geliştirilmesi, liman altyapısının iyileştirilmesi ve çevreci teknolojilere yatırım yapılması son derece büyük önem taşımaktadır. İstanbul Yenikapı'da inşa edilmesi planlanan yeni kruvaziyer limanı, Türkiye'nin ana liman operasyonlarını geliştirme hedefi açısından kritik bir proje olacaktır. Antalya'nın da bir ana liman merkezi olarak konumlandırılması, Türkiye'nin bölgedeki rekabet gücünü artırabilecektir. Çanakkale, Fethiye gibi turizm potansiyeli yüksek destinasyonlara kruvaziyer liman yatırımları yapılması konusuna öncelik verilmesi, Karadeniz kıyılarımızdaki limanlarımızın

krvaziyer gemi ağırlayabilecek uygun iskele, rıhtım ve yolcu terminallerine kavuşturularak gelecek için hazır hale gelmesi son derece kritik önem taşımaktadır.

Sektörün sürdürülebilirliği açısından, çevre dostu uygulamaların teşvik edilmesi, kruvaziyer gemileri için karasal elektrik bağlantılarının yaygınlaştırılması ve limanların yeşil dönüşüme uygun hale getirilmesi büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, Türkiye'nin kendi kruvaziyer hatlarını ve yerli gemi işletmeciliğini teşvik etmesi, geliştirmesi ve böylece kruvaziyer turizminin yaratacağı doğrudan ve dolaylı ekonomik katkının artarak Türkiye'nin turizm gelirlerine güçlü bir katkı sağlaması mümkün olabilecektir.

Tarihsel olarak, ülkemizin en yüksek kruvaziyer yolcu sayısına ulaştığı yıl 2.3 milyon yolcu ile 2013 yılı olmuştur. Türkiye, 2025 yılında kruvaziyer turizminde pandemi öncesi ulaştığı bu rekor seviyeleri aşmayı hedeflemektedir. Ülkemizin 2025'te bu seviyeyi aşarak yeni bir rekora ulaşması en büyük arzumuzdur.

RÜZGARINIZ BOL, PRUVANIZ NETA OLSUN.

- 2024 yılında toplam 22 milyon tonun üzerinde yükün elleçlenmesi
- Dökme katı ve genel kargo yük hacminde %11 pazar payı ile liderlik
- 44 milyon ton/yıl ile Türkiye'nin en büyük elleçleme kapasitesi
- Tecrübeli kadromuzla, müşteri memnuniyeti odaklı liman hizmetlerinin sürdürülmesi

4. BÖLÜM

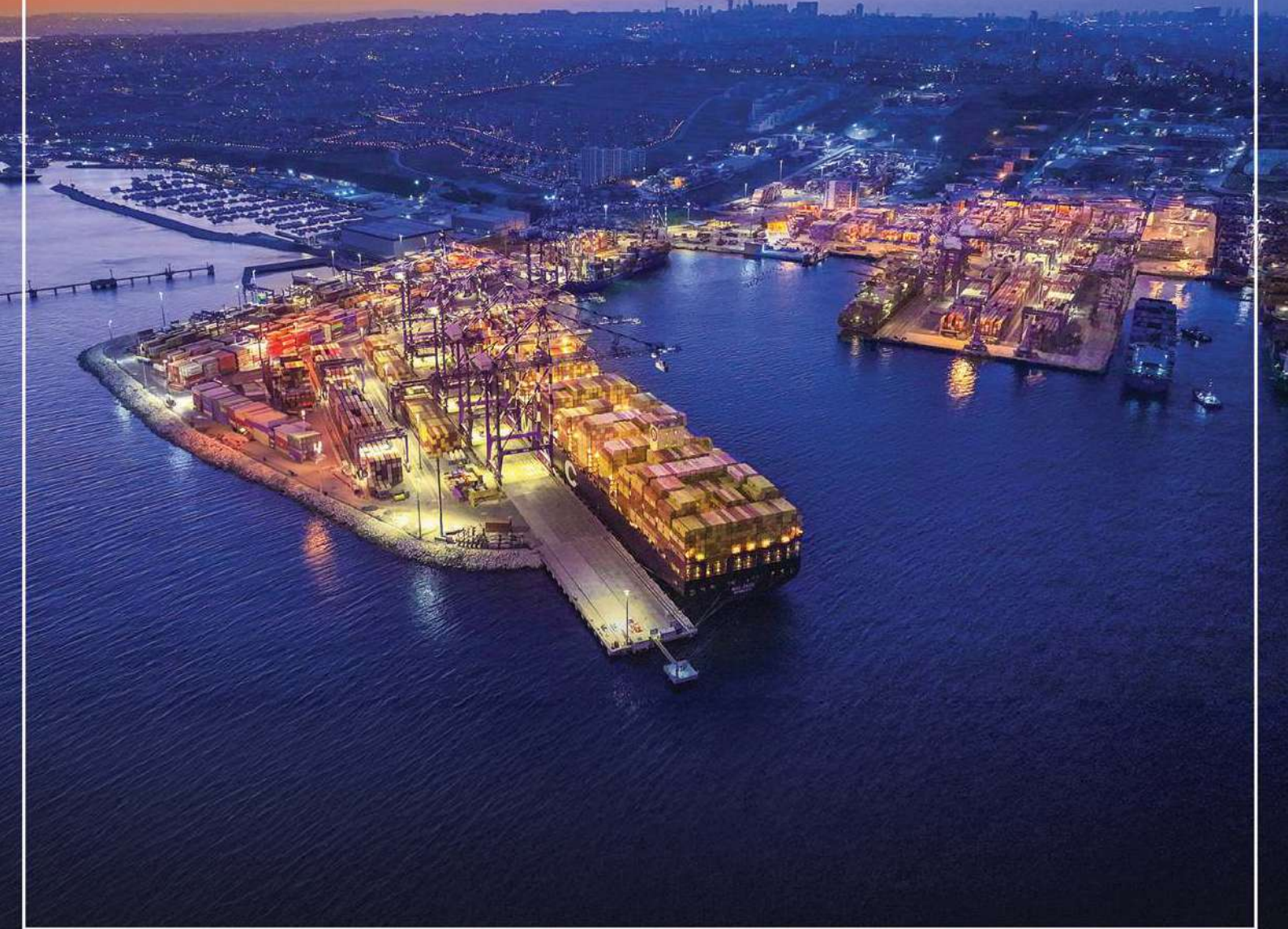
EMNİYETLİ ve GÜVENLİ

LİMANLAR

ZİRVEDEKİ TEKNOLOJİ MARPORT'TA YERİNİ ALDI

İleri teknolojiye sahip 25+1 yan kapasiteli 4 yeni SSG vinciyle
Türkiye'de bir ilke daha imza atan Marport, toplamda 14 adet SSG vinç ile
hizmet veren Türkiye'deki ilk liman olmanın gururuyla artık daha hızlı ve daha verimli.

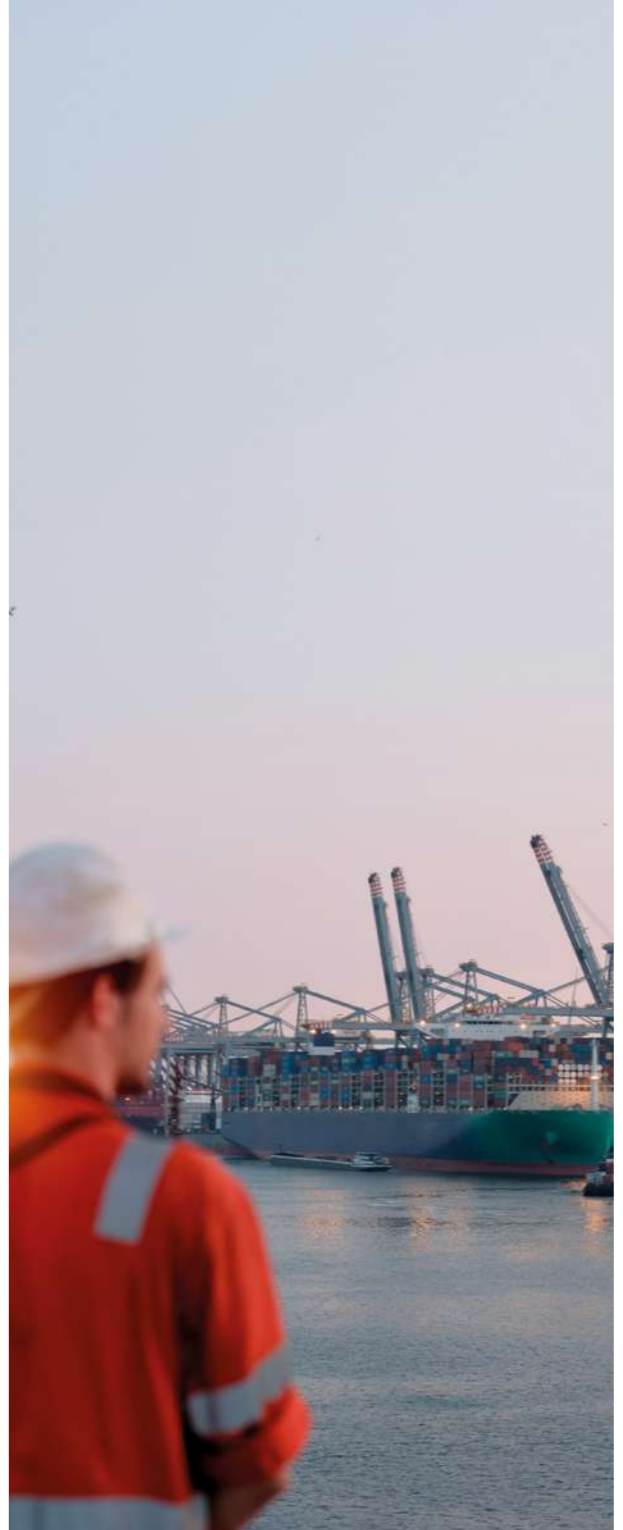
4. BÖLÜM: EMNİYETLİ VE GÜVENLİ LİMANLAR

4.1. Denizcilikte Emniyet ve Güvenlik

Türk Dil Kurumu'na (TDK) göre “emniyet” kelimesi, “güvenlik, güven” anlamına gelir. Güvenlik ise toplum yaşamında yasal düzenin aksamadan yürütülmesi, kişilerin korkusuzca yaşayabilmesi durumu olarak tanımlanmıştır. Dolayısı ile günlük hayatta bu iki kelime sıklıkla birbirinin yerine kullanılmaktadır. Emniyet ve güvenliğin İngilizce karşılığı olan “safety” ve “security” kelimelerinin Oxford Sözlüğündeki karşılıkları ise farklı bir anlam taşımaktadır. Buna göre Emniyet (safety) tehlike, risk veya yaralanmalardan ya da neden olma ihtimalinden korunmuş olma durumunu ifade ederken, güvenlik (security) ise tehlike ya da tehditten arınmış olma durumunu ifade etmektedir. İster Türkçe ister İngilizce anlamına bakılsın denizcilikte emniyet ve güvenlik kavramları birbiriyle ilişkili olmakla birlikte farklı anlamlar taşımaktadır. Emniyet ile güvenlik arasındaki en büyük fark şu şekilde tanımlanabilir: Güvenlik, bir kişi veya topluluğun kasıtlı, planlı ve kötü niyetli davranışından korunulması, emniyet ise kasıtsız, plansız, istemsiz, hayatın doğal akışı dışında oluşan bir riskten korunulmasıdır.

Görüldüğü üzere emniyet ve güvenliğin tanımları oldukça kesin olarak birbirinden ayrılmaktadır. Daha basit bir örnek ile açıklanacak olursa, voltaj değişimi nedeniyle çıkma riski olan bir elektrik yangını emniyet tedbirleri çerçevesinde önlenmeye çalışılırken, sabotaj ve kundaklama nedeniyle çıkabilecek bir yangın ise güvenlik tedbirleri ile önlenmeye çalışılmaktadır.

Denizcilikte emniyet, kazaların önlenmesi ve insanların, geminin ve yükün korunması için alınan teknik ve operasyonel önlemleri kapsar. Emniyet önlemleri genellikle doğal faktörler, teknik arızalar veya insan hatalarına karşı alınır. Bir limanda yangın çıkmasını önlemek için yangın söndürme sistemlerinin kurulması ve liman çalışanlarına düzenli yangın tatbikatları yaptırılması, emniyet önlemlerine örnektir. Benzer şekilde tehlikeli maddelerin güvenli depolanması limanlarda alınan emniyet

tedbirleri içerisinde yer alır. Gerek planlama gerekse işletme aşamasında depreme karşı alınan önlemler de limanlarda alınan emniyet tedbirleri içerisinde sayılabilir. Zira deprem, doğal bir afet olduğu için emniyet ile ilgilidir. Bir limanda deprem yönetmeliğine uygun altyapı ve üstyapı inşa edilmesi, deprem anında acil durum tahliye tatbikatlarının düzenlenmesi ve erken uyarı sistemlerinin kullanılması yine emniyet önlemlerine girer.

Denizcilikte güvenlik ise insan kaynaklı kasıtlı tehditlere (korsanlık, terörizm, kaçakçılık, hırsızlık vb.) karşı alınan önlemleri kapsar. Güvenlik önlemleri, yasa dışı veya düşmanca faaliyetleri engellemek için uygulanır. Limanlarda kargo güvenlik taramaları yapılması, şüpheli yük ve kişilerin tespit edilmesi de güvenlik tedbirleri arasındadır. Benzer şekilde liman giriş - çıkış kontrolleri, X - Ray tarayıcılar ile yüklerin muayenesi, uyuşturucu kaçakçılığına karşı özel eğitilmiş dedektör köpeklerinin kullanılması güvenlik ile ilgili önlemlere girer. Liman operasyon sistemlerinin siber saldırılara karşı korunması da güvenlik ile ilgili önemli konuların içerisinde yer alır.

Ulaştırma sistemleri içerisinde havayolu ve denizyolu taşımacılığı emniyet ve güvenlik açısından en yüksek seviyede tedbir ve önlemlere sahip olan modlardır. Denizyolu taşımacılığının başlangıç ve bitiş noktasını oluşturan limanlar aynı zamanda emniyet ve güvenlik tedbirlerinin de ilk ve en önemli adımını oluşturmaktadır. Limanlarda alınan tedbirler sadece liman içindeki riskleri değil, geminin sefer süresince karşılaşılabileceği risklerin de bir bölümünü kapsar. Zira gemiye kaçak bir yolcunun binmesi veya gemi güvenliğini riske atacak bir patlayıcı maddenin liman personelinden veya gemi mürettebatından habersiz ya da suç için işbirliği içerisinde, gemiyi batırmaya yönelik terörist bir faaliyet için gemiye yüklenmesi, geminin seyir esnasında karşılaşılabileceği ancak limandan kaynaklı bir güvenlik sorunudur.

Emniyet ve güvenlik tedbirlerinin doğru uygulanabilmesi için öncelikli olarak risklerin belirlenmesi gerekmektedir. Fransızcadan dilimize giren risk (risque) dar anlamda “zarara uğrama tehlikesi” olarak TDK’da tanımlanmıştır. Mierzwicky (2003), riski, “sürece ilişkin çıktılarının ortalamalardan sapması ya da beklenmedik sonuçlar” olarak tanımlamıştır⁵⁰. Blanchard (1998) ise, riski, “bir ya da birden fazla olaya bağlı olarak işlerin ters gitme olasılığı” olarak tanımlamıştır⁵¹. Farklı tanımlar olmasına rağmen risk genel anlamda hayatın doğal akışından bir sapma olarak düşünülebilir. Zira riskin içinde olağan dışı bir durum ve belirsizlik vardır. Bu nedenle riskler farklı olasılık dağılımlarına sahiptir.

Her yöneticinin temel görevlerinden birisi de hiç kuşkusuz işletmesini güvenli ve emniyetli tutmaktır. Bunu sağlamanın ilk şartı ise olası riskleri bilmek ve bu risklere karşı önlemlerini önceden almaktır. Bununla beraber işletmeler için riskler çok geniş bir tanıma sahiptir. Emniyet ve güvenlik riskleri işletmeler için aynı zamanda sonuçları itibarı ile finansal riskleri de beraberinde getirmektedir. Dolayısı ile risk; riskin gerçekleşmesi durumunda oluşacak yaralanma, ölüm, çevre kirliliği, yük hasar ve kayıpları ile işletmenin itibar kayıpları gibi değişik seviyelerde sonuçlara sahiptir.

Genel itibarı ile riskler spekülative riskler ve kaza (felaket) riskleri olarak iki temel grupta sınıflandırılabilir⁵². Spekülative riskler sonucunda işletmeler kazanç veya kayıp yaşayabilir. Limanın daha önce denenmemiş bir teknolojiyi kullanması spekülative bir risktir. Bunun sonucunda liman maddi bir kazanç sağlayabileceği gibi müşteri kaybı da yaşayabilir. İkinci grupta yer alan kaza (felaket) risklerinin ise sonuçları her zaman olumsuz olacaktır. Güvenlik eksikliği nedeni ile bir hırsızlık yaşanması kaza riskleri içerisinde yer almaktadır. Benzer şekilde yetersiz aydınlatma nedeniyle limanda meydana gelen bir yük hasarı da kaza riskleri içindedir.

En basit şekli ile bir kazanın meydana gelmesi için önceden tanımlanmış olsun veya olmasın bir hatanın olması gereklidir. Hata bazen bilinen mevcut olasılıkların dışında da oluşabilir ve oluştuğu andan itibaren artık risk tanımı içerisine girer. Hata daha genel tanımı ile kök neden olarak da ifade edilebilir. Bir kazanın kök nedeni, kazanın meydana gelmesine yol açan temel sebeptir. Kök nedenler, yüzeyde görünen olaylardan farklı olarak, kazanın altında yatan sistematik veya temel hatalardır. Örneğin; eksik veya yanlış yapılmış bir vinç bakımı sonucunda oluşan yük hasarının kök nedeni aşağıdakilerden herhangi biri olabilir:

⁵⁰Mierzwicky T. S., 2003. Risk Index for MultiObjective Design Optimization of Naval Ships, Faculty of Virginia Polytechnic Institute and State University, Blacksburg, Virginia.

⁵¹Blanchard, B.S.:(1998), System Engineering Management, 3rd Edition, John Wiley & Sons, New York.

⁵²Alberts A. J.; (2006), Common Elements of Risk, Acquisition Support Program, Technical Research sponsored by the U.S. Department of Defense, ss 4-13.

İnsan Hataları

- Eğitim eksikliği: Bakım personelinin yeterli teknik bilgiye sahip olmaması.
- Dikkatsizlik: Bakım sırasında prosedürlerin tam uygulanmaması.
- İletişim eksikliği: Operatör ve bakım ekibi arasındaki koordinasyon yetersizliği.

Yönetimsel ve Organizasyonel Faktörler

- Yetersiz bakım prosedürleri: Standartlara uygun bakım süreçlerinin tanımlanmaması.
- Bakım kayıtlarının tutulmaması: Önceki bakımlara dair doğru verilerin olmaması.
- Maliyet odaklı yaklaşım: Bakım maliyetlerinden kaçınarak sürecin eksik veya hızlı tamamlanması.
- Denetim eksikliği

Teknik ve Mekanik Faktörler

- Yanlış veya eksik bakım: Kritik parçaların zamanında değiştirilmemesi veya yanlış montajı.
- Kalitesiz yedek parça kullanımı: Uygun olmayan veya düşük kaliteli bileşenlerin kullanımı.
- Aşınma ve yıpranma göz ardı edilmesi: Parçaların zamanında kontrol edilmemesi.

Çevresel Faktörler

- Çalışma ortamı koşulları: Aşırı sıcak, soğuk veya nem gibi faktörlerin bakım etkinliğini azaltması.
- Kötü hava şartları: Rüzgâr veya yağmur gibi dış etkenlerin bakımı zorlaştırması ve güvenliği tehdit etmesi.

Limanların tehlikeli iş kolu olarak kabul edilmesi, bu nedenle emniyet risklerinin ortadan kaldırılması ve yukarıda belirtilen kök nedenleri oluşmadan önlenmesi maksadıyla gerekli tedbirlerin planlanması için liman tesislerinde yasa gereği İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) birimlerinin oluşturularak, gerekli ehliyetlere sahip İSG uzmanlarının istihdam edilmesinin zorunludur. Limanlarımızda emniyet risklerinin belirlenmesi ve yönetilmesi İSG uzmanlarının sorumluluğundadır.

İSG uzmanları emniyet tedbirleri kapsamında iş kazalarını, meslek hastalıklarını ve diğer iş sağlığı-güvenliği risklerini önlemek, çalışanların güvenliğini sağlamaya yönelik teknik, organizasyonel ve bireysel tedbirleri almak ve uygulamak ile yükümlüdür. İSG uzmanları, limanlarda ortaya çıkabilecek emniyet risklerini en aza indirmek amacıyla; kişisel koruyucu donanım kullanımı, makine ve ekipman koruyucularının uygulanması, yangın önleme tedbirleri, risk analizlerinin yapılması ve acil durum planlarının hazırlanması gibi, ilgili yasa ve yönetmeliklerle belirlenmiş geniş kapsamlı önlemleri hayata geçirmektedir.

Limanlarda güvenliğin sağlanması, ISPS Kod ve ilgili mevzuat uyarınca oluşturulan liman güvenlik organizasyonunun sorumluluğundadır. Bu organizasyonun başında yer alan Liman Tesis Güvenlik Sorumlusu (LTGS), liman tesisinin güvenliğini sağlamak amacıyla; yetkisiz girişlerin önlenmesi, güvenlik alanlarının korunması, kamera izleme sistemleri, erişim kontrol sistemleri (kartlı geçiş, biyometrik doğrulama vb.), fiziki bariyerlerin (çit, duvar, turnike, bariyer vb.) tesisi ve korunması, devriye hizmetleri, güvenlik taramaları ve güvenlik eğitimlerinin yürütülmesi gibi görevlerden sorumludur. Liman güvenlik teşkilatında, LTGS koordinasyonunda görev yapan özel güvenlik personeli temel bir rol üstlenir. Bunun yanı sıra, görev ve yetkileri mevzuatla belirlenmiş olan kolluk kuvvetleri de güvenliğe katkı sağlar:

- Polis ve Jandarma, kamu düzeninin sağlanması, güvenlik olaylarına müdahale ve adli işlemler konusunda sorumludur.
- Deniz Polisi, denizden yapılan yasa dışı faaliyetlerle, özellikle kaçakçılık, uyuşturucu ticareti ve insan kaçaklığıyla mücadelede yetkilidir.
- Sahil Güvenlik Komutanlığı, liman tesisinin deniz yönünden emniyeti, deniz güvenliği ve kontrol faaliyetlerinde destek sağlar; ancak doğrudan liman tesisi iç güvenliği sorumluluğu taşımaz.

- Gümrük Muhafaza Birimleri, gümrüklü sahalarda yasa dışı ticaretin önlenmesi ve kaçakçılıkla mücadele kapsamında faaliyet gösterir.

Bu kurumlar, LTGS tarafından koordine edilen Liman Tesisi Güvenlik Planı (LTGP) çerçevesinde görev paylaşımı ve iş birliği içerisinde hareket eder. Böylece, limanlarda bütüncül, çok paydaşlı ve risk temelli bir güvenlik yönetim sistemi tesis edilir.

4.2. Emniyetli Limanlar

Lojistik zincirinin en önemli halkasını oluşturan limanlar farklı sektörlerden gelen ürünlerin depolanması, dağıtımı ve sevkiyatı için stratejik bir rol oynar. Limanlar, ulusal ve uluslararası ticaretin en kritik noktalarından biri olarak, mal taşımacılığı ve lojistik süreçlerinin merkezinde yer alır. Bir limanda verilen hizmetin kısmen veya tamamen kesintiye uğraması, yalnızca liman işletmesini değil; limanın ölçeğine bağlı olarak, bölgesel ve ulusal düzeyde ekonomik kayıpları da beraberinde getirir. Liman hizmetlerinin tamamen kesilmesi genellikle doğal felaketler nedeniyle (deprem, tsunami, kasırga, hortum gibi) olabildiği gibi, büyük ölçekli yangınlar, patlamalar veya enerji hatlarında meydana gelebilecek büyük ölçekli enerji kesintileri nedeniyle de olabilir. Emniyet ile ilgili riskler sadece doğal felaketler nedeniyle oluşmaz; bazen de yazılım sorunları nedeniyle bilgisayar sistemlerinin çökmesi, geminin yanlış yüklenmesi nedeniyle dengesinin bozularak tumba olması gibi insan hataları nedeniyle de olabilir.

Limanlarda yaşanan teknik ve operasyonel sorunların önemli bir bölümü yetersiz altyapı, üstyapı ve ekipmandan kaynaklanmaktadır. 2000 yılından sonra ortaya çıkan 5. Nesil Limanlar dijitalleşme ve tam otomasyonun ön planda olduğu akıllı limanlardır. Ancak günümüzde dünya liman altyapılarının önemli bir bölümü 3. ve 4. Nesil Limanlardan oluşmaktadır. 3. Nesil Limanlar (1980 – 2000) ile limancılık sektöründe katma değerli (gümrükleme, paketleme, montaj gibi) hizmetler verilmeye başlanmıştır. Bu sayede sanayi ve üretim bölgeleri ile bağlantıların artması limanlardaki değer zincirini

Dünya ticaretinde Güvenli bir liman!

**DÖKME
SIVI YÜK
DEPOLAMADA**

**175
TANK**

DÖKME SIVI YÜK DEPOLAMA

API standartlarında **175 tank** ve **273.000 m³**lük kapasite ile **65'den fazla** kimyasal ve petrol ürünleri depolama hizmeti.

Çevreye, doğaya, insana saygılı kapalı dolun sistemleri ile hizmet sunumu.

AION otomasyon sistemi ile canlı veri paylaşımı.

**DÖKME
SIVI YÜK
DEPOLAMADA**

**273.000 m³
KAPASİTE**

KURU YÜK VE GENEL KARGO

24 metreye kadar ulaşan su derinliği ile yıllık **5 milyon ton** elleçleme kapasitesi.

Proje kargo dahil olmak üzere her yük tipine uygun farklı taşıma kapasitelerinde zengin ekipman parkı.

ANTREPO

GDA, Açık ve kapalı antrepo olmak üzere **52.000 m²**lik geniş depolama alanı.

Her türlü standart, standart dışı ve dökme yük grubuna uygun depolama imkanı ve kapasiteleri **32 tona** ulaşan farklı kapasitelerdeki forkliftlerden oluşan zengin ekipman parkı.

ön plana çıkarmış liman faaliyetlerindeki yoğunluk artmıştır. Böylece 4. Nesil Limanlarda limancılık faaliyetlerinde daha fazla dijitalleşme ve otomasyon ihtiyacı doğmuş, akıllı liman uygulamaları başlamıştır. Doğal felaketler dışında kalan emniyet risklerinin önemli bir bölümü limanlardaki iş yoğunluğunun artması, buna karşılık eski nesil limanların alt yapı, üstyapı, ekipman ve teknolojik özelliklerinin uygun olmamasından kaynaklanmaktadır. Bununla beraber yeni nesil limanlar ise siber saldırılara daha açıktır. Yeni nesil limanların en büyük avantajı ise yeni teknolojilere ayak uydurabilen, bilişim sistemleri ile kontrol edilen teknolojik uygulamalar konusunda bilgi ve beceriye sahip kalifiye iş gücüne sahip olmalarıdır. Bu ise emniyet tedbirlerinin uygulanmasını kolaylaştıran bir enstrümandır.

Limanların önemli bir bölümünde geri saha yetersizliği liman içi yük hareketlerini zorlaştırmaktadır. Liman içi yük trafiğinin iyi planlanamaması araç yoğunluğu oluşturmakta ve kazaları kaçınılmaz duruma getirmektedir. İstifler arasında kör noktalar oluşması, liman içindeki hız sınırlamalarına uyulmaması, yetersiz aydınlatma veya kötü hava koşulları nedeniyle sürücülerin görüş mesafesinin azalması, kaza riskini artırarak liman operasyonlarının emniyetini tehlikeye atabilmektedir. Araç kazaları, bazen aydınlatma direklerine çarpma veya yük istiflerine çarparak zarar verme gibi basit yük ve araç hasarları ile atlatılabilirken bazen de liman içindeki yük taşıyan araçların denize düşmesi gibi dramatik olaylar ile de sonuçlanmaktadır. Sadece liman da yük taşıyan araçlar değil Reach Steaker'dan veya sahil vinçlerinden yükün düşürülmesi gibi liman ekipmanları da kazalara neden olabilmektedir. Vinç halatlarının kopması, vinç bumbasının aşırı zorlanma nedeniyle kırılması veya dikkatsizlik nedeniyle gemiye çarparak zarar vermesi limanlarda oluşan emniyet riskleri arasında yer alır.

Limanlar aynı zamanda yanıcı, patlayıcı aşındırıcı yükler gibi (IMDG) tehlikeli maddelerinde elleçlendiği ve depolandığı yerlerdir. Tehlikeli madde elleçleme hataları, yangın riski, iş güvenliği ekipmanlarının yetersizliği ve çalışanların güvenlik prosedürlerine yeterince uymaması gibi faktörler de limanlardaki emniyet risklerini artırmaktadır. Limanlarda acil durum müdahale planlarının eksikliği, eğitilmiş personel yetersizliği ve güvenlik denetimlerinin aksatılması, büyük ölçekli kazalara neden olabilecek unsurlar arasında yer almaktadır.

Çernobil kazası ile ilk kez tanımlanan emniyet kültürü kavramı kazaların önlenmesinde insan faktörünün önemini yansıtmaktadır. Kaza sonucu 1987 yılında Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü (OECD) Nükleer Ajansı (NEA - Nuclear Energy Agency) tarafından hazırlanan raporda, kurumun emniyet kültürü zayıflığından söz etmiş ve bu zayıflık kazanın nedenlerinden biri olarak gösterilmiştir. İş kazalarının önlenmesine yönelik yapılan çalışmalar, çoğunlukla mühendislik bakış açısıyla teknik olarak yapılan çalışma ve önlemleri içermekte olup; çalışanların davranışlarıyla ilgili insan faktörü göz önünde bulundurulmamaktadır⁵³.

Emniyet Yönetimi, kaza ya da kazaya yakın olaylar yaşanmaması amacıyla liman yönetiminin ve çalışanların göstermesi gereken faaliyetlerin bütünüdür⁵⁴. Emniyetli bir limanın ilk kuralı sağlıklı işleyen bir emniyet yönetiminin limanda mevcut olmasıdır.

2025 yılı itibarı ile limanlar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından yayımlanan "İşyeri Tehlike Sınıfları Listesi"nde "Su yolu taşımacılığını destekleyici olarak liman ve su yollarının işletilmesi (limanların, iskelelerin, rıhtımların, su yolu havuzlarının, deniz terminallerinin vb. işletilmesi) (deniz feneri, fener dubası vb. işletilmesi hariç)" olarak tanımlanmış ve tehlikeli sınıfı içinde yer almıştır. Fakat tehlikeli yük elleçleyen limanlar (petrol, petrol ürünleri, kimyasallar, gaz, vb. depolama ve antrepoculuk faaliyetleri var ise) çok tehlikeli sınıfına girmektedir. Dolayısı ile liman içindeki tüm emniyet tedbirleri ve uygulamaları bu kapsamda değerlendirilmektedir. Tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfı aynı zamanda yaşanabilecek olumsuzluğun şiddetini belirlerken bir yandan da oluşabilecek kazaların risk olasılığını da göstermektedir. 6331 Sayılı İş ve Güvenliği Kanununa göre iş kazası, işyerinde veya işin yürütümü nedeniyle meydana gelen, ölüme sebebiyet veren veya vücut bütünlüğünü ruhen ya da bedenen özre uğratan olay olarak tanımlanmıştır. İş kazalarının temel nedeninde ve korunma yönteminde 4 ana faktör vardır⁵⁵.

⁵³Aytaç, S. (2011). "İş Kazalarını Önlemede Güvenlik Kültürünün Önemi" Türkmatal Dergisi, Cilt: 147

⁵⁴Zorba, Y. Kişi, H. (2009). "Uluslararası Deniz Ticaretinde Tehlikeli Yüklere İlişkin Emniyet Yönetimi ve Türk Limanları Üzerine Uygulama" DEÜ Denizcilik Dergisi, Cilt:1, Sayı: 1.

⁵⁵Chiba, T., Shinichi A. and Takeshi K., "Research on Method of Human Error Analysis Using 4M4E", JR East Technical Review, 5, (2005).

Tablo 4.1 İş kazası nedenleri ve önleme yöntemleri

İş Kazası Nedenleri	Temel Önleme Yöntemleri
İnsan	Eğitim, farkındalık, motivasyon, davranışsal güvenlik
Çevre - Ortam	Mühendislik kontrolleri, düzen, iklim koşullarına hazırlık
Ekipman - Makine	Periyodik bakım, uygun tasarım, güvenlik sistemleri, otomasyon
Yönetim	Politika ve prosedürler, etkin denetim, liderlik, organizasyonel kültür

Emniyetli liman işletmeciliğinin ilk şartı liman operasyonlarında oluşabilecek tehlike ve risklerin belirlenmesidir. Bu çalışması kapsamında limanlarda operasyon kaynaklı 13 ayrı tehlike kaynağı ve bunlara bağlı oluşabilecek 75 adet olası kaza riski belirlenmiştir (**Tablo 4.2**).

Tablo 4.2 Liman operasyonlarında tehlikeler ve olası kazalar

Tehlike Kaynakları	Riskler ve Olası Kazalar
Liman İçi Araç Trafiki	• Aracın yükleme-boşaltmasına bağlı kazalar • Operatör hatalarına bağlı kazalar • Treyler bağlama-ayırma sırasında meydana gelen kazalar • Araç ve yaya ortak alanlarının ihlal edilmesine bağlı kazalar • Araç manevralarına bağlı kazalar • Ambar sahasında meydana gelen kazalar • Araç yolu dışarısında araç kullanmaya bağlı kazalar
Elleçleme Operasyonları	• Vinç halatlarının kopması veya sıkışması • Ekipman hareketine bağlı her türlü çarpma • Liman ekipmanlarının taşıdığı yükü düşürmesi • Ekipman arızasından kaynaklanan kazalar • Ekipmanların bakım, onarım durumundan kaynaklanan kazalar
Depolama Operasyonları	• Yükün kayması veya düşmesi (konteynerlerin devrilmesi) • Yükün yanlış istiflenmesinden kaynaklanan kazalar • Sıkışma (yük veya ekipman arasında)
Yüksekten düşme ve kayma	• Borda iskelesi/gemiye biniş noktasındaki kazalar • Yük lashing operasyonları sırasında düşme • Yüksekte tamir bakım tutum esnasında düşme • Araç transferine bağlı kazalar • SSG veya MHC ile gemiye biniş sırasında meydana gelen kazalar • Dikkatsizlik veya dış etkenler ile denize insan veya yükün düşmesi
Tehlikeli Yük	• Tehlikeli yüklere maruz kalma bağlı sağlık problemleri • Akaryakıtlar için yangın-patlama gibi ikincil etkiler • Tozlu yüklerde solunum problemleri, mantar v.b. problemler • Gemi atıkları ve gaz sızıntıları • Yanıcı maddelerin taşınması • Kaynak ve kesme işlemleri (tehlikeli yük sahalarında)
Kas İskelet Sistemine Yönelik Hastalıklar	• Vibrasyon • Ortopedik olmayan kaldırma hareketleri (ağır yük taşıma) • Devamlı yapılan aynı hareketler (tekrarlayan hareketler) • Depolama ve istif faaliyetleri • Her türlü halat kazası

Kayma, tökezlemeye bağlı düşme ve zehirlenme	• Zeminde yağ veya benzer kaygan döküntüler veya malzemeler nedeniyle düşme • Zararlı ve zehirli gazlar • Oksijensiz ortam • Yanıcı ve patlayıcı riskli ortam • Temiz hava solunum cihazlarının yetersizliğinden kaynaklanan zehirlenmeler
Kapalı mahallere giriş ve çalışma ile sızıntı	• Zararlı ve zehirli gazlar • Oksijensiz ortam ve yetersiz havalandırma • Yanıcı ve patlayıcı riskli ortam • Zehirleyici boğucu aşındırıcı maddelere maruz kalma
Elektrik Kazaları	• Uygunsuz ekipman kullanılmasına bağlı elektrik çarpmaları • Elektrik arızaları • Topraklama ve izolasyon eksikliği
Gürültü ve Aydınlatma	• İşitmeye bağlı denge problemleri • İşitmeye bağlı konsantrasyon problemleri • Yetersiz aydınlatma nedeniyle oluşan kazalar • Gürültülü ortamlarda çalışanların uyarıları duymaması nedeniyle oluşan kazalar.
Doğa Koşulları	• Soğuk ve nemli havaya bağlı konsantrasyon problemleri • Sıcak havaya bağlı sağlık problemleri • Sisli havaya bağlı görüş problemleri • Gelgite bağlı yükleme-tahliye problemleri • Fırtına ve kötü hava koşulları • Deniz dalgaları ve su baskınları
Gemi Kaynaklı	• Römorkör manevraları • Palamar hatlarının kopması • Geminin rıhtım veya vince çarpması • Gemiye iniş-çıkış kazaları • Gemi üzerindeki yük hareketleri sırasında ezilme • Gemi ile rıhtım arasındaki boşluklardan denize düşme • Gemi ambarında çalışma • Yakıt sızıntısı veya buhar patlamaları • Gemi atıklarından kaynaklanan sorunlar
İnsan Kaynaklı	• Personelin sağlık durumundan (tansiyon, şeker vb.) kaynaklanan kazalar • Dinlenme sürelerine uyulmaması veya personelin yorgun işe gelmesi • Yetkisi ve yeterliliği veya bilgisi olmadığı ekipmanı kullanması • İş yoğunluğu, iş stresi veya baskı • Motivasyon düşüklüğü • Liman içi çalışma talimatlara uymamak • Liman içi işaretlemelere uymamak • İş makinelerinin manevra alanlarına girmek • Sık personel değişimi • Uzun çalışma saatleri ve vardiya sistemi • Kişisel koruyucu kullanmaması veya kullanılan KKD'lerin yapılan işe uygun olmaması • Eğitim eksikliği veya denetim eksikliği

Töz ve Köseoğlu (2015)⁵⁶ den uyarlanmıştır.

⁵⁶Töz, A. C. and Köseoğlu, B., " Denizcilikte İş Sağlığı Ve İş Emniyeti: Limanlar Üzerine Genel Bir Değerlendirme", II. Ulusal Liman Kongresi, doi:10.18872/DEU.b.ULK.2015.0015, (2015).

Tehlikeli Sıvı Kimyasal Elleçleyen Limanların Emniyet Riskleri

Özellikle tehlikeli sıvı kimyasal yükleri elleçleyen limanlarda, emniyet riskleri diğer yük türlerini elleçleyen limanlara kıyasla çok daha yüksektir. Bu tür limanlarda karşılaşılan risklerin başında; yükün sızması, elleçleme operasyonu sırasında oluşabilecek statik elektrik nedeniyle meydana gelen yangın ve patlama tehlikeleri, gaz sıkışması, terminal ve gemi devrelerinin temizliği esnasında yaşanabilecek yangınlar gibi ciddi senaryolar yer almaktadır. Ayrıca, tanklarda oksijen seviyesinin yükselmesi veya tank içi atmosfer basıncının kontrol edilememesi de önemli risk unsurlarıdır.

Tank içindeki yük kalıntılarının en aza indirilmesi amacıyla etkili bir süzdürme operasyonunun yapılmaması veya tank temizliği sırasında oluşabilecek tehlikeler, özellikle emniyet prosedürlerine uyulmaması durumunda, can kayıplarına ya da ciddi çevresel zararlara yol açabilecek kazalara neden olabilmektedir. Tank temizleme sürecinde, çalışanların yükün buharına maruz kalması ise iş sağlığı açısından ciddi sorunlar doğurabilir.

Risk Azaltıcı Önlemler ve Eğitim İhtiyacı

Bu risklerin minimize edilebilmesi için tavsiye edilen tank temizleme yöntemlerine uygun hareket edilmesi ve temizleme sürecinde kullanılacak malzemelerin özelliklerine dikkat edilmesi büyük önem taşımaktadır. Ancak bundan daha da önemlisi, elleçlenen sıvı kimyasalın özellikleri ve potansiyel riskleri hakkında operasyonda görev alacak tüm personelin kapsamlı şekilde bilgilendirilmesidir.

Operasyon öncesinde, elleçlenecek yüke ilişkin tüm prosedürler detaylı biçimde gözden geçirilmeli; aynı zamanda acil durum planlarına dair personele düzenli bilgilendirme ve tatbikatlar yapılmalıdır. Yanıcı, parlayıcı veya patlayıcı özelliği olan yüklerin elleçlenmesi sırasında, rıhtımda veya gemi üzerinde herhangi bir ısıtma işlemi (örneğin kaynak işleri) yapılmasına kesinlikle izin verilmemelidir. Ayrıca, mekanik kıvılcım oluşturabilecek el aletleri, ölçüm cihazları gibi metal nesneler, düşme riski nedeniyle ortamdaki uzaklaştırılmalıdır.

Kimyasal Reaksiyon Riskleri

Bazı sıvı kimyasalların kendi kendine tutuşma sıcaklığı oldukça düşük olabilir. Bu tür yükler elleçlenirken meydana gelebilecek kimyasal reaksiyonlar ortamda basınç ve sıcaklık artışına sebep olabilir. Bu reaksiyonlar, zararlı veya patlayıcı buharların açığa çıkmasına yol açabilecektir. Kimyasal reaksiyonlar yalnızca yükün kendi özelliklerinden değil; aynı zamanda ortamda bulunan oksijenin artışı (hava ile temas), basınç değişiklikleri veya su ile temas gibi dış etkenlerle de tetiklenebilmektedir.

Yük içerisinde bulunan uçucu ve hafif monomer maddeler, reaksiyonun başlaması sonrasında daha ağır ve viskoz sıvılara veya zamanla katılaşan maddelere dönüşebilir. Bu durum boru hatlarında tıkanmalara ve sistemde basınç artışına neden olabilir.

İnsan Sağlığı Üzerindeki Etkiler

Zehirli kimyasal yüklerin solunması, yutulması veya deriyle teması; ciddi sağlık risklerine yol açmaktadır. Birçok kimyasal maddenin vücut dokularına aşındırıcı veya tahriş edici etkisi bulunmakta, buharlarının solunması veya göz ile teması çalışan sağlığını doğrudan tehdit edebilmektedir. Bu olumsuz etkiler, bazı durumlarda boğulma ve yanma gibi ani sonuçlar doğururken, bazı durumlarda da yıllar sonra ortaya çıkan kanser gibi hastalıklara sebep olabilmektedir.

Gemilerin Stabilite Riski

Sıvı dökme yük gemileri, diğer yük gemilerine kıyasla stabilite açısından daha hassas yapıya sahiptir. Bu gemilerde, sıvı yüklerin serbest yüzey etkisi (free surface effect) nedeniyle stabilite olumsuz

etkilenebilir. Liman yaklaşım kanalında, liman havzasında ya da elleçleme işlemi sırasında meydana gelebilecek bir stabilite bozulması, çevresel açıdan ciddi riskler yaratabilir.

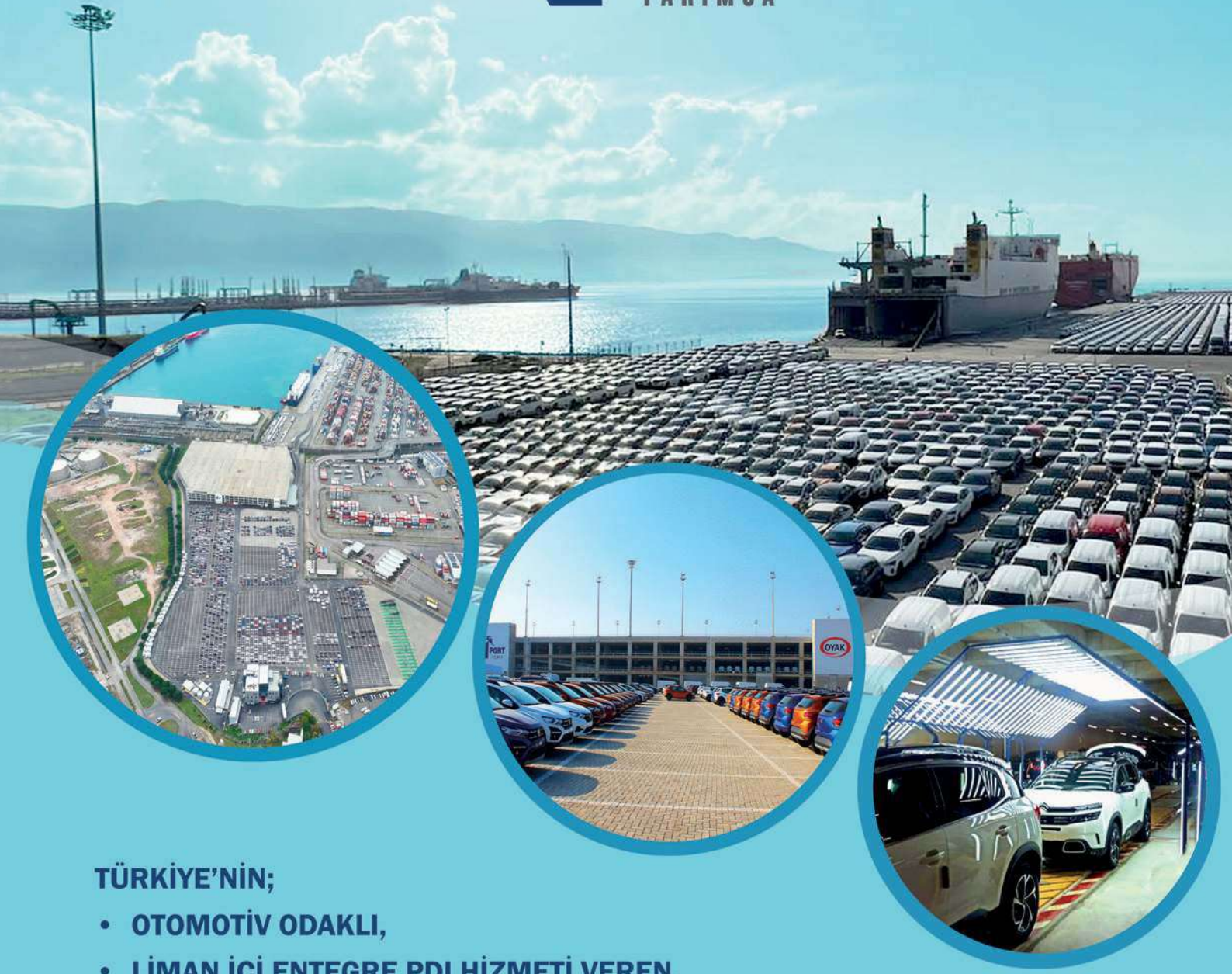
Limanlar 24 saat boyunca kesintisiz hizmet veren tesislerdir. Özellikle tehlikeli yük elleçleyen limanlar başta olmak üzere etkin bir aydınlatma en önemli emniyet tedbiridir. Operasyon sahasının tümü, liman içi bağlantı yolları ve liman sahasındaki tüm yerler, doğal aydınlatmanın yetersiz olduğu veya işçilerin mevcut olduğu zamanlarda etkin şekilde aydınlatılmalıdır ve yeterli aydınlatma sağlanmalıdır. Farklı alanlarda farklı aydınlatma seviyeleri uygun olabilir. Özellikle tehlikeli yerlerde, örneğin borda iskeleleri, sahil merdivenleri, basamaklar ve iskelelerdeki boşluklar veya detaylı işlemlerin gerekli olduğu durumlarda daha yüksek ışık seviyeleri gerekebilmektedir. Aydınlatma mümkün olduğu kadar tekdüze olmalıdır. Aydınlatma seviyelerindeki keskin farklılıklar önlenmelidir. Ayrıca aydınlatma araçları, liman işçisinin sağlığını veya emniyetini, geminin emniyetini, diğer gemilerin yükünü veya seyrüseferini tehlikeye atmamalıdır⁵⁷.

Son derece tehlikeli yüklerin (PG I (Packing Group I) çok yüksek derecede toksik, aşındırıcı veya patlayıcı maddeler) elleçlenmesinde uzak veya özel iskelelere geminin yanaşması, elleçleme esnasında iskele sahasında ve transfer yolları üzerinde gerekli tedbirlerin alınması gerekmektedir. Benzer şekilde depolama alanlarında da özel önlemler gereklidir. Tehlikeli yüklerin elleçlenmesi, nakliyesi ve depolanması kurs eğitim el kitabında (2012) yer alan depolama önerileri aşağıda özetlenmiştir.

- Seçilen alan diğer çalışma alanlarından ve yerleşim bölgelerinden mümkün olduğunca uzakta bulunmalıdır. Bu alan sel riski taşımayacak ve su baskınlarına karşı barajlar veya kaya dolgularıyla bizzat korunmuş olmalıdır.
- Yanaşılacak rıhtım ile toplama alanı arasındaki mesafe mümkün olan en kısası olacaktır.
- Müşteri araçları için liman içinde en kısa yol ve mümkünse tek yönlü trafik sağlanacaktır.
- Depolama ve istif sahaları Acil Durum hizmetleri için kolay erişime sahip olacaklardır. Acil durum hizmetleri için kalıcı bir erişim sağlanacaktır.
- Saha, yangın söndürme veya gerekirse diğer söndürme araçları için yeterli su ikmali yapılmasını sağlayacak konumda olmalıdır.
- Özel saha, limanın tüm hayati önem taşıyan tesislerine mükemmel bağlantılara sahip olmalıdır.
- Açık, yarı-açık istif yerleri veya toplama yerleri ayrımı yapılmalıdır.
- Tehlikeli yüklerin depolandığı veya istif edildiği tüm sahalar tam olarak tel örgüyle veya kazıklı çitle çevrilmiş olacaktır; yollar asfalt veya taşla kaplanmış olacak ve yeterli ve iyi korunan aydınlatmaya sahip olacaktır. Tel örgü veya kazıklı çit acil durumlarda girişi engellemeyecek ya da manevralara engel yaratmayacaktır.
- Tehlikeli yüklerin istif edildiği yerler sağlam bir zemine sahip olacak, yüklerin taşıdığı riskle ilgili uyarı işaretleriyle tam olarak donatılmış olacaktır. Bu uyarı işaretleri IMDG Kodunun risk sınıfını tanımlayacak plakalara sahip olmalıdır.
- Tehlikeli yüklerin toplandığı yerler sağlam bir zemine, yangına dirençli duvarlara, metal kapılara, hafif bir tavana ve kapalı bir drenaj sistemine ve havalandırma sistemine ve uyarı işaretlerine sahip olmalı ve istiflenen yüklere uygun yangın söndürme tesislerine sahip olmalıdır.
- Toplama yerleri için kullanılan tüm inşaat malzemeleri yanmaz, tutuşmaz malzemelerden üretilmiş olacaktır.
- Hasarlı tehlikeli yükleri istiflemeye elverişli özel yerler bulunmalıdır. Bunlar bizzat işaretlerle belirlenmiş olmalı ve hasarlı olmayan tehlikeli yüklerin istiflendiği tüm zorunlu kurallara uymalıdır.
- Tehlikeli yüklerin istiflendiği tüm yerler sabit ve seyyar yangın detektörleri ve yangınla mücadele teçhizatı ile olduğu gibi duman ve ısı emici teçhizatla da donatılmış olmalıdır.
- Yeterli miktarda operasyonel ve acil durum koruyucu teçhizatı bulundurulmalıdır.

⁵⁷ILO Safety and Health in Dockwork: 1997:6,7

OTOMOTİV LOJİSTİĞİNİN DÜNYAYA AÇILAN KAPISI

TÜRKİYE’NİN;

- OTOMOTİV ODAKLI,
- LİMAN İÇİ ENTEGRE PDI HİZMETİ VEREN,
- EN BÜYÜK KATLI OTOPARKINA SAHİP **“TEK” RO-RO LİMANI.**

www.portyarimca.com

info@portyarimca.com

  /portyarimca

 Mimar Sinan Mahallesi Seramik Caddesi

No:2 41780 Körfez KOCAELİ

 0262 310 5600

- Tüm personel yeterli biçimde eğitilmiş olmalıdır.
- Liman bölgesinde söz konusu yetkili makam tarafından onaylanmış operasyonel ve Acil Durum prosedürleri bulunmalıdır.
- Limanın bizzat onaylanmış, test edilmiş ve sık sık talim edilen bir acil durum planı olmalıdır.

Patlayıcı madde içeren konteynerler ayrılan depolama ve istif sahalarında, patlayıcı maddeleri taşıyan konteynerler ve seyyar su tankları birbiri üzerine istiflenmemelidir. Bu konteynerlerin kapılara ve her iki kargo tarafına erişimi kolay olacak şekilde istiflenmesi de uygun olacaktır⁵⁸.

Konteyner depolama sahasında, çiftli olmayan tahsis sıralarının her biri, tehlikeli mal taşıyan bir konteyneri depolamak için, aralarına genel yükleri taşıyan konteynerler yerleştirilerek kullanılır. Bu sıralar siyah üçgenlerle işaretlenir. Konteynerler daima kapıları kaçış yoluna bakacak şekilde yerleştirilir ve asla birbiri üzerine istif edilmezler⁵⁹.

Yükleme ve boşaltma operasyonları ile konteyner bakım ve onarım işlerinin yürütüleceği alanlar, uygun işaretlerle açıkça belirlenmiş ve bu işler için özel olarak ayrılmış olmalıdır.

Tehlikeli yükler içeren konteynerlerin temizliği tehlikeli maddelerin depolandığı yerlerden farklı yerlerde yapılmalıdır. Bu yerler kirli yıkama suyunun su yollarıyla, kanalizasyon ve fırtına lağımı drenajlarıyla temas etmesini önlemek üzere yeterince donatılmış olmalıdır.

Tehlikeli yükleri taşıyan konteyneri boşaltıldıktan sonra, tüm plakalar ve mal riski tanımı konteynerden çıkartılmalıdır. Yükleme sırasında, IMDG Kodu tarafından öngörülen tüm plakalar ve işaretler, nakledilen tehlikeli yüklere göre takılmalıdır.

Tehlikeli yükler sınıf 1 (dinamit, barut gibi patlama tehlikesi olan maddeler) (Bölüm 1.4 S'ye ait olmayan) "zorunlu gönderme şartları"na uymalı, diğer bir deyişle, son giren ilk çıkar kuralı uygulanmalıdır. Bu maddelerin depolanmasına liman bölgelerinde izin verilmemelidir. Eğer, öngörülemeyen nedenlerle ve liman yetkililerinin izniyle, bunların liman bölgesinde kalması gerekiyorsa, terminalin bunları bu zaman süresi içinde tutmaya elverişli özel yerleri olmalıdır. Bu yerlerin;

⁵⁸İnanır M. (2012) "Limanlarda Sınıf 1 Tip Tehlikeli Yüklerin Elleçlenmesinde Emniyet Yönetimi Uygulamaları" DEÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi

⁵⁹Tehlikeli yüklerin elleçlenmesi, nakliyesi ve depolanması kurs eğitim el kitabı, 2012:78

- Üç tarafı, araları kumla doldurulmuş çifte çekme çelik kazıklarla çevrilmiş olması,
- Dördüncü tarafında çift atımlı kilitli çelik bir kapının yer alması,
- Ya hiç tavanı olmaması ya da tavanı hafif kontrplaktan yapılmış olması,
- Ulaşım araçlarına erişilebilir olması,
- Yangına karşı su püskürtme sistemine sahip olması,
- Altında kirli suyu toplayacak kapasitede bir haznenin bulunması

gerekmektedir.

Depolama alanına yakın bir konumda bir konteyner, ofis veya uygun bir yapı bulunmalıdır. Bu yapı, içinde kargo bulunduğu süre boyunca 24 saat nöbet tutacak personelin görev yapmasına uygun olmalı ve gerekli iletişim imkânlarıyla donatılmalıdır. Aynı şekilde, sahada yetkisiz kişilerin bulunmasını önlemek amacıyla alanın etrafı çitle çevrilmeli ve gerektiğinde iletişim sağlanabilecek sistemlerle desteklenmelidir.

Ülkemiz limanlarının önemi bir bölümü doğal afetler içinde yer alan birinci derece deprem bölgesinde yer almaktadır. Tehlikeli maddelerin yönetimi, limanların maruz kalabileceği doğal afet riski karşısında ayrı bir önem taşımaktadır. Coğrafi olarak aktif fay hatlarının ortasındaki konumu ile devamlı olarak deprem riskiyle karşı karşıya olan ülkemizde ortalama olarak her beş yılda bir felaket boyutunda geniş çapta can ve mal kaybına yol açan yıkıcı bir deprem meydana gelmektedir. Son yüz yıllık periyotta ülkemiz büyük depremler bakımından dünyada dördüncü sırada yer almaktadır. Türkiye depremler bakımından Dünya'nın "yüksek riskli" olarak nitelenebilecek bir coğrafyasında bulunmaktadır⁶⁰. Genellikle depreme karşı alınan önlemler (sismik dayanıklı yapı tasarımı, acil tahliye planları, ekipman sabitleme gibi) kaza ve hasarları önlemeye yöneliktir. Depremlerde limanlarda oluşan başlıca hasarlar altyapı, üstyapı ve ekipman hasarları, yangın, patlama ile yük hasarlarıdır. Limanlar operasyonlarının önemli bir bölümü açık alan faaliyetlerinden oluşmaktadır. Bu nedenle deprem anında ve sonrasında yaralanma ve ölüm vakaları sınırlıdır. Bununla beraber limanı etkileyecek ölçekte bir deprem olması durumunda bölgesel bazda yaşanan kayıplar nedeniyle liman çalışanlarından da iş gücü kaybı kaçınılmaz olmaktadır.

Limanlarda oluşan kazaların önemli bir bölümü insan kaynaklıdır. Dolayısı ile alınacak tedbirlerin ve uyulması gereken kuralların önemli bir kısmı insan hatalarını minimize etmeye yöneliktir. Emniyet ve İSG kurallarına uyulması zorunluluğu, öncelikli olarak kişilerin kendilerini ve çalışma arkadaşlarını korumaya yöneliktir. Bu kapsamda liman sahasında bulunan tüm personel (liman personeli ve taşeron firma çalışanları, kamu görevlileri (gümrük, polis vb.), acente elemanları, kumanyacılar, liman ziyaretçileri ve ister kısa ister uzun süreli liman sahasında bulunacak tüm personel) kişisel koruyucu ekipman (baret, fosforlu yelek, iş ayakkabısı vb.) giymek zorundadır. Hiçbir yetkisiz kişi operasyon noktasında, gemi üzerinde, çalışan iş makinelerinin yakınında bulunamaz. Liman çalışanları liman içerisinde sadece yaya olarak ayrılan yerlerden yürüyebilir. Hiçbir koşulda elleçleme operasyonu sürdüğü müddetçe operasyon alanına giremez. Liman içindeki ve limana yük teslim etmeye veya limandan yük almaya giren tüm kara taşıtları (tır, kamyon vb.) ancak kendileri için ayrılmış alanlarda izin verilen hız kurallarına uyarak ve kontrollü olarak seyredebilir. Limana yük getiren ve limandan yük alan taşıtlar yükün özelliğine göre güvenli bağlama (lashing) yapmadan hareket edemez. Liman içinde faaliyet gösteren tüm araç ve iş makineleri ancak belirlenen alanlarda park edebilir. Gerek operatörler gerekse çalışanlar ancak belirlenen alanlarda araçtan inebilir veya araca binebilirler. Palamar ekibi dışında hiçbir çalışan gemi halatlarının yakınında veya halatların rıhtım üzerindeki babalara bağlandığı noktalarda bulunamaz. Liman içindeki demiryolları geçişleri (personel ve araç) ancak kontrollü bir şekilde yapılabilir. Hiçbir personel ve ziyaretçi görevli olmadığı bir yerde bulunamaz. Her personel öncelikli olarak kendi emniyetinden sorumludur ve işyeri tarafından belirlenen emniyet ile iş güvenliği kurallarına uymak zorundadır. Limanlar ise tüm personelin iş güvenliği ve sağlığı konusunda bilgilendirilmesinden, eğitilmesinden ve kurallara uymasından sorumludur.

⁶⁰AFAD (2017) "Türkiye'de Afet Yönetimi ve Doğa Kaynaklı Afet İstatistikleri", 68 sf

ÖZEL DOSYA 1: GEMİLERDE STABİLİTE TEHLİKELERİ VE ALINACAK TEDBİRLER

Türkiye Liman İşletmecileri Derneği liman yönetimi ve operasyonlarında kazanılan olumlu ve olumsuz tecrübelerin paylaşılması ve bu sayede limanlar arasındaki bilgi birikiminin artırılmasını misyon olarak üstlenmiş bir sivil toplum kuruluşudur. Dernek bünyesinde her yük grubuna özel (konteyner, ro-ro, yolcu vb.) çalışma grupları düzenli toplantı yaparak gündemdeki konuları tartışmakta ve kamu menfaati gözetilerek limancılığın gelişmesi için bilgi üretmektedir. Bunun yanısıra yaşanan güncel olaylar ile ilgili dernek bünyesinde özel çalışma grupları oluşturularak, uzman liman çalışanları ile özel ihtisas konularında da limancılık sektörünün gelişimine katkı sağlamaya çalışmaktadır. Bu kapsamda, liman sahası içerisinde gemilerde oluşabilecek stabilite (gemi denge) tehlikeleri konusunda alt çalışma grubu oluşturulmuştur. Çalışma grubuna Türkiye Liman İşletmeciliği Derneği üyesi limanlardan uzmanlar katılmıştır. Çalışma grubunun yaptığı çalışmalar ayrı bir yayın olarak hazırlanacaktır. Burada, ulaşılan sonuçlar ve öneriler kısaca özetlenmiştir.

Liman yaklaşım kanalı, liman baseni, liman sahası ve yanaşma yerlerinde oluşabilecek bir gemi kazası (batma, alabora olma, oturma vb.) limanı işlevsiz hale getirebilecektir. Genel olarak olumsuz hava koşulları, gemideki teknik bir arıza, çatma ve çatışma, yangın ve patlama veya yükleme boşaltma operasyonlarında gemi stabilitesinin bozulması nedenleriyle olumsuzluklar yaşanabilmektedir.

Gemilere güvenli ve emniyetli barınma imkânı sağlanması, limanların temel işlevleri arasında yer almaktadır. Korunaklı koy ve körfezlerde yer alan doğal limanlar ile dalgakıranla korunan limanlar, olumsuz deniz ve hava koşullarına karşı kesintisiz hizmet verebilmekle birlikte, açık deniz koşullarında yer alan özellikle iskele formundaki limanlar, yılın belli zamanlarında olumsuz şartlardan etkilenmektedir. Anormal hava ve deniz koşulları özellikle standart altı gemilerde batma riski oluşturmaktadır. Bununla birlikte, olumsuz koşullar nedeniyle liman sahası içerisinde bir geminin batması düşük risk grubunda değerlendirilmektedir.

Yaklaşım manevraları esnasında dümen kilitlenmesi, ana makine arızası gibi sorunlar veya aşırı rüzgâr ya da yanlış manevra nedeni ile geminin rıhtıma, diğer bir gemiye, rıhtım vinçlerine çarpması ile sonuçlanan kazalar genel olarak fiziksel hasar ile sonuçlanan ve maddi kayıplara neden olan kazalardır.

Tehlikeli yük elleçleme operasyonlarında oluşan riskler, özellikle sıvı kimyasal tankerler ve konteyner gemilerinin tahmil ve tahliyesinde oluşan olumsuzluk, geminin batması veya hasar görmesinden çok daha büyük felaketlere yol açabilmektedir. Bu konu, Raporun 4.2 nolu başlığında detaylı olarak incelenmiştir. Bu bölümde, oluşma olasılığı diğer risklere göre daha fazla olan elleçleme operasyonlarındaki gemi stabilite sorunları incelenmiştir.

Gemi stabilitesinin, elleçleme operasyonları esnasında kararsız hale gelmesinin birçok nedeni olmakla birlikte, gemi boyutu ile hata toleransı arasında bağlantı vardır. Gemi boyutları düştükçe yapılan hatalar gemi stabilitesi üzerinde daha yüksek bir etkiye sahip olmaktadır. Genel bir sınıflandırma yapılmak gerekirse 170 m – 150 m arasındaki gemiler “gözetim gerektiren”, 149 m – 130 m arasındaki gemiler kritik ve 130 m altındaki gemiler ise çok kritik olarak değerlendirilebilir. Bu sınıflandırma, geminin hizmet aldığı rıhtımın (iskelenin) fiziksel özelliklerine (uzunluğu, draftı vb.), yüklenen yükün özelliğine (konteyner, proje kargo vb.) ile elleçleme ekipmanlarına (SSG, MHC vb.) göre limandan limana değişmektedir.

Boyutu ne olursa olsun tüm gemi boyutları ve tipleri için üç temel denge durumu vardır:

1. Kararlı Denge (Stable Equilibrium)

Bir gemi, Ağırlık Merkezi (G), Metasenterin (denge noktasının) (M) altında olduğunda kararlı dengededir. Gemi belirli bir açıya (theta θ) eğildiğinde, Yüzdürme Merkezi (B), yer değiştirir. Bu yer değiştirme, Doğrultma Kolu (GZ) oluşturur ve böylece gemiyi tekrar dik konumuna getiren Doğrultma Momenti ortaya çıkar. Gemi tekrar kararlı denge konumuna gelir. Fırtınalı bir havada geminin dalga etkisi ile yalpalaması bu mekanizma çerçevesinde gerçekleşmektedir.

Ağırlık merkezi (G) ile denge noktası (M) (metasentrik yükseklik) mesafe gemi dengesinin kritik ölçüsüdür. Bir gemide metasentrik yükseklik ne kadar büyük ise gemi stabilitesi daha iyi durumdadır.

2. Nötr Denge (Neutral Equilibrium)

Bir gemide Ağırlık Merkezi (G) ile Metasenterin “denge noktası” (M) aynı konuma geldiğinde (G noktası M ile çakıştığında) gemi nötr dengeye girer. Bu durum tehlikelidir çünkü gemiyi tekrar kararlı konuma getirecek doğrultma kolu (GZ) oluşmaz ve gemiyi dik konumuna getirecek doğrultma momenti bulunmaz. Gemi, Yan Yatış Açısı (Angle of Loll) olarak bilinen konumda kalır. Geminin yan yatarak bu konumda kalması geminin alabora olması açısından kritik bir noktadır. Geminin yattığı tarafa gelecek en küçük bir kuvvet geminin tamamen yan yatarak batmasına neden olacaktır. Bu durumda yüksek taraftaki (su seviyesinin üstünde kalan taraftaki) balast tankı su ile doldurularak G noktası M'nin altına düşürülmeli, gemi dik konuma getirilerek denge geri kazanılmalıdır.

3. Kararsız Denge (Unstable Equilibrium)

Bir gemide Ağırlık Merkezinin (G) nin denge noktasının (M) üzerine çıkması durumunda artık gemi stabilitesini yitirmiştir. Gemi kararsız hale gelir ve negatif GM oluşur. Bu durumda doğrultma kolu (GZ) de negatif olur ve doğrultma momenti ters yönde etki ederek eğilme açısını artırır, gemi yatmaya devam eder. Bu aşamada gemi su almaya başlamadan kararlı bir dengeye gelmez ise gemi alabora olur.

1966 Uluslararası Yükleme Sınırı Konvansiyonu'nda (LLC) & SOLAS gemilerin onaylanmış denge kitapçığı bulundurmaları zorunludur. Uluslararası Geminin Bütünlük Denge Kodu (IS Kodu) 2008 kapsamında geminin dengesini tehlikeye atabilecek Paralel Yuvarlanma (Parametric Rolling) riskini azaltmak amacıyla gemilerin minimum doğrultma kolu (GZ), gerekli GM değeri ile geminin dalga ve rüzgâr nedeniyle oluşan yan alpalaya karşı tepkisi tanımlanmıştır. Tüm regülasyonlar ve kurallar kapsamında alınan tedbirlerin ana amacı geminin pozitif GM değerini korumak ve alabora olmasını engellemektir.

TÜRKLİM Sektör Raporu Kapsamında gemi stabilite riskleri değerlendirilirken 150 m ve altı gemiler dikkate alınmıştır. 150 m altındaki gemilerde operasyon ve çalışma prosedürleri üç başlık altında (operasyon başlangıç süreci, operasyon süreci ve operasyon sonrası) analiz edilmiştir.

1- Operasyon Öncesi

- Yükleme planına mail yoluyla onay alınmadan operasyona başlanmaz.
- Gemi yanaşmadan önce, Cargo Securing Manuel, P&I Sertifikası ve Crew List talep edilerek kontroller sağlanır.
- Deadweight / Reserve Deadweight Kontrolü (Ballast ve Cargo tonajları) yapılır.
- Varış ve Kalkış Stabilite raporundaki gemi üzeri konteynerlerin sistemdeki toplam tonajlarının karşılaştırılması (Fark var ise detaylarının liste üzerinden konteyner bazlı kontrolü) yapılır.
- Liman bölgesindeki deniz suyu yoğunluğu kontrolü yapılır.
- Geminin stabilite durumuna ilişkin (Deadweight, Reserve Deadweight, GM Kontrolü, Mean Draft/ Max Draft) kaptandan bilgi alınır.
- Gemi çıkış iznini takiben 150 metre altı ve vinçli tüm gemiler için, Gemi Operasyon Vardiya Amiri

ile birlikte Gemi Planlamacısı gemiye çıkarak Güverte Zabitine, Operasyon Başlama Mutabakat Formu imzalatılır ve önemli notlar kayıt altına alınır (Ekte yer almaktadır). Operasyona başladıktan sonra mutabakata varıldığı haliyle operasyonun devam ettiği sürekli kontrol edilir.

- Operasyon Başlama Mutabakat Formu'nun imzalanmasını takiben Yükleme Genel Plan ve Yükleme Tonajlı Genel Plan evraklarına geminin ıslak imzalı kaşeli onayı alınır.
- Gemi planlaması sürecinde tonaj kontrolleri yapılır, hat veya kaptan tarafından boş konteyner üzerine dolu konteyner planlaması yapılırsa, bunun uygun olmadığı kendilerine bildirilir.
- Operasyona başlamadan önce, geminin genel kargo düzeninin kontrol edilerek varış planı üzerinde tonaj kontrollerinin (Boş konteyner üzerinde dolu konteyner, ambar üzeri hafif tonaj üzerinde ağır tonaj, yük dağılımı) yapılır.
- Gemi yanaştığında tahliye yapılacak ambarlar Formen tarafından kontrol edilir. Güvertede; konteyner aralarında uygun olmayan twistlock kullanımı (yarı-otomatik kilit yerine ambar içi kilit kullanımı, hiç kilit olmaması...vb.) varsa gemiye bilgi verilir.
- Gemi varış planı sisteme yüklendiğinde Shift-Lead ve/veya Vessel Planner tahliye yapılacak ambarlarda tonaj kontrolü yapar. Tahliye yapılacak ambarların güvertesinde, Alt katlarda boş konteyner ve üst katlarda dolu konteyner olan yerler tespit edilirse Gemi Kaptan'ı uyarılır.
- Gemi Planlama sürecinde Hat ve/veya Kaptan tarafından boş konteyner üzerine dolu konteyner planlaması yapılırsa liman olarak bu şekilde plan yapılmasının kabul edilemeyeceği Hat ve/veya Kaptan'a mail ile bildirilir.
- Varış stabilite raporlarının incelenmesi sonucunda, ambar üzerindeki tahliye işleminin tek posta halinde gerçekleştirilmesine; karar verilmekle birlikte kalkış stabilite raporu da göz önünde bulundurularak posta sayısı belirlenir.

2- Operasyon

- Ambar üzeri tahliyelerde, taban twistlock kilitleri unlashingle birlikte açılmaz,
- Ambar kapaklarındaki twistlock kilitleri tahliye sürecine uygun şekilde açılır.
- 3.kat ve üzerinde 20 Ton veya daha ağır tonajlı konteynerlerin olduğu durumda öncelikle 3.kat ve üstü tahliyeler mutabakat formunda belirtilen başlama ambarlarına uygun devam edilir ve katların tahliyesi tamamlandıkça twistlock kilitleri açılarak devam edilir,
- Ambar üstündeki 1. katın tahliyesine gelindiğinde vinç beklemeye geçer tüm taban kilitlerinin açılarak operasyona devam edilir,
- Operasyon başlangıcında güverte üst katlardan sıra süpürme (tier) tahliye olacak şekilde ilerlenir. Dikine sıralar şeklinde tahliyeden kaçınılır.
- 2 ve daha fazla posta durumu varsa vinçlerin aynı anda aynı tarafa twin operasyon yapmalarını önleyecek şekilde önlem alınır ve takip edilir.
- Eğer gemi vinci bulunuyorsa ve bu vinçlerin deniz tarafına çevrilme zorunluğu varsa tahliye süpürme yönü en üst 2 kat için deniz tarafından kara tarafına gelecek şekilde ilerlenir. Seçme şansı varsa güvertede ağır tonajlı konteynerlerin olduğu baylar tercih edilir.
- Mümkün olması durumunda (130 m den küçük gemilerde) MHC vinçleriyle çalışılır. STS vinçlerle çalışılması durumunda twin konteyner yükleme operasyonları dikkatlice yapılır.
- Gemi yanaştığında tahliye yapılacak tüm ambarların lashingi açılmaz. Öncelikle vincin çalışma yapacağı ambar açılır. Vinç bir sonraki ambara geçeceği zaman sıradaki ambarın unlashing'i açılır. Yüklemede de tersi şekilde ambarlar bittikçe lashingler yapılır. Tüm lashingler gemi finalinde yapılacak şekilde bekletilmez.
- Ambar içi tahliye ve yüklemeler tamamlanmadan ambar üzeri yükleme yapılmaz,
- Gemi operasyonunda yalnızca yükleme yapılacaksa öncelikle ambar içleri bitirilir
- Eğer yönetebilme şansı varsa güverte 1. ve 2. kat yüklemeler bitirilir ve lashingler bağlanır. Sonrasında üst katlara geçilir.
- Operasyon esnasında, gemi tarafından veya operasyon gereği yapılmak durumunda kalınan plan değişikliklerinde, operasyonun durdurularak gemiden mail ve ıslak imzalı kaşeli onay alınır ve onay alınmadan operasyona tekrardan başlanılmaz,
- Operasyon esnasında, gemi operasyonunda görevli personel tarafından fark edilmiş olan her türlü olumsuzlukların (Geminin iskele/sancak tarafına yatması, başa/kıça aşırı trimlenme,

elleçleme esnasında geminin dengesinin bozulması) tespit edildiği anda operasyon durdurularak ilgili amirlere haber verilir.

- Gemi operasyonu durdurulduktan sonra, gemi operasyonunu olumsuz etkileyen durumlar gemi kaptanı ile görüşülerek, stabilite değerleri gözden geçirilir ve geminin aksiyon planına göre tekrar mutabakat yapılır. Olumsuz faktörlerin devam etmesi durumunda Liman Başkanlığı konu hakkında bilgilendirilerek operasyona devam edilmez.
- Operasyon esnasında, gemi tarafından Gemi Operasyon Vardiya Amiri'ne bildirilmiş olan geminin balast operasyonu ile ilgili her türlü aksaklık durumunda operasyonun durdurularak ilgili amirlere haber verilir,
- Operasyon esnasında, gemi veya acenta tarafından geminin operasyonu ile ilgili gelen maillere yazılı olarak dönüş yapılır,
- Tahliye ve yükleme süreçlerinde lashing / unlashing işlemleri kontrollü bir şekilde gerçekleştirilir. Tüm lashingler gemi operasyonu tamamlanmadan önce yapılır.

•Geminin list (yana yatma) durumunda yapılması gerekenler:

- Gemi kaptanı ile iletişime geçilerek durumun nedeni tespit edilir.
- Geminin balast operasyonu incelenir ve düzeltilmesi için kaptan ile koordinasyon sağlanır.
- Operasyon derhal durdurularak ilgili liman yetkililerine haber verilir.
- Geminin dengesinin sağlandığına dair kaptan ve liman yetkililerinden onay alınmadan operasyona devam edilmez.
- Operasyon sürecinde gemi veya acente tarafından iletilen taleplere yazılı olarak dönüş yapılır.

3- Operasyon Sonrası

- Operasyon tamamlandıktan sonra, geminin çıkış izni alınmadan önce olaylar cetveli (Statement of Facts (SOF)) imzalatılır.
- Yükleme Genel Planı ve Yükleme Tonajlı Genel Plan belgeleri gemi tarafından ıslak imzalı ve kaşeli olarak onaylanır.
- Kalkış dosyasına onay alınarak gemi operasyonu tamamlanır.
- Bu prosedürler, liman operasyonlarında güvenliğin ve etkinliğin sağlanması için uygulanır. Tüm operasyon ekipleri belirtilen kurallara uymakla yükümlüdür.

Konteyner gemileri ve güvertede konteyner taşıyan yük gemileri, beş önemli stabilite tehlikesiyle karşı karşıyadır. Aşağıda bu tehlikeler ve önerilen önleyici tedbirler açıklanmaktadır.

Tehlike 1: Yanlış Beyan Edilen Konteyner ve Yük Ağırlığı

Bazı yük sahipleri, navlun ücretini tam ödememek amacıyla bilerek veya taşıyan geminin stabilitesine etkisini bilmeden yük ağırlığını yanlış beyan edebilmektedir. **Bu tehlike, SOLAS Bölüm VI, Kural 2, paragraf 6** (2016'da yürürlüğe girdi) ve **IMO MSC.1/Circ.1475 Konteyner Taşıyan Yükler İçin Doğrulanmış Brüt Ağırlık (VGM) Kılavuzu** ile azaltılmıştır. Bu kurallar, **500 GT'den büyük ve uluslararası ticarete faaliyet gösteren SOLAS kapsamındaki** bir gemiye yüklenmeden önce, yük sahibinin "Doğrulanmış Brüt Ağırlık (VGM)" belgesini imzalayıp kaptana sunmasını zorunlu kılmaktadır.

Ancak, bu tehlike tamamen ortadan kalkmamıştır. Çünkü **"SOLAS kurallarının ve IMO Kılavuzlarının bayrak ve liman devletleri tarafından küresel çapta düzensiz şekilde uygulandığı"** rapor edilmiştir. Ayrıca, **bu düzenlemeler genellikle kabotajda faaliyet gösteren yük sahipleri ve gemiler için geçerli değildir.** Sonuç olarak, yanlış beyan edilen konteyner ağırlıkları hem uluslararası hem de kabotaj taşımasında yerel ticarete ciddi bir risk oluşturmaya devam etmektedir.

Önlem 1: Konteyner ağırlığının yanlış beyan edilmesi tehlikesine karşı farkındalık, gemi kaptanları ve karada çalışan yük planlamacıları için birincil savunma hattıdır. **Stevedore'ler** (liman işçileri), yükleme sırasında **ağırlığı beyan edilen değerlerden belirgin şekilde fazla olan konteynerleri fark**

ederlerse derhal kaptana haber vermelidirler. Böyle konteynerler terminalde yeniden tartılmalı ve beyan edilen ağırlıktan makul bir tolerans içinde değilse kabul edilmemelidir.

Tehlike 2: Serbest Yüzey Etkisi (FSE – Free Surface Effect)

Yakıt ve balast tanklarının tam dolu (en az %98) değil de kısmen dolu veya “boşluklu” bırakılması nedeniyle ortaya çıkar. Serbest yüzey etkisi, geminin **ağırlık merkezinin (CoG) yükselmesine neden olur** ve bu etki hesaba katılmazsa geminin dengesiz hale gelmesine yol açabilir.

Önlem 2: FSE'ye karşı yüksek farkındalık ve **kaptan ile baş mühendis arasında sıkı iş birliği** şarttır. Özellikle **tam yüklenmiş konteyner gemilerinde, metasenter yüksekliği (GM) ve kalan stabilite genellikle sınırlı olduğundan**, serbest yüzey etkisi minimumda tutulmalı ve asla göz ardı edilmemelidir.

Tehlike 3: Gemi Ağırlık Merkezinin Ani Yükselmesi

Ağır bir konteynerin geminin vinciyle kaldırılması, **bu ağırlığın aniden vincin en üst noktasına transfer olmasına ve dolayısıyla geminin toplam ağırlık merkezinin (CoG) hızla yükselmesine neden olur**. Eğer bu olay, geminin stabilitesinin düşük olduğu yükleme sürecinin son aşamalarında gerçekleşirse, gemi **ağır bir yana yatma (list) hareketi yapabilir veya hatta alabora olabilir**.

Önlem 3: Yükleme ve boşaltma işlemlerinin tüm aşamalarında stabilite hesaplamalarının yapılması gerekmektedir. Yalnızca geminin nihai deniz yolculuğundaki stabilitesi değil, yükleme işlemleri sırasında da stabilite göz önünde bulundurulmalıdır.

Tehlike 4: Senkronize (Rezonans) Rolling

IMO'nun **MSC.1/Circ.1228** numaralı “**Tehlikeli Durumlardan Kaçınmak İçin Kaptanlara Yönelik Güncellenmiş Kılavuzunda**” açıklandığı gibi, geminin yalpa periyodunun okyanus dalgalarının periyodu ile aynı frekansta olması sonucu ortaya çıkar. Bu özellikle **ağır hava ve büyük dalga koşullarında geminin ana makinelerinin durduğu ve geminin sürüklenmeye başladığı** durumlarda tehlikelidir.

Bu durumda, gemi rüzgâr ve dalgalar tarafından **enine (beam-on) pozisyona** getirilir ve zamanla yalpa hareketi artarak ağır bir yana yatmaya dönüşebilir. Bu tür bir olay APL ENGLAND adlı gemide yaşanmış ve ana makine arızası nedeniyle sadece kısa süre hareketsiz kalmasına rağmen 40 konteyner kaybına neden olmuştur.

Önlem 4:

- Geminin **ağırlık merkezini düşürmek ve metasenter yüksekliğini (GM) artırmak için** balast suyu almak.
- Gemi rotasını **değiştirerek dalga periyodunu değiştirmek ve rezonansı bozmak**.
- Gemi hızını **arttırarak veya azaltarak senkronizasyonu engellemek**.

Tehlike 5: Parametrik Rolling

IMO'nun aynı kılavuzunda açıklanan bu konu, özellikle **büyük baş ve kık çıkıntılarına sahip Post Panamax tipi konteyner gemilerinde** meydana gelir. Geminin baş tarafından gelen dalgalarda sert baş-kık hareketleri (pitching) yaşaması sonucu, **gemi ve dalga etkileşimleri aşırı yalpalamalara neden olur**. 45°'ye kadar yalpa açıları yaşanmış olup, bazı olaylarda **400 konteyner kaybı rapor edilmiştir**.

Önlem 5:

- Post Panamax tipi gemi sahibi veya işletmecileri, **IMO'nun güncellenmiş kılavuzuna uygun bilgileri kaptanlara ve yöneticilere sağlamalıdır**.
- Gemi stabilite kitapçıkları, **2008 ISM Code'un alternatif kriterlerine göre** hazırlanmış olmalıdır.

LIFT OFF TRADE ON

Ortadoğu Antalya Liman İşletmeleri A.Ş.
Liman Mah. Liman Caddesi 07130
Konyaaltı - Antalya - Türkiye

Telefon : +90 242 259 13 80
Faks : +90 242 259 11 83
Müşteri Geri Bildirim Hattı : +90 850 258 5 258

www.Qterminals-Antalya.com
info@QTerminals-Antalya.com
ticaret@Qterminals-Antalya.com

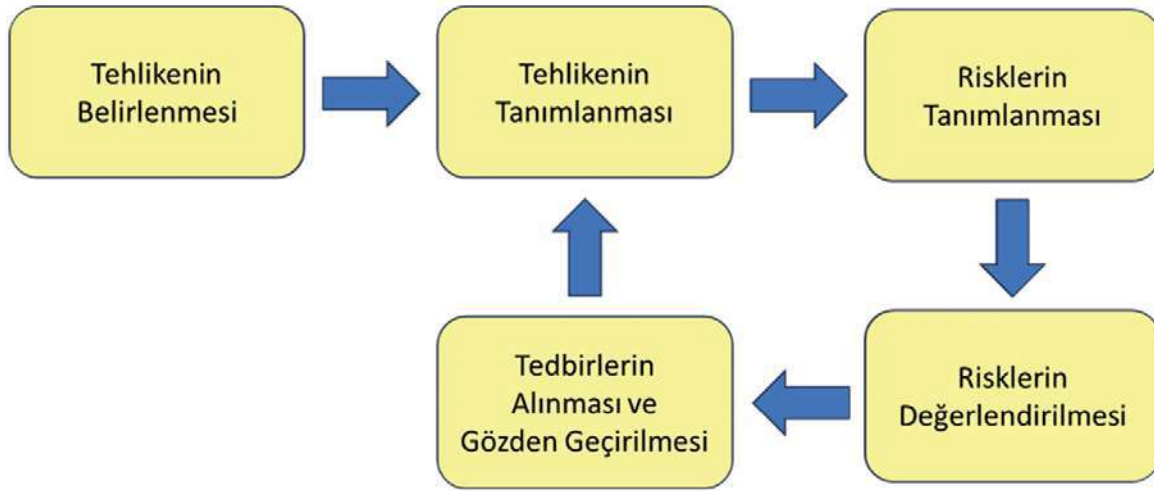
4.3. Güvenli Limanlar

Güvenlik tüm kurum ve kuruluşlar için ana faaliyetleri kadar önemlidir. Ulaştırma ve enerji altyapısına ilişkin tesisler (limanlar, havaalanları, barajlar, termik santraller vb.) gerek yarattıkları ekonomi gerekse doğrudan ülke nüfusu açısından kritik tesislerdir. Bu nedenle güvenlik konusu diğer birçok sektöre göre daha yüksek seviyede önem arz eder. Sektörel bazda güvenlik riskleri değerlendirildiğinde ulaştırma ve enerji sektörleri terörizm ve sabotaj gibi tehditlerin doğrudan hedefi konumundadır.

Limanların yüksek güvenlik riskleri taşıması nedeniyle, limanın güvenliği sadece güvenlik ile ilgili yetkili kişiler ile sınırlı değildir. Zira limanı hedef alan bir güvenlik tehdidi, çalışanlara da zarar verebilecektir. Bu nedenle liman çalışanların tamamını kapsayan güvenlik politikalarının uygulanması ancak limanda güvenlik kültürünün yerleşmesi ile mümkün olabilmektedir. Bir limanda güvenlik kültürünün gelişebilmesi işletme süreçlerinde tüm tehditleri kapsayan güvenlik yönetimi ile mümkün olabilmektedir. Güvenlik kültürünün gelişmesi sonucunda liman çalışanların güvenlik riskleri konusunda algıda seçicilikleri artacaktır.

Güvenlik konusunda limanların da yer aldığı lojistik zincir içindeki riskler ve risklerin oluşma olasılıkları zaman içinde değişebilmektedir. Dolayısı ile liman içindeki tehlikeler ve riskler sürekli değerlendirilmeli ve süreç sürekli revize edilmelidir. Genel güvenlik yönetiminde amaç gerekli tedbirlerin alınması ve tehlikelerin bertaraf edilmesidir (**Şekil 4.1**).

Şekil 4.1 Genel güvenlik yönetimi⁶¹

Tehdit altında güvenlik üç aşamadan oluşur. İlki limana yönelik tehlike oluşturacak tehditlerin tespittir. Örneğin liman sahasına sızma girişiminin tespit edilmesi ilk aşamayı oluşturur. İkinci aşama teşhistir. Sızma girişiminin ne olduğunun (insan, drone, araç vb.) teşhis edilir. Son aşama savunmadır. Sızma girişiminde bulunan kişi veya aracın durdurulması son aşama olan savunmadır.

Limanlarda güvenlik politikalarının ve prosedürlerinin belirlenmesi ile uygulanması Liman Tesisi Güvenlik Sorumlusu “PFSO” tarafından yapılmaktadır. Liman Tesisi Güvenlik Sorumlusu limanın genel ve o limana özel tehlike risklerini göz önüne alarak “Liman Tesisi Güvenlik Planı”nın geliştirilmesinden, uygulanmasından, tetkikinden ve güncelleştirilmesinden sorumludur. Aynı zamanda Liman Tesisi Güvenlik Sorumlusu limana uğrak yapan gemilerin Gemi Güvenlik Zabiti ile koordineli olarak çalışır.

Liman Tesisine yönelik içeriden ve dışarıdan kaynaklanabilecek her türlü güvenlik eylemi risklerinin belirlenmesi ve belirlenen bu risklerin değerlendirilerek çözüm yollarına ilişkin tespitler için her liman

⁶¹Wang, J. (1998). A review of design for safety methodology for large marine and offshore engineering systems. Proceedings of the Institution of Mechanical Engineers, Part E: Journal of Process Mechanical Engineering, 212(4), 251-261

“Liman Tesis Güvenlik Değerlendirmesi (LTGD)” yapmak zorundadır.

Günümüzde limanların önemli bir bölümü yerleşim alanları içerisinde kalmıştır. Bu durum güvenlik riskleri açısından bir yandan limanları kolay hedef haline getirirken, diğer yandan kimyasal saldırılar gibi büyük tehlikeli olaylarda kent nüfusunu da risk grubu içerisine dahil etmektedir. Limanlar tehlikeli yüklerin elleçlendiği ve depolandığı tesislerdir. Ayrıca limandan hizmet alan kimyasal tankerler, petrol tankerleri, LNG, LPG gemileri birer hedef olma tehlikesine karşı hassas durumdadır.

Limanlar güvenlik riskleri açısından değerlendirilirken aşağıdaki faktörler dikkate alınmalıdır:

- Yangın, patlama veya toksik gaz sızıntısı yoluyla tehlikeli kimyasalların kullanılması,
- Tehlikeli kimyasalların çalınması,
- Liman sahasında önemli bir altyapının tehlikeli kimyasallar ile büyük hasar alması,
- Tehlikeli yüklerle ilgili gizli bilgilerin çalınması,
- Ürünlerin birbiri ile etkileşimi,
- Bomba tehdidi,
- Güvenlik ve güvenlik önlemlerinin engellenmesi,
- Liman çalışanlarına yönelik sabotaj yapılması, vb.⁶²

Limancılık sektörünün karşı karşıya kaldığı ana güvenlik riskleri aşağıda kısaca özetlenmiştir.

Terörizm ve Sabotaj Tehdidi

Terörizm kelimesi Türk Dil Kurumu Sözlüğünde da yıldırııcılık kelimesine karşılık gelen ve “Bir siyasi davayı zorla kabul ettirmek için karşı tarafa korku salacak, cana ve mala kıyacak davranışlarda bulunma şeklinde tanımlanmıştır. Terörizmin amacı ülke ekonomisine zarar verme, toplumsal kaos ortamı yaratma veya basın yayın organlarının dikkatini çekmek olabilir. Kötü niyetli kişi veya grupların tüm bu amaçların gerçekleştirileceği yerler ise hiç şüphesiz stratejik öneme sahip tesislerdir.

Limanlar, faaliyet alanları ve ülke ekonomisindeki konumları nedeniyle terör saldırılarının hedefi konumundadır. Ülke ekonomisine zarar vermek veya kaos yaratmak amacı ile limanlara patlayıcı veya kimyasal maddelerle saldırı düzenleme riski bulunmaktadır. Limana karadan veya denizden yapılacak bir saldırı liman çalışanları ve tesislerinde önemli ölçüde zayiata neden olabilir. Bu tür bir saldırıya karşı limanlar devletin güvenlik güçlerince gerek fiziksel olarak gerekse üst düzey güvenlik teknolojileri ile korunmaktadır.

Limanların karşı karşıya kaldığı bir diğer güvenlik riski ise sabotajdır. Karadan veya denizden limanı veya limanda hizmet alan gemileri hedef alan, gemilere ve liman tesislerine zarar vermek amacı ile düzenlenebilecek sabotaj tehdidine karşı limanlar 24 saat korunmaktadır.

Limana yönelik saldırı tehditleri liman içinden ve dışından gelebilmektedir. Bu nedenle stratejik öneme sahip olan limanlar saldırı tehditlerine karşı gereken güvenlik seviyesinde hazırlıklıdır. Özellikle tehlikeli madde elleçleyen limanlar, yolcu limanları, konteyner limanları ve sanayi tesislerine ait limanlar koruma ve kontrol planları ile gerekli tedbirleri almakta ve ihtiyaç duyulan sıklıkta revize etmektedir.

Sabotajlara karşı koruma planında hazırlık bakımından sabotaj yapmaya müsait yerler belirlenerek, bu yerlere ilgisiz kişilerin girmesini engelleyen tedbirler, giriş-çıkış kontrollerinin hangi sıklıkta ve ne şekilde yapıldığı, sınırlı sahalara yetkisiz veya izinsiz şekilde giriş/çıkış yapan kişilere karşı ne tür tedbirler alındığı ve komşu tesis ve binalardan korunan bölgeye uzaktan etkili olunabilme hususları incelenerek tedbirler ortaya konulmalıdır. Ayrıca teknik açıdan alınan tedbirler, teknik ve koruma ekibinin yeterliliği, patlayıcı-parlayıcı-yanıcı maddelere karşı alınan tedbirler, nükleer-biyolojik-kimyasal saldırılara karşı alınan tedbirler belirtilmelidir.

⁶² BajBai, S., Gupta, J.P. (2005). Site Security for Chemical Process Industries, Journal of Loss Prevention in the Process Industries 18: 301-309

Koruma bakımından ise, koruma ekibinin yeterliliği ve sayısı, koruma ekibinin güvenlik araştırmalarının yapılması, güvenlik noktalarının yerleri ve işlevi, giriş noktaları ve giriş-çıkış kontrolleri, fiziki ve elektronik güvenlik sistemleri açısından alınan tedbirler, çevre aydınlatmalarının durumu ve ikaz-alarm sistemlerinin durumu belirtilmelidir. Ayrıca alınmış olan tüm tedbirler çerçevesinde sabotaj ihbarının alındığı veya habersiz sabotaj ihtimallerine karşı alınan tedbirlerin yeterliliği incelenmelidir.⁶³

Limanlarda yanıcı, patlayıcı veya kimyasal maddeler özel güvenlik standartlarına uygun olarak belirlenmiş alanlarda saklanmaktadır. Olası bir saldırıya karşı tehlikeli maddeler için özel yangın söndürme sistemleri, havalandırma sistemleri ve acil durum tahliye prosedürleri bulunmaktadır. Ayrıca limanlar eğitim ve tatbikatlar ile olası bir güvenlik riskine karşı hazırlıklı durumdadır. Uluslararası Gemi ve Liman Tesisi Güvenlik Kodu (ISPS Code): IMO tarafından kabul edilen bu kod, gemi ve liman güvenliğinin artırılmasını amaçlamaktadır.

Liman Tesis Güvenlik Planları, ISPS Kod'un B bölümündeki tavsiyeler de dikkate alınmak suretiyle en azından aşağıdaki hususları içermelidir (IMO, 2012:130):

- İnsanlara, gemilere ya da liman tesislerine karşı kullanılmak amacıyla silah ya da diğer tehlikeli madde ve araçların ve bunun yanında gemi ya da liman tesisine girişine izin verilmeyen yüklerin girişini engellemek için alınan önlemleri,
- Liman tesisine, liman tesisindeki gemiye ve liman tesisindeki sınırlı alanlara yetkisiz girişi önleyecek önlemleri,
- Liman tesisinde ya da gemi liman arayüzündeki önemli faaliyetleri sürdürülebilecek şartları da içermek üzere güvenlik ihlali ya da güvenlik tehditlerine karşılık verme yöntemlerini,
- Taraf devletin güvenlik seviyesi 3 için belirlediği güvenlik talimatlarına karşılık verme yöntemlerini,
- Güvenlik ihlali ya da güvenlik tehdidi olması durumunda liman tesisinin boşaltılma yöntemlerini,
- Güvenlikten sorumlu liman tesisi personellerinin ve diğer personellerin güvenlik açısından belirlenen görevlerini,
- Gemi güvenlik faaliyetleriyle arabirim kurma yöntemlerini,
- Planın periyodik olarak yenilenmesi ve güncellenmesi yöntemlerini,
- Güvenlik olaylarının raporlanması yöntemlerini,
- Liman tesisi güvenlik sorumlusunun 24 saat ulaşılabilecek iletişim bilgilerini de içermek üzere belirlenmesi,
- Planda yer alan bilgilerin güvenliğinin sağlanması için alınan önlemleri,
- Liman tesisinde yer alan yük ve elleçleme ekipmanlarının etkin bir şekilde güvenliğinin sağlanması için alınan önlemleri,
- Liman tesisi güvenlik planının denetlenme yöntemlerini,
- Liman tesisindeki bir geminin alarm sisteminin devreye girmesi durumunda yapılması gerekenleri,
- Karaya çıkacak gemi personelinin ya da personel değişiminin ve bunun yanında ziyaretçilerin gemiye girişinin kolaylaştırılması için yapılacakları.

Kaçakçılık ve Yasa Dışı Ticaret

Kaçakçılık, devletin koymuş olduğu gümrük, vergi, ticaret veya yasa dışı mal ve hizmet dolaşımıyla ilgili kuralları ihlal ederek mal, hizmet veya insan taşınması ve ticaretinin yapılmasıdır. Kaçakçılık, mali, ekonomik ve güvenlik açısından ciddi sonuçlar doğuran bir suç türüdür. Genellikle devletin vergi kaybına uğramasına, yasa dışı ticaretin artmasına ve organize suçların güçlenmesine neden olur.

Kara ve denizyolunun düğüm noktasında olan limanlar uluslararası ticaret ağının merkezinde yer almaktadır. Denizyolu ile limanlar üzerinden gerçekleşen büyük ölçekli yük hareketi kaçakçılık ve yasadışı ticaret için de elverişli bir ortam sağlar. Uluslararası ticarete açık limanlar gümrük mevzuatına tabidir. Ticaret Bakanlığı Gümrük Muhafaza Genel Müdürlüğü, Emniyet Genel Müdürlüğü – Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Dairesi, Ticaret Bakanlığı – Kaçakçılıkla Mücadele Dairesi Başkanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı – Veteriner Sınır Kontrol Noktaları kaçakçılık ile etkin bir şekilde mücadele etmektedir.

⁶³Tohumcu, Ö.K. ve Kazan H., (2019). "Uluslararası Gemi ve Liman Tesisi Güvenlik Kodu (ISPS Kod) Çerçevesinde Limanlarda Hazırlanan Diğer Güvenlik Planları ile Liman Tesisi Güvenlik Planının Entegrasyonu", Kara Harp Okulu Bilim Dergisi, Haziran 2019, 29 (1), 17-64.

LİMANLARIMIZLA YERELDEN KÜRESELE MİLLİ EKONOMİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİR BİR GELECEK İÇİN ÇALIŞIYORUZ

Toplam Liman Sahası
2.245.000 m²

Toplam Rıhtım Uzunluğu
6.850 m

 samsunport
INTERNATIONAL

 CEYPORT TEKİRDAĞ

 CEYPORT TAŞUCU

 mesbaş

www.cejholding.com.tr

444 4 239

CEYHOLDİNG

Limanlardaki güvenlik risklerini minimize etmek ve bir olumsuzluğun oluşması durumunda en uygun şekilde müdahale etmek amacı ile koruma ve güvenlik planları hazırlanmaktadır. Koruma ve güvenlik planları; Özel Güvenlik Kanunu kapsamında liman tesisinin bulunduğu il valiliğinden alınmış özel güvenlik izin belgesine sahip işletmeler tarafından hazırlanmakta olup, il emniyet müdürlüğü özel güvenlik şube müdürlüğü tarafından onaylanmaktadır.

Koruma ve Güvenlik Planları;

- Özel güvenlik kanununun 12. maddesi ve
- Özel Güvenlik Hizmetleri Birleştirilmiş Genelgesi 22. maddesi
- İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından 19/04/2005 tarih ve 2005/42 sayılı genelge
- 14/8/1997 tarih ve 23080 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Sivil Hava Meydanları, Limanlar ve Sınır Kapılarında Güvenliğin Sağlanması, Görev ve Hizmetlerin Yürütülmesi Hakkında Yönetmelik”

hükümleri doğrultusunda hazırlanmaktadır. Tüm bu hususlar çerçevesinde hazırlanan koruma ve güvenlik planları liman tesisindeki özel güvenlik personeli tarafından uygulanarak güvenlik tedbirleri sürdürülmektedir.⁶⁴

Limanlarda güvenlik riski oluşturan farklı kaçakçılık türleri bulunmaktadır.

- Mal Kaçakçılığı:** Yasaklı veya vergisi ödenmemiş malların yasa dışı yollarla ülkeye sokulması veya çıkarılması. (Elektronik eşyalar, yüksek değere sahip makine parçaları, tıbbi malzemeler vb.)
- Uyuşturucu kaçakçılığı:** Limanlar, uluslararası uyuşturucu kaçakçılığı için sıkça kullanılan noktalardır.
- Silah kaçakçılığı:** Yasadışı silahlar, konteyner veya gemiler yoluyla limanlardan geçebilir.
- Akaryakıt Kaçakçılığı:** Vergisi ödenmemiş veya yasa dışı yollarla getirilen akaryakıtın satışı.
- İnsan kaçakçılığı:** Göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti, limanlar üzerinden gerçekleştirilebilen suçlardandır. Kaçakçılık örgütü tarafından kasıtlı olarak yapılabildiği gibi gemi sahibi ya da ilgili diğer gemi ve liman personelinin bilgisi olmadan gemiye binen kaçak yolcu (Stowaway) varış limanında gemi açısından önemli sorunlara neden olmaktadır.
- Tarihi Eser Kaçakçılığı:** Kültürel varlıkların yasa dışı yollarla satılması veya ülke dışına çıkarılması.
- Hayvan Kaçakçılığı:** Egzotik ve evcil hayvan kaçakçılığı, nesli tükenmekte olan hayvan kaçakçılığı, deniz ürünleri kaçakçılığı, hayvan derisi ve organları kaçakçılığı gibi türleri bulunmaktadır.
- Alkol ve Sigara Kaçakçılığı:** Vergi kaçırmak veya yasa dışı ürünleri piyasaya sürmek amacıyla tütün ve alkollü içeceklerin yasa dışı yollarla veya yanlış gümrük beyanı ile ülkeye sokulması

Hırsızlık ve Yasadışı Girişimler

Liman tesislerinde meydana gelen hırsızlık olayları, yüklerin gemiye yüklenmesi ya da gemiden tahliye edilmesi sırasında, depolama ve yükün liman tesisi içindeki transferi sırasında yükün bir kısmının ya da tamamının çalınması durumunu ifade etmektedir.⁶⁵

- Yük hırsızlığı:** Liman tesislerinden (açık kapalı depolar, antrepolardan vb) yükün bir kısmının veya tamamın çalınması liman yönetimi ve liman güvenlik birimleri açısından gerek mal sahibine karşı gerekse gümrük birimlerine karşı önemli sorunlara neden olmaktadır.

⁶⁴Tohumcu, Ö.K. ve Kazan H., (2019). “Uluslararası Gemi ve Liman Tesisi Güvenlik Kodu (ISPS Kod) Çerçevesinde Limanlarda Hazırlanan Diğer Güvenlik Planları ile Liman Tesisi Güvenlik Planının Entegrasyonu”, Kara Harp Okulu Bilim Dergisi, Haziran 2019, 29 (1), 17-64.

⁶⁵Nurduhan M. (2017). “Liman Tesislerinin Güvenlik Performansının Bulanık Mantık Yöntemiyle Ölçülmesi: Bir Liman Uygulaması” DEÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi

•**Ekipman hırsızlığı:** Liman araçları, vinçler ve diğer makineler çalınabilir veya zarar görebilir. Benzer şekilde Ro-Ro limanlarında araç bölümleri çalınabilir.

•**Yetkisiz giriş:** Kişilerin yasa dışı yollarla limana girmesi ve güvenlik açıklarını kullanarak yüke zarar vermesi yükün ticari değerinin düşmesine neden olur.

Her ne kadar limanların yük hasarlarına ve kayıplarına karşı sigortaları olmakla birlikte kaybolan bir konteyner hizmet sektöründe yer alan liman için önemli bir müşteri güvensizliğini de beraberinde getirecektir.

Siber Güvenlik Tehditleri

Uluslararası Gemi ve Liman Tesisi Güvenlik Kodu ISPS 2012 yılına kadar genellikle fiziksel tehditlere (terörizm, korsanlık, yasadışı girişler vb.) karşı önlemleri ön planda tutuyordu. Ancak bilişim teknolojilerinin gelişmesi, yeni nesil limanlarda dijitalleşme limanlara zarar vermek isteyen teröristler için yeni bir yol açtı. Önemli tesislere siber saldırıların artması Siber Güvenlik ve Elektronik Tehditlere karşı daha fazla güvenlik önlemlerinin alınması gerektiğini ortaya çıkardı.

Siber saldırı, dijital ortamda bir kuruma zarar vermek, faaliyetlerini engellemek veya yetki dışı erişim sağlamak amacıyla yapılan saldırıların tamamına denilmektedir. Siber güvenlik ise bilişim sistemlerinin saldırılardan korunması amacı ile kullanılan araçlar, politikalar ve uygulamalardır. Limanlarda bilgisayar destekli tüm faaliyetlerin, kullanılan programların, verilerin ve iletişim ağlarının korunması siber güvenliğin kapsamına girmektedir. Yeni nesil dijital limanlarda bilişim sistemlerinin kullanım alanları genişlemiş ve neredeyse tüm liman operasyonlarını yönetmeye ve kontrol etmeye başlamıştır. Ayrıca yönetsel ve ticari boyutta bilişim sistemleri tüm liman genelindeki faaliyetleri kapsamaya başlamıştır. Liman işletim sistemini hedef alan ve operasyonlarını durduran zararlı yazılımlar (Malware) geniş bir yelpazeye yayılmış durumdadır.

Limanlarda güvenlik riskleri, yalnızca fiziksel tehditlerden değil, siber saldırılar ve yasa dışı faaliyetlerden de kaynaklanır. Bu yüzden hem fiziksel hem de dijital güvenlik önlemleri alınarak güvenli bir çalışma ortamı sağlanmalıdır.

Yetkisiz Gemi ve Kargo Hareketleri

Liman güvenliğini tehlikeye atabilecek bir diğer önemli risk, sahte belgelerin kullanılmasıdır. Yüklerin sahte evraklarla taşınması veya kayıt dışı mal taşınması hem liman işlemlerini aksatabilir hem de yasa dışı faaliyetlere zemin hazırlayabilir. Bu nedenle, tüm yüklerin evrakları dikkatlice incelenmeli ve her türlü sahtecilik tespit edilerek yasal işlem başlatılmalıdır. Gelişmiş belge doğrulama sistemleri ve gümrük denetimleri, sahte evraklarla taşınan yüklerin engellenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Bir diğer tehdit ise gemilerde gizli bölmelerin oluşturulmasıdır. Yasa dışı malzemelerin saklanması için gemilerde özel bölmeler veya gizli alanlar oluşturulması, güvenlik açısından ciddi bir risk oluşturmaktadır. Bu tür gizli bölmeler, kaçakçılık faaliyetlerini gizlemek amacıyla kullanılabilir. Liman güvenlik ekipleri, gemilerde bu tür gizli bölmelerin tespit edilmesine yönelik ileri düzey tarama ve inceleme yöntemleri kullanarak yasa dışı faaliyetlerin önüne geçmeye çalışmaktadır.

Çalışan veya Ziyaretçi Güvenliği

Liman güvenliği sadece dış tehditlere karşı değil, aynı zamanda iç tehditlere karşı da güçlü bir savunma gerektirir. İç tehditler, liman çalışanlarının veya ziyaretçilerin yasa dışı faaliyetlere karışması şeklinde kendini gösterebilir. Bu tür durumlar hem limanın güvenliğini tehlikeye atar hem de operasyonların düzenini bozar. İçerideki bu tür tehditleri tespit etmek için düzenli denetimler ve eğitimler uygulanmalıdır.

Ayrıca, liman alanında şiddet olayları da meydana gelebilir. Limanda çalışanlar arasında veya yasa dışı giriş yapan kişiler nedeniyle şiddet vakaları yaşanabilir. Bu tür olaylar, güvenlik önlemlerinin artırılmasını ve çalışanlar arasındaki ilişkilerin düzenli olarak gözden geçirilmesini gerektirir. Liman yönetimi, şiddet olaylarının önlenmesi için uygun disiplin prosedürleri ve kriz müdahale planları geliştirmiştir.

Bir diğer güvenlik riski ise yanlış kimlik kullanımından kaynaklanmaktadır. Sahte kimlikler veya kimlik hırsızlığı yoluyla limana yetkisiz girişler yapılabilir. Bu tür durumların önlenmesi için kimlik doğrulama sistemleri güçlendirilmiş, biyometrik doğrulama gibi ileri düzey güvenlik önlemleri devreye sokulmuştur.

Liman personeli dışında limanda faaliyet gösteren kamu ve özel sektörde çalışan çok sayıda personelin de limana giriş izni bulunmaktadır. Liman müşterilerinin günlük iş ziyaretlerinin yanı sıra sürekli limanda bulunan taşıyon firma çalışanları, acente ve gümrük çalışanlarının limanın farklı yerlerine erişim izni bulunmaktadır. Limana girilmesine izin verilmeyen veya yasak olan yerlerde bu yasağı belirten ilk bakışta hemen fark edilebilen levha ve uyarıların bulunması liman güvenliği açısından faydalı olacaktır. Liman içerisinde özellikle hassas alanlara sadece izni bulunan personelin girmesine ilişkin kontrol tedbirleri alınmalıdır. Tehlikeli yüklerin depolandığı açık ve kapalı alanlarda teknik açıdan tüm tedbirler alınmalıdır. Ayrıca elektromanyetik, siber, nükleer, biyolojik, kimyasal saldırılar da dikkate alınmalıdır.

Limanlarda güvenlik, insan kaynaklı tehditlere karşı alınan önlemleri kapsar. Güvenlik risklerine karşı alınacak tedbirler dört başlık altında incelenmiştir.

• Liman Giriş ve Çıkış Kontrolleri

Liman güvenliği kapıda başlar bu nedenle limana giriş yapan araçlar ve kişilerin kimlik kontrolleri titizlikle gerçekleştirilmelidir. Yetkili birimler, giriş noktalarında kimlik doğrulaması yaparak sadece yetkili personelin ve kayıtlı ziyaretçilerin liman sahasına girişine izin vermelidir. Bunun yanı sıra, yük taşıyan konteynerler detaylı güvenlik taramalarından geçirilerek herhangi bir yasa dışı madde, tehlikeli malzeme veya kaçakçılıkla ilgili unsurların tespiti sağlanmalıdır. Modern tarama sistemleri kullanılarak konteynerlerin içerikleri incelenmeli ve liman sahasında güvenliğin en üst düzeyde tutulması hedeflenmelidir. Ayrıca, yetkisiz kişilerin liman sahasına girişini engellemek için çeşitli fiziksel ve teknolojik güvenlik önlemleri uygulanmalıdır. Geçiş noktalarında güvenlik kameraları, biyometrik doğrulama sistemleri ve güvenlik personeli aktif olarak görev yaparak izinsiz girişleri önlemekte ve limanın güvenliğini sağlamaktadır.

• Kaçakçılık ve Yasa Dışı Taşımacılıkla Mücadele

Limanlara gelen ve giden konteynerler detaylı denetimlerden geçirilmelidir. Kaçak mal ve yasa dışı maddelerin tespiti için gelişmiş tarama sistemleri kullanılarak, konteynerlerin içeriği hassasiyetle incelenmelidir. Bu kontroller, liman sahasında yasa dışı faaliyetlerin önlenmesi ve ticaretin güvenli bir şekilde sürdürülmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Ayrıca, gümrük yetkilileri ve güvenlik güçleriyle sıkı bir iş birliği içinde çalışarak denetim süreçleri daha etkin hale getirilmelidir. Yetkili kurumlar arasındaki koordinasyon sayesinde, riskli yükler hızlı bir şekilde tespit edilebilmekte ve gerekli yasal işlemler uygulanabilmektedir. Bu iş birliği, liman operasyonlarının güvenli ve düzenli bir şekilde yürütülmesine katkıda bulunurken, ulusal ve uluslararası güvenlik standartlarına uyumu da sağlamaktadır. Özellikle uyuşturucu kaçakçılığına karşı özel eğitilmiş dedektör köpeklerinin kullanılması ve şüpheli konteynerlerin taranması limanlarımızda başarı ile uygulanan uygulamalardır.

• Korsanlık ve Terörizm Tehdidine Karşı Önlemler

Liman güvenliğini en üst seviyede tutmak amacıyla, güvenlik ekipleri yetkisiz girişleri önlemek, şüpheli durumları tespit etmek ve olası tehditlere hızlı bir şekilde müdahale etmek için düzenli devriyeler gerçekleştirmelidir. Bunun yanı sıra, liman sahasında güvenliği artırmak için acil durum alarm sistemleri ve kamera gözetimi aktif olarak kullanılmalıdır. Limanın farklı bölgelerinde yer alan gelişmiş güvenlik kameraları, 24 saat kesintisiz izleme yaparak herhangi bir güvenlik ihlalini anında tespit edebilmektedir. Acil durum alarm sistemleri ise olası tehdit veya acil durum anında yetkilileri hızla bilgilendirerek etkili müdahaleye olanak tanımaktadır.

Patlayıcı madde yüklü sürat botlarıyla gemilere veya liman tesislerine yapılacak muhtemel intihar saldırılarını engellemek için limanların deniz giriş noktalarının çok iyi şekilde kontrol altına alınması gerekmektedir.

Denizden gelebilecek sabotaj saldırılarına karşı yüzer sabit ve hareketli deniz bariyerleri kullanılabilir. Ayrıca liman giriş - çıkış ve navigasyon kanallarında balıkçı teknesi, sürat motoru gibi küçük deniz vasıtalarının sadece onay verilenlerinin seyir yapmasına izin verilmelidir. LNG - LPG gibi büyük hassasiyet gösteren gemilerin güvenliğinin sağlanmasında hava sahası da kontrol edilmeli liman üzeri ve çevresinde drone ve insansız hava taşıtlarının uçuşuna izin verilmemelidir.

Liman sahasına gerek kara gerekse deniz yolu ile patlayıcı maddelerin sokulmasına karşı liman giriş ve çıkışları çok iyi kontrol edilmelidir. Gemi kumanyalarının ve kumanya teslim aracının güvenlik tedbirleri açısından mutlaka kontrol edilmesi gerekmektedir. Kumanya siparişinin teyidi alınmalı ve gemiye teslimine kadar olan süreçte kumanya aracına refakat sağlanmalıdır.

Yolcu limanlarında limana giren ve gemiden inen tüm bagajların taramadan geçirilmesi sahipsiz bagajların risk oluşturmayacak bir yerde güvenli şekilde muhafaza edilmesi gereklidir.

Limanların önemli bir bölümü yerleşim alanları içerisinde veya sanayi alanlarında farklı sanayi tesisleri ile çevrelenmiş durumdadır. Limanın kontrollü giriş çıkışı kadar çevre güvenliğinin sağlanması gereklidir.

• Siber Güvenlik Önlemleri

Liman operasyon sistemlerini, olası siber saldırılara karşı koruyarak yetkisiz erişimlerin ve veri ihlallerinin önüne geçilmesi hedeflenmektedir. Bu kapsamda, dijital altyapı sürekli olarak güncellenmekte ve gelişmiş güvenlik protokolleri uygulanmaktadır.

Yetkisiz erişimlere karşı alınan önlemler arasında güçlü şifreleme yöntemleri ve güvenlik duvarları önemli bir rol oynamaktadır. Liman sistemlerine yapılan her giriş, sıkı kimlik doğrulama süreçlerinden geçirilerek sadece yetkili personelin erişimine izin verilmektedir. Güvenlik duvarları sayesinde ise zararlı yazılımlar ve dış tehditler engellenerek sistemlerin bütünlüğü korunmaktadır.

Kapsamlı güvenlik önlemleri, liman operasyonlarının dijital tehditlere karşı dayanıklılığını artırırken, uluslararası güvenlik standartlarına uygun bir çalışma ortamı sağlanmasına da katkıda bulunmaktadır.

Kısaca dört başlık altında toplanan güvenlik risklerine karşı alınacak tedbirler daha geniş bir şekilde “Koruma ve Güvenlik Planları”nda değerlendirilmektedir. Hazırlanan “Koruma ve Güvenlik Planları” valilik makamına sunulmaktadır. Söz konusu plan yangın, doğalgaz kaçağı, elektrik kaçağı, hırsızlık, deprem ve doğal afetler, sabotaj, toplu eylemler gibi birçok başlığı değerlendirmektedir. Ayrıca hazırlanan acil durum planları da gerek emniyet gerekse güvenlik olaylarını içerecek şekilde hazırlanmaktadır.

ÖZEL DOSYA 2: LİMANLARDA SİBER GÜVENLİK⁶⁶

1. Giriş ve Tanım

a. Limanlarda siber güvenliğin tanımı

Liman operasyonlarını dijitalleşmesiyle birlikte, siber güvenlik; limanların emniyeti, iş sürekliliği ve rekabetçiliği açısından stratejik bir öncelik kazanmıştır. **Limanlarda siber güvenlik**, hem bilgi teknolojileri (BT) hem de operasyonel teknolojiler (OT) dahil olmak üzere liman altyapılarında kullanılan dijital sistemlerin gizliliğini, bütünlüğünü, erişilebilirliğini, dayanıklılığını ve güvenliğini sağlamaya yönelik tüm süreç, politika, teknik önlem ve organizasyonel yapıların bütünüdür^{67,68}.

IAPH (International Association of Ports and Harbors) tarafından geliştirilen liman siber güvenlik rehberine göre bu kavram, yalnızca dijital sistemlerin korunması değil, aynı zamanda **liman topluluğu içindeki tüm paydaşlar arasında ortak bir risk anlayışının geliştirilmesini, tehdit istihbaratının paylaşımını ve krizlere iş birliği içinde müdahale edebilme yeteneğini de kapsar**⁶⁹.

IMO'nun MSC-FAL.1/Circ.3 belgesinde **siber riskler**, “bilgi ve iletişim sistemlerinin operasyonel güvenliğini, gemi ve liman güvenliğini etkileyebilecek şekilde kasıtlı ya da kasıtsız olarak istismar edilmesi” şeklinde tanımlanmıştır⁷⁰. Bu riskler sadece veri kaybı veya finansal zararlarla sınırlı olmayıp, fiziksel operasyonların (örneğin: vinçler, giriş/geçiş sistemleri, yakıt pompaları gibi OT sistemleri) doğrudan kesintiye uğramasına, emniyet ve güvenliğin tehlikeye girmesine neden olabilir.

Limanlar günümüzde **birbirine entegre çalışan dijital sistemler, akıllı cihazlar, otonom araçlar, yapay zekâ destekli süreçler ve uzaktan yönetim** altyapıları ile donatılmıştır. Bu dönüşüm; terminal operasyonları, gümrük sistemleri, giriş-çıkış kontrolleri, sefer planlaması ve yük takibi gibi birçok alanın BT/OT sistemlerine bağımlı hale gelmesine yol açmıştır. Dolayısıyla, bu sistemlere yönelik herhangi bir siber saldırı, yalnızca limanın değil, tedarik zincirinin tamamının işleyişini aksatabilir. Bu bağlamda siber güvenlik;

- Liman bilgi sistemleri (LBS),
- Liman topluluk sistemleri (PCS),
- Denetleyici Kontrol ve Veri Toplama Sistemi (Supervisory Control and Data Acquisition SCADA), Dağıtılmış Kontrol Sistemi (Distributed Control System-DCS) ve Programlanabilir Mantık Denetleyicisi (Programmable Logic Controller-PLC) gibi OT sistemleri,
- Otomatik Tanımlama Sistemi (Automatic Identification System-AIS), Elektronik Harita Gösterim ve Bilgi Sistemi (Electronic Chart Display and Information System-ECDIS) gibi seyrüsefer destek sistemleri,
- Kamera, erişim kontrolü ve yangın alarm sistemleri gibi güvenlik altyapıları üzerindeki potansiyel tehditlerin önlenmesi, algılanması, müdahale edilmesi ve toparlanması süreçlerini içerir^{71,72}.

b. BT (Information Technology) ve OT (Operational Technology) farkı

Liman altyapılarında siber güvenlik risklerinin doğru yönetilebilmesi için, Bilgi Teknolojileri (BT) ile Operasyonel Teknolojiler (OT) arasındaki farkın net bir şekilde anlaşılması kritik öneme sahiptir.

- **BT sistemleri**, veri işleme, iletim ve saklamaya odaklı sistemlerdir. Liman bilgi sistemleri (LBS), gemi planlama yazılımları, terminal işletim sistemleri, e-posta, ofis ağı ve bulut hizmetleri gibi dijital çözümler BT kapsamında değerlendirilir. Bu sistemler genellikle yüksek erişilebilirlik ve veri güvenliği hedefiyle yönetilir.

⁶⁶Faruk Doğan TÜRKLİM Genel Sekreteri

⁶⁷IMO, MSC-FAL.1/Circ.3/Rev.2, Guidelines on Maritime Cyber Risk Management, 2021

⁶⁸ENISA, Cyber Risk Management for Ports, 2022.

⁶⁹IAPH, Cybersecurity Guidelines for Ports, 2021

⁷⁰IMO, MSC-FAL.1/Circ.3/Rev.2, Guidelines on Maritime Cyber Risk Management, 2021

⁷¹CISA & TSA (2020), Port Facility Cybersecurity Risks Infographic.

⁷²IMO (2018), Resolution MSC.428(98) – Maritime Cyber Risk Management in Safety Management Systems.

- **OT sistemleri** ise fiziksel süreçleri izleyen, yöneten ve otomatikleştiren donanım ve yazılım bütünüdür. Vinç otomasyon sistemleri, yakıt ikmal pompaları, erişim kontrol sistemleri, SCADA ve PLC gibi altyapılar OT alanına girer. OT sistemlerinde öncelik, operasyonların **sürekliliğini** ve **güvenliğini** sağlamaktır.

Bu iki teknoloji alanı limanlarda giderek daha fazla iç içe geçtiğinden, birinde yaşanacak bir siber güvenlik ihlali, diğerini de doğrudan etkileyebilir. Örneğin, bir BT sistemine yönelik zararlı yazılım, OT üzerinden yürütülen yükleme operasyonlarını durdurabilir. Bu nedenle, limanlarda siber güvenlik stratejileri hem BT hem de OT bileşenlerini kapsayan bütünsel bir yaklaşımla oluşturulmalıdır^{73, 74, 75}.

c. Neden siber güvenlik artık liman emniyeti ve iş sürekliliği açısından kritik hale geldi?

Limanlar, sadece malların fiziksel olarak transfer edildiği yerler değil, aynı zamanda yoğun veri alışverişi, otomasyon ve dijital sistemlerle yönetilen kompleks lojistik merkezleridir. Artan dijitalleşmeyle birlikte, siber tehditler sadece veri ihlalleriyle sınırlı kalmayıp, fiziksel operasyonlara, emniyete ve hizmet sürekliliğine doğrudan etki edecek boyuta ulaşmıştır.

Öne çıkan nedenler şunlardır:

- OT sistemlerinin siber saldırıların hedefi haline gelmesi durumunda, vinçler, kapı kontrol sistemleri, yakıt ikmal pompaları gibi fiziksel altyapılar, işlevsizleştirilebilir veya iş sağlığı, güvenlik ve emniyeti ya da çevre açısından tehlikeli hale gelebilir⁷⁶.
- Fidyeye yazılımı ve veri şifreleme saldırıları, birçok liman işletmesinin faaliyetlerini günlerce aksatabilir; milyonlarca dolar zarara neden olabilir (örneğin: Port of San Diego, Maersk).
- Küresel tedarik zincirinin hassasiyeti ve entegre yapısı, bir limanda yaşanacak siber olayın bölgesel değil, küresel etkiler doğurmasına yol açabilir.
- Konumlandırma, Seyir ve Zamanlama (Positioning, Navigation, and Timing-PNT) Sistemlerine yönelik tehditler (GPS bozma, AIS sahteciliği) deniz trafiğinde çatışma ve yön sapması gibi ciddi sonuçlar doğurabilir⁷⁷.
- Siber saldırılar yoluyla kaçakçılık, yasa dışı yük girişi veya veri manipülasyonu gibi organize suç faaliyetleri desteklenebilir⁷⁸.

Sonuç olarak; liman emniyeti artık sadece fiziksel tehditlere karşı değil, dijital istismarlara karşı da korunmak zorundadır. Siber güvenlik tedbirleri alınmadığı takdirde, bir saldırı sadece operasyonel kesintiye değil, aynı zamanda çevresel, ekonomik ve güvenlik krizlerine de yol açabilir.

2. Limanlara Yönelik Başlıca Siber Tehditler ve Riskler

Dijitalleşmenin hızlandığı liman operasyonlarında siber tehditler yalnızca dijital veri kaybına değil, fiziksel operasyonel kesintilere ve güvenlik zafiyetlerine de neden olabilecek düzeye ulaşmıştır. Limanlara yönelik başlıca siber tehditler aşağıdaki başlıklarda toplanmaktadır:

a. Limanlara Yönelik Siber Saldırı Yazılımları (Malware Tehditleri)

Dijitalleşen liman altyapıları, karmaşık ve birbirine bağlı bilgi (BT) ve operasyonel teknoloji (OT) sistemlerinden oluşur. Bu sistemlerin çeşitliliği, farklı türde zararlı yazılımların (malware) liman ortamlarına sızması ve geniş çaplı etkiler yaratması riskini artırmaktadır. Limanlara yönelik siber saldırı yazılımları, yalnızca çok rastlanan fidye yazılımları ile sınırlı olmayıp, casus yazılımlar, uzaktan erişim araçları (RAT), solucanlar, Truva atları, botnet yazılımları ve USB tabanlı zararlılar gibi birçok kategoriye ayrılmaktadır.

• Fidyeye Yazılımları (Ransomware)

Son yıllarda limanlara yönelik en yaygın tehdit türü, **fidye yazılımı (ransomware)** saldırılarıdır. Kritik sistemlerin şifrelenmesiyle operasyonların durmasına ve ciddi finansal kayıplara neden olmaktadır. Port of San Diego (2018) ve Port of Houston (2021) olaylarında, liman bilgi sistemleri günlerce kapalı kalmış, rezervasyon sistemleri saldırılardan etkilenmiştir⁷⁹.

⁷³IAPH, Cybersecurity Guidelines for Ports, 2021

⁷⁴CISA & TSA (2020), Port Facility Cybersecurity Risks Infographic

⁷⁵BIMCO, ICS, IUMI, INTERTANKO & INTERCARGO. (2021). Cybersecurity Threat to Ports – Whitepaper. Published May 2021.

⁷⁶Institution of Engineering and Technology. Good Practice Guide: Cyber Security for Ports and Port Systems, 2020.

⁷⁷MarineDeal News. (2021, October 8). Gelişen teknolojinin sinsi düşmanı: Siber saldırılar.

⁷⁸Dryad Global. (2022, June 2). Interview: Mitigating cyber-threats in the maritime industry.

⁷⁹Stormshield. (2023). Cybermarétique: A Short History of Cyberattacks Against Ports. Yayın Tarihi: 3 Temmuz 2023.

• Casus Yazılımlar (Spyware) ve Bilgi Sızıntısı

Casus yazılımlar (spyware), sistemlere gizlice yerleşerek kullanıcıya fark ettirmeden **veri, şifre veya ticari sırları sızdıran** zararlı yazılımlar arasındadır. Liman ortamlarında bu tür yazılımlar; gümrük beyannameleri, konteyner manifestoları, tarife bilgileri gibi **hassas ticari verilerin ele geçirilmesine** yol açabilir. Elde edilen bilgiler, özellikle **kaçakçılık faaliyetleri ve yasa dışı ticaret** için kullanılabilir hale gelir. Avrupa limanlarında yaşanan bazı vakalarda, liman topluluk sistemlerine (PCS) sızan casus yazılımların, konteyner konum bilgilerini çalarak **organize suç ağlarının hedefli kaçak yük transferi gerçekleştirilmesinde** kullanıldığı bildirilmiştir⁸⁰.

• Solucanlar (Worms) ve Otonom Yayılma Tehditleri

Solucanlar (worms), kendi kendini çoğaltarak ağlar üzerinde otomatik olarak yayılabilen zararlı yazılımlardır. Özellikle **zayıf yalıtılmış OT (operasyonel teknoloji) altyapılarında**, sistemden sisteme geçişleri kolaydır ve yayılım **hızı oldukça yüksektir**. Bu durum, örneğin bir yükleme vinci sistemine bulaşan solucanın kısa sürede tüm liman ağına yayılmasıyla **geniş çaplı operasyonel kesintilere** neden olabilir. 2017 yılında yaşanan **NotPetya⁸¹ saldırısı**, bu tehdit türünün yıkıcı etkisini açıkça ortaya koymuştur; Maersk'in sistemlerinde yaklaşık **45.000 cihaz etkilenmiş** ve **300 milyon ABD doları civarında zarara** yol açmıştır⁸².

• Truva Atları (Trojans) ve Uzaktan Erişim Araçları (RATs)

Truva atları (Trojans) ve uzaktan erişim araçları (RATs), genellikle meşru bir yazılım veya belge gibi görünerek sistemlere sızan, ardından da **gizli kapılar (backdoors)** oluşturarak dışarıdan erişim imkânı sağlayan zararlı yazılımlardır. Bu tür tehditler, liman sistemlerinde **uzaktan kontrol sağlanmasına, kritik altyapılara yetkisiz erişim bırakılmasına ve veri manipülasyonu yapılmasına** neden olabilir. Özellikle **gemi acentelerine gönderilen sahte e-postalar** yoluyla PCS (Port Community System) sistemlerine Truva atı içeren belgelerle sızıldığı ve bu yolla liman operasyonlarının tehlikeye atıldığı vakalar rapor edilmiştir⁸³.

• OT Sistemlerine Yönelik Malware'ler (SCADA-targeting malware)

OT sistemlerine yönelik zararlı yazılımlar (SCADA-targeting malware), özellikle **SCADA, DCS ve PLC** gibi operasyonel teknoloji altyapılarına sızmak ve bu sistemleri hedef almak üzere geliştirilmiş yazılımlardır⁸⁴. Bu tür yazılımlar, **vinçler, pompa sistemleri, erişim kontrolleri ve güvenlik mekanizmaları** gibi fiziksel ekipmanları doğrudan kontrol altına alarak **ciddi operasyonel ve güvenlik riskleri yaratabilir**⁸⁵. Endüstriyel sistemleri hedef alan **Stuxnet ve Triton** gibi yazılımlar bu kategoriye örnek teşkil ederken; limanlar özelinde bu tip tehditlerin özellikle **enerji tesisleri ve yakıt terminaleri gibi kritik altyapı operasyonlarını hedef alabileceği** değerlendirilmektedir.

• Taşınabilir Ortamlar ve USB Tabanlı Tehditler

Taşınabilir ortamlar ve USB tabanlı tehditler, genellikle **USB bellek, harici disk veya taşınabilir bakım cihazları** aracılığıyla sistemlere bulaşan zararlı yazılımlardır. Bu tür tehditler, özellikle **ağ bağlantısı olmayan veya internet erişimi kısıtlı çalışan OT sistemlerinde** ciddi risk oluşturur. Güncellemelerin manuel yapıldığı veya harici cihazlarla bakım gerçekleştirilen sistemler bu saldırılara daha açıktır. Bazı vakalarda, **liman vinçlerine bağlı bakım cihazları üzerinden zararlı yazılımların bulaştığı**, bunun da operasyonel sistemleri etkilediği tespit edilmiştir⁸⁶.

• Botnet Yazılımları ve DDoS Saldırıları

Botnet yazılımları ve DDoS (Distributed Denial of Service) saldırıları, saldırganların **komuta ve kontrol (C2) sunucuları üzerinden birçok cihazı bir araya getirerek**, hedef sistemlere karşı **eş zamanlı ve yoğun erişim trafiği oluşturduğu** saldırı türleridir. Limanlarda bu saldırılar genellikle **web tabanlı rezervasyon sistemleri, çevrimiçi müşteri portalları ve ödeme sistemleri** gibi dijital

⁸⁰The Readable. (2023). Maritime cyber threats: Drug trafficking and supply chain security. Yayın Tarihi: 6 Aralık 2023.

⁸¹NotPetya, tipik bir fidye yazılımı (ransomware) gibi görünse de aslında veri yok etmeye (wiper) yönelik kötü niyetli bir solucan (worm-like behavior) sergileyen bir zararlı yazılımdır. NotPetya, EternalBlue adlı bir güvenlik açığını kullanarak kendini otomatik şekilde ağ içinde çoğaltma yeteneğine sahipti.

⁸²LRQA. (2022). NotPetya ransomware attack on Maersk: Key learnings. Yayın Tarihi: 4 Temmuz 2022.

⁸³Hurd, Barry. (2023). Port of Seattle Hacked: Is the Future Compromised? LinkedIn Articles.

⁸⁴Verma, Rahul. (2023). SCADA Security: Safeguarding Critical Infrastructure in Industrial Systems. LinkedIn Articles.

⁸⁵Atlantic Council. (2021). Rising Maritime Cyber Threats: A Call for Operational Collaboration. Washington, DC: Atlantic Council.

⁸⁶SAFETY4SEA. (2023). Cyber attacks on maritime OT systems increased 900% in last three years. Yayın Tarihi: 5 Ekim 2023.

TOROSPORT CEYHAN TERMİNALİ GÜÇLÜ ALTYAPI, KESİNTİSİZ YATIRIM

Torosport Ceyhan, deniz ticaretinin kalbinde güçlenmeye devam ediyor! Yeni yanaşma platformları, gelişmiş vinç sistemleri, modern tahıl deposu ve tank yatırımlarıyla kapasitesini artırarak, hızlı, güvenilir ve üst düzey bir hizmet sunmaya devam ediyor.

TOROSPORT

hizmetleri hedef alır. Hizmetin kesintiye uğraması, müşteri memnuniyetinin ve ticari sürekliliğin ciddi biçimde zarar görmesine neden olur. 2022 yılında bazı Asya limanlarının çevrimiçi portallarına yönelik gerçekleştirilen yoğun **DDoS saldırıları**, müşteri hizmetlerinde ciddi aksamalara ve işlem gecikmelerine yol açmıştır⁸⁷.

b. ECDIS-AIS Manipülasyonu

ECDIS (Electronic Chart Display and Information System) ve AIS (Automatic Identification System) sistemlerinin manipülasyonu, gemi rotalarının yanıltılması, sahte gemi kimlikleri gösterilmesi veya seyrüseferin tehlikeye atılması gibi sonuçlar doğurabilir⁸⁸.

ECDIS ve AIS sistem manipülasyonları, yalnızca gemi seyrüseferini değil, limanlar ve liman sistemlerini de ciddi şekilde etkileyebilir. AIS verileri, liman trafik yönetimi (VTS), güvenlik kontrolleri ve operasyonel planlama için kritik öneme sahiptir. Bu verilerin manipüle edilmesiyle, gemilerin gerçek konumları, kimlikleri ve seyir rotaları gizlenebilir veya değiştirilebilir. Bu durum, liman içi çarpışmalara, yasadışı gemi girişlerine, kaçakçılığa, kaynak planlama hatalarına ve hatta kritik altyapılara zarar verebilecek yönlendirme hatalarına yol açabilir⁸⁹.

ECDIS verilerinin manipülasyonu ise, limanlara yaklaşan gemilerin hatalı rotalar izlemesine neden olarak çevresel felaketler, altyapı hasarları ve can kayıpları gibi ciddi sonuçlar doğurabilir. Bu tür manipülasyonlar özellikle karmaşık ve yoğun liman sahalarında, liman güvenliği ve siber savunma sistemlerinin zafiyetlerinden faydalanılarak gerçekleştirilebilir. Dolayısıyla bu tehditler, yalnızca siber güvenlik değil, aynı zamanda ulusal güvenlik ve çevresel güvenlik kapsamında da ele alınmalıdır⁹⁰.

c. OT Sistemlerine Yönelik Fiziksel Etkili Siber Saldırıları

OT (Operational Technology) sistemlerine yönelik fiziksel etkili siber saldırılar, limanlarda operasyonların kalbini oluşturan sistemleri doğrudan hedef alarak **ciddi güvenlik, süreklilik ve emniyet riskleri yaratmaktadır**. Vinç otomasyon sistemleri, pompa kontrol üniteleri, enerji dağıtım altyapısı, yangın alarm sistemleri ve erişim kontrol cihazları gibi OT bileşenleri, siber saldırganlar açısından **yüksek etkili ve sonuç doğurucu hedefler** olarak öne çıkmaktadır⁹¹.

Bu tür sistemlere gerçekleştirilen saldırılar:

- Kaza risklerini artırabilir, insan ve çevre güvenliğini tehdit edebilir,
- Yükleme-boşaltma operasyonlarını durma noktasına getirebilir,
- Fiziksel hasarlara ve iş gücü kayıplarına neden olabilir.

Geleneksel BT güvenlik önlemleriyle korunması mümkün olmayan bu sistemler, özel OT güvenlik mimarileri ve segmentasyon çözümleri gerektirmektedir. Bu nedenle OT siber güvenliği, liman emniyetinin ayrılmaz bir bileşeni olarak ele alınmalıdır.

d. PNT (Positioning, Navigation and Timing) Saldırıları ve Sonuçları

Limanlardaki operasyonların büyük bölümü **konum, zamanlama ve yönelim (PNT)** verilerine bağımlıdır. **GPS sinyallerinin kesilmesi, karıştırılması (jamming) veya sahte sinyallerle yanıltılması (spoofing)** gibi saldırılar;

- Gemi konumlandırmasının bozulmasına,
- Otomatik vinçlerin veya taşıma araçlarının hatalı yönlendirilmesine,
- Çarpışma, yangın ve çevresel tehlikelere neden olabilir⁹².

⁸⁷Tech Wire Asia. (2023). Why are DDoS attacks increasing in APAC? Yayın Tarihi: 15 Kasım 2023.

⁸⁸Arslan, O., & Arslan, C. (2021). Impact of Spoofing of Navigation Systems on Maritime Situational Awareness. ResearchGate

⁸⁹IMO, MSC-FAL.1/Circ.3/Rev.2, Guidelines on Maritime Cyber Risk Management, 2021

⁹⁰NATO Maritime Interdiction Operations Training Center (NMIOTC), NMIOTC Journal, Issue 25, 2023

⁹¹OT Insights Center. (2024). 2024 Threat Report – OT Cyberattacks with Physical Consequences.

⁹²CISA – Cybersecurity and Infrastructure Security Agency. (2021). Understanding Vulnerabilities of Positioning, Navigation, and Timing (PNT)

e. İnsan Kaynaklı Riskler: Sosyal Mühendislik, İç Tehdit, Eğitim Eksikliği

Liman çalışanlarının güvenlik farkındalığı yetersizse, **e-posta yoluyla oltalama (phishing), USB/taşınabilir cihazlar aracılığıyla bulaşma, yetkisiz erişim, parola zafiyetleri** gibi yollarla sistemlere sızmak mümkündür.

Ayrıca, **iç tehdit oluşturan personel (insider threats)** veya taşeron çalışanlar, ciddi sistem açıklarına neden olabilmektedir. Siber güvenlik farkındalığı, düzenli eğitimler ve tatbikatlar bu riskleri azaltmada temel rol oynar⁹³.

Bu kapsamda, limanlardaki siber tehdit yüzeyi hem teknik sistemler (BT/OT) hem de insan faktörü nedeniyle genişlemiş, **tek bir zafiyetin hem finansal hem fiziksel boyutta zincirleme etkilere yol açabileceği** bir ortam oluşmuştur. Bu nedenle bütüncül, çok katmanlı ve sürekli güncellenen siber güvenlik sistemlerinin uygulanması liman sistemleri için son derece gerekli hale gelmiştir⁹⁴.

Limanlara yönelik zararlı yazılımlar çok yönlüdür ve yalnızca fidye yazılımlarıyla sınırlı değildir. OT sistemlerine özel yazılımların artışı, sosyal mühendislik destekli bulaşmalar ve veri odaklı casusluk faaliyetleri, sektörde bütüncül, önleyici ve tespit edici çözümler gerektirmektedir. Özellikle liman altyapılarında:

- Segmentasyon,
- Güncel antivirüs çözümleri,
- Olay tespiti (IDS/IPS),
- Güvenli yazılım ve yedekleme politikaları hayati önemdedir.

Ayrıca, liman bilgi sistemleri ve PCS (Port Community Systems) üzerinden yapılan **veri sızıntıları**, ticari bilgiler ve tedarik zinciri güvenliği açısından yüksek risk taşımaktadır.

3. Küresel ve Bölgesel Gelişmeler

a. MO MSC.428(98), IAPH, ENISA ve AB NIS Direktifi Kapsamındaki Gelişmeler

Uluslararası Denizcilik Örgütü'nün (International Maritime Organization-IMO) MSC.428(98) sayılı kararıyla, 1 Ocak 2021'den itibaren **siber risk yönetiminin ISM Koduna entegrasyonu** zorunlu hale getirilmiştir⁹⁵. Bu karar, gemi ve liman işletmelerinin güvenlik yönetim sistemlerinde siber risklerin açıkça tanımlanmasını, değerlendirilmesini ve yönetilmesini şart koşmaktadır.

Uluslararası Limanlar Birliği (International Association of Ports and Harbors-IAPH) tarafından 2021'de yayımlanan **Liman Siber Güvenlik Rehberi** ise, liman işletmelerine yönelik risk temelli bir yaklaşım, tehdit istihbaratı paylaşımı ve kurumsal yönetim modeli sunmuştur⁹⁶.

Avrupa Birliği Siber Güvenlik Ajansı (European Union Agency for Cybersecurity-ENISA)⁹⁷, özellikle liman ve denizcilik sektöründe **kritik altyapıların dijital dayanıklılığını** güçlendirmeyi hedefleyen rehberler yayımlamış **(Guidelines – Cyber Risk Management for Ports)**⁹⁸, bu bağlamda **AB NIS Direktifi (EU Network and Information Systems Directive)**⁹⁹ ile limanların da dâhil olduğu dijital hizmet sağlayıcıların siber güvenlik yükümlülüklerini netleştirmiştir.

b. Son Yıllardaki Küresel Siber Saldırı Örnekleri

2015 yılından bu yana, denizcilik liman sektörünü hedef alan siber saldırılar sıklık, şiddet ve karmaşıklık açısından önemli ölçüde artmıştır. Aşağıda, ENISA, BIMCO, IAPH, CRIMSON, TXOne ve akademik

⁹³AEP Maritime Cybersecurity White Paper.docx

⁹⁴Akyıldız, H., & Gökozan, H. (2020). A conceptual model of port cybersecurity and threats: Knowledge and understanding. Journal of Traffic and Transportation Engineering (English Edition)

⁹⁵IMO Resolution MSC.428(98).pdf

⁹⁶IAPH-Cybersecurity-Guidelines-version-1_0.pdf

⁹⁷Türkiye, ENISA üyesi olmamakla birlikte, ajansın rehber ve iyi uygulamalarına gönüllü uyum sağlayarak liman siber güvenliği alanında dolaylı iş birliği yürütmektedir.

⁹⁸ENISA – European Union Agency for Cybersecurity. (2022). Guidelines – Cyber Risk Management for Ports.

⁹⁹European Union. (2023). Directive (EU) 2022/2555 (NIS2 Directive) on measures for a high common level of cybersecurity across the Union.

kaynaklardan elde edilen doğrulanmış raporlara dayalı olarak öne çıkan olayların, eğilimlerin ve mevcut istatistiksel verilerin yapılandırılmış bir özeti yer almaktadır.

- **Antwerp Limanı (Belçika) – 2011–2013 (2015’te Ortaya Çıktı)^{100, 101}**
  - **Saldırı Türü:** İçeriden iş birliği ve kötü amaçlı yazılım
  - **Etkisi:** Uyuşturucu kaçakçıları terminal sistemlerine sızarak konteyner rotalarını manipüle etti.
- **Maersk – NotPetya (2017)¹⁰²**
  - **Tür:** NotPetya virüsü (wiper malware)
  - **Etkisi:** Maersk’in küresel operasyonları durdu; 45.000 bilgisayar ve 4.000 sunucu silindi.
  - **Zarar:** Yaklaşık 300 milyon USD
- **Cosco (2018)¹⁰³**
  - **Tür:** Fidyeye yazılımı (ransomware)
  - **Etkisi:** ABD operasyonları durdu, e-posta ve rezervasyon sistemleri çöktü
- **San Diego Limanı (2018)¹⁰⁴**
  - **Tür:** Fidyeye yazılımı
  - **Etkisi:** Kurumsal sistemler birkaç gün boyunca kapalı kaldı
- **Barselona Limanı (2018)¹⁰⁵**
  - **Tür:** Hedefli siber saldırılar
  - **Etkisi:** Terminal gecikmeleri, operasyonel aksaklıklar
- **İran Limanları – Bandar Abbas / Shahid Rajaee (2020)¹⁰⁶**
  - **Tür:** OT sistemlerine yönelik siber saldırı
  - **Etkisi:** Lojistik sistemlerde gecikmeler, siyasi amaçlı saldırı
- **Houston Limanı (2021)¹⁰⁷**
  - **Tür:** Yetkisiz erişim (şifre yönetim sisteminde sıfır gün zafiyeti)
  - **Etkisi:** Saldırı erken tespit edilerek engellendi
- **Hindistan – Jawaharlal Nehru Limanı (2022)¹⁰⁸**
  - **Tür:** Fidyeye yazılımı
  - **Etkisi:** Gümrük işlemleri yavaşladı, konteyner hareketi aksadı
- **Asya’daki Çok Sayıda Liman – DDoS Saldırıları (2022–2023)^{109, 110, 111}**
  - **Tür:** Botnet tabanlı DDoS
  - **Etkisi:** Müşteri portalları, takip ve rezervasyon sistemleri durdu
- **2015–2024 Arası Denizcilik Siber Tehdit Trendleri**
  - 2017–2022 arası OT sistemlerine yönelik saldırılarda %900 artış¹¹² görülmektedir.
  - ENISA tarafından lojistik zincirinde yer alan kurumlar nezdinde yapılan ankette kuruluşların¹¹³;
  - %86’sının, bilgi ve iletişim teknolojileri / operasyonel teknoloji (ICT/OT) tedarik zinciri siber güvenlik politikalarını uygulamakta olduğu,
  - %47’sinin, ICT/OT tedarik zinciri siber güvenliği için bütçe ayırdığı,

¹⁰⁰Europol. (2013). Drug traffickers use hackers to infiltrate port security systems. Europol Newsroom

¹⁰¹Al-Mhiqani, M. N., Anbar, M., Alzain, M. A., & Abdullah, R. (2024). Maritime cyber security. ResearchGate.

¹⁰²Maersk. (2017). Maersk statement on the cyber-attack (NotPetya). A.P. Møller – Mærsk.

¹⁰³Cimpanu, C. (2018, July 26). COSCO Shipping Lines Hit by Ransomware Attack. BleepingComputer.

¹⁰⁴Port of San Diego. (2018, September 27). Port of San Diego Experiencing Disruption to Information Technology Systems. Official Statement.

¹⁰⁵Illascu, I. (2018, September 21). Port of Barcelona Suffers Cyberattack. BleepingComputer.

¹⁰⁶Sanger, D. E., Perlroth, N., & Bergman, R. (2020, May 18). Israel Hack of Iranian Port Is Latest Salvo in Cyberwar. The New York Times.

¹⁰⁷Moore, M. (2021, September 23). Port of Houston Quells Cyberattack. Infosecurity Magazine.

¹⁰⁸The Loadstar. (2022, February 22). Ransomware attack hits Nhava Sheva container terminal.

¹⁰⁹TXOne Networks. (2023). The Crisis of Convergence: OT/ICS Cybersecurity 2023.

¹¹⁰OTORIO. (2022). 2022 - 2023 Cyberattacks on Operational Environments.

¹¹¹StormWall. (2023). DDoS Attack Report in APAC 2023.

¹¹²SAFETY4SEA. (2023, Ekim 26). Smartships hold great promise for shipping, says new BV report.

¹¹³ENISA – European Union Agency for Cybersecurity. (2023, June). Good Practices for Supply Chain Cybersecurity

TOROSPORT SAMSUN TERMİNALİ

STRATEJİK KONUM, GÜVENİLİR HİZMET

Tecrübesi ve geniş ürün yelpazesiyle Torosport Samsun Terminali, stratejik lokasyonu ile bölgesel ve uluslararası ticarete yön veriyor. Tecrübeli ekibiyle güvenilir, hızlı ve verimli bir hizmet sunuyor.

TOROSPORT

- %76'sının, ICT/OT tedarik zinciri siber güvenliği için atanmış özel rol ve sorumluluklarının bulunmadığı,
- %61'inin, tedarikçilerinden güvenlik sertifikası talep ederken, %43'ünün güvenlik derecelendirme hizmetleri kullanmakta olduğu, %37'sinin ise tedarikçilerin güvenlik risklerini inceleme veya risk değerlendirme yöntemleriyle analiz ettiği, sadece %9'luk bir kesimin, tedarik zinciri güvenlik risklerini hiçbir şekilde değerlendirmede olduğu,
- %52'sinin, sıkı bir yama (patch) yönetim politikasına sahip ve varlıklarının yalnızca %0 ila %20'sinin bu kapsam dışında bırakıldığı, öte yandan, %13,5'inin, bilgi varlıklarının %50'sinin veya daha fazlasının yama durumuna ilişkin hiçbir görünürlüğe sahip olmadığı,
- %46'sının, kritik güvenlik açıklarını bir aydan kısa sürede yamaladığını, diğer %46'sının ise bu yamaları en fazla 6 ay içinde uyguladığını belirtmiştir.

• Dünya geneline bakıldığında ise;

- Denizcilik şirketlerinin %90'ının BT bütçelerinin siber güvenlik ve esneklik için %20'sinden azını ayırdığı, %70'inin ise %10'dan daha azını harcadığı¹¹⁴, limanların %80'inden fazlasının özel siber güvenlik bütçesinin olmadığı¹¹⁵,
- Bilgi Sistemleri Denetim ve Kontrol Birliği (Information Systems Audit and Control Association-ISACA)'ne göre, siber güvenlik uzmanlarının %52'si bir önceki yıla göre siber saldırılarda artış olduğunu bildirirken, çoğu kuruluş düzenli siber risk değerlendirmelerini ihmal ediyor - yalnızca %8'i bunları aylık olarak ve %40'ı bunu yıllık olarak yapıyor¹¹⁶.
- En yaygın saldırıların Fidyeye yazılımı ve ortalama (phishing) şeklinde yapıldığı,
- Saldırı hedeflerinin BT'den OT'ye kaydığı (örneğin vinçler, pompalar, erişim sistemleri) görülmektedir.

Belirtilen hususlar birlikte değerlendirildiğinde;

- o Saldırlardan ve tehdidin zaman içerisindeki değişiminden de anlaşılacağı üzere, deniz limanları artık **kritik altyapı** olarak siber tehdit aktörlerinin öncelikli hedefleri haline gelmiştir.
- o Saldırıları iş sistemlerini etkilemenin ötesine geçip **fiziksel operasyonları ve tedarik zincirlerini** aksatacak düzeye gelmiştir.
- o Bu tür saldırılar, yalnızca operasyonel aksamalara değil, aynı **zamanda veri güvenliği, müşteri güveni ve itibara** da büyük zarar vermektedir.
- o Bu nedenle **siber-fiziksel dirençlilik**, zorunlu **siber risk yönetimi** ve kamu-özel **tehdit istihbaratı paylaşımı** temel ihtiyaç haline gelmiştir.

c. Akdeniz ve Karadeniz Bölgesinde Artan Tehdit Dinamikleri

Akdeniz ve Karadeniz, jeopolitik hareketliliğin ve enerji taşımacılığının yoğun olduğu bölgeler olarak, **siber saldırganlar ve organize suç ağları açısından yüksek değerli hedefler haline gelmiştir**¹¹⁷.

- Enerji terminalleri, LNG tesisleri ve konteyner limanları gibi kritik altyapılar, fidye saldırılarından casusluk faaliyetlerine kadar geniş bir tehdit yelpazesine karşı karşıyadır.
- Aynı zamanda, **AIS manipülasyonu, PNT bozumu ve liman yönetim sistemlerine yetkisiz erişim** gibi teknik odaklı saldırıların sayısı artmaktadır^{118, 119}.
- Bölgedeki limanların çoğunda OT sistemlerinin güvenlik seviyesinin düşük olması, saldırıların operasyonel sonuçlarını artırmaktadır.

Bu gelişmeler, küresel liman ağının **birbirine dijital olarak bağlı ve karşılıklı bağımlı** hale geldiğini; bu nedenle siber güvenlik önlemlerinin uluslararası standartlara göre güncellenmesini ve bölgesel iş birliğinin artırılmasını zorunlu kılmaktadır.

¹¹⁴MarineDeal News. (2016). Denizcilik alanında siber güvenlik.

¹¹⁵ENISA. (2022). European Cybersecurity Month 2022 Campaign Report.

¹¹⁶Secureframe. (2024). 30+ Risk Management Statistics You Need to Know in 2024.

¹¹⁷Dryad Global. (2022, June 2). Interview: Mitigating cyber-threats in the maritime industry.

¹¹⁸CISA & TSA (2020), Port Facility Cybersecurity Risks Infographic

¹¹⁹MarineDeal News. (2021, October 8). Gelişen teknolojinin sinsi düşmanı: Siber saldırılar

¹²⁰TÜRKLİM. (2024). TÜRKLİM 2024 Sektör Performans ve Dijital Dönüşüm Raporu.

¹²¹ENISA – European Union Agency for Cybersecurity. (2023, June). Good Practices for Supply Chain Cybersecurity.

¹²²TXOne Networks. (2023). The Crisis of Convergence: OT/ICS Cybersecurity 2023.

¹²³OTORIO. (2022). 2022–2023 Cyberattacks on Operational Environments.

¹²⁴TXOne Networks. (2023). The Crisis of Convergence: OT/ICS Cybersecurity in 2023 – Annual Report

4. Türkiye Limanlarında Mevcut Durum

a. Türkiye’de Liman İşletmecilerinin Siber Güvenlik Farkındalık ve Hazırlık Düzeyi

Türkiye’deki liman işletmecilerinin dijitalleşme oranı son yıllarda artarken, siber güvenlik konusunda farkındalık ve hazırlık düzeyi limandan limana farklılık göstermektedir¹²⁰. Büyük ölçekli konteyner ve ticaret limanlarında belirli düzeyde BT güvenliği önlemleri bulunsa da OT sistemlerini kapsayan bütüncül siber güvenlik yaklaşımları henüz yaygın değildir^{121, 122, 123}. Bu durum sadece Türkiye’ye özgü olmayıp, küresel ölçekte de benzer bir görünüm sergilemektedir. 2023 yılı itibarıyla OT/ICS güvenliği alanında olgunluk seviyesi çoğu kuruluşta yalnızca temel uyumluluk düzeyindedir; örneğin organizasyonların sadece %38’inin OT güvenliğine özel ekipleri bulunmaktadır ve çoğu OT ortamı hâlâ BT kaynaklı tehditlere karşı savunmasız durumdadır¹²⁴.

IAPH ve ENISA tarafından önerilen risk temelli yönetim modelleri, Türkiye limanlarında henüz kurumsal düzeyde tam olarak benimsenmemiştir. Özellikle **siber olgunluk değerlendirmesi, CISO atanması, tatbikat planlaması ve olay müdahale senaryoları** gibi alanlarda ciddi gelişim potansiyeli mevcuttur¹²⁵.

b. Kritik Altyapı Kapsamındaki Limanların Durumu

Kanun’da kritik altyapının tanımı “İşlediği bilginin/verinin gizliliği, bütünlüğü veya erişilebilirliği bozulduğunda can kaybına, büyük ölçekli ekonomik zarara ve güvenlik açıklarına veya kamu düzeninin bozulmasına yol açabilecek bilişim sistemlerini barındıran altyapılar” olarak belirtilmiştir¹²⁶. Bu kapsamda, Siber Güvenlik Kurulu tarafından belirlenen kritik altyapı olarak değerlendirilecek sektörler arasında, özellikle **enerji** (Elektrik üretim, iletim ve dağıtım ağları, doğal gaz ve petrol altyapıları), **Üretim ve endüstriyel kontrol sistemleri** (ICS/SCADA) (Otomotiv, savunma sanayii, kimya ve ağır sanayi gibi sektörlerdeki endüstriyel otomasyon sistemleri) **ve ulaştırma** (Havacılık, demiryolları, denizcilik ve kara taşımacılığı altyapıları, akıllı ulaşım sistemleri, limanlar ve havaalanları) **sektörleri**, Limancılık faaliyetleri ile doğrudan veya dolaylı olarak alakalı sektörlerdir¹²⁷. Bununla birlikte, limanların çoğunda siber güvenlik, halen fiziksel güvenlik tedbirlerine oranla daha sınırlı kaynaklarla yönetilmektedir.

Özellikle operasyonel teknoloji (OT) sistemlerinin korunmasına yönelik kontroller, fideye yazılımı risklerine karşı yedekleme politikaları ve saldırı tespiti sistemleri gibi **savunma mekanizmaları yeterince gelişmiş değildir**¹²⁸. Kritik altyapı kategorisindeki limanlar için **ulusal seviyede zorunlu denetim ve sertifikasyon mekanizmaları henüz uygulanmamaktadır**¹²⁹.

c. Mevcut Düzenlemeler

•Uluslararası Denizcilik Örgütü (IMO) Düzenlemeleri:

Türkiye, Uluslararası Denizcilik Örgütü (IMO) üyesi olarak, denizcilik alanında yayımlanan siber güvenlik düzenlemelerini ulusal uygulamalarına entegre etmekle yükümlüdür. Bu düzenlemelerin en temeli, 2017 yılında kabul edilen MSC.428(98) sayılı karardır¹³⁰. Bu karar uyarınca, **ISM (Uluslararası Güvenli Yönetim) Kodu kapsamındaki gemi işletmecileri**, 1 Ocak 2021 tarihinden itibaren, siber riskleri kendi güvenlik yönetim sistemlerine (SMS) entegre etmek zorundadır. Her ne kadar karar doğrudan liman işletmelerini kapsamasa da Türkiye söz konusu yükümlülüğü hem bayrak devleti hem de liman devleti sorumluluğu çerçevesinde dikkate almakta; limanlarda siber güvenliğin güçlendirilmesi için ulusal ve uluslararası iyi uygulamaları uyarlamaktadır.

Bu kararın uygulanmasını destekleyen ve rehber niteliği taşıyan bir diğer önemli belge ise **MSC-FAL.1/Circ.3/Rev.2** no’lu IMO kılavuzudur¹³¹. Bu kılavuz **doğrudan liman işletmelerini kapsamasa da limanlar için uygulanabilir ilkeler içeren, siber risk yönetimi konusunda gemi ve kıyı tesisleri**

¹²⁵TMMOB EMO. (2024). Kritik Alt Yapılar ve Siber Güvenlik – 2024/1 Haber Bülteni.

¹²⁶Türkiye Büyük Millet Meclisi. (2025). Siber Güvenlik Kanunu, Kanun No: 7545, Kabul Tarihi: 12.03.2025, RG Tarih: 19.03.2025, Sayı: 32846.

¹²⁷Ulusal Siber Güvenlik Stratejisi ve 2013-2014 Eylem Planı

¹²⁸TMMOB EMO. (2024). Kritik Alt Yapılar ve Siber Güvenlik – 2024/1 Haber Bülteni.

¹²⁹Özker, Uğur. (2022). Türkiye’de Kritik Altyapı ve Siber Güvenlik. İstanbul: Konrad-Adenauer-Stiftung Türkiye & EDAM Yayını

¹³⁰IMO – International Maritime Organization. (2017). Resolution MSC.428(98) – Maritime Cyber Risk Management in Safety Management Systems. Adopted on 16 June 2017

¹³¹IMO – International Maritime Organization. (2021). MSC-FAL.1/Circ.3/Rev.2 – Guidelines on Maritime Cyber Risk Management. Yayın Tarihi: 14 Mayıs 2021.

dahil tüm denizcilik paydaşlarına yol göstermeyi amaçlayan bir **rehber niteliğindedir**. Bu kılavuz, siber tehditlerin tanımlanması, risklerin değerlendirilmesi ve azaltılmasına ilişkin yöntemler sunar. Özellikle bilgi teknolojisi (BT) ve operasyonel teknoloji (OT) sistemlerinin birlikte değerlendirilmesini ve tedarik zinciri güvenliğini de kapsayan bütünsel bir yaklaşımı önerir. Türkiye’de bu yaklaşımlar, ulusal liman güvenlik planlarına, gemi güvenlik planlarına ve tesis güvenlik politikalarına entegre edilmelidir.

Ayrıca, Türkiye’nin taraf olduğu **SOLAS Sözleşmesi** ve bu kapsamda uygulanan **ISPS Kodu**, denizcilikte fiziki güvenliğin yanında siber tehditlerin de değerlendirilmesini gerektirmektedir. Bu nedenle, Türkiye’deki limanlar ve Türk bayraklı gemiler için hazırlanan güvenlik planlarında, siber tehdit unsurları da değerlendirme kapsamına alınmalı, gerekli önlem, eğitim ve tatbikat süreçleri planlanmalıdır. Türkiye’nin IMO düzenlemeleri doğrultusunda, siber risk yönetimini kurumsal güvenlik kültürüne entegre etmesi artık uluslararası bir yükümlülük halini almıştır. IMO, özellikle ISPS Kodunun gelişen siber tehdit ortamına uyum sağlaması amacıyla, ISO/IEC 27001 standardının bilgi güvenliği yönetimi açısından **rehber niteliğinde entegre edilmesini** önermektedir.

ISO/IEC 27001 standardı, liman tesislerinde siber tehditlere karşı risklerin belirlenmesi, kontrol altına alınması ve sürekli iyileştirme yaklaşımıyla yönetilmesini sağlayan bir çerçeve sunar. Limancılık sektöründe karmaşık BT ve OT sistemlerinin bütünlüğü ve iş sürekliliği açısından bakıldığında, ISO 27001’in uygulanması hem **ISPS kapsamındaki yükümlülüklerin karşılanması** hem de **küresel ticarete dijital güvenilirlik** açısından güçlü bir zemin oluşturmaktadır.

Bu bağlamda, ISO/IEC 27001’in uygulanması, hem **ISPS Kodu’nun siber güvenliğe ilişkin yeni beklentilerini karşılamak** hem de **limanların dijitalleşme süreçlerini güvenli bir şekilde yönetmek** açısından son derece stratejik ve tavsiye edilen bir yaklaşımdır. Türkiye’de liman tesisleri için şu an ISO 27001 zorunlu tutulmasa da bu standardın Liman Tesis Güvenlik Planlarına entegre edilmesi hem mevzuat uyumu hem de uluslararası rekabet gücü açısından ciddi avantaj sağlayacaktır.

• 7545 Sayılı Siber Güvenlik Kanunu:

Yeni yayımlanan **Siber Güvenlik Kanunu (Kanun No. 7545, Resmî Gazete: 19 Mart 2025)**¹³², Türkiye’deki kritik altyapıların –bu kapsamda **liman işletmeleri** de dahil olmak üzere– siber güvenlik alanındaki yükümlülüklerini kapsamlı biçimde yeniden tanımlamıştır. Kanun, özellikle **can kaybı, büyük ekonomik zarar, kamu düzeninde bozulma gibi etkiler doğurabilecek bilişim sistemlerini barındıran altyapıları** “kritik altyapı” olarak sınıflandırmakta ve bunların siber saldırılara karşı korunmasını yasal bir zorunluluk haline getirmektedir.

Bu çerçevede liman işletmeleri; siber tehditlerin izlenmesi, sızma testlerinin yapılması, olay müdahale ekiplerinin (SOME) kurulması, güvenlik denetimlerinin gerçekleştirilmesi ve bilgi sistemleri üzerindeki kontrollerin artırılması gibi çok sayıda teknik ve yönetsel sorumluluğu yerine getirmekle yükümlüdür. Bu çerçevede **kritik altyapıların siber güvenliğini sağlamak için gerekli tedbirlerin alınmasını**, sistem envanterlerinin oluşturulmasını ve bu altyapılarda sadece yetkilendirilmiş ürün ve uzmanların kullanılmasını zorunlu kılmaktadır.

• Ulusal Siber Güvenlik Stratejisi ve Eylem Planı (2024-2028)

2024-2028 dönemini kapsayan **Ulusal Siber Güvenlik Stratejisi ve Eylem Planı**¹³³, Türkiye’deki limanlar gibi kritik altyapılar için oldukça önemli bir yol haritası sunmaktadır. Bu belge, özellikle liman işletmeleri açısından çeşitli stratejik hedefler ve sorumluluklar getirmektedir.

Stratejide en öncelikli konulardan biri **“siber dayanıklılık”** olarak tanımlanmıştır. Kritik altyapılar özelinde, bilgi ve iletişim teknolojileri sistemlerinin hem kurumsal hem sektörel düzeyde **risk temelli analiz** yaklaşımıyla güçlendirilmesi, güvenliğin sağlanmasında temel strateji olarak benimsenmiştir. Bu, limanlar için yalnızca teknolojik tedbirlerin değil, aynı zamanda iş sürekliliği ve acil durum planlamalarının da geliştirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

¹³²Siber Güvenlik Kanunu, Kanun No. 7545, Kabul Tarihi: 12/03/2025, Resmî Gazete, Sayı: 32846, Yayımlı Tarihi: 19/03/2025.

¹³³T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı. (2023). Ulusal Siber Güvenlik Stratejisi ve Eylem Planı (2024-2028).

Plan ayrıca, limanlar gibi hassas tesislerde **düzenleme ve denetlemeye dayalı siber güvenlik yaklaşımının** geliştirilmesini öngörmektedir. Bu bağlamda, denetim süreçlerinin etkinleştirilmesi, siber güvenlik planlarının hazırlanması ve güncellenmesi, ayrıca SOME (Siber Olaylara Müdahale Ekibi) yapılarının kurulması gibi adımlar liman işletmeleri için artık birer yükümlülük haline gelmektedir.

Stratejide yer alan **“Proaktif Siber Savunma ve Caydırıcılık”** başlığı altında, limanlara yönelik siber tehditlerin henüz gerçekleşmeden önce tespit edilmesi, saldırıların erken safhada önlenmesi amacıyla ulusal ve sektörel tehdit istihbaratının geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bu da liman işletmelerinin kendi içlerinde veya sektör genelinde tehdit paylaşım platformlarına katılmalarını gerekli kılmaktadır. Bu strateji, limanların siber tehditlere karşı daha dirençli hale gelmesini sağlamakla kalmayacak, aynı zamanda Türkiye’nin siber güvenlik alanındaki uluslararası görünürlüğünü ve güvenilirliğini de artıracaktır.

5. Siber Güvenlik Kapasite Gelişimi ve Stratejik İhtiyaçlar

Türkiye limanlarında siber güvenlik alanında kurumsal kapasitenin artırılması, yalnızca teknoloji yatırımı değil; organizasyonel yapılanma, sistematik risk yönetimi, teknik altyapı güçlendirmesi ve insan kaynağı gelişimi ile bütüncül şekilde ele alınmalıdır. Aşağıdaki alanlar, liman işletmelerinin siber dayanıklılığını artırmak açısından öncelikli stratejik ihtiyaçları oluşturmaktadır:

a. ISO/CSIRT/SOC Yapılarının Oluşturulması

Liman işletmelerinde Bilgi Güvenliği Sorumlusu (CISO) görevlendirilmesi, Siber Olaylara Müdahale Ekibi (CSIRT) oluşturulması ve büyük ölçekli limanlarda Güvenlik Operasyon Merkezi (SOC) kurulması hem tehdit algılama hem de müdahale süreçlerinin etkin yönetimi için temel kurumsal yapılarıdır¹³⁴. Özellikle ISPS Kodu kapsamındaki Liman Güvenlik Komiteleri ile bu yapıların entegre çalışması önemlidir.

b. Risk Değerlendirme ve Siber Olgunluk Modelleri

ENISA’nın önerdiği Port Cybersecurity Maturity Model, limanların siber güvenlik düzeylerini değerlendirmek ve gelişim planları hazırlamak için etkili bir araçtır. Bu model, varlık envanteri, risk iştahı, BT/OT entegrasyonu ve tehdit istihbaratı kullanımına göre aşamalı olgunluk seviyeleri tanımlamaktadır¹³⁵. Türkiye limanlarında bu tür yapıların uygulanması, siber risk yönetimini ölçülebilir ve sürdürülebilir hale getirecektir.

c. OT Sistemleri İçin Segmentasyon, Yedekleme ve Fiziksel Koruma

OT altyapılarına yönelik saldırıların artması nedeniyle; ağ segmentasyonu, erişim kontrolü, yazılım güncellemeleri, yedekleme politikaları ve fiziksel erişim güvenliği gibi katmanlı savunma (defense-in-depth) önlemlerinin uygulanması büyük önem taşımaktadır^{136,137}. Ayrıca, OT sistemlerinde manuel bakım işlemleri sırasında taşınabilir cihazlardan gelebilecek tehditlere karşı izole ortamlar oluşturulmalıdır¹³⁸.

d. Eğitim, Tatbikat ve Farkındalık Çalışmaları

Siber güvenlikte en zayıf halka hâlâ **“insan”**dır. Bu nedenle personel için düzenli farkındalık eğitimleri, rol bazlı teknik eğitim programları ve tatbikat senaryoları uygulanmalıdır. IMO ve IAPH’nin önerdiği gibi; tatbikatlar sadece BT personeline değil, operasyonel ve yönetim kadrolarına da yaygınlaştırılmalıdır¹³⁹. “İlk savunma hattı insan” anlayışıyla kültürel dönüşüm teşvik edilmelidir.

Bu başlıklar altında geliştirilecek kurumsal yapı ve uygulamalar, Türkiye limanlarının siber dirençliliğini artırarak hem ulusal güvenliğe hem de küresel ticaret güvenliğine katkı sağlayacaktır.

¹³⁴CISO Council. (2021). CISO Handbook. International CyberSecurity Center of Excellence (ICSCSI)

¹³⁵ENISA – European Union Agency for Cybersecurity. (2022). Guidelines – Cyber Risk Management for Ports.

¹³⁶Verve Industrial. (2021). Network Segmentation in OT Environments: Why It’s Essential for ICS Security.

¹³⁷Stouffer, K., Pillitteri, V., Lightman, S., Abrams, M., & Hahn, A. (2022). Guide to Industrial Control Systems (ICS) Security (NIST SP 800-82 Rev. 3). Gaithersburg, MD: National Institute of Standards and Technology.

¹³⁸OTORIO. (2023). Mastering Security for OT Networks: Best Practices and Industrial Use Cases.

¹³⁹CoESS – Confederation of European Security Services. (2023). Manual – Maritime Security Personnel: Recommendations for Training, Qualifications and Working Conditions.

6. İş Birliği, Paydaşlar ve Uyum Süreci

Limanlarda siber güvenliğin sürdürülebilir ve etkin şekilde yönetilebilmesi, yalnızca teknik altyapı ve kurum içi önlemlerle değil; **çok paydaşlı bir iş birliği ve kurumsal koordinasyon yapısıyla** mümkündür. Türkiye’de bu alanda görevli ve sorumluluğu bulunan kurum ve kuruluşların birlikte çalışacağı çok katmanlı bir yönetim modeli oluşturulması gerekmektedir.

a. Ulusal Aktörlerin Roller ve Koordinasyonu

Başta **Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı**, liman ve deniz taşımacılığı sektörünün dijital güvenliğini düzenleyen ve yönlendiren ana kamu otoritesidir. **Denizcilik Genel Müdürlüğü (DGM)** bu kapsamda liman işletmeleri için ISPS, ISM ve siber güvenlik entegrasyonunu denetleme ve yönlendirme rolüne sahiptir.

TÜBİTAK BİLGEM, siber tehdit analizi, yazılım güvenliği, yerli güvenlik çözümleri ve limanlara yönelik test altyapısı desteği sunabilecek kapasitededir. Öte yandan, **TÜRKLİM (Türkiye Liman İşletmecileri Derneği)**, sektörün özel tarafını temsil ederek, liman işletmeleri arasında bilgi paylaşımı, iyi uygulama yayılımı ve politika yapıcılara öneri geliştirilmesi konularında bir koordinasyon merkezi olarak görev yapmaktadır.

b. Kamu-Özel Sektör İş Birliği ve Ortak Tehdit İstihbaratı Ağı

IAPH ve ENISA gibi kuruluşların önerdiği şekilde, **kamu-özel sektör iş birliği ile oluşturulacak bir “Liman Siber Güvenlik Paylaşım ve Koordinasyon Platformu (Port-CSIRT)”**, sektörde tehdit farkındalığını artırabilir, olaylara daha hızlı müdahale edilmesini sağlayabilir ve bilgi asimetrisini azaltabilir.

Bu ağ sayesinde:

- Tehdit istihbaratı paylaşımı (CTI),
- Ortak tatbikat ve senaryo geliştirme,
- Kritik zafiyetlerin erken bildirimi gibi mekanizmalar hayata geçirilebilir.

c. Uluslararası Kuruluşlarla Entegrasyon ve Uyum Süreci

Limanların küresel tedarik zinciriyle entegre yapısı nedeniyle, Türkiye’deki liman işletmelerinin **IMO (International Maritime Organization)**, **EMSA (European Maritime Safety Agency)** ve **IAPH (International Association of Ports and Harbors)** gibi kuruluşlarla **uyumlu standart ve protokoller** geliştirmesi zorunludur.

- IMO’nun MSC.428(98) ve MSC-FAL.1/Circ.3 kararları doğrultusunda ISM ve ISPS sistemlerine siber risklerin entegre edilmesi,
- IAPH’nin siber güvenlik olgunluk değerlendirme araçlarının yaygınlaştırılması,
- ENISA’nın liman güvenliği ve NIS2 kapsamında önerdiği kamu-özel ortaklık modellerine Türkiye’nin adapte olması öncelikli gündemler arasında yer almalıdır.

Bu bağlamda, Türkiye’nin liman siber güvenliği açısından hem ulusal aktörler arasında güçlü koordinasyon hem de uluslararası ağlara aktif katılım yoluyla **çok katmanlı, sürdürülebilir ve dayanıklı bir güvenlik mimarisi** inşa etmesi kritik bir stratejik gerekliliktir.

7. 2025 Vizyonu ve Politika Önerileri

Türkiye’nin limanları, küresel ticaretin dijitalleştiği bir çağda yalnızca fiziksel kapasite açısından değil, aynı zamanda siber dayanıklılık ve dijital güvenilirlik açısından da rekabet gücünü artırmak zorundadır. 2025 yılına yönelik vizyon, yalnızca tehditlere karşı savunma geliştirmeyi değil; aynı zamanda proaktif, sürdürülebilir ve uluslararası standartlarla uyumlu bir siber güvenlik ekosistemi kurmayı hedeflemelidir.

a. Asgari Siber Güvenlik Standartları Oluşturulmalı

Türkiye limanlarında, tüm ölçeklerdeki liman işletmeleri için uygulanabilir asgari siber güvenlik standartları belirlenmelidir. Bu çerçevede; varlık envanteri oluşturma, BT/OT ayrımı ve segmentasyonu, risk değerlendirme döngüsü, acil durum planları ve kullanıcı eğitim programları gibi temel yapı taşları zorunlu hale getirilmelidir. Bu standartlar, ENISA ve IAPH tarafından önerilen iyi uygulamalarla uyumlu olmalıdır.

b. Ulusal Liman Siber Güvenlik Yönergesi/Kılavuzu Geliştirilmeli

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı koordinasyonunda, DGM ve TÜRKLİM'in katkılarıyla hazırlanacak bir "Ulusal Liman Siber Güvenlik Yönergesi", sektöre ortak bir dil, çerçeve ve uygulama rehberi kazandıracaktır. IMO'nun MSC.428(98) kararına uygun olarak ISM/ISPS entegrasyonu sağlanmalı, yönergede farklı liman tiplerine göre ölçeklenebilir güvenlik adımları tarif edilmelidir.

c. Yeşil ve Dijital Liman Vizyonuna Entegre Siber Direnç Oluşturulmalı

Siber güvenlik, "yeşil ve dijital liman" stratejisinin ayrılmaz bir bileşeni olarak ele alınmalıdır. Akıllı şebekeler, otonom araçlar, sensör ağları ve yapay zekâ destekli yük yönetim sistemleri gibi dijitalleşme uygulamaları, aynı zamanda yeni saldırı yüzeyleri yaratmaktadır. Bu nedenle siber güvenlik, dijitalleşmenin her aşamasında "tasarımdan itibaren güvenlik" ilkesiyle entegre edilmelidir.

d. Pilot Projeler, Ar-Ge ve Eğitim Altyapısı Teşvik Edilmeli

Seçilecek stratejik limanlarda (örneğin enerji terminali, konteyner limanı, yolcu limanı) siber güvenlik pilot uygulamaları başlatılmalı; bu projelerde siber tatbikatlar, OT sistem testleri ve yerli güvenlik yazılımı çözümleri denenmelidir. TÜBİTAK ve TSE ile iş birliği içinde yürütülecek Ar-Ge projeleri, yerli ürün ve hizmet ekosistemini destekleyecek; üniversiteler ve MYO'larla kurulacak iş birlikleriyle nitelikli insan kaynağı yetiştirilecektir.

Bu doğrultuda, 2025 itibarıyla Türkiye'nin limanlarında;

- Uluslararası uyumlu siber güvenlik yönetim sistemleri kurulmuş,
- Kurumsal sorumluluk yapıları (CISO/CSIRT/SOC) yaygınlaşmış,
- Sektöre özgü politika belgeleri ve sertifikasyon mekanizmaları yürürlüğe girmiş,
- Eğitimli insan kaynağıyla desteklenen siber dirençli liman ekosistemi hedeflenmektedir.

8. Sonuç ve Değerlendirme

Liman işletmeleri için **siber güvenlik, artık fiziksel güvenlik kadar kritik bir öncelik haline gelmiştir.** Bilgi ve operasyonel teknoloji sistemlerinin birbirine entegre yapısı, limanların yalnızca fiziksel tehditlere değil, dijital saldırılara karşı da dayanıklı olmasını zorunlu kılmaktadır. Dijitalleşme ile birlikte otomasyon sistemleri, akıllı sensörler, uzaktan erişim platformları ve yapay zekâ destekli süreçlerin artması, **saldırı yüzeyini genişletmiş,** tehdit aktörleri için yeni fırsat alanları doğurmuştur.

Özellikle tedarik zincirinin hızlandığı ve zamanın rekabet unsuru haline geldiği küresel düzende, **limanların dijital güvenilirliği,** uluslararası yük göndericileri ve iş ortakları açısından karar verici bir faktör haline gelmiştir. 2025 sonrası dönemde limanların **rekabet gücünü belirleyecek en önemli unsurlardan biri,** altyapılarının sadece hızlı ve verimli değil; aynı zamanda **siber dayanıklı ve güvenilir olmasıdır.**

Bu nedenle Türkiye limanlarında kurulacak olan siber güvenlik mimarisi; sadece risk azaltımı değil, aynı zamanda **güven temelli büyüme, itibar yönetimi ve uluslararası entegrasyon** açısından da stratejik bir yatırım olarak değerlendirilmelidir.

Uzman Görüşü: Faruk DOĞAN
TÜRKLİM Genel Sekreteri

TÜRK LİMANLARINDA EMNİYET VE GÜVENLİK PERSPEKTİFİNDEN TEHDİT VE RİSK DEĞERLENDİRMESİ

Limanlar, küresel ticaretin ve ekonomik büyümenin temel taşlarıdır. Türkiye'nin stratejik konumu, limanlarını hem ticaret hem de güvenlik açısından kritik hale getirir. Bu nedenle, limanların karşılaştığı emniyet ve güvenlik tehditlerinin doğru bir şekilde analiz edilerek, değerlendirilmesi ve uygun tedbirlerin alınması büyük önem taşır.

Emniyet ve Güvenlik Kavramlarının Ayrımı

Bu noktada, limanlara yönelik tehdidin, emniyet veya güvenlik kaynaklı olduğunun ayrıştırılması, söz konusu tehditlerin liman tesisinde oluşturacağı risklerin doğru analiz edilerek, uygun risk azaltıcı tedbirlerin planlanması için ilk aşamayı teşkil eder.

Emniyet (Safety), kazalar, teknik arızalar ve doğal afetler gibi kasıtsız olaylara karşı koruma sağlamayı ifade ederken; **Güvenlik (Security)**, terörizm, sabotaj ve kaçakçılık gibi kasıtlı tehditlere karşı korunmayı amaçlar. Her iki kavram da liman operasyonlarının sürdürülebilirliği açısından kritik olup, uygun stratejilerin geliştirilmesi için bu farkın doğru anlaşılması gerekmektedir.

Türk Limanlarına Yönelik Emniyet ve Güvenlik Tehditleri

- **Doğal Afetler:** Türkiye'nin deprem kuşağında yer alması nedeniyle limanlar, depremler ve tsunamiler gibi doğal afetlere maruz kalabilir. Ayrıca, fırtına ve sel gibi diğer doğal afetler de liman operasyonlarını olumsuz etkileyebilir.
- **İklim Değişikliği Kaynaklı Tehditler:** Deniz seviyesinin yükselmesi veya alçalması, aşırı hava olayları ve kıyı erozyonu gibi iklim değişikliği etkileri, liman altyapısını ve operasyonlarını tehdit edebilir.
- **Siber Tehditler:** Liman bilgi sistemlerine yönelik fidye yazılımları, veri sızıntısı ve operasyonel sistemlerin devre dışı kalması gibi siber saldırılar, limanların işleyişini ciddi şekilde aksatabilir.
- **Terör Saldırıları ve Sabotajlar:** Limanlar, stratejik öneme sahip olmaları nedeniyle terörist grupların hedefi olabilir. Fiziksel hasar, can kaybı ve ekonomik çöküş riski bulunmaktadır.
- **Organize Suçlar ve Kaçakçılık:** Limanlar, uyuşturucu, insan ve silah kaçakçılığı gibi yasa dışı faaliyetlerin geçiş noktası olarak kullanılabilir, bu da ulusal güvenliği tehdit eder.

- **Kurum İçi Tehditler (Insider Threat):** Personel kaynaklı kasıtlı veya kasıtsız olarak gerçekleşen bilgi sızdırma, kaçakçılık kolaylaştırma ve sistem sabotajı gibi iç tehditler, liman güvenliği açısından ciddi riskler oluşturur.
- **Küresel Jeopolitik Krizlerin Etkisi:** Savaşlar, çatışmalar, bölgesel istikrarsızlıklar ve enerji krizleri gibi küresel olaylar, liman operasyonlarını doğrudan veya dolaylı olarak etkileyebilir.

Tehditlerin Limanlarda Oluşturabileceği Riskler

- **Operasyonel Kesintiler:** Yükleme ve boşaltma süreçlerinin aksaması, tedarik zincirinin kopması gibi durumlar ekonomik kayıplara yol açabilir.
- **Fiziksel Altyapı Hasarları:** İskele, rıhtım, vinç ve enerji hatları gibi kritik altyapıların zarar görmesi, uzun vadeli aksamalara neden olabilir.
- **İnsan Güvenliği Riski:** Çalışanların ve ziyaretçilerin can güvenliği tehlikeye girebilir.
- **Çevresel Felaket Riski:** Tehlikeli maddelerin sızması veya dökülmesi, çevreye ciddi zararlar verebilir ve temizleme maliyetleri doğurabilir.
- **İtibar Kaybı:** Güvenlik ihlalleri, limanların ulusal ve uluslararası düzeyde itibarını zedeler, bu da müşteri kaybına yol açabilir.
- **Finansal Kayıplar:** Artan sigorta primleri, cezai yaptırımlar ve yatırımcıların güven kaybı gibi mali sonuçlar doğurabilir.

Türk Limanlarının Bu Risklere Karşı Hassasiyetleri

- **Coğrafi ve Jeolojik Konum:** Türkiye'nin aktif fay hatları üzerinde bulunması, özellikle Marmara, Ege ve Akdeniz bölgelerindeki limanları deprem riskine karşı hassas kılar.
- **Eski ve Yetersiz Altyapı:** Bazı limanların modernizasyondan geçmemiş olması, afet dayanıklılığını azaltır ve operasyonel verimliliği düşürür.
- **Yoğun Trafik ve Geniş Alanlar:** Büyük ve yoğun limanlarda izleme ve müdahale zorlukları artar, bu da güvenlik açıklarını beraberinde getirir.
- **Şehirleşme ve Sınır Güvenliği:** Şehir merkezlerine yakın limanlar, yetkisiz giriş/çıkışı kolaylaştırır ve güvenlik risklerini artırır.
- **İklim Adaptasyonu Eksikliği:** Birçok limanda iklim değişikliği risklerine karşı yeterli planlama ve altyapı bulunmamaktadır.
- **Personel Değişkenliği ve Güvenlik Farkındalığı Düşüklüğü:** Yüksek personel sirkülasyonu ve yetersiz eğitim, güvenlik prosedürlerinin etkinliğini azaltır.

Alınması Gereken Temel Tedbirler

Yapısal ve Teknik Tedbirler

- **Zemin Etütleri ve Dayanıklılık Analizleri:** Liman altyapısının mevcut durumunun değerlendirilmesi ve gerekli güçlendirmelerin yapılması önemlidir.
- **Deprem ve Tsunami Erken Uyarı Sistemleri:** Limanların, AFAD ve Kandilli Rasathanesi gibi ulusal erken uyarı sistemlerine entegre edilmesi, afetlerin olumsuz etkilerini azaltmak açısından kritik öneme sahiptir. Ayrıca, tsunami tehlikesi altındaki limanlarda su kotu planlaması, mendirek güçlendirmeleri ve tahliye yolları gözden geçirilmelidir.

- **İklim Uyumlu Altyapı:** Deniz seviyesinin yükselmesi ve sel riskine karşı liman altyapısında drenaj sistemleri, yükseltilmiş kontrol merkezleri, su geçirmez enerji dağıtım sistemleri gibi adaptif yapısal önlemler uygulanmalıdır.
- **Yedek Enerji ve İletişim Sistemleri:** Jeneratörler, bataryalı ağ sistemleri ve bağımsız haberleşme altyapısı, afet ve kriz anlarında operasyonel süreklilik için hayati rol oynar.

Yönetimsel ve Operasyonel Tedbirler

- **ISPS Kodunun Etkin ve Güncel Uygulanması:** Uluslararası Gemi ve Liman Tesisi Güvenlik Kodu (ISPS Code), limanların güvenlik çerçevesinin temelini oluşturur. Ancak, bu kodun sadece fiziksel güvenlik değil, siber güvenlik, afet riskleri ve içeriden tehditler gibi yeni nesil riskleri kapsayacak şekilde güncellenmesi ve uygulanması gerekmektedir.
- **Acil Durum ve Kriz Yönetimi Planları:** Her liman, deprem, tsunami, fırtına, siber saldırı gibi farklı senaryolara göre hazırlanmış tatbikatlı acil eylem planlarına sahip olmalıdır. Bu planların düzenli olarak test edilmesi ve personele özel eğitimlerle desteklenmesi esastır.
- **İklim Adaptasyon Stratejileri:** Türkiye'deki limanların büyük kısmında iklim uyum stratejileri bulunmamaktadır. Liman master planlarının içine "iklim değişikliği projeksiyonları" entegre edilmeli ve buna uygun yapısal dönüşüm projeleri uygulanmalıdır.

Kurumsal ve Ulusal Ölçekte Gereken Adımlar

- **Ulusal Liman Afet ve Güvenlik Dayanıklılığı Programı:** Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, AFAD, Sahil Güvenlik Komutanlığı ve ilgili sektör temsilcilerinin katılımıyla, limanların risk envanterlerini içeren ulusal düzeyde bir izleme ve denetim programı kurulmalıdır.
- **İç Tehdit Politikası (Insider Threat Policy):** IMO tarafından önerilen şekilde, limanlarda içeriden gelebilecek tehditlere yönelik özel prosedürler, personel geçmiş taramaları, erişim log izleme ve şüpheli davranış raporlama mekanizmaları oluşturulmalıdır.
- **Siber Güvenlik Protokollerinin Uygulanması:** Artan dijitalleşme karşısında limanlarda veri bütünlüğü, erişim kontrolü, SCADA güvenliği, yedekleme altyapıları ve saldırı tespiti sistemleri kurulmalı; NIST, IMO ve ENISA standartları esas alınarak ulusal kılavuzlar hazırlanmalıdır.
- **Yolsuzlukla Mücadele ve Şeffaflık Politikaları:** Liman operasyonlarında açıklık ve denetlenebilirlik ilkesine dayalı güvenlik kültürü tesis edilmelidir. Anonim raporlama sistemleri, iç denetim ekipleri ve bağımsız güvenlik danışmanlık mekanizmaları desteklenmelidir.

Sonuç ve Değerlendirme

Türkiye'nin limanları, sadece ticaretin değil aynı zamanda ulusal güvenliğin de ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Bu nedenle, liman güvenliği artık yalnızca operasyonel verimlilikle sınırlı görülemez; aksine, afet risklerine dayanıklılık, hibrit tehditlere karşı direnç, dijital güvenlik, kurumsal yönetim ve uluslararası standartlarla uyum gibi çok boyutlu bir perspektifle ele alınmalıdır.

Türkiye, limanlarını **yeşil ve dijital dönüşüm** süreçlerine entegre ederken aynı zamanda **iklim değişikliğine, afetlere, siber tehditlere ve organize suçlara karşı dayanıklı** hale getirecek politikaları eş zamanlı geliştirmelidir. Bu yalnızca liman sektörünü değil, Türkiye'nin dış ticaret güvenliğini, ekonomik sürdürülebilirliğini ve stratejik caydırıcılığını doğrudan etkileyecek bir ulusal önceliktir.

TÜRK LİMANCILIĞININ DÜNYA MARKASI

YILPORT markasının ve kültürünün temellerinin atıldığı ve şirketin ana operasyon ve teknoloji merkezi olan **YILPORT Gebze**, 2004 yılından beri **konteyner, genel kargo ve dökme yük** taşımacılığında stratejik konumu sayesinde sunduğu çok amaçlı hizmetler ve entegre lojistik çözümler ile Türk limancılığının yapı taşıdır.

**7/24 KESİNTİSİZ
LİMAN OPERASYONLARI**

**KOLAY ERİŞİM, E5, TEM VE
KUZEY MARMARA OTOYOLLARINA
EN YAKIN MESAFEDEKİ LİMAN**

**LİMAN İÇİNE DEMİRYOLU BAĞLANTISI
İLE ÇEVRECİ INTERMODAL LİMAN**

Uzman Görüşü: Av. Çiğdem TANKURT
Tankurt Hukuk Bürosu

EMNİYETLİ VE GÜVENLİ LİMANLAR VE HUKUKİ ÇERÇEVE

Emniyetli ve güvenli limanlar, deniz ticareti operasyonların sürdürülebilirliği ve tedarik zincirinin devamı açısından kritik bir rol oynar. Bu yazıda, emniyetli ve güvenli liman kavramıyla hukuki dayanakları ele alınacaktır.

Emniyetli ve Güvenli Liman Kavramı

Emniyetli limanlar (safe port), gemi, yük ve mürettebatın zarar görmeden faaliyet gösterebildiği limanlardır. Güvenli liman (secure port) ise, yasa dışı faaliyetlerin önlenmesine yönelik alınan tedbirleri kapsar. Bu iki unsur hem ticari hem de hukuki açıdan büyük önem taşımaktadır. **Safe port doctrine** (emniyetli liman doktrini), ticari gemi taşımacılığında gemi kiralayan tarafın liman seçiminde dikkatli olması gerektiğini belirten bir ilkedir. **Secure port** kavramı ise, **20. yüzyılın sonlarında** gelişmiş ve özellikle **11 Eylül 2001 saldırılarının ardından** ISPS Kodu (2002) ile uluslararası standartlara bağlanmıştır.

Hukuki Çerçeve

Limanların güvenliği çeşitli uluslararası ve ulusal düzenlemelerle sağlanmakta olup bu konudaki uluslararası hukuki dayanaklardan ilki **SOLAS Denizde Can Güvenliği Sözleşmesi'dir**. SOLAS'a göre limanlar ve terminaller, gemilerin yükleme, boşaltma ve seyir işlemleri için güvenli bir ortam sağlamak ve dolayısıyla liman veya terminaldeki altyapı, ekipman ve personelin de belirli güvenlik standartlarına uymasını sağlamakla yükümlüdür. 1 Temmuz 2004 tarihinde SOLAS Bölüm XI-2 kapsamında yürürlüğe giren **Uluslararası Gemi ve Liman Tesisi Güvenlik Kodu (ISPS Kodu)** ise uluslararası deniz taşımacılığı için kapsamlı bir zorunlu güvenlik rejiminin temeli olmuştur. Kod, **Bölüm A** ve **Bölüm B** olmak üzere iki bölüme ayrılmaktadır. Zorunlu Bölüm A, SOLAS'a taraf devletler, liman otoriteleri ve gemi işletmecilerinin, Koda uygun olabilmek için uyması gereken detaylı denizcilik ve liman güvenliği ile ilgili gereksinimleri belirler. Kodun B bölümü ise Bölüm A'daki hükümlere uygunluğu sağlamak için nasıl bir yaklaşım izlenmesi gerektiğine dair bir dizi öneri sunar. Ayrıca ISPS kodu limanların **siber alandaki güvenliğini** bir standart halinde sağlamak konusunda rol oynamaktadır. Liman güvenliğiyle ilgili düzenlemeler içeren diğer hukuki dayanaklar 618 Sayılı Limanlar Kanunu ve 4922 Sayılı Denizde Can ve Mal Koruma Hakkında Kanun'dur.

Limanların güvenliği, deniz taşımacılığının sürdürülebilirliği açısından kritik bir unsurdur. Hukuki düzenlemelere uyum, riskleri minimize ederken ticari faaliyetlerin güvenliğini de sağlamaktadır. Aynı zamanda çevresel sürdürülebilirlik açısından da büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle liman işletmecileri, güvenlik ve çevre koruma standartlarını sürekli gözden geçirmeli, iyileştirmeli ve mevzuata uyum sağlamalıdır.

5. BÖLÜM

TÜRKİYE LİMANCILIK SEKTÖRÜNÜN GÜNDEMİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

5. BÖLÜM: TÜRKİYE LİMANCILIK SEKTÖRÜNÜN GÜNDEMİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Bu bölümde, Türkiye limancılık sektörünün mevcut durumu, karşılaştığı temel sorunlar ve çözüm önerilerini kapsamlı bir şekilde ele alınmaktadır. Limanların dış ticaretteki kritik rolü ve stratejik önemi vurgulanarak, sektörde yapılan düzenlemeler, altyapı gereksinimleri, finansal teşvikler, mevzuat eksiklikleri ve sürdürülebilirlik konuları üzerinde durulmaktadır.

5.1. Türkiye Limancılık Sektörünün Teşvik ve Yatırım İhtiyaçları

Dış ticaretin en önemli altyapısını oluşturan limanlar aynı zamanda lojistik zincirinin hayati bir parçasıdır. Bununla beraber ülkemizde liman yatırımları cazibesini yitirmiştir. Bunun başlıca nedenleri içerisinde yeni liman yatırımları için uygun yer bulunmaması, yatırım sürecinin (yasal izin onay süresinin) uzun olması, ilk yatırım maliyetinin ve idame yatırımların yüksek olması, işletme maliyetlerinin (kamuya ödenen bedeller de dahil olmak üzere) fazla olması, yatırım finansmanının temininde yaşanan zorluklar ve yatırımın geri dönüş süresinin yüksek olması sayılabilir. Ayrıca limanlar gerek yoğun ticari rekabet gerekse gemi özelliklerindeki değişimlere, limancılık ile alakalı teknolojilerdeki gelişmelere ve ticari eğilimlerdeki değişimlere bağlı olarak sürekli yatırım yapmak zorundadır. Limanların üzerindeki tüm bu yükler limancılık sektörünü sürdürülebilir olmaktan çıkarmıştır. Gerek yeni yatırımlar gerekse mevcut limanların yapmaları gereken zorunlu yatırımlar açısından mevcut teşvik ve yatırım destekleri yetersiz kalmaktadır. Bu duruma rağmen 30 Kasım 2022 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan düzenleme ile yalnızca endüstri bölgelerinde yapılacak 3 milyar TL ve üzeri liman yatırımları stratejik yatırım kapsamına almıştır. Bu durum, sektörde haksız rekabet yaratmaktadır.

Çözüm Önerileri:

- Liman yatırımları stratejik yatırım kapsamına alınmalıdır.
- Faiz desteği ve hibe teşvikleri genişletilmelidir.

- Vergi indirimleri artırılarak yatırımcılar teşvik edilmelidir.
- Liman hizmetleri, “Hizmet İhracatı” olarak kabul edilerek ek teşviklerden yararlanmalıdır.

5.2. Liman Alanlarının Genişletilmesi ve Kullanım Sözleşmeleri

Türkiye’de kıyı bölgelerinde yoğun yapılaşma ve mülkiyet sorunları, yeni liman yatırımlarını zorlaştırmaktadır. Limanlar, çoğu zaman genişlemeye uygun arazilere sahip değildir ve deniz dolgusu yöntemiyle yapılan yatırımlar bürokratik engeller nedeniyle gerçekleştirilememektedir.

Özel limanların büyük bir kısmı devlet arazisi üzerinde faaliyet göstermektedir ve kullanım sözleşmeleriyle işletilmektedir. Ancak, kiralanan hazine arazilerinden alınan yıllık kira bedelleri olarak alınan %1 - %15 arasında değişen hasılat payları yatırımcılar için büyük bir yük oluşturmaktadır.

Özelleştirilen limanlarda işletme sözleşmelerinin süresi genellikle kısa tutulmakta, bu da yeni yatırımları ekonomik açıdan cazip olmaktan çıkarmaktadır. Farklı hasılat paylarının alındığı özelleştirilmiş limanların süre uzatımlarında hasılat paylarında liman yatırımcısının yatırım yapmasını teşvik edecek düzenlemeye gidilmelidir.

Çözüm Önerileri:

- Özel liman sözleşmeleri 49 yıla uzatılmalıdır (Tersaneler için uygulanan model örnek alınabilir).
- Hasılat payları eşitlenerek %1 olarak sabitlenmelidir.
- Deniz dolgusu ile genişletilecek alanlara yönelik düzenlemeler esnetilmelidir.

5.3. Limanların Demiryolu ve Lojistik Bağlantılarının Güçlendirilmesi

Türkiye’deki limanların büyük çoğunluğu karayoluna bağımlıdır, birçok limanın demiryolu bağlantısı yoktur. Limanların hinterlant ile entegrasyon eksikliği, lojistik maliyetleri artırmaktadır. Limanlar ancak gelişmiş bir karayolu, demiryolu entegrasyonu içinde etkin ve verimli çalışabilmektedir. Karayoluna göre gerek taşıma maliyeti gerekse karbon emisyonu açısından avantajlı olan demiryollarının limanlara olan bağlantılarının geliştirilmesi ulaştırma sektörünün ana hedeflerden birisi olmalıdır.

Başta İskenderun, Kocaeli, Gemlik ve Aliğa gibi büyük liman bölgelerinde, karayolu trafiği nedeniyle tıkanıklıklar yaşanmakta, bu da taşıma sürelerini uzatarak rekabet gücünü azaltmaktadır.

Çözüm Önerileri:

- Limanlara demiryolu bağlantıları kurulmalıdır.
- Karayolu ağları güçlendirilerek limanlara kesintisiz erişim sağlanmalıdır.
- Sanayi ve lojistik bölgeleriyle liman planlamaları entegre edilmelidir.

5.4. Türkiye’de Liman Yönetim Modeli Eksikliği ve Mevzuat Sorunları

Dünyada birçok ülke, liman yönetimi için “Liman Otoritesi” modelini kullanmaktadır. Türkiye’de ise limanların büyük bölümü özel sektör tarafından işletilmektedir, dolayısıyla bölgesel bazda bir liman yönetimi bulunmamaktadır. Limanların daha esnek ve hızlı çözümler üretmesine katkı sağlayacak liman otoritesi kısa sürede gerçekleştirilmelidir. Liman yatırımları için izin ve onay süreçleri uzun ve karmaşıktır. Bir liman yatırımının tamamlanması ortalama 3-4 yıl sürmektedir. Liman yatırımlarındaki bürokrasinin azaltılması ve mevzuatın sadeleştirilmesi yatırım ortamının iyileştirilmesine fayda sağlayacaktır.

Çözüm Önerileri:

- Türkiye’ye özgü bir Liman Yönetim Modeli geliştirilmelidir.
- Tüm izin ve onay süreçleri tek bir bakanlık tarafından yürütülmelidir.
- Bölgesel liman otoriteleri oluşturularak sektördeki koordinasyon artırılmalıdır.

5.5. Yeşil Dönüşüm ve Yenilenebilir Enerji Kullanımı

Yeşil dönüşüm ve karbon emisyonlarının azaltılması için limanların yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelmesi gerekmektedir.

Ancak, limanların güneş enerjisi santrali (GES) kurması için yeterli çatı alanı bulunmamaktadır. Rüzgâr enerjisi santrali (RES) yatırımları için orman arazilerinin tahsisinde lisanslı ve lisanssız üreticilere farklı uygulamalar yapılmakta, bu da limanların yatırım yapmasını zorlaştırmaktadır.

Çözüm Önerileri:

- Limanlara yenilenebilir enerji teşvikleri sağlanmalıdır.
- Orman arazilerinde lisanslı ve lisanssız RES yatırımları için eşit haklar verilmelidir.
- Limanlara yanaşan gemilerin kendi motorlarını kapatarak liman elektriğinden yararlanmalarını sağlayan Cold-Ironing (On Shore Power Supply) sistem yatırımları devlet tarafından desteklenmelidir.

Sonuç olarak; Türkiye limancılık sektörü, büyüyen dış ticaret hacmi ve artan küresel rekabet nedeniyle önemli bir dönüşüm sürecindedir. Ancak, yetersiz teşvikler, bürokratik engeller ve altyapı eksiklikleri sektörün potansiyelini tam olarak kullanmasını engellemektedir.

Bu sorunların aşılması için aşağıdaki önlemler alınmalıdır:

- ✓Liman yatırımları stratejik yatırım kapsamına alınmalıdır.
- ✓Özel limanlar için kullanım sözleşmeleri uzatılmalı ve yatırım teşvikleri artırılmalıdır.
- ✓Limanların demiryolu bağlantıları güçlendirilmelidir.
- ✓Türkiye'ye özgü bir Liman Yönetim Modeli oluşturulmalıdır.
- ✓Yeşil dönüşüm için limanlara yönelik teşvikler artırılmalıdır.

Bu önerilerin uygulanması, Türkiye limancılık sektörünün daha rekabetçi, sürdürülebilir ve yatırım dostu hale gelmesini sağlayacaktır.

GENEL KARGO VE DÖKME YÜKTE BÖLGENİN LİDER TERMİNALİ

Türkiye'nin ekonomik omurgasında stratejik bir konumda yer alan **YILPORT Körfez**, İstanbul'a sadece 85 km uzaklıkta güçlü bir ticaret bağlantısı sunar. Genel kargoda bölgenin lider terminali olan **YILPORT Körfez**, sektörün önemli **çelik, hububat, çimento ve mineral** şirketleri için **kuru dökme yük ve genel kargo taşımacılığında** verimli ve **intermodal çözümler** sağlar.

GENEL KARGO VE DÖKME YÜK
OPERASYONLARINDA MAKSİMUM VERİMLİLİK

LİMAN İÇİNE DEMİRYOLU BAĞLANTISI
İLE ÇEVRECİ INTERMODAL LİMAN

AÇIK VE KAPALI
ANTREPOLAR

UZMAR®

LİMANLARDA EMNİYET BİZE EMANET

WWW.UZMAR.COM.TR

ÜYE LİMANLARIMIZ

AKÇANSA AMBARLI LİMANI

Liman Özellikleri

İşletmeci	Akçansa Çimento San. ve Tic. A.Ş.
Koordinatlar	40° 58' K - 28° 41' D
Elleçlenen Yük	Dökme Yük, Genel Kargo, Sıvı Yük, Konteyner, Ro-Ro
Elleçleme Kapasitesi	3.000.000 ton & 60.000 TEU & 150.000 araç
Depolama Sahası	50.205 m ²
Kapalı Depo	4.612 m ²
Gümrüklü Alan	41.650 m ²
Gümrüksüz Alan	48.100 m ²
Toplam Alan	89.750 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	930 m
Maksimum Draft	13,0 m
Ro-Ro Rampası	2 Adet

Ekipmanlar	Adet	Kapasite (Ton)
Sennebogen 835	2	8
Sennebogen 870	1	12
Liebherr A934 C	1	8
Fantuzzi MHC 200	1	100
Gotwald HMK 260	1	80
Liebherr LHM 320	1	100

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	İbrahim Anıl Zana
Adres	Marmara Mah. Kumcular Yolu, Ambarlı Liman Tesisleri Akçansa Terminali, 34524 Beylikdüzü - İSTANBUL
Telefon	0212 875 27 00
Faks	0212 875 27 22
E-posta	ibrahimanil.zana@akcansa.com.tr
Web Adresi	www.akcansa.com.tr

AKÇANSA ÇANAKKALE LİMANI

Liman Özellikleri

İşletmeci	Akçansa Çimento San. ve Tic. A.Ş.
Koordinatlar	39° 52' 48" K - 26° 09' 15" D
Elleçlenen Yük	Kuru Dökme Yük, Genel Kargo
Elleçleme Kapasitesi (Ton/yıl)	4.500.000
Depolama Sahası	10.000 m ²
Gümrüklü Alan	47.000 m ²
Açık Saha	37.196 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	895 m
Maksimum Draft	13.5 m

Ekipmanlar	Adet	Kapasite (Ton)
Sennebogen	1	10
Sennebogen	1	10
Siwertell Gemi yükleyici	1	800 tph
PH Gemi Yükleyici	1	500 tph

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Sinan İnaç
Adres	Kumburun Köyü Mevkii, Ezine - ÇANAKKALE
Telefon	0286 295 20 00 / 0212 875 27 00
Faks	0286 648 91 85 / 0212 875 27 22
E-posta	sinan.inac@akcansa.com.tr
Web Adresi	www.akcansa.com.tr

AKSA AKRİLİK KİMYA SAN. A.Ş.

Liman Özellikleri

İşletmeci	Aksa Akrilik Kimya San. A.Ş.
Koordinatlar	40° 41' 10" K - 29° 24' 30" D
Elleçlenen Yük	Dökme Sıvı Kimyasal, Kuru Yük
Elleçleme Kapasitesi	Sıvı Dökme Yük
- Sıvı Dökme Yük (Ton/yıl)	350.000
- Genel Yük (Ton/yıl)	600.000
Toplam Liman Sahası	21.500 m ²
Otomobil-Kamyon Park Alanı	-
Ekipman Park Alanı	-

Rıhtım - İskele Özellikleri

Sıvı Yük Yaslanma Uzunluk	36 m
Kuru yük Yaslanma Uzunluk	175 m
Maksimum Draft	8,5 m

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Ali Demirel
Adres	Merkez Mah. Yalova Kocaeli Yolu Caddesi No:34 Taşköprü, Çiftlikköy - YALOVA
Telefon	0226 353 25 45
Faks	0226 353 33 07
E-posta	ali.demirel@aksa.com
Web Adresi	www.aksa.com

AK-TAŞ TERMİNALİ

Liman Özellikleri

İşletmeci	Ak-Taş Dış Ticaret A.Ş.
Koordinatlar	°29 - 51 K & °40 - 42 D
Elleçlenen Yük	Sıvı Kimyasal Madde
Elleçleme Kapasitesi	
- Sıvı Dökme Yük (Ton/yıl)	100.000
Toplam Liman Sahası	7.900 m ²
Kapalı Ambar	38.000 m ³

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	90 m
Maksimum Draft	8 m

Ekipmanlar

Ekipmanlar	Adet	Kapasite (Ton)
Forklift	2	3

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Dinçer Demirel
Adres	Plaj Yolu Mevkii - İZMİT
Telefon	0262 239 51 42
Faks	0262 229 46 24
E-posta	dincer.demirel@aktasdis.com
Web Adresi	www.aktasdis.com

ALTAŞ AMBARLI LİMAN KOMPLEKSİ

Liman Özellikleri

İşletmeci	Altaş Ambarlı Liman Tesisleri Ticaret A.Ş.
Koordinatlar	40° 58' K & 28° 41' D
İşletmeci	Kumport
	Akçansa
	Mardaş
	Marport
Faaliyet Konusu	Konteyner, Genel Kargo, Ro-Ro, Dökme
Toplam Liman Sahası	1.760.000 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	6.150 m
Maksimum Draft	17 m

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Gürdal Karadeniz
Adres	Marmara Mah. Liman Cad. No:49 İç Kapı No:96 34524 Beylikdüzü - İSTANBUL
Telefon	0212 875 28 00 - 0212 875 28 01
Faks	0212 875 28 02
E-posta	info@altasliman.com
Web Adresi	www.altasliman.com

ALTİNTEL LİMAN VE TERMİNAL

Liman Özellikleri

İşletmeci	Altintel Liman ve Terminal İşletmeleri A.Ş.
Koordinatlar	40° 46" 06' K - 29° 32" 438' D
Elleçlenen Yük	Dökme Sıvı
Elleçleme Kapasitesi	
- Sıvı Dökme Yük (Ton/yıl)	1.000.000
Toplam Liman Sahası	8.689 m ²
Gümrüklü Açık Alan	8.689 m ²
Depolama Kapasitesi	106.500 m ³ - Depolama tankları kapasitesi

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	237 m
Maksimum Draft	13.5 m

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Kıvanç Boztepe
Adres	Dilovası Organize Sanayi Bölgesi I.Kısım Tuna Cad. No: 12, Dilovası - KOCAELİ
Telefon	0262 648 23 00
Faks	0262 754 94 78
E-posta	altintel@altintel.com.tr
Web Adresi	www.altintel.com.tr

ANADOLUPORT

Liman Özellikleri

İşletmeci	Anadoluport Pendik Kumcular Liman İşletmeleri
Koordinatlar	40° 51' 14.39" K - 29° 16' 3.36" D
Elleçlenen Yük	Genel Kargo, Dökme Yük, Ro-Ro
Elleçleme Kapasitesi	
- Kuru Dökme Yük (Ton/yıl)	6.000.000
Araç/Yolcu/Yıl	50.000
Toplam Liman Sahası	25.000 m ²
Gümrüklü Açık Alan	25.000 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Rıhtım - İskele Özellikleri	Uzunluk	Maksimum Draft
İskele Batı	202 m	11,5 m
İskele Doğu	222 m	11,5 m
Rıhtım	205 m	8,5 m
1 Nolu Ro-Ro Rampa	Genişlik 22 m	8,5 m
2 Nolu Ro-Ro Rampa	Genişlik 25 m	8,5 m
3 Nolu Ro-Ro Rampa	Genişlik 34 m	8,5 m

Liman Ekipmanları

Liman Ekipmanları	Adet	Kapasite (Ton)
Liman Vinci	4	8-100
Forklift	3	3-16
Loader	2	7
Mini Loader	3	1,5-20

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Nabi Erberk
Adres	Malkoçoğlu Sok No;14 Güzelyalı Pendik - İSTANBUL
Telefon	0216 494 32 06
Faks	0216 494 62 31
E-posta	anadoluport@anadoluport.com.tr
Web Adresi	www.anadoluport.com.tr

ASBAŞ LİMANI ANTALYA SERBEST BÖLGESİ

Liman Özellikleri

İşletmeci	ASBAS – Antalya Serbest Bölge Kurucu ve İşleticisi A.Ş.
Koordinatlar	36° 50' 18" K - 30° 36' 20" D
Elleçlenen Yük	Genel Kargo, Kuru Dökme, Konteyner
Elleçleme Kapasitesi (Ton/yıl)	1,500,000
Depolama Sahası	-
Gümrüklü Alan	-
Açık Saha	-
Toplam Liman Sahası	25.750 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	400 m
Maksimum Draft	9,50 m

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Volkan Kurt
Adres	Serbest Bölge Liman Mah. Liman Cad. No 44 Konyaaltı - ANTALYA
Telefon	0242 259 09 30
Faks	0242 259 09 32
E-posta	v.kurt@asbas.com.tr
Web Adresi	www.asbas.com.tr

ASSAN LİMAN İŞLETMELERİ A.Ş.

AssanPort

Liman Özellikleri

İşletmeci	ASSAN Liman işletmeleri A.Ş.
Koordinatlar	36° 41' 06" K - 36° 11' 40" D
Elleçlenen Yük	Konteyner, Genel Kargo, Proje Kargo
Elleçleme Kapasitesi	
- Konteyner (TEU/yıl)	350.000
- Genel Kargo (Ton/yıl)	1.000.000
Toplam Liman Sahası	134.065 m ²
Otomobil-Kamyon Park Alanı	2.240 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	2 x 336 m + 30 m Dolfen
Maksimum Draft	15,0 m

Ekipman Listesi

2 x MHC - HMK 7608 (150 Ton)
2 x MHC - HMK 6407 (100 Ton)
1 x MHC- ESP.8 (125 Ton)
11 x Full Container Handler (Stacker)
2 x Empty Container Handler (Stacker)

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Cem Kuvas
Adres	Organize Sanayi Bölgesi Sarıseki, İskenderun - HATAY
Telefon	0326 629 40 00
Faks	0326 629 40 44
E-posta	info@assanport.com
Web Adresi	www.assanport.com

ASYAPORT

Liman Özellikleri

İşletmeci	Asyaport Liman A.Ş.
Koordinatlar	40° 54' 00" K - 27° 28' 00" D
Elleçlenen Yük	Konteyner, Genel Kargo, Dökme Yük, Ro-Ro
Elleçleme Kapasitesi (TEU/yıl)	2.500.000
Toplam Liman Sahası	300.000 m ²
Kara Terminali	210.000 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	2.010 m
Maksimum Draft	18 m

Liman Ekipmanları

Adet

STS	11
SCR	4
RTG	30
TT	75
RST	4
ECH	5

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Besim Dönmez
Adres	Barbaros Mah. Bülent Ecevit Cad. No:407 Süleymanpaşa 59020 - TEKİRDAĞ
Telefon	0282 273 ASYA (2792)
Faks	0282 273 19 29
E-posta	bdonmez@asyaport.com
Web Adresi	www.asyaport.com

ATAKAŞ LİMAN

Liman Özellikleri

İşletmeci	Atakış Liman İşletmeciliği ve Tic. A.Ş.
Koordinatlar	36° 41' 57" K - 36° 11' 03" D
Elleçlenen Yük	Konteyner, Genel Kargo, Dökme Kargo, Proje Kargo
Elleçleme Kapasitesi	
- Konteyner (TEU/yıl)	-
- Genel Yük (Ton/yıl)	2.000.000
- Dökme Yük (Ton/yıl)	8.000.000

Toplam Liman Sahası

- Gümrüklü saha
- Gümrüksüz saha

Açık Saha

168.520 m²
10.000 m²

Kapalı (Depo) Saha

2.200 m²
22.500 m²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Boy (m)	En (m)	Maksimum Draft (m)
İskele	716	35
		min. 9, maks. 27

Ekipman Listesi

Açıklama	Adet	Kapasite (Ton)
Vinçler		
Gottwald HMK 7608	2	140
Gottwald HSK 7528	2	125
Sennebogen 895 EQ	1	60
Sennebogen 880 EQ	3	40
Diğer Ekipmanlar		
Eskavatör	6	22-32
Loader	11	11-25
Stacker	3	46
Forklift	14	3-32

Ray (İltisak hattı)

Metre	Hat
1.500 m	3 hat

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Özcan Toluk
Adres	Azganlık Mah.21.Sok. No: 9 (İsk.2.OSB) İskenderun - HATAY
Telefon	0326 656 35 35 Pbx
Faks	0326 656 32 43
E-posta	ozcan.toluk@atakasliman.com.tr
Web Adresi	www.atakas.com.tr

AUTOPORT LİMAN İŞLETMELERİ A.Ş.

Liman Özellikleri

İşletmeci	Autoport Liman İşletmeleri A.Ş.
Koordinatlar	40° 43' 22" K - 029° 52' 39 D
Elleçlenen Yük	Ro-Ro, Genel Yük, Konteyner
Elleçleme Kapasitesi	
- Araç (CEU/yıl)	650.000
- Genel Yük (Ton/yıl)	2.000.000

Toplam Liman Sahası Alanı

243.351 m²

Geçici Depolama Sahası Açık Alan	164.083 m ²
Geçici Depolama Sahası Kapalı Alan	6.020 m ²
Serbest Depolama Sahası Açık Alan	62.362 m ²
A Tipi Genel Antrepo Açık Alan	5.486 m ²
A Tipi Genel Antrepo Kapalı Alan	5.400 m ²

Toplam Dış Saha Stok Alanı

63.000 m²

Satellite Terminal A Dış Saha Stok Alanı	33.000 m ²
Satellite Terminal B Dış Saha Stok Alanı	30.000 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

İskele Uzunluk	1. Rıhtım 303 m / 2. Rıhtım 328 m
Maks. Draft 1. Rıhtım / 2. Rıhtım	10,00 m / 12,00 m (200 metre gemi boyuna göre)

Ekipmanlar

Adet

Kapasite (Ton)

Rıhtım Vinci (MHC)	2	80
Teleskopik / Kafes Bomlu Vinç	1	80
Paletli Vinç (Sennebogen)	1	7
RMG	1	10
Forklift	6	16 / 12 / 8
Terminal Traktörü / Çekici	2	100 / 150

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Bilgin İşler
Adres	Sepetlipınar Mahallesi Arpalık Caddesi No:100 41275 Başiskele - KOCAELİ
Telefon	0.262.315 38 00
Faks	0.262.315 38 70
E-posta	autoport@autoport.com.tr - bilgin.isler@autoport.com.tr
Web Adresi	www.autoport.com.tr

AVES (SAVKA) DEPOCULUK VE ANTREPOCULUK A.Ş.

Limn Özellikleri

İşletmeci	Savka Platform ve Boru Hatları A.Ş.
Koordinatlar	36° 46' 07" K - 034° 43' 49" D
Elleçlenen Yük	Akaryakıt, Bitkisel yağ
Elleçleme Kapasitesi	
- Dökme Sıvı (Ton/yıl)	2.500.000

Rıhtım-İskele Özellikleri

	Doğu Rıhtımı	Batı Rıhtımı
Uzunluk	282 m	282 m
Maksimum Draft	12 m	12 m

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Kpt. Halime Tunç Ekinci / İsmail Hakkı Tas
Adres	Kazanlı Mh. 32960 Sk. Aves Mersin Doğu Terminali PK: 33281 Akdeniz - MERSİN
Telefon	0324 241 58 50 - 0324 451 30 21
Faks	0324 241 58 60 - 0324 451 30 22
E-posta	h.tuncekinci@savka.com.tr - h.tas@avesas.com.tr
Web Adresi	www.savka.com.tr

BATILIMAN LİMAN İŞLETMELERİ A.Ş.

BATILIMAN

Liman Özellikleri

İşletmeci	Batıliman Liman İşletmeleri A.Ş.
Koordinatlar	38° 45' 00" K - 26° 53' 50" D
Elleçlenen Yük	Genel Kargo, Kuru Dökme Yük, Proje Kargo, Tehlikeli Madde
Elleçleme Kapasitesi (Ton/yıl)	6.000.000 (Toplam)
Toplam Liman Sahası	238.450 m ²
A Tipi Genel Antrepo Kapalı Depo	26.630 m ²
A Tipi Genel Antrepo Açık Saha	31.300 m ²
Gümrüksüz Açık Saha	75.000 m ²
Geçici Depolama Alanı Açık Saha	20.000 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

	İskele 1	İskele 2	İskele 3	Rıhtım 1
Uzunluk (m)	214	390	381	178
Minimum Derinlik (-m)	12	17	12	3
Maksimum Derinlik (-m)	17	34	34	10

Liman Ekipmanları

	Adet	Kapasite (Ton)
Liebherr LHM 250 Mobil Vinç	1	64
Liebherr LHM 180 Mobil Vinç	1	64
Liebherr LHM 150 Mobil Vinç	2	40
Sennebogen 850 Mobil Vinç	1	15

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Nuri Demiray
Adres	Nemrut Körfezi, No:13, Çakmaklı Köyü, Aliğa - İZMİR
Telefon	0232 625 54 45 - 46
Faks	0232 625 54 53
E-posta	info@batiliman.com.tr
Web Adresi	www.batiliman.com.tr

BELDEPORT

BELDEPORT

Liman Özellikleri

İşletmeci	MED Lojistik A.Ş.
Koordinatlar	40° 46' 18" K - 029° 30' 55" D
Elleçlenen Yük	Konteyner, Genel Kargo, Dökme Yük, Proje Yük, Ro-Ro, Sıvı Kimyasal Dökme
Elleçleme Kapasitesi	
- Konteyner (TEU/yıl)	550.000
- Genel ve Dökme Yük (Ton/yıl)	2.000.000
- Sıvı Yük (Ton/yıl)	140.000 m ³ / Anlık - 1.500.000
- Ro-Ro (PCC)	200.000 Adet

Toplam Liman Sahası

Gümrüklü Açık Alan	600.000 m ² (Diğer fazlar tamamlandığında 1.000.000 m ²)
Gümrüksüz Açık Alan	149.000 m ²
TIR Park Alanı	112.000 m ²
Kapalı Ambar	12.000 m ²
	1.100 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	450 m (Diğer fazlar tamamlandığında 1.384 m)
Derinlik	16,5 m (Rıhtım önü sabit derinlik, diğer fazlarda 18 m)

Ekipmanlar

Liebherr LHM 550	2	144 ton
Liebherr LHM 500	1	103 ton
Konecranes CRS	3	45 ton
Sanny CRS	2	45 ton
Konecranes ECH	1	18 ton
Sanny ECH	1	9 ton
Terberg YTT	10	168 kW (225 Hp) at 1800 rpm
Seyit Usta Treyler	10	65 ton
Forklift	9	3-33 Ton arası kapasitede
Bromma Twin-Lift Automatic Spreader	4	
Bromma Automatic Overheight Frame	2	
Reefer Platformu	2	190 soket
SSG	4	Sipariş verildi. (25 Sıra)
RTG	13	Sipariş verildi.

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Kaptan Uğur Kılıç, Liman İşletme Müdürü Zeynep Şahin Taşkın, Satış ve Pazarlama Müdürü
Adres	Diliskelesi Mah. Liman Cad. No:13/8 41455, Dilovası - KOCAELİ
Telefon	0262 677 74 00
Faks	0262 677 74 01
E-posta	ugur.kilic@beldeport.com.tr - zeynep.taskin@beldeport.com.tr
Web Adresi	www.beldeport.com.tr

BODRUM CRUISE PORT

Liman Özellikleri

İşletmeci	Bodrum Yolcu Limanı İşletmeleri A.Ş.
Koordinatlar	37° 01" 30' K - 27° 26" 13' D
Elleçlenen Yük	Yolcu
Toplam Liman Sahası	21.856,32 m ²
Kapalı Ambar	-
Gümrüklü Açık Alan	2,081 m ²
Otomobil-Kamyon Park Alanı	3,470 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	Berth No 1: 350 m Berth No 2: 330 m
Maksimum Draft	9 m (Maks derinlik 25 m)

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Aziz Güngör Global Liman İşletmeleri, Doğu Akdeniz Bölge Direktörü Erkan Öztunalı Liman İşletme Müdürü
Adres	Bodrum Cruise Port - Kumbahçe Mh. İskele Cad. No:13 Bodrum - MUĞLA
Telefon	0252 316 48 72
Faks	0252 316 18 72
E-posta	info@bodrumcruiseport.com
Web Adresi	www.bodrumcruiseport.com

BORUSAN PORT

Liman Özellikleri

İşletmeci	Borusan Lojistik Dağıtım Depolama Taşımacılık ve Tic. A.Ş
Koordinatlar	40° 25' 12" K - 29° 05' 18" D
Elleçlenen Yük	Genel Kargo, Proje Kargo, Konteyner, Araç (Ro-Ro)
Elleçleme Kapasitesi	
- Konteyner (TEU/yıl)	450.000
- Genel Yük (Ton/yıl)	5.000.000
- Araç (Ro-Ro) (Araç/Yıl)	350.000
Toplam Liman Sahası	520.000 m ²
Kapalı Ambar	25.000 m ²
Gümrüklü Açık Alan	360.000 m ²
Kamyon Park Alanı (Pre-Gate)	17.000 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	1.930 m
Maksimum Draft	14,5 m

Ekipmanlar

	Adet	Kapasiteler
MHC	8	40-150
RTG	8	41
Stacker	3	45
Stacker	3	10
Stacker	2	46
SSG	3	60 (under spreader)
Tavan Vinci	12	20-35
Forklift	21	3-33
Çekici	30	80-120
Reefer Plug	224	-

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Rabia Çavuşoğlu
Adres	Ata Mahallesi 125 Nolu Sok. No:3 16601 Gemlik - BURSA
Telefon / Faks	0224 270 13 00 - 0224 519 01 53
E-posta	rabia.cavusoglu@borusan.com - limansatis@borusan.com
Web Adresi	www.borusanport.com

ÇANAKKALE LİMAN İŞLETMESİ

Liman Özellikleri

İşletmeci	Çanakkale Liman İşletmesi San. ve Tic. A.Ş.
Koordinatlar	40° 06' 21" K - 26° 22' 41" D
Elleçlenen Yük	Dökme Yük, Genel Kargo, Ro-Ro, Konteyner, Akaryakıt Ürünleri Yolcu, Feribot, Sıvı Yük
Elleçleme Kapasitesi	
- Dökme-Genel Yük (Ton/yıl)	1.000.000
- Sıvı Yük (Ton/yıl)	150.000
- Konteyner (TEU/yıl)	100.000
- Araç (Ro-Ro) (Araç/Yıl)	
Toplam Liman Sahası	74.463 m ²
Kapalı Ambar	2.688 m ²
Gümrüklü Açık Alan	28.746 m ²
Otomobil-Kamyon Park Alanı	

Rıhtım - İskele Özellikleri

Genişlik	24 mt
Uzunluk	214 m
Maksimum Draft	14-28 m

Ekipmanlar

Gottwald HMK 280E MHC	2	100 ton Kapasiteli
Sennebogen 835 Mobil Vinç	4	12 ton Kapasiteli
Radyo Frekanslı Kapma	4	12 m³ Kapasiteli
Dökme Yük Bunker	4	8 ton Kapasiteli
Forklift	3	2 ad. 5 ton ve 1 ad. 3 tonluk
Lastik Tekerlekli Yükleyici	1	
Bobcat marka mini yükleyici	1	

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Berkan Özkan
Adres	Cumhuriyet Mahallesi Sahil Yolu Cad. No. 42 17110 KEPEZ - ÇANAKKALE
Telefon	0286 263 55 00
Faks	0286 263 08 08
E-posta	liman@portofcanakkale.com - info@portofcanakkale.com
Web Adresi	www.portofcanakkale.com

ÇELEBİ BANDIRMA LİMANI

Liman Özellikleri

İşletmeci	Çelebi Bandırma Uluslararası Limanı İşletmeciliği A.Ş.
Koordinatlar	40° 21' 45" K - 27° 57' 50" D
Elleçlenen Yük	Dökme Yük, Genel Kargo Yük, Sıvı Yük, Ro-Ro, Konteyner, Proje Yük, Otomobil, Canlı Hayvan
Elleçleme Kapasitesi	
- Konteyner (TEU/yıl)	188.000
- Dökme Katı ve Genel Yük (Ton/yıl)	11.951.000
- Dökme Sıvı Yük (Ton/yıl)	4.320.000
- Araç (Araç/yıl)	569.159
Toplam Liman Sahası (Gümrüklü)	268.348 m ²
Kapalı Ambar	12.250 m ²
Dikey Ambar	84.000 m ³
Otomobil-Kamyon Park Alanı	42.000 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	2.974 m
Maksimum Draft	12 m

Ekipmanlar	Adet	Kapasite (Ton)
Conecranes Gotwald	2	125
Reggiane MHC 200	1	100
Gottwald HMK 170	1	63
Liebherr LHM 400	1	104
Sennebogen 880 EQ	1	30
Sennebogen 835 R Special	1	13
Sennebogen 835 M Special	2	13
Sennebogen 870 R Special	1	16
Sennebogen 870 E Hybrid	2	16

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Gürkan Bayır - Fatih Uzunçakır
Adres	Paşabayır Mah. Liman Sahası Sk. No:6/3 10200, Bandırma - BALIKESİR
Telefon	0266 714 04 04
Faks	0266 713 79 79
E-posta	gurkan.bayir@celebi.com.tr - fatih.uzuncakir@celebi.com.tr
Web Adresi	www.portofbandirma.com.tr

CEYPORT TAŞUCU

Liman Özellikleri

İşletmeci	Ceyport Taşucu Uluslararası Liman İşletmeciliği A.Ş.
Koordinatlar	36° 18' 30" K - 33° 53' 30" D
Elleçlenen Yük	Dökme Yük (Katı/Sıvı), Genel Kargo, Proje Kargo, Ro-Ro, Yolcu, Canlı Hayvan, Konteyner
Elleçleme Kapasitesi	
- Konteyner (TEU/yıl)	100.000
- Genel ve Dökme Yük (Ton/yıl)	3.000.000
- Sıvı Yük (Ton/yıl)	250.000
- Araç/Yolcu	250.000 / 200.000
Toplam Liman Sahası	453.752,00 m ²
Kapalı Ambar	63.000 m ²
Dikey Silo (Ton)	-

Rıhtım - İskele Özellikleri

Toplam Uzunluk	1.190 m
Maksimum Draft	11 m

Ekipmanlar

Adet	Kapasite (Ton)
Vinç	7 Maks 154 ton

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Rahman Çoban
Adres	Taşucu Mah. Atatürk 8 Sk. No:4, Silifke - MERSİN
Telefon	0324 741 53 00
Faks	0324 741 53 73
E-posta	info@ceyporttasucu.com.tr
Web Adresi	www.ceyporttasucu.com.tr

CEYPORT TEKİRDAĞ

Liman Özellikleri

İşletmeci	Ceyport Tekirdağ Uluslararası Liman İşletmeciliği A.Ş.
Koordinatlar	40° 57' 52" K - 27° 30' 21" D
Elleçlenen Yük	Dökme Yük (Katı/Sıvı), Genel Kargo, Proje Kargo ,Konteyner, Ro-Ro, Yolcu, Tren Ferry, Canlı Hayvan
Elleçleme Kapasitesi	
- Konteyner (TEU/yıl)	450.000
- Genel ve Dökme Yük (Ton/yıl)	15.500.000
- Sıvı Yük (Ton/yıl)	1.150.000
- Araç/Yolcu	400.000 / 650.000
Toplam Liman Sahası	261.542 m ²
Kapalı Ambar	20 adet / 24.601 m ²
Silo	6 adet / 30.000 (ton)
Sıvı Tank	20 adet / 69.750 m ³

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	2.930 m
Maksimum Draft	12,00 m (10.50 m kanal draftı)

Ekipmanlar

Adet	Kapasite (Ton)
Vinç	11 - 154

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Osman Kayalar
Adres	Vatan mah. Barbaros Cad.No:9/1 Süleymanpaşa - TEKİRDAĞ
Telefon	0282 261 08 00
Faks	0282 261 23 46
E-posta	info@ceyporttekirdag.com.tr
Web Adresi	www.ceyporttekirdag.com.tr

ÇOLAKOĞLU METALURJİ A.Ş.

 Çolakoğlu Metalurji

Liman Özellikleri

İşletmeci	Çolakoğlu Metalurji A.Ş.
Koordinatlar	40° 46' K - 29° 31' D
Elleçlenen Yük	Genel Kargo, Dökme Yük
Elleçleme Kapasitesi	
- Genel ve Dökme Yük (Ton/yıl)	7.000.000
Toplam Liman Sahası	22.620 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Rıhtım - İskele Özellikleri	Uzunluk (m)	Maksimum Draft (-m)
1 No.lu İskele	460	17-18 m
2 No.lu İskele	270	9-18 m

Vinçler

Vinçler	Adet	Kapasite	Açıklama
Mobil Vinç	3	5.000 ton/gün	-

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Mesut Uğraş
Adres	Dilovası Organize Sanayi Bölgesi, 1. Kısım Mahallesi - İZMİT
Telefon	0262 676 75 00
Faks	0262 754 84 20
E-posta	mugras@colakoglu.com.tr
Web Adresi	www.colakoglu.com.tr

DFDS PENDİK LİMANI

Liman Özellikleri

İşletmeci
Koordinatlar
Elleçlenen Yük
Toplam Liman Sahası

DFDS Denizcilik ve Taşımacılık A.Ş.
40° 51' 30" K - 29° 16' 19" D
Ro-Ro
117.500 m²

Rıhtım Özellikleri

Uzunluk 210 m

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler
Adres

Telefon

Faks

E-posta

Web Adresi

Levent Şinel
İstanbul Tersanesi Komutanlığı Yanı, Kemikli Dere Mevkii
Güzelyalı 34903 Pendik - İSTANBUL
0216 392 5050
0216 392 5051/2
levent.sinel@dfds.com - lesin@dfds.com
www.dfds.com.tr

DİLER DEMİR ÇELİK

DİLER DEMİR ÇELİK

Liman Özellikleri

İşletmeci	Diler Demir Çelik End. ve Tic. A.Ş.
Koordinatlar	40° 46" 42' K - 29° 36" 00' D
Elleçlenen Yük	Dökme Yük, Genel Kargo
Elleçleme Kapasitesi	
- Dökme Yük (Ton/yıl)	6.000.000
- Genel Yük (Ton/yıl)	6.000.000
Toplam Liman Sahası	52.705 m ²
Kapalı Antrepo	5.551 m ²
Kapalı Geçici Depo	1.637 m ²
Açık Geçici Depo	30.893 m ²
Otomobil-Kamyon Park Alanı	2.500 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	965 m
Maksimum Draft	11.5 m

Ekipmanlar

Adet / Kapasite

LHM Mobil Vinç	1 x 180 lastikli 1 x 150 lastikli
Elleçleme Makinesi	9 adet paletli vinç
Forklift	3 ton 1 adet, 5 ton 2 adet, 5.5 ton 4 adet, 10 ton 3 adet

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Bülent Yalabaçoğlu
Adres	Hacı Akif Mah. Tayyar Yıldırım Cad. No :26 PK.39 Hereke Körfez - KOCAELİ
Telefon	0262 511 44 49
Faks	0262 511 32 22 - 0262 754 61 17
E-posta	dilerliman@dilerhld.com
Web Adresi	www.dilerhld.com

DP WORLD EVYAP

DP WORLD EVYAP

Liman Özellikleri

Koordinatlar	Yarımca: 40° 45' K - 29° 44' D / Körfez: 40° 46' 15" K - 029° 42' 24" D
Elleçlenen Yük	Konteyner, Genel Kargo, Proje Kargo, Sıvı yük, Araç (Ro-Ro)
Elleçleme Kapasitesi	
- Konteyner (TEU/yıl)	Yarımca: 1.150.000 - Körfez: 500.000
- Dökme Sıvı Yük (Ton/yıl)	Körfez: 1.000.000

Toplam Liman Sahası (Yarımca)

452.000 m²

CFS & Muayene Sahası
Parsiyel Ambarı

24.000 m²
4.000 m²

Rıhtım Özellikleri (Yarımca)

Rıhtım 1

Rıhtım 2

Uzunluk
Maksimum Draft

457 m
16 m

465 m
16 m

Ekipmanlar (Yarımca)

Adet

STS
E-RTG
TT

8 (Uzaktan Kumanda)
24 (Uzaktan Kumanda)
58

Rıhtım - İskele Özellikleri (Körfez)

Rıhtım 1

İskele 2

İskele 3

Rıhtım 4

Rıhtım 5-6

Uzunluk
Maksimum Draft

35 m
18.5 m

358 m
18.5 m

358 m
18.5 m

80 m
18.5 m

455 m
18.5 m

Körfez Toplam Alan

279.000 m²

Gümrüklü Açık Alan
Gümrüklü Kapalı Alan
Gümrüksüz Açık Alan
Otomobil-Kamyon Park Alanı

243.000 m²
2.000 m²
14.000 m²
20.000 m²

-

Ekipmanlar (Körfez)

Adet

SSG
MHC
MHC
RTG

1
2
3
26

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler
Adres

CCO Gökhan Yurteken
Mimar Sinan Mah. Mehmet Akif Ersoy Cad. No:168,
41780 Yarımca, Körfez - KOCAELİ

Telefon

0 262 316 11 00

Faks

0 262 316 11 29

E-posta

gokhan.yurteken@dpworld.com

Web Adresi

www.dpworld.com/en/turkiye

EFESANPORT

Liman Özellikleri

İşletmeci	Efesan Demir Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Koordinatlar	40° 46`K - 29° 32`D
Elleçlenen Yük	Dökme Kuru Yük, Genel Yük, Asfalt, Ro-Ro
Elleçleme Kapasitesi	
- Genel Yük (Ton/yıl)	2.000.000
- Dökme Yük (Ton/yıl)	500.000
- Asfalt (Ton/yıl)	150.000
- Ro-Ro (Araba) (Araç/yıl)	300.000
- Ro-Ro (Tır) (Araç/yıl)	15.000
Toplam Liman Sahası	148.200 m ²
Otomobil-Kamyon Park Alanı	116.000 m ² (Çok Katlı Kapalı Araç Parkı Dahil)
Dökme Kuru Yük GDA	20.000 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Toplam Rıhtım Uzunluk	870 m
Maksimum Draft	25 m

Vinçler

1 Adet	Fuchs F120 MH	22 mton
3 Adet	Terex Fuchs 880XL	16 mton
1 Adet	Liebherr LHM 180	64 mton
1 Adet	Sennebogen 3300	45 mton
1 Adet	Sennebogen 850	14 mton
1 Adet	Gottwald HMK 300E	104 mton

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	İlker Tuncer
Adres	Dilovası OSB, 1.Kısım D-1006 Sok. No: 8 Dilovası - KOCAELİ
Telefon	0262 754 84 61/62/63
Faks	0262 754 51 55
E-posta	ilker.tuncer@efesan.com.tr
Web Adresi	www.efesanport.com

EGE GÜBRE TERMİNALİ

Liman Özellikleri

İşletmeci	Ege Gübre Sanayi A.Ş.
Koordinatlar	38° 45' 65" K - 026° 55' 68" D
Elleçlenen Yük	Dökme Katı, Sıvı, Genel Kargo, Konteyner, IMDG Kargo
Elleçleme Kapasitesi	
- Konteyner (TEU/yıl)	1.000.000
- Genel Yük (Ton/yıl)	2.500.000
- Dökme Yük (Ton/yıl)	5.000.000
Toplam Liman Sahası	485.000 m ²
Antrepolar	4.615 m ²
Ambar	37.415 m ²
Gümrüklü Açık Alan	350.000 m ²
Otomobil-Kamyon Park Alanı	25.000 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	Doğu İskele: 517m x 30m	Batı İskele: 467m x 40m
Maksimum Draft	32 m	32 m

Ekipmanlar	Adet	Toplam Kapasite (T)
STS (Single Boom)	1	75
STS (Double Boom)	2	140
MHC	2	160
LHM	3	228
Sennebogen 870EQ	1	30
RTG	12	480
STACKER	6	270
ECH	5	36
TERMİNAL TRAILER	36	60 (her biri)

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Bülent Çiçek
Adres	25. Cadde No:2 Çakmaklı, Aliağa - İZMİR
Telefon	0232 625 1250
Faks	0232 625 1245
E-posta	bulent.cicek@egegubre.com.tr
Web Adresi	www.egegubre.com.tr

EKİNCİLER - ORHAN EKİNCİ İSKELESİ

Liman Özellikleri

İşletmeci	EKMAR Denizcilik ve Gemi Acenteliği A.Ş.
Koordinatlar	36° 41' 030" K - 36° 11' 46" D
Elleçlenen Yük	Dökme Kuru Yük, Genel Kargo
Elleçleme Kapasitesi	
- Dökme Kuru Yük (Ton/yıl)	5.000.000
- Genel Kargo (Ton/yıl)	1.000.000
Açık Depolama Sahası	50.000 m ²
A Tip Genel Antrepo	32.000 m ²
Toplam Kapalı Depo Alanı	20.000 m ²
Tren Yolu Bağlantısı	İltisak Hattı - 40 vagon kapasiteli

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	2 x 430 m
Maksimum Draft	12 m - 19 m

Ekipman Listesi

3 x Sennebogen 880
2 x Sennebogen 870
2 x Sennebogen 835
1 x Sennebogen 6180

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Kpt. Vahtettin Erişen - Kpt. Bahri Çardak
Adres	Organize Sanayi Bölgesi PK 240 Sarıseki, İskenderun - HATAY
Telefon	0326 656 22 31
Faks	0326 656 22 30
E-posta	verisen@ekmar.com.tr - bcardak@ekmar.com.tr
Web Adresi	www.ekinciler.com

EMBA HUNUTLU TERMİK SANTRALİ LİMANI

Liman Özellikleri

İşletmeci	EMBA Elektrik Üretim A.Ş.
Koordinatlar	K: 4076052.5748 - D: 487319.1190
Elleçlenen Yük	Kömür
Elleçleme Kapasitesi	
- Kuru Dökme Yük (Ton/yıl)	3.500.000
Toplam Liman Sahası	26.420 m ²
Kapalı Ambar	3 x 90.000 ton

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	343 m
Maksimum Draft	21 m

Ekipman Listesi

Ekipman Listesi	Adet	Kapasite (Ton)
CSU	2	1.250 ton/saat

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Tamer Kırgıl
Adres	Akyuva Mah. Kümeevler Mevkii No:1 Yumurtalık - ADANA
Telefon	0212 269 96 69
Faks	0212 269 96 09
E-posta	tamerkirgil@embapower.com
Web Adresi	www.embapower.com

ERDEMİR LİMANI

Liman Özellikleri

İşletmeci	Ereğli Demir ve Çelik Fab. T.A.Ş.
Koordinatlar	41° 16' K - 31° 15' D
Elleçlenen Yük	Dökme Yük, Genel Kargo, Petrol/Ürün Tankeri, Feribot Kimyasal Tanker, Konteyner, Ro-Ro Gemisi
Elleçleme Kapasitesi	
- Dökme Yük Kapasitesi (Ton/yıl)	13.750.000
- Genel Kargo ve Akışkan Yük (Ton/yıl)	6.250.000
Toplam Liman Sahası	750.000 m ²
Kapalı Sundurma	3.000 m ²
Antrepo Sahası (A Tipi)	139.000 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	1.670 m (Ro-Ro ve Tren Ferisi Rıhtımları hariç)
Maksimum Draft	20 m

Ekipman Listesi	Adet	Marka	Kapasite
Dökme Yük Vinci	4	Caillard-Kawaden	30-31 Ton
Genel Kargo Vinci	5	Caillard- Siemag- MŞM	40-25-15 Ton
Lastik Tekerlekli Mobil Vinç	1	Liebherr	40 Ton
Forklift	9	Konecrane-Doosan	3-10-16-20-32-42 Ton
Loader	5	Doosan-Liu Gong	0,4-3-4 m ³
Endüstriyel Ekskavatör	1	Liebherr	1,8 m ³
Tele Handler	1	Caterpillar	14 m
Paletli Ekskavatör	5	Doosan- Caterpillar	0,8-1,3-1,5 m ³
Tanker	1	Ford	7 m ³
Pilot Botu	2	Erdemir Pilot 1, Med Pilot 3	2x600 bg, 2x640 bg
Palamar	1	M.Boat 26	2x500 bg
Römorkör	4	Med XXXII, Med XXXIII, Med XLIX, Med XXVII	32, 32, 36, 61 Ton

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Caner Özleyen
Adres	Ereğli Demir ve Çelik Fab. T.A.Ş. Liman Müdürlüğü Uzunkum No:7 P.K.:67330 Kdz. Ereğli - ZONGULDAK
Telefon	0372 329 35 92
Faks	0372 333 15 05
E-posta	cozleyen@erdemir.com.tr - erdemirport@erdemir.com.tr
Web Adresi	www.erdemir.com.tr

EREN ENERJİ ELEKTRİK ÜRETİM A.Ş.

eren
ENERJİ

Liman Özellikleri

İşletmeci	Eren Enerji Elektrik Üretim A.Ş.
Koordinatlar	31° 37' 51" K - 41° 23' 30" D
Elleçlenen Yük	Dökme Yük, Genel Kargo, Proje Kargo, Ro-Ro, Konteyner
Elleçleme Kapasitesi	
- Dökme Yük ve Genel Kargo	15.000.000
Toplam Kapasitesi (Ton/yıl)	
- Konteyner (TEU/yıl)	200.000
Toplam Liman Sahası	1.096.984 m ²
Gümrüklü Saha	231.000 m ²
Kapalı Ambar	7.700 m ²
Konteyner Depo Alanı	2.000 TEU - 32.620 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

	Rıhtım 1	Rıhtım 2	Rıhtım 3	Rıhtım 4
Uzunluk	300 m	250 m	260 m	240 m
Maksimum Draft	20 m	15 m	15,5 m	14 m

Ekipman Listesi

	Adet	Kapasite (Ton)
Liebherr LPS 600 Mobil Liman Vinci	2	1500 ton/saat
Liebherr LPS 420 Mobil Liman Vinci	2	1000 ton/saat
Liebherr LPS 400 Mobil Liman Vinci	2	750 ton/saat
Liebherr LHM 550 Mobil Liman Vinci	2	20 TEU /saat
Cat 966GC Loader	4	5,5 m ³ kova
Cat 950H Loader	1	4 m ³ kova
Liebherr L566XP	2	5 m ³ kova
Liebherr T33-10S Thelehandler	1	
Cat 236 Miniloader	1	
Hidromek HMK 102	1	
Hitachi ZX210H	3	
CAT 330GC	2	
Terberg Terminal Traktör (RT283-YT223)	8	
Konecranes Liftace 4532 TCE5	3	
Konecranes SMV 5/6 ECC 90	1	

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Ömer Buğer, Türker Özpoyraz
Adres	Merkez: Ataşehir Bulvarı, Metropol İstanbul, İSTANBUL Liman: Eren Limanı Muslu - ZONGULDAK
Telefon / Faks	0216 606 37 37 - 0372 264 31 99
E-posta	omer.buger@erenholding.com.tr turker.ozpoyraz@erenholding.com.tr
Web Adresi	www.erenport.com.tr - www.erenlimani.com.tr

FORD OTOSAN YENİKÖY İSKELESİ

Liman Özellikleri

İşletmeci	Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.
Koordinatlar	40' 43' K - 0' 29' 51' D
Elleçlenen Yük	Araç
Elleçleme Kapasitesi	
- Araç/Yolcu (Adet/yıl)	400.000
Toplam Liman Sahası	317.200 m ²
Gümrüklü Açık Alan	26.384 m ²
Otomobil-Kamyon Park Alanı	290.816 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	132 m
Maksimum Draft	21 m

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Fatih Kılınç
Adres	Denizevler Mah. Ali Uçar Cad. Gölçük - KOCAELİ
Telefon	0262 315 52 24
Faks	0262 315 54 02
E-posta	fkilinc1@ford.com.tr
Web Adresi	www.ford.com.tr

GEMPORT

Liman Özellikleri

İşletmeci	GEMPORT Gemlik Liman ve Depolama İşletmeleri A.Ş.
Koordinatlar	40° 24'59.28 K - 29° 6'40.13 D
Elleçlenen Yük	Konteyner, Araç (Ro-Ro), Genel Kargo, Proje Yük, Sıvı Yük, Treyler (Ro-Ro)
Elleçleme Kapasitesi	
- Konteyner (TEU/yıl)	2.000.000
- Genel Yük (Ton/yıl)	10.000.000
- Sıvı Yük	500.000
- Araç (Ro-Ro) (Araç/Yıl)	800.000
- Treyler (Ro-Ro) (Treyler/Yıl)	200.000
Toplam Liman Sahası	1.250.000 m ²
Toplam Gümrüklü Alan	564.400 m ²
Kapalı Ambar	6.000 m ²
Kapalı Depo	8.000 m ²
Antrepo	8.077 m ²
Kapalı Araç Otopark Alanı	60.000 m ²
Gümrüksüz Alan	304.000 m ² (2.000 m ² yarı kapalı 20.000 m ² maden sahası için yarı kapalı) 280.000 m ² (diğer liman sahaları)
İskele Kapasitesi	24.000TEU's Vessel

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	2.050 m
Maksimum Draft	36 m

Ekipman Listesi

Ekipman Listesi	Adet	Kapasite (Ton)
STS	8	70
MHC	4	80-104
Reach Stacker	7	45
Empty Handler	5	8
RTG	26	41
TT	48	60
FL	7	3-16

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Serhan Çilengir, Ali Ekber Şimşek
Adres	Ata Mah. Liman Cad. No:12 16600 Gemlik - BURSA
Telefon / Faks	0224 524 7720
E-posta	serhan.cilengir@aryholding.com aliekbber.simsek@aryholding.com

GİRESUNPORT

Liman Özellikleri

İşletmeci	Giresunport Liman İşletmeciliği A.Ş.
Koordinatlar	40° 50' 06" K - 38° 22' 51" D
Elleçlenen Yük	Dökme Yük, Genel Kargo, Konteyner, Kimyasal Tanker(Methanol), Feribot/Yolcu, Ro-Ro ve Diğer
Elleçleme Kapasitesi	
- Konteyner (TEU/yıl)	-
- Kuru Yük (Ton/yıl)	3.000.000
- Genel Yük (Ton/yıl)	1.000.000
- Araç (Ro-Ro) (Araç/Yıl)	-
Toplam Liman Sahası	94,000 m ²
Depolama Sahası	22
Kapalı Ambar	29,800 m ²
Gümrüklü Açık Alan	64,200 m ²
Otomobil-Kamyon Park Alanı	-
Gümrüksüz Alan	-

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	800
Maksimum Draft	10

Ekipman Listesi	Adet	Kapasite (Ton)
Crane	5	63-25-8-5-2,2
Loder	4	21,2-2x18,6-10
Bobcat	2	2x3
Forklift	3	10-5-3,5
Stacker	1	45

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Murat Solak
Adres	Sultan Selim Mah. G.M.K Blv. No:9 Merkez - GİRESUN
Telefon	0454 216 23 82
Faks	0454 216 17 34
E-posta	murat.solak@tiryaki.com.tr
Web Adresi	www.giresunport.com.tr

GLOBAL TERMİNAL

Liman Özellikleri

İşletmeci

Koordinatlar

Global Terminal Hizmetleri A.Ş.

İskele 1 no'lu Yanaşma Platformu (YP1)

36° 08' 02,25" D 36° 08' 04,09" D

36° 50' 12,14" K 36° 50' 14,35" K

36° 08' 04,76" D 36° 08' 00,56" D

36° 50' 13,61" K 36° 50' 12,88" K

İskele 2 no'lu Yanaşma Platformu (YP2)

36° 08' 35,07" D 36° 08' 35,51" D

36° 50' 31,56" K 36° 50' 33,27" K

36° 08' 36,37" D 36° 08' 34,21" D

36° 50' 32,33" K 36° 50' 33,28" K

İskele 3 no'lu Yanaşma Platformu (YP3)

36° 08' 54,54" D 36° 08' 55,10" D

36° 50' 43,17" K 36° 50' 44,66" K

36° 08' 55,84" D 36° 08' 53,87" D

36° 50' 43,93" K 36° 50' 43,90" K

Elleçlenen Yük

Kapasite

Toplam Liman Sahası

Gümrüklü Açık Alan

Ham petrol ve akaryakıt ürünleri

721.600 m³

62.251 m²

222.576 m²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk

2.300 m uzunluğunda 6 yanaşma platformu ile 1,000-230,000 depolasman tonajdaki gemilerin yanaşmasına uygundur.

Maksimum Draft

YP1: 16,5 m / YP2: 12,5 m / YP3: 7,5 m

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler

Adres

Telefon

Faks

E-posta

Web Adresi

Erkin Özçelik

Yeşilköy Mah. Kırıkköprü Çankaya Cad. No:151

31650 Dört Yol - HATAY

0326 734 16 20

0326 734 16 27

erkin.ozcelik@globalterminal-tr.com

www.globalterminal-tr.com

PARK DENİZCİLİK VE HOPA LİMAN İŞLETMELERİ A.Ş.

HOPAPORT

Liman Özellikleri

İşletmeci	Park Denizcilik ve Hopa Liman İşletmeleri A.Ş.
Koordinatlar	41° 24' 45" K - 41° 21' 45" D
Elleçlenen Yük	Dökme, Genel, Sıvı, Ro-Ro, Konteyner, Proje
Elleçleme Kapasitesi	
- Konteyner (TEU/yıl)	320.000
- Kuru Yük (Ton/yıl)	2.500.000
- Genel Yük (Ton/yıl)	600.000
- Sıvı Yük (Ton/yıl)	900.000
Toplam Liman Sahası	216.000 m ²
Depolama Sahası (Açık Saha)	102.462 m ²
Kapalı Ambar	18.220 m ²
Genel Antrepo	5.000 m ² + 22.000 m ³
Tahıl Depolama (Silo)	10 x 1000 Ton
Çimento Terminali (Silo)	7.700 Ton
Tank Terminali	32.000 m ³
LPG Terminali	2 x 210 m ³

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	1.346 m
Maksimum Draft	10 m

Ekipman Listesi	Adet	Kapasite (Ton)
Rıhtım Vinci	2 (1+1)	10-25
Coles Vinç	3 (2+1)	10-25
Sennebogen 835	2	7

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Meriç Burçin Özer
Adres	Ortahopa Mah. Liman Cd. 08600 Hopa - ARTVİN
Telefon / Faks	0466 351 22 59 / 0466 351 47 91
E-posta	meric.ozer@hopaport.com.tr - hopaport@hopaport.com.tr
Web Adresi	www.hopaport.com.tr

İC KARASU PORT

Liman Özellikleri

İşletmeci	İC İçtaş Sakarya Karasu Limanı Yatırım ve İşletme A.Ş.		
Koordinatlar	41° 7' 17" K - 30° 40' 37" D		
Elleçlenen Yük	Dökme Yük, Genel Kargo, Ro-Ro, Konteyner, Yolcu		
Elleçleme Kapasitesi (Ton/yıl)			
- Konteyner (TEU/yıl)	50,000	Araç (Ro-Ro) (Araç/Yıl)	65.000
- Genel/Dökme Yük (Ton/yıl)	1,500,000		
Toplam Liman Sahası	476.000 m ²		
Depolama Sahası	74.500 m ²		
Kapalı Ambar	6.500 m ²		
Toplam Liman Kara Sahası	272.500 m ²		
Gümrüklü Açık Saha	78.130 m ²		
Ro-Ro Park Sahası	48.179 m ²		
Gümrüksüz Saha	142.500 m ²		

Rıhtım - İskele Özellikleri

Toplam Uzunluk	670 m
Maksimum Draft	11 m

Ekipmanlar	Adet	Kapasite (Ton)
Mobil Vinç	3	24-124
Forklift	8	3-32
Terminal Traktörü	3	36
Bunker	2	60
Loader	2	-
Mini Loader	3	-

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Gökçen Erdem
Adres	Yalı Mah. Batı Karadeniz Cd. No:244 Karasu - SAKARYA
Telefon	0264 888 44 00
Faks	0264 888 44 01
E-posta	gokcen.erdem@karasuport.com.tr
Web Adresi	www.karasuport.com.tr

İÇDAŞ 1 LİMANI

Liman Özellikleri

İşletmeci	İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım San. A.Ş.
Koordinatlar	40° 27' K - 27° 08' D
Elleçleme Kapasitesi	
- Kuru Yük (Ton/yıl)	20.000.000
- Genel Yük (Ton/yıl)	15.000.000
Toplam Liman Sahası	200.000 m ²
Kapalı Ambar	250.000 mt ürün depolanabilir kapasite
Gümrüklü Alan	75.000 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Rıhtım - İskele Özellikleri	Rıhtım 1	Rıhtım 2	Rıhtım 3	Rıhtım 4	Rıhtım 5	Mendirek Rıhtımı
Uzunluk	275 m	275 m	325 m	325 m	475 m	350 m
Maksimum Draft	22 m	22 m	28 m	28 m	12 m	22 m

Ekipman Listesi

Ekipman Listesi	Adet	Kapasite (Ton)
Sahil Vinci	2	45
Sahil Vinci	2	50
Sahil Vinci	6	100
Yük Taşıyıcılar	26	150
Forklift	11	28/14

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Türker Özman
Adres	Mahmutbey Mahallesi Dilmenler Caddesi No:20 34218 Bağcılar - İSTANBUL
Telefon	0212 604 0404 (Pbx)
Faks	0212 651 97 89 - 0212 550 20 24
E-posta	icdas@icdas.com.tr
Web Adresi	www.icdas.com.tr

İÇDAŞ 2 LİMANI

Liman Özellikleri

İşletmeci	İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım San. A.Ş.
Koordinatlar	40° 24,5' K - 27° 02,5' D
Elleçleme Kapasitesi	
- Kuru Yük (Ton/yıl)	15.000.000
- Genel Yük (Ton/yıl)	10.000.000
Toplam Liman Sahası	100.000 m ²
Gümrüklü Alan	15.000 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Rıhtım - İskele Özellikleri	Rıhtım 1	Rıhtım 2
Uzunluk	350 m	450 m
Maksimum Draft	32 m	32 m

Ekipman Listesi

Ekipman Listesi	Adet	Kapasite (Ton)
Sahil Vinci	2	100
Excavator	2	30
Bobcat	2	-
Yük Taşıyıcılar	3	30
Forklift	2	28/14

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Türker Özman
Adres	Mahmutbey Mahallesi Dilmenler Caddesi No:20 34218 Bağcılar - İSTANBUL
Telefon	0212 604 0404 (Pbx)
Faks	0212 651 97 89 - 0212 550 20 24
E-posta	icdas@icdas.com.tr
Web Adresi	www.icdas.com.tr

İDÇ LİMANI

Liman Özellikleri

İşletmeci	İDÇ Liman İşletmeleri A.Ş.
Koordinatlar	38° 76' K - 26° 92' D
Elleçleme Kapasitesi	
- Dökme Kuru Yük / Genel Yük (Ton/yıl)	7.500.000
Toplam Liman Sahası	196.717 m ²
Kapalı Gümrüklü Antrepo	6.303 m ²
Açık Gümrüklü Antrepo	36.902 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

	İskele 1	İskele 2
Uzunluk	475 m	475 m
Maksimum Draft	28 m	28 m

Ekipman Listesi

	Adet	Kapasite (Ton)
9300 Sennebogen	1	90
6200 Sennebogen	1	60
895E Sennebogen	1	50
880 Sennebogen	4	30
870 Sennebogen	1	20
850 Sennebogen	1	10
835 Sennebogen	1	10
630 M Sennebogen	1	15
İskele Vinci	2	12.5
Ekskavatör	6	
Loder	8	
Forklift	12	2,5-3-7-9-12-16

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Emre Söyler
Adres	Gümrük Caddesi No:7, Çakmaklı / Aliğa - İZMİR
Telefon	0232 625 54 65
Faks	0232 625 54 75
E-posta	idcport@idcliman.com.tr
Web Adresi	www.idcliman.com.tr

İGSAŞ İSTANBUL GÜBRE SANAYİİ A.Ş.

Liman Özellikleri

İşletmeci	İgsaş İstanbul Gübre Sanayii A.Ş.
Koordinatlar	40° 45" K - 29° 45" D
Elleçlenen Yük	Genel Kargo, Dökme Kuru Yükler, Dökme Sıvı Yükler (Amonyak, Melas)
Elleçleme Kapasitesi	
- Dökme Yük (Ton/yıl)	3.000.000
Toplam Liman Sahası	20.953 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	375 m + 243 m
Maksimum Draft	21 m

Ekipman Listesi	Adet	Kapasite (Ton)
Sennebogen 880	1	30
Liebherr LHM 250	1	65
ATLAS	1	6
Liebherr LH 40	3	5
Sennebogen 835	3	7
Ekskavatör (Kazıyıcı)	5	*
Yükleme Makinesi	1	Ort.3000mt/gün
Bobcat	1	*
Loder	2	1
Forklift	3	5-10-32

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Özkan Uygur, Gürkan Bilge
Adres	Güney Mah. Petrol Cad. No:27 41780 Körfez - KOCAELİ
Telefon	0 262 316 22 30-31
Faks	0 262 316 22 95-96-97
E-posta	ozkan.uygur@igsas.com.tr - gurkan.bilge@igsas.com.tr
Web Adresi	www.igsas.com.tr

İSKENDERUN DEMİR ÇELİK A.Ş.

Liman Özellikleri

İşletmeci	İskenderun Demir Çelik A.Ş.
Koordinatlar	36° 43,30' K - 036° 11,06' D / 36° 43,35' K - 33° 11,15' D
Elleçlenen Yük	Genel Kargo, Dökme Katı, Proje Kargo, Dökme Sıvı
Elleçleme Kapasitesi	
- Genel Kargo (Ton/yıl)	7.000.000 Ton (mevcut kap.)
- Dökme Kuru Yük (Ton/yıl)	13.000.000 Ton (mevcut kap.)
- Dökme Sıvı Yük (Ton/yıl)	1.000.000 Ton (mevcut kap.)
Toplam Liman Sahası	786.896 m ²
Kapalı Ambar (A tipi Genel Ant.)	4.186 m ²
Gümrüklü Açık Alan	69.640 m ²
(A tipi Genel Antrepo)	
Gümrüklü Açık Alan	270.190 m ²
(Geçici Depolama)	

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	1.501 m
Maksimum Draft	19 m

Ekipman Listesi	Adet	Marka	Kapasite (Ton)
Unloader Rıhtım Vinci	2	Kawaden	50
Mobil Vinç	3	Liebherr-Sennebogen	10-120
Elektrikli Rıhtım Vinci	4	Caillard-Ardelt	55
Forklift	11	Kalmar-TCM	5-7-10-45
Loader	5	Volvo-Komatsu-Cat	6,5-20,2
Ekskavatör	9	Hyundai-Cat-Komatsu-Volvo	20-25,7
Mini Loader	2	Cat-Gehl	3
Süpürge Aracı	1	-	7 m ³

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Önder Çağlayan
Adres	İskenderun Demir ve Çelik A.Ş. Karşı Mahalle Şehit Yüzbaşı Ali Oğuz Bulvarı No:1 31900 Payas - HATAY
Telefon / Faks	0326 758 42 80 - 0326 758 52 41
E-posta	ocaglayan@isdemir.com.tr
Web Adresi	www.isdemir.com.tr

KORUMA KLOR ALKALİ

Liman Özellikleri

İşletmeci	Koruma Klor Alkali San. ve Tic. A.Ş.
Koordinatlar	40° 45' 1.44" K - 29° 51' 41.1" D
Elleçlenen Yük	Genel yük, Kuru dökme yük, Sıvı yük
Elleçleme Kapasitesi	
- Kuru Yük (Ton/yıl)	50.000
- Genel Kargo (Ton/yıl)	100.000
- Sıvı Yük (Ton/yıl)	250.000
Toplam Liman Sahası	3.060 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	155 m
Maksimum Draft	12,5 m

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Özgür GÖKKAYA
Adres	Deniz Mahallesi Petrol Ofisi Cad. No:43 41900 Derince - KOCAELİ
Telefon / Faks	0262 239 22 70 / 0262 223 12 12
E-posta	ozgur.gokkaya@koruma.com.tr
Web Adresi	www.koruma.com

KROMAN LİMAN TESİSLERİ

Liman Özellikleri

İşletmeci	Kroman Çelik Sanayi A.Ş.
Koordinatlar	40° 46' 35" K - 29° 35' 45" D
Elleçlenen Yük	Kuru yük, Genel Yük
Elleçleme Kapasitesi	
- Kuru Yük (Ton/yıl)	3.000.000
- Genel Yük (Ton/yıl)	
Toplam Liman Sahası	29.000 m ²
Depolama Sahası	16.000 m ²
Gümrüklü Alan	16.000 m ²
Otomobil-Kamyon Park Alanı	1.000 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	420 m
Maksimum Draft	13 m

Ekipmanlar	Adet	Kapasite (Ton)
Mobil Vinç	3	40
Ekskavatör	9	8-18
Forklift	5	5-20

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Ali Çakar
Adres	Kroman Liman Tesisleri Tavşancıl / Dilovası - KOCAELİ
Telefon	0262 753 04 62 - 63
Faks	0262 753 05 14
E-posta	ali.cakar@kromancelik.com.tr
Web Adresi	www.kromancelik.com.tr

KUMPORT

KUMPORT

Liman Özellikleri

İşletmeci	Kumport Liman Hiz. ve Loj. San. Tic. A.Ş.
Koordinatlar	40° 58' K - 028° 41' D
Elleçlenen Yük	Konteyner, Genel Yük, Ro-Ro
Elleçleme Kapasitesi	
Konteyner (TEU/yıl)	2.100.000
Toplam Liman Sahası	473.347 m ²
Kapalı Ambar	7.977 m ²
Gümrüklü Açık Alan	369.605 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	2.238 m
Maksimum Draft	16,5 m

Ekipmanlar

	Adet	Kapasite (Ton)
SSG-İskele Vinci	9	70
Mobil İskele Vinci	5	104
RTG-Lastik Tekerli İstif Vinci	24	45
Stacker-Konteyner İstif Aracı	12	45
EmptyStacker Boş Konteyner İstif Aracı	8	8

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	E. Oğuzhan Ağca
Adres	Marmara Mah. Liman Cad. No:43 34524 Beylikdüzü - İSTANBUL
Telefon	0212 866 83 74
Faks	0212 875 27 60
E-posta	eoagca@kumport.com.tr
Web Adresi	www.kumport.com.tr

KUŞADASI YOLCU LİMANI - TRKUS

Liman Özellikleri

İşletmeci	Ege Liman İşletmeleri A.Ş. (Ege Port)
Koordinatlar	37° 51' 48" K - 27° 15' 18" D
Elleçlenen Yük	Yolcu
Toplam Liman Sahası	23.096 m ²
Gümrüklü Kapalı Alan	2.164 m ²
İskele Alanı	8.673 m ²
Otomobil-Kamyon Park Alanı	3.380 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

İskele No 1-2	300 m uzunluk	9.5m - 17.0 m derinlik
İskele No 3-4	253 m uzunluk	10.0m - 17.0 m derinlik
İskele No 5-6	331 m uzunluk	10.0m - 18.0 m derinlik
İskele No 7-8	387 m uzunluk	10.0m - 18.0 m derinlik

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Aziz Güngör
Adres	Ege Port - Kuşadası Yolcu Limanı, Kuşadası - AYDIN
Telefon	0256 614 15 81
Faks	0256 614 13 10
E-posta	info@egeportkusadasi.com
Web Adresi	www.kusadasicruiseport.com - www.globalportsholding.com

LİKİT PORT KIYI TESİSİ

Liman Özellikleri

İşletmeci	Likit Kimya San. ve Tic. A.Ş.
Koordinatlar	41° 00' 29" K - 27° 59' 43" D
Elleçlenen Yük	Sıvı Kimyasal Madde
Elleçleme Kapasitesi	
- Sıvı Dökme Yük (Ton/yıl)	4.000.000
Toplam Liman Sahası	1.447 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	272 m
Maksimum Draft	17,5 m

Ekipmanlar	Adet	Kapasite (Ton)
Hortum eleçleme kreyini	1	2,5 ton - 22M

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Yaşar Acaroğlu
Adres	Sultanköy Mah. Ekşielma Cad. No: 28 Marmaraereğlisi - TEKİRDAĞ
Telefon	0282 613 41 38 #204
Faks	0282 613 41 39
E-posta	yasar_acaroglu@likitkimya.com
Web Adresi	www.likitport.com

LİMAKPORT İSKENDERUN

Liman Özellikleri

İşletmeci	Limak İskenderun Uluslararası Liman İşletmeciliği A.Ş.
Koordinatlar	36° 36' K - 36° 11' D
Elleçlenen Yük	Konteyner, Proje Kargo, Genel Kargo, Dökme Yük Ro-Ro, Canlı Hayvan
Elleçleme Kapasitesi	
- Konteyner (TEU/yıl)	1.000.000
- Dökme Yük (Ton/yıl)	3.000.000
- Genel Kargo (Ton/yıl)	1.000.000
- Ro-Ro (CEU/yıl)	100.000
Toplam Liman Sahası	1.000.000 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	1.432 m
Maksimum Draft	15.5 m

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Gündüz Arısoy
Adres	Limakport İskenderun Limanı, İskenderun - HATAY
Telefon	0326 626 16 00
Faks	0326 614 00 48
E-posta	musterihizmetleri@limakports.com
Web Adresi	www.limakports.com

LİMAŞ LİMAN İŞLETMECİLİĞİ A.Ş.

Liman Özellikleri

İşletmeci	Limas Liman İşletmeciliği A.Ş.
Koordinatlar	40° 43' 04" K - 29° 53' 07" D
Elleçlenen Yük	Kuru-Sıvı (Kimyasal-Akaryakıt ve Petrol Ürünleri-Baz Yağ), Genel Yük, Konteyner
Elleçleme Kapasitesi	
- Kuru Yük (Ton/yıl)	1.000.000
- Genel Yük (Ton/yıl)	1.000.000
- Sıvı Yük (Ton/yıl)	3.500.000
Toplam Liman Sahası	120.000 m ²
Geçici Depolama Sahası	44.100 m ²
Ekipman Park Alanı	1.000 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

	İskele 1	İskele 2
Uzunluk	202 m	285 m
Genişlik	20,4 m	22,0 m
Maksimum Draft	11,5 m	11,5 m

Ekipmanlar

	Adet	Kapasite (m ³)
Kimyasal ve Akaryakıt Depolama Tankları	85	269.428 m ³
Mobil Rıhtım Vinci	2	160 (18 sıra)
Sennebogen 835-R	1	8,5

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Dr. Kürşat Bal
Adres	Sepetlipınar mah. Sanayi Cad. No: 73, Başiskele - KOCAELİ
Telefon	0262 317 58 00
Faks	0262 341 30 67
E-posta	kursat.bal@limas.com.tr
Web Adresi	www.limas.com.tr

MARDAŞ

Liman Özellikleri

İşletmeci	Mardaş Marmara Deniz İşletmeciliği A.Ş.
Koordinatlar	40° 57.08' K - 028° 40.07' D
Elleçlenen Yük	Konteyner, Genel Yük, Dökme, Dökme Katı
Elleçleme Kapasitesi	
- Konteyner (TEU/yıl)	2.000.000
- Genel Yük (Ton/yıl)	3.000.000
Toplam Liman Sahası	265.415,40 m ²
Gümrüksüz Depolama Sahası	132.972,40 m ²
Gümrüklü Ambar	9.369 m ²
Gümrüklü Alan	123.074 m ²
Otomobil-Kamyon Park Alanı	10.000 m ²
CFS Sahası	5.000 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	1.115 m
Maksimum Draft	16,5 m

Ekipman Listesi

Ekipman Listesi	Adet	Kapasite (Ton)
SSG	3	24 sıra
Mobil Vinç	9	100-140
RTG	12	40
Reach Stacker	21	10-45
Ekskavatör	6	10,7-22-22,3
MAFI	45	32-35-43,5
Forklift	44	3-5-10-12
Reach Truck	10	2
Loader	4	2,5-12-14,5

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Gökhan Bekircan
Adres	Marmara Mahallesi Liman Caddesi Dış Kapı No:51 İç Kapı No:1 34524 Beylikdüzü - İSTANBUL
Telefon / Faks	0212 875 27 32 - 0212 875 27 38
E-posta	gokhanb@mardas.com.tr
Web Adresi	www.mardas.com.tr

MARPORT

Liman Özellikleri

İşletmeci	Marport Liman İşletmeleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Koordinatlar	40° 57' 50" K - 28° 40' 25" D
Elleçleme Kapasitesi	
Konteyner (TEU/yıl)	2.300.000
Toplam Liman Sahası	530.000 m ²
Kapalı Ambar	6.103 m ²
Gümrüklü Açık Alan	428.810 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	1.675 m + 30 m dolfen
Maksimum Draft	18 m

Ekipman Listesi

Adet

Raylı Vinç	14
Mobil Vinç	5
Lastik Tekerlekli Vinç	41
Konteyner İstif Mak.	8
Boş Konteyner İstif Mak.	10
Çekici	102
Dorse	113

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Alp Çapa, Özgür Kalelioğlu
Adres	Marmara Mahallesi, Liman Caddesi No: 53/1 Beylikdüzü - İSTANBUL
Telefon	0212 866 52 00
Faks	0212 875 43 43
E-posta	info@marport.com.tr
Web Adresi	www.marport.com.tr

MARTAŞ LİMAN TESİSLERİ A.Ş.

Liman Özellikleri

İşletmeci	Martaş Marmara Ereğlisi Liman Tesisleri A.Ş.
Koordinatlar	40° 58' K - 27° 56' D
Elleçlenen Yük	Kuru Yük, Sıvı Yük, Genel Yük, Ro-Ro, Yolcu Konteyner, Canlı Hayvan
Elleçleme Kapasitesi	
- Kuru Yük (Ton/yıl)	3.000.000
- Genel Yük (Ton/yıl)	2.500.000
- Sıvı Yük (Ton/yıl)	500.000
Toplam Liman Sahası	135.320 m ²
Depolama Sahası	25.000 m ²
Kapalı Ambar	6.000 m ²
Genel Antrepo	18.960 m ²
Gümrüklü Alan	135.320 m ²
Otomobil-Kamyon Park Alanı	20.000 m ²
Ekipman Park Alanı	5.000 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	1.500 m
Maksimum Draft	20 m

Ekipman Listesi

Ekipman Listesi	Adet	Kapasite (Ton)
Mobil Vinç	10	15 - 20 - 35 - 120 - 180
Forklift	9	3 - 7 - 16 - 32
Ekskavatör	5	

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Orhan Çebi - Hayati Şahin
Adres	Martaş Marmara Ereğlisi Liman Tesisleri Bahçelievler Mah.Limanyolu Cad.No:19/ A Marmara Ereğlisi - TEKİRDAĞ
Telefon	0216 547 49 00 - 0282 613 18 79
Faks	0216 428 74 74 - 0282 613 18 51
E-posta	orhancebi@kaptandemir.com.tr hayati.sahin@kaptandemir.com.tr
Web Adresi	www.kaptandemir.com.tr

MESBAŞ - MERSİN SERBEST BÖLGE KURUCU VE İŞLETİCİSİ A.Ş.

Liman Özellikleri

İşletmeci	MESBAŞ - Mersin Serbest Bölge Kurucu ve İşleticisi A.Ş.
Koordinatlar	36° 46' 20" K - 34° 39' 00" D
Elleçlenen Yük	Genel Kargo, Dökme Katı Yük, Dökme Sıvı Yük, Konteyner
Elleçleme Kapasitesi	2.000.000 (Ton/yıl)
Depolama Sahası	-
Gümrüklü Alan	-
Açık Saha	6.000 m ²
Toplam Liman Sahası	38.532 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	521 m + 100 m
Maksimum Draft	10.0 m

Ekipman Listesi

	Adet	Ton
Mobil Vinç	2	40
Mobil Vinç	3	70

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Edvar Mum
Adres	MESBAŞ İdari Binası Serbest Bölge Girişi, Akdeniz - MERSİN
Telefon	0324 238 74 00
Faks	0324 238 74 10
E-posta	mail@mesbas.com.tr
Web Adresi	www.mesbas.com.tr

MERSİN ULUSLARARASI LİMANI

Liman Özellikleri

İşletmeci	Mersin Uluslararası Liman İşletmeciliği A.Ş.
Koordinatlar	36° 47,15' K - 034° 38,50' D / 36° 47,30' K - 034° 38,6' D
Elleçlenen Yük	Konteyner, Genel Kargo, Dökme Katı, Dökme Sıvı, Ro-Ro, Yolcu
Elleçleme Kapasitesi	
- Konteyner (TEU/yıl)	2.600.000
- Genel Yük (Ton/yıl)	1.000.000
- Dökme Yük (Ton/yıl)	9.000.000
Araç/Yolcu	150.000 Araç / 20.000 Yolcu
Toplam Liman Sahası	124 hektar
Kapalı Ambar	8.412,80 m ²
Gümrüklü Açık Alan	1.360.000 m ² (Geçici depo sahaları dahil)

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	3.450 m (Ataş, Nato ve Serbest Bölge rıhtımları hariç)
Maksimum Draft	15,8 m

Araç Cinsi	Adet	Kapasite (Ton)
SSG	11	40-65
MHC	6	70-150
RTG	42	35-41
Stacker	22	45
Empty Stacker	15	12

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Yüksel Nuri Peker
Adres	Cami Şerif Mahallesi İsmet İnönü Bulv. No:13A Akdeniz - MERSİN
Telefon	0324 241 29 00
Faks	0324 232 46 71
E-posta	npeker@mersinport.com.tr
Web Adresi	www.mersinport.com.tr

MMK METALURJİ

Liman Özellikleri

İşletmeci	MMK Metalurji San. Tic. ve Liman İşletmeciliği A.Ş.
Koordinatlar	36° 46" 51.7' K - 36° 11" 12' D
Elleçlenen Yük	Genel Kargo, Ro-Ro, Hurda Metaller, Demir-Çelik Ara Malları ve Ürünleri, Dökme Ürünler, Yaş Sebze ve Meyve, Konteyner
Elleçleme Kapasitesi	
- Genel Yük (Ton/yıl)	4.000.000
- Dökme Yük (Ton/yıl)	6.000.000
Toplam Liman Sahası	40.000 m ²
Kapalı Ambar	15.000 m ²
Gümrüklü Açık Alan	20.000 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Rıhtım - İskele Özellikleri	Boy (Metre)	En (Metre)	Max. Draft (Metre)
1 No.lu İskele	265	42	14,00
2 No.lu İskele	265	42	13,50
3 No.lu İskele	155	30	6,20
4 No.lu İskele	200	17	9,00
5 No.lu İskele	200	17	11,50
6 No.lu İskele	160	17	12,00
7 No.lu İskele	265	42	13,50
8 No.lu İskele	265	42	14,00

Vinçler

Adet	Kapasite (Ton/gün)
1	6.000, 7.000
5	5.000, 6.000
7	3.000, 2.000

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Gürol Çetin
Adres	Özerli Mah. Alparslan Türkeş Blv. No:342/91 31600, Dört Yol - HATAY
Telefon	0326 770 10 00 - 1513
Faks	0326 718 16 18
E-posta	gurolcetin@mmkturkey.com.tr
Web Adresi	www.mmkturkey.com.tr

NEMPORT LİMAN İŞLETMELERİ

NEMPORT
LİMAN İŞLETMELERİ

Liman Özellikleri

İşletmeci	Nemport Liman İşletmeleri ve Özel Antrepo Nakl. Tic. A.Ş.
Koordinatlar	38° 46" 07' K - 26° 55" 51' D
Elleçlenen Yük	Konteyner, Genel Yük, Proje Yükleri
Elleçleme Kapasitesi	
- Konteyner (TEU/yıl)	1.750.000
- Genel Yük (Ton/yıl)	2.000.000
Toplam Liman Sahası	285.000 m ²
Gümrüklü Açık Alan	240.000 m ²
Kamyon Park Alanı	26.000 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	1.689 m
Genişlik	40 m / 55 m
Maksimum Draft	19 m

Ekipman Listesi

	Adet	Kapasite (Ton)
SSG	5	65 Ton
Vinç (MHC)	5	4x100 T - 1x140 T
E-RTG	15	6+1 Kat - 7 Yan
Dolu Stackler	11	5 Kat 45 Ton
Boş Stackler	3	6 Kat 10 Ton
Boş Stackler (Asansörlü)	4	8 Kat 9 Ton
Aktarma Aracı	50	60 Ton

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Hakan Turunç
Adres	Siteler Mah. Kardeşlik Cad. No:12 Nemrut Körfezi, Aliağa 35800 - İZMİR
Telefon	0 232 618 3001
Faks	0 232 618 3020
E-posta	hturunc@nemport.com.tr
Web Adresi	www.nemport.com.tr

NUH ÇİMENTO (NUHPORT)

Liman Özellikleri

İşletmeci	Nuh Çimento San. A.Ş.
Koordinatlar	40° 46,5' K - 29° 36,5' D
Elleçlenen Yük	Kuru Dökme Yük, Genel Yük
Elleçleme Kapasitesi	
- Kuru Yük (Ton/yıl)	5.000.000
- Genel Yük (Ton/yıl)	500.000
Toplam Liman Sahası	57.000 m ²
Antrepo	5.000 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	595 m
Maksimum Derinlik	16 m

Ekipman Listesi

	Adet	Kapasite
Ameco Vinç ve Konveyör Hattı.	1	800 Ton/Sa
Liebherr Vinç LPS 420E	1	Swl 124 Mt
Liebherr Vinç LPS 400	1	Swl 104 Mt
Liebherr Vinç LPS 250	1	Swl 64 Mt
Mobil Vinç	5	Swl 12Mt - 7 Mt
Forklift	9	10 Mt - 3 Mt

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Abdulhamit Akçay
Adres	Hacı Akif Mh. D-100 Karayolu Cd. No:92 41800 Hereke - KOCAELİ
Telefon / Faks	0262 316 20 00 - 0262 316 25 30
E-posta	nuhport@nuhcimento.com.tr abdulhamit.akcay@nuhcimento.com.tr
Web Adresi	www.nuhcimento.com.tr

PETKİM LİMANI

Liman Özellikleri

İşletmeci	Petkim Petrokimya Holding A.Ş.
Koordinatlar	38° 46.550' K - 026° 55.408' D pozisyonundaki liman feneri ve denizdeki 38° 46' 30" K - 026° 55' 30" D noktasını karadaki 38° 46' 30" K - 026° 55' 49" D noktasına bağlayan alan içerisinde kurulmuştur
Elleçlenen Yük	MARPOL EK 1 & EK 2 Kapsamında Petrol ve Petrol Türevleri IGC KOD kapsamında Etilen, Propilen, Bütan, Sıvılaştırılmış Petrol Gazı ve Amonyak IBC KOD kapsamında Benzen, Paraksilen, Akrilonitril, Paygaz, Nafta, C5, Ortoksilen, Asetik Asit, Heptan, Hegzan, Meg, Deg, Aromatik Yağ, Cuttersotck, VCM, EDC, Rafinat ve Kostik
Elleçleme Kapasitesi (Ton/yıl)	1.500.000 (Toplam)

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk (m)	Modernizasyon	190	221
Maksimum Derinlik (m)	kapsamında yapılan çalışmalar nedeni ile kullanım dışı olup Gemi / Yük operasyonu yapılmamaktadır.	11,49	10,5

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Ali Samed Ataman
Adres	Petkim Petrokimya Holding A.Ş, Siteler Mah. Necmettin Giritlioğlu Cad. No: 6/1, SOCAR Türkiye Aliğa Yönetim Binası 35800 Aliğa - İZMİR
Telefon	0232 616 12 40 (2690)
Faks	0232 616 36 53
E-posta	samed.ataman@socar.com.tr
Web Adresi	www.petkim.com.tr/liman-operasyonlari

POLİPORT

Liman Özellikleri

İşletmeci	Poliport Kimya Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Koordinatlar	40° 46' K - 29° 31' D
Elleçlenen Yük	Kuru/Sıvı-Dökme, Genel Kargo
Elleçleme Kapasitesi	
- Dökme Kuru Yük (Ton/yıl)	3.000.000
- Genel Yük (Ton/yıl)	2.000.000
- Dökme Sıvı Kimyasal - Akaryakıt	2.500.000
Tank Depolama Kapasitesi	272.727 m ³
Toplam Liman Sahası	230.000 m ²
Gümrüklü Kapalı Ambar	6.394 m ²
Gümrüklü Açık Alan	29.881 m ²
Geçici Gümrüklü Depolama Alanı	8.600 m ²
Milli Depo	3.100 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	1.200 m
Maksimum Draft	Min. 10.0 Maks. 27,0 m

Ekipman Listesi

Adet	Kapasite (Ton)
Vinç	6
	20 - 124

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Erdoğan Akdeniz, Güven Karagüven, Burçin Yalazan
Adres	Dilovası Organize Sanayi Bölgesi 1. Kısım Liman Cd. No:7 Dilovası - KOCAELİ
Telefon / Faks	0262 679 71 00 / 0262 754 52 25
E-posta	eakdeniz@poliport.com, gkaragüven@poliport.com byalazan@poliport.com
Web Adresi	www.poliport.com

PORT YARIMCA RO-RO TERMİNALİ

Liman Özellikleri

İşletmeci	Oyak Nyk Ro-Ro Liman İşletmeleri A.Ş.
Koordinatlar	29° 45' 253" D - 40° 45' 731" K
Elleçlenen Yük	Ro-Ro
Elleçleme Kapasitesi	
- Araç (Adet/Yıl)	780.000
Toplam Liman Sahası	235.000 m ²
Çok Katlı Otopark	265.000 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	540 m
Minimum Derinlik	12 m

Ekipman Listesi

	Adet	Kapasite (Ton)
Terminal Traktör	1	G.V.W 47 ton / G.C.W 130 ton
Kaz Boynu	2	SWL 36 ton / Tare 3.5 ton
Forklift	2	9 ton, 5 ton

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Gökalp Sözen
Adres	Mimar Sinan Mahallesi Seramik Caddesi No:2 41780 Körfez - KOCAELİ
Telefon	0262 310 56 00
Faks	0262 310 57 49
E-posta	info@portyarimca.com
Web Adresi	www.portyarimca.com

QTERMINALS ANTALYA

Liman Özellikleri

İşletmeci	Ortadoğu Antalya Liman İşletmeleri A.Ş.
Koordinatlar	36° 50' 02" K - 30° 36' 59" D
Kıyı Tesisi İşletme İzin Belgesine	Her nevi genel kargo, kuru yük gemileri, konteyner gemileri,
Göre Tesise Yanaşacak Gemi Cinsleri	tekerlekli araç taşıyan gemiler ile her nevi yolcu gemileri
Elleçleme Kapasitesi	
- Konteyner (TEU/yıl)	350.000
- Kuru Yük (Ton/yıl)	4.000.000
- Yolcu	600.000
Toplam Liman Sahası (Yük ve yolcu terminali)	203.920 m ²
Depolama Sahası	30.918 m ²
Gümrüklü Alan	Tümü
Geçici Gümrüklü Kapalı Depo	1.440 m ²
Otomobil-Kamyon Park Alanı	5.000 m ²
CFS Sahası	50.000 m ²
Gümrüksüz Kapalı Depo	6.729 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	1.178 m
Maksimum Draft	9,50 m

Ekipman Listesi

Ekipman Listesi	Adet	Kapasite (Ton)
Mobil Vinç	8	40 - 150
Ekskavatör	9	5 - 15
Stacker	6	45
Side Lifter	1	8
Mini Yükleyici	3	1,4 m ³
Last. Yükleyici	2	2,5-5,5 m ³
Forklift	35	3-5-10-16-33

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Özgür Sert
Adres	Liman Mh. Liman Cad. 07130 Konyaaltı - ANTALYA
Telefon / Faks	0242 259 13 80 / 0242 259 11 83
E-posta	osert@qterminals-antalya.com
Web Adresi	www.qterminals-antalya.com

RİPORT LİMAN İŞLETMESİ A.Ş.

RİZE LİMANI İŞLETMESİ YATIRIM A.Ş.

Liman Özellikleri

İşletmeci	Riport Liman İşletmesi A.Ş.
Koordinatlar	41° 02' 47" K - 40° 34' 20" D
Elleçlenen Yük	Genel Kargo, Dökme Yük
Elleçleme Kapasitesi	
- Konteyner (TEU/yıl)	10.000
- Kuru Yük - Genel Yük (Ton/yıl)	3.000.000
- Ro-Ro (Ton/yıl)	4.000
Toplam Liman Sahası	181.335,42 m ²
Depolama Sahası (Açık Saha)	30.000 m ²
Kapalı Depolama Alanı	14.348,62 m ²
Genel Antrepo	1.000 m ²
Geçici Depolama Alanı	3.360,62 m ²
Yarı Kapalı Depolama Alanı	11.542 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	557,50 m
Maksimum Draft	11 m

Ekipman Listesi

	Adet	Kapasite (Ton)
TUG BOAT "Alibaba" (Açık deniz Römorkör)	1	32 TON
TUG BOAT "Riport Pilot" Hizmet teknesi	1	760 BHP
RİPORT-1 PALAMAR BOAT "Riport Palamar"	1	260 BHP
Traktör (NEW HOLLAND) (Süpürme aracı için)	1	
Forklift (LİNDE)	1	10 TON
Süpürme aracı	1	
Mobil Vinç (COLES) "Gayri Faal"	1	10 TON
210 KWA Jeneratör	1	
Elektronik Kantar	1	80 TON

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Asım Çillioğlu
Adres	Rize Liman İşletmesi Yatırım A.Ş. Riport Plaza Menderes Bulvarı, Rize Limanı - RİZE
Telefon / Faks	0464 223 53 53 / 0464 223 55 55
E-posta	asimcillioglu@riport.com
Web Adresi	www.riport.com.tr

RODA LİMAN

Liman Özellikleri

İşletmeci	Roda Liman Depolama ve Lojistik İşletmeleri A.Ş.
Koordinatlar	40° 24" K - 29° 32" D
Elleçlenen Yük	Konteyner, Genel Yük ve Dökme Yük
Elleçleme Kapasitesi	
- Konteyner (TEU/yıl)	200.000
- Genel ve Dökme Yük (Ton/yıl)	3.000.000
Toplam Liman Sahası	111.435 m ²
Terminal Kapalı & Y. Kapalı Ambar	11.500 m ²
Toplam Gümrüklü Açık Alan	97.219 m ²
Gümrüksüz Kapalı & Açık Alan	67.797 m ²
A tipi Gümrüklü Antrepo Kapalı Alan	23.000 m ²
A tipi Gümrüklü Antrepo Açık Alan	9.721 m ²
Kapalı Serbest Depo	15.799 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	1.200 m
Derinlik (Maksimum)	14,50 m

Ekipmanlar	Adet	Kapasite (Ton)
Mobil Vinç (MHC)	5	100
Mobil Vinç (Ekskav.)	5	10-25
RTG	2	40
Reachsteaker (Dolu)	5	45
Reachsteaker (Boş)	1	10
Çekici	19	Kalmar & Mercedes
Dorse	29	Konteyner & Sal & TpŞase & Hrdx
Loder	1	19 ton - 6 m ³
Portal Vinç	2	30-35
Ağır Yük Forklifti	4	16-32
Hafif Yük Forklifti	16	2-7
Tavan Vinci	17	5-35
Dar Koridor İstif Makinesi	2	1,5
Geniş Koridor İstif Makinesi	1	1,6
Elektrikli transpalet	3	2,5
Mini loder	6	2,5/3,5

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Y. Ahmet Yavuz
Adres	Ata Mah. 146 No.lu Sokak No:5 16600 Gemlik - BURSA
Telefon / Faks	0224 519 00 30 / 0224 519 00 31
E-posta	info@rodaport.net
Web Adresi	www.rodaport.com

SAMSUNPORT

Liman Özellikleri

İşletmeci	Samsunport - Samsun Uluslararası Liman İşletmeciliği A.Ş.
Koordinatlar	41° 18' 00" K - 36° 22' 00" D
Elleçlenen Yük	Konteyner, Genel Kargo, Proje Kargo, Dökme Yük (Katı/Sıvı) Ro-Ro, Tren Ferry, Yolcu, Canlı Hayvan, Yat
Elleçleme Kapasitesi	
- Konteyner (TEU/yıl)	300.000
- Genel ve Dökme Yük (Ton/yıl)	14.500.000
- Sıvı Yük (Ton/yıl)	100.000
- Ro-Ro (TIR)/Yolcu	100.000 / 20.000
Toplam Liman Sahası	445.000 m ²
Kapalı Ambar	50.000 m ²
Silo (Ton)	84.000

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	1.756 m
Maksimum Draft	10,50 m

Ekipmanlar	Adet	Kapasite (Ton)
Vinç	13	1 - 124

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Vedat Kamsız
Adres	Hançerli Mah. Sahil Yolu Sk. No:35 55100 İlkadım - SAMSUN
Telefon	0362 445 14 00
Faks	0362 445 14 08
E-posta	info@samsunport.com.tr
Web Adresi	www.samsunport.com.tr

SOCAR TERMİNAL

Liman Özellikleri

İşletmeci	SOCAR Aliğa Liman İşl. A.Ş.
Koordinatlar	38° 46" 44' K - 26° 55" 51' D
Elleçlenen Yük	Konteyner, Genel Yük
Elleçleme Kapasitesi	
- Konteyner (TEU/yıl)	1.500.000
Toplam Liman Sahası	420.000 m ² (20.000 m ² gümrüksüz saha)
Kapalı Ambar	1.754 m ²
Sundurma	699 m ²
Gümrüklü Açık Alan	400.000 m ²
Tır Park Alanı (Pre-gate)	30.000 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	700 m (Konteyner) / 150 m (Genel Yük)
Maksimum Draft	16 m (Konteyner) / 10 m (Genel Yük)

Ekipmanlar	Adet	Kapasite (Ton)
STS-Liman Vinci	3	70
RTG-Lastik Tekerli İstif Vinci	10	45
Reach Stacker	3	45
Boş Kont. İstifleme Ekipmanı	3	8
Çekici	26	50

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Arcan Fayatorbay
Adres	Siteler Mahallesi Kardeşlik Caddesi No:16 35800 Aliğa - İZMİR
Telefon/ Faks	0232 455 65 55
E-posta	izmir@socarterminal.com
Web Adresi	www.socarterminal.com

SOLVENTAŞ

Liman Özellikleri

İşletmeci	Solventaş Teknik Depolama A.Ş.
Koordinatlar	40° 46" 0,34' K - 29° 32" 40' D
Elleçlenen Yük	Dökme Sıvı, Kuru Kimyasal
Elleçleme Kapasitesi	
- Sıvı Yük (Ton/yıl)	4.000.000
Toplam Liman Sahası	24.000 m ²
Kapalı Ambar	1.579 m ²
Gümrüklü Açık Alan	24.000 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

	1 No.lu İskele	2 No.lu İskele
Uzunluk	270 m	235 m
Maksimum Draft	11 m	11 m

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Serhan Cilengir
Adres	Dilovası Organize Sanayi Bölgesi 1. Kısım Tuna Cad. No: 7 41455, Dilovası - KOCAELİ
Telefon	0262 648 27 00
Faks	0262 648 27 95
E-posta	serhan.cilengir@aryholding.com
Web Adresi	www.solventas.com.tr

TFS AKARYAKIT HİZMETLERİ A.Ş.

Liman Özellikleri

İşletmeci	TFS Akaryakıt Hizmetleri A.Ş.
Koordinatlar	41° 18' 48.12" K - 28° 47' 19.71" D
Elleçlenen Yük	JET A-1
Elleçleme Kapasitesi	
- Sıvı Dökme Yük (Ton/yıl)	10.000.000
Toplam Liman Sahası	841.713,420 m ²
	318.574,820 m ²
Kapalı Ambar	Yok

Rıhtım - İskele Özellikleri

125.000 DWT

Uzunluk	320 m
Maksimum Draft	18 m

Ekipman Listesi

Adet

Kapasite (Ton)

Tank	10	300.000 m ³
Dolum Kolu	3	1x16" + 2x12"
Çabuk Bırakma Kancası	8	2x150 t (üçlü) + 6x100 t (ikili)

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	B. Fatih Demir, R. Bayram Göktas
Adres	Yeniköy Mah. Hezarfen Ahmed Çelebi Caddesi No:4/1 34277 Arnavutköy - İSTANBUL
Telefon / Faks	0850 205 08 37 / 0212 891 35 35
E-posta	bfatih.demir@turkishfuel.com - bayram.goktas@turkishfuel.com
Web Adresi	www.turkishfuel.com

TOROSPORT CEYHAN

TOROSPORT

Liman Özellikleri

İşletmeci	Toros Tarım Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Ceyhan Terminal)
Koordinatlar	Batı İskele (Kara/İskele Ucu) 36 55 00 K - 35 58 54 D / 36 54 24 K - 35 59 06 D Doğu İskele (Kara/İskele Ucu) 36 55 12 K - 35 59 18 D / 36 58 53 K - 35 59 03 D Genel Kargo, Kuru Dökme, Proje Yükleri, Sıvı Dökme
Elleçlenen Yük	
Elleçleme Kapasitesi	
- K. Dökme ve G. Kargo (Ton/yıl)	14.400.000
- Dökme Sıvı (Ton/yıl)	13.500.000
Toplam Liman Sahası	750.000 m ²
Açık Depolama Sahası	550.000 m ² - açık depolama sahaları
Kapalı Depo	40.480 m ³ - kimyasal ürün depolama tankları 60.751 m ² - katı dökme ürün depoları
Genel Antrepo	189.500 m ³ - depolama tankları 20.250 m ² - kapalı tahıl ve yem hammaddeleri depoları 57.650 m ² - açık dökme ürün sahaları
Otomobil-Kamyon Park Alanı	30.000 m ²
Ekipman Park Alanı	10.000 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	1.465 m
Maksimum Draft	15,50 m

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Mehmet Pusat
Adres	Sarımazı Mahallesi, Ceyhan - ADANA
Telefon	0322 634 22 22 (dahili: 241)
Faks	0322 634 23 23
E-posta	mehmet.pusat@toros.com.tr
Web Adresi	www.torosterminal.com.tr

TOROSPORT SAMSUN

TOROSPORT

Liman Özellikleri

İşletmeci	Toros Tarım Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Samsun Terminali)
Koordinatlar	36' 27" 24" D - 41' 15" 02" K
Elleçlenen Yük	Genel Kargo, Kuru Dökme, Proje Yükleri, Sıvı Dökme
Elleçleme Kapasitesi	
- Dökme Katı ve G. Kargo (Ton/yıl)	4.608.000
- Dökme Sıvı (Ton/yıl)	3.650.000
Toplam Liman Sahası	1.189.000 m ²
Depolama Sahası	223.000 m ² - açık depolama sahaları
Kapalı Ambar	96.825 m ³ - kimyasal depolama tankları 40.951 m ² - katı dökme ürün depoları
Otomobil-Kamyon Park Alanı	3.215 m ²
Ekipman Park Alanı	1.000 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	408 m
Maksimum Draft	19 m

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Hüseyin Bayraklı
Adres	Büyükdere Caddesi, Tekfen Tower, 19. Kat, 4 Levent, ŞİŞLİ - İSTANBUL
Telefon	0212 357 02 02 / Dahili: 260
Faks	0212 357 02 31 - 32
E-posta	huseyin.bayrakli@toros.com.tr
Web Adresi	www.torosterminal.com.tr

ULUSOY ÇEŞME LİMAN İŞLETMESİ A.Ş.

Liman Özellikleri

İşletmeci	Ulusoy Çeşme Liman İşletmesi A.Ş.
Koordinatlar	38° 19' 30" K - 26° 17' 44" D
Elleçlenen Yük	Araç, Yolcu
Toplam Liman Sahası	80.000 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

- Ana iskele	322.0 mt x 15 mt (1 adet dolfen) Derinlik: 8.0-16mt
- Ro-Ro İskelesi	213.0 x 8,60 mt (5 adet Dolfen) Derinlik: 9.0-16 mt
- Küçük İskele	50.0 mt x 5 mt. Maksimum Draft: 7.0 mt

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Celal Ulaş
Adres	Musalla Mah. 1107 Sokak No:2 ÇEŞME - İZMİR
Telefon	(0232) 712 87 49
Faks	(0232) 712 04 27
E-posta	cesmeport@ulusoysealines.com
Web Adresi	www.ulusoycesmeport.com

YALOVA RO-RO TERMİNALİ

Liman Özellikleri

İşletmeci	Yalova Ro-Ro Terminali A.Ş.
Koordinatlar	41° 41' 25" K - 29° 25' 52" D
Elleçlenen Yük	Ro-Ro Yükleri
Elleçleme Kapasitesi	
- Konteyner (TEU/yıl)	0
- Dökme Katı ve Genel Yük (Ton/yıl)	0
- Dökme Sıvı Yük (Ton/yıl)	0
- Araç (Araç/yıl)	150.000
Toplam Liman Sahası (Gümrüklü)	135.000 m ²
Kapalı Ambar	14.000 m ²
Otomobil-Kamyon Park Alanı	100.000 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	300 metre İskele, 300 metre Dolfen, Toplam 3 Rampa
Maksimum Draft	10 m

Ekipman Listesi

	Adet	Kapasite (Ton)
Atık Alım Tesisi	7 Tank	450 m ³
ADR'li Tanker	1	36 m ³
Terminal Traktör	14	60
Dolu Konteyner İstif Makinası	3	45
Palamar Botu	1	-

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Mehmet Akif Karamehmetoğlu - Mustafa Özlen Atçeken
Adres	Taşköprü Merkez Mah. Yalova-Kocaeli Yolu Cad. No:4/1-2 Çiftlikköy - YALOVA
Telefon / Faks	0226 815 8000
E-posta	mustafa.atceken@yalovaroro.com mehmetakif.karamehmetoglu@yalovaroro.com
Web Adresi	www.yalovaroro.com

YEŞİLOVACIK LİMAN İŞLETMELERİ A.Ş.

medcem
PORT

Liman Özellikleri

İşletmeci	Yeşilovacık Liman İşletmeleri A.Ş.
Koordinatlar	36.10747 K - 33.39042 D
Elleçlenen Yük	Dökme Yük, Genel Kargo
Elleçleme Kapasitesi (Ton/yıl)	12.000.000
Toplam Liman Sahası	57.000 m ²
Çimento / Klinker Silo	58.000 t / 50.000 t
Kapalı Depo	6.000 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	772 m
Maksimum Draft	21m

Ekipman Listesi

Ekipman Listesi	Adet	Kapasite (Ton)
Liebherr LPS 420	1	124 ton
BEDESCHI Shiploader	3	1.300 t/s
ARTEK Shiploader	1	500 t/s

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Seçkin Karaca
Adres	Atatürk Mah.Ertuğrul Gazi Sk. Metropol İst. St .C2 Bl. Ap.2a/28, Ataşehir - İSTANBUL
Telefon / Faks	0324 747 51 10/ 0324 747 51 90
E-posta	medcemport@medcem.com.tr
Web Adresi	www.medcemport.com.tr

YEŞİLYURT LİMAN

Liman Özellikleri

İşletmeci	Yeşilyurt Demir Çelik End. ve Liman İşl. A.Ş.
Koordinatlar	45° 15' 14" K - 36° 26' 66" D
Elleçlenen Yük	Dökme Yük, Genel Kargo
Elleçleme Kapasitesi	
- Kuru Yük, Genel Yük (Ton/yıl)	8.000.000
Toplam Liman Sahası	210.000 m ²
Depolama Sahası	115.000 m ²
Kapalı Ambar	33.000 m ²
Gümrüklü Açık Alan	27.000 m ²
Otomobil-Kamyon Park Alanı	2.000 m ²
Gümrüksüz Alan	100.000 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	950
Maksimum Draft	20

Ekipman Listesi

Ekipman Listesi	Adet	Kapasite (Ton)
Mobil Vinç	13	15-180 Ton
Forklift	7	5-17 Ton
Eskavatör	6	130-240 HP
Loder	15	80-270 HP
Damperli Kamyon	21	25-150 Ton

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Salih Cengiz, Liman İşletme Müdürü
Adres	Organize Sanayi Bölgesi Kutlukent - SAMSUN
Telefon / Faks	0362 266 43 55/ 0362 266 55 62
E-posta	salihcengiz@yesilyurtliman.com
Web Adresi	www.yesilyurtliman.com

YILDIZ ENTEĞRE PORT

YILDIZENTEĞRE

Liman Özellikleri

İşletmeci	Yıldız Entegre Ağaç San. Tic. A.Ş.
Koordinatlar	40° 43,071 K - 029° 53,423 D
Elleçlenen Yük	Dökme Yük, Genel Kargo Yük, Sıvı Yük
Elleçleme Kapasitesi	
Dökme Katı ve Genel Yük (Ton/yıl)	1.000.000
Dökme Sıvı Yük (Ton/yıl)	200.000
Toplam Liman Sahası (Gümrüklü)	9.721 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	275 m
Maksimum Draft	18,50 m

Ekipman Listesi

Ekipman Listesi	Adet	Kapasite (Ton)
Sennebogen 6200	1	64
Liebherr LHM 500	1	140
Liebherr LH 40	1	5
Atlas 350 TM	1	6
Sennebogen 835 M Lastikli	1	8
Sennebogen 835 D Paletli	1	8
Sennebogen 835 R Paletli	1	8
Volvo L 120 Loder	1	
Volvo L 150 Loder	1	
Kalmar DCD 320 - 12 Forklift	1	32
TCM Forklift	1	10
Hyster Forklift	1	5

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	R. Emre Yazıcı - M. Yasin Uygun
Adres	Sepetlipınar Mah. Yavuz Özer Cad. No:19 41275 Başiskele - KOCAELİ
Telefon / Faks	0262 280 79 01 - 0262 280 79 03
E-posta	emre.yazici@yildizentegre.com.tr mahmut.uygun@yildizentegre.com.tr
Web Adresi	www.yildizentegre.com

YILPORT GEBZE

Liman Özellikleri

İşletmeci	YILPORT Gebze Konteyner Terminali ve Liman İşletmeleri A.Ş.
Koordinatlar	40° 46' 3.76" K - 29° 31' 57.02" D
Elleçlenen Yük	Konteyner, Genel Yük, Kuru Dökme Yük
Elleçleme Kapasitesi	
- Konteyner (TEU/yıl)	1.000.000
- Genel Yük (Ton/yıl)	5.000.000
- Sıvı Yük (Ton/yıl)	
Toplam Liman Sahası	345.000 m ²
Kapalı Ambar	1.000 m ² Gümrüklü sundurmalı alan 2.000 m ² Gümrüksüz Depo
Genel Antrepo	4.400 m ² Açık 2500 m ² Kapalı Antrepo Alanı
Gümrüklü Açık Alan	237.000 m ²
Gümrüksüz Açık Depo Alanı	95.000 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	1.455 m
Maksimum Draft	30 m

Ekipman Listesi

Ekipman Listesi	Adet	Kapasite (Ton)
STS	8	70
RTG	31	41
REACH STACKER	7	45
EMPTY HANDLER	3	8

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Remzi Cem Göktaş - Okan Özay
Adres	Dilovası Organize Sanayi Bölgesi 1.Kısım Göksu Cd. No:18 Dilovası 41455 - KOCAELİ
Telefon / Faks	0262 679 76 00
E-posta	rcem.goktas@yilport.com - okan.ozay@yilport.com
Web Adresi	www.yilport.com

YILPORT KÖRFEZ

Liman Özellikleri

İşletmeci	Rota Liman Hizmetleri Sanayi A.Ş.
Koordinatlar	40° 46' 16" K - 29° 43' 23" D
Elleçlenen Yük	Genel Kargo, Dökme Yük
Elleçleme Kapasitesi (Ton/yıl)	4.000.000
Toplam Liman Sahası	120.000 m ²
Gümrüklü Kapalı Alan	22.575 m ²
Gümrüklü Açık Alan	27.150 m ²
Gümrüksüz Açık Alan	25.962 m ²
Gümrüksüz Kapalı Alan	8.672 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	745 m
Maksimum Draft	18 m

Ekipman Listesi

	Adet		Adet
Linde Forklift (2,3,5,6 Ton)	15	Volvo L120 Loader	1
Clark Forklift (13,5 Ton)	1	Caterpillar 307 Excavator	2
Kalmar Forklift (20 Ton)	1	Caterpillar D4 Dozer	1
Bobcat Telehandler	1	Siwertell Halmstad Unloader (600 Ton/Saat)	1
Caterpillar 908 Loader	1	Siwertell Mega Unloader (400 Ton/Saat)	1
Caterpillar 914 Loader	1	Siwertell 10.000 S Unloader (350 Ton/Saat)	1
Caterpillar 930 Loader	2	Liebherr CBG Crane (30 M/30 Ton)	1
Volvo L110 Loader	1		

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	Remzi Cem Göktaş - Serhat Yiğenli
Adres	Atalar Mah. Sahil Cd. Liman Mevkii Rota Limanı 41740 Körfez - KOCAELİ
Telefon / Faks	0 (262) 528 10 07 - 0 (262) 528 6199
E-posta	rcem.goktas@yilport.com - serhat.yigenli@yilport.com
Web Adresi	www.yilport.com

ZEYPORT ZEYTİNBURNU LİMAN İŞLETMELERİ

Liman Özellikleri

İşletmeci	Zeyport Zeytinburnu Liman İşlet. San. ve Tic. A.Ş.
Koordinatlar	40° 58,8' K - 028° 53,9' D
Elleçlenen Yük	Feribot/Yolcu, Ro-Ro, Genel Kargo
Elleçleme Kapasitesi	180 TIR/Gün (Ro-Ro Taşımacılığı)
Araç (Araç/yıl)	65.700/Yıl
Toplam Liman Sahası	43.510 m ²
Depolama Sahası	1.441 m ²
Kapalı Ambar	767 m ²
Genel Antrepo (geçici depo)	1.441 m ²
Gümrüklü Alan	27.000 m ²

Rıhtım - İskele Özellikleri

Uzunluk	Her biri 112 m uzunluğunda 5 ad. Parmak iskele (Kapasite 10 gemi) 5 ad Ro-Ro rampası
Maksimum Draft	Maks. 7,00 m - Safe Berth: 6,00 m.

Ekipmanlar

Mobil Vinç	1	15 ton
Forklift	1	3 m/t
Forklift	2	5 m/t

İletişim Bilgileri

İlgili Kişiler	H. Muzaffer Ermiş, Recep Düzgüt
Adres	Sahil Kennedy Caddesi, Liman Sokak Zeytinburnu - İSTANBUL
Telefon / Faks	0212 679 90 01 - 0212 679 90 00
E-posta	operation@zeyport.net
Web Adresi	www.zeyport.net

KAYNAKÇA

KAYNAKÇA

AEP Maritime Cybersecurity White Paper

AFAD (2017) “Türkiye’de Afet Yönetimi ve Doğa Kaynaklı Afet İstatistikleri”, 68 sf.

Akyıldız, H., & Gökozan, H. (2020). A conceptual model of port cybersecurity and threats: Knowledge and understanding. Journal of Traffic and Transportation Engineering (English Edition)

Alberts A. J.; (2006), Common Elements of Risk, Acquisition Support Program, Technical Research sponsored by the U.S. Department of Defense, ss 4-13.

Al-Mhiqani, M. N., Anbar, M., Alzain, M. A., & Abdullah, R. (2024). Maritime cyber security. ResearchGate.

Arslan, O., & Arslan, C. (2021). Impact of Spoofing of Navigation Systems on Maritime Situational Awareness. ResearchGate

Atlantic Council. (2021). Rising Maritime Cyber Threats: A Call for Operational Collaboration. Washington, DC: Atlantic Council.

Aytaç, S. (2011). “İş Kazalarını Önlemede Güvenlik Kültürünün Önemi” Türkmetal Dergisi, Cilt: 147

BajBai, S., Gupta, J.P. (2005). Site Security for Chemical Process Industries, Journal of Loss Prevention in the Process Industries 18: 301-309

BIMCO, ICS, IUMI, INTERTANKO & INTERCARGO. (2021). Cybersecurity Threat to Ports – Whitepaper. Published May 2021.

Blanchard, B.S.;(1998), System Engineering Management, 3rd Edition, John Wiley & Sons, New York.

Chiba, T., Shinichi A. and Takeshi K., “Research on Method of Human Error Analysis Using 4M4E”, JR East Technical Review, 5, (2005).

CISA – Cybersecurity and Infrastructure Security Agency. (2021). Understanding Vulnerabilities of Positioning, Navigation, and Timing (PNT).

CISA & TSA (2020), Port Facility Cybersecurity Risks Infographic

CISA & TSA (2020), Port Facility Cybersecurity Risks Infographic.

CISO Council. (2021). CISO Handbook. International CyberSecurity Center of Excellence (ICSCSI)

Cimpanu, C. (2018, July 26). COSCO Shipping Lines Hit by Ransomware Attack. BleepingComputer.

CoESS – Confederation of European Security Services. (2023). Manual – Maritime Security Personnel: Recommendations for Training, Qualifications and Working Conditions.

Dryad Global. (2022, June 2). Interview: Mitigating cyber-threats in the maritime industry.

ENISA – European Union Agency for Cybersecurity. (2022). Guidelines – Cyber Risk Management for Ports.

ENISA – European Union Agency for Cybersecurity. (2023, June). Good Practices for Supply Chain Cybersecurity

ENISA, Cyber Risk Management for Ports, 2022.

ENISA. (2022). European Cybersecurity Month 2022 Campaign Report.

European Union. (2023). Directive (EU) 2022/2555 (NIS2 Directive) on measures for a high common level of cybersecurity across the Union.

Europol. (2013). Drug traffickers use hackers to infiltrate port security systems. Europol Newsroom

Hurd, Barry. (2023). Port of Seattle Hacked: Is the Future Compromised? LinkedIn Articles.

IAPH, Cybersecurity Guidelines for Ports, 2021

Ilascu, I. (2018, September 21). Port of Barcelona Suffers Cyberattack. BleepingComputer.

ILO Safety and Health in Dockwork: 1997:6,7

IMO – International Maritime Organization. (2017). Resolution MSC.428(98) – Maritime Cyber Risk Management in Safety Management Systems. Adopted on 16 June 2017

IMO – International Maritime Organization. (2021). MSC-FAL.1/Circ.3/Rev.2 – Guidelines on Maritime Cyber Risk Management. Yayın Tarihi: 14 Mayıs 2021.

IMO (2018), Resolution MSC.428(98) – Maritime Cyber Risk Management in Safety Management Systems.

IMO, MSC-FAL.1/Circ.3/Rev.2, Guidelines on Maritime Cyber Risk Management, 2021

Institution of Engineering and Technology. Good Practice Guide: Cyber Security for Ports and Port Systems, 2020.

İnanır M. (2012) “Limanlarda Sınıf 1 Tip Tehlikeli Yüklerin Elleçlenmesinde Emniyet Yönetimi Uygulamaları” DEÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi

LRQA. (2022). NotPetya ransomware attack on Maersk: Key learnings. Yayın Tarihi: 4 Temmuz 2022.

Maersk. (2017). Maersk statement on the cyber-attack (NotPetya). A.P. Møller – Mærsk.

MarineDeal News. (2016). Denizcilik alanında siber güvenlik.

MarineDeal News. (2021, October 8). Gelişen teknolojinin sinsi düşmanı: Siber saldırılar.

Mierzwicki T. S., 2003. Risk Index for MultiObjective Design Optimization of Naval Ships, Faculty of Virginia Polytechnic Institute and State University, Blacksburg, Virginia.

Moore, M. (2021, September 23). Port of Houston Quells Cyberattack. Infosecurity Magazine.

NATO Maritime Interdiction Operations Training Center (NMIOTC), NMIOTC Journal, Issue 25, 2023

Nurduhan M. (2017). “Liman Tesislerinin Güvenlik Performansının Bulanık Mantık Yöntemiyle Ölçülmesi: Bir Liman Uygulaması” DEÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi

OT Insights Center. (2024). 2024 Threat Report – OT Cyberattacks with Physical Consequences.

OTORIO. (2022). 2022 - 2023 Cyberattacks on Operational Environments.

OTORIO. (2023). Mastering Security for OT Networks: Best Practices and Industrial Use Cases.

Özker, Uğur. (2022). Türkiye’de Kritik Altyapı ve Siber Güvenlik. İstanbul: Konrad-Adenauer-Stiftung Türkiye & EDAM Yayını

Port of San Diego. (2018, September 27). Port of San Diego Experiencing Disruption to Information Technology Systems. Official Statement.

SAFETY4SEA. (2023). Cyber attacks on maritime OT systems increased 900% in last three years. Yayın Tarihi: 5 Ekim 2023.

Sanger, D. E., Perlroth, N., & Bergman, R. (2020, May 18). Israel Hack of Iranian Port Is Latest Salvo in Cyberwar. The New York Times.

Secureframe. (2024). 30+ Risk Management Statistics You Need to Know in 2024.

Siber Güvenlik Kanunu, Kanun No. 7545, Kabul Tarihi: 12/03/2025, Resmi Gazete, Sayı: 32846, Yayımlı Tarihi: 19/03/2025.

Stormshield. (2023). Cybermarétique: A Short History of Cyberattacks Against Ports. Yayın Tarihi: 3 Temmuz 2023.

StormWall. (2023). DDoS Attack Report in APAC 2023.

Stouffer, K., Pillitteri, V., Lightman, S., Abrams, M., & Hahn, A. (2022). Guide to Industrial Control Systems (ICS) Security (NIST SP 800-82 Rev. 3). Gaithersburg, MD: National Institute of Standards and Technology.

T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı. (2023). Ulusal Siber Güvenlik Stratejisi ve Eylem Planı (2024–2028).

Tech Wire Asia. (2023). Why are DDoS attacks increasing in APAC? Yayın Tarihi: 15 Kasım 2023.

Tehlikeli yüklerin elleçlenmesi, nakliyesi ve depolanması kurs eğitim el kitabı, 2012:78

The Loadstar. (2022, February 22). Ransomware attack hits Nhava Sheva container terminal.

The Readable. (2023). Maritime cyber threats: Drug trafficking and supply chain security. Yayın Tarihi: 6 Aralık 2023.

TMMOB EMO. (2024). Kritik Alt Yapılar ve Siber Güvenlik – 2024/1 Haber Bülteni.

Tohumcu, Ö.K. ve Kazan H., (2019). “Uluslararası Gemi ve Liman Tesisi Güvenlik Kodu (ISPS Kod) Çerçevesinde Limanlarda Hazırlanan Diğer Güvenlik Planları ile Liman Tesisi Güvenlik Planının Entegrasyonu”, Kara Harp Okulu Bilim Dergisi, Haziran 2019, 29 (1), 17-64.

Töz, A. C. and Köseoğlu, B., “ Denizcilikte İş Sağlığı Ve İş Emniyeti: Limanlar Üzerine Genel Bir Değerlendirme”, II. Ulusal Liman Kongresi, doi:10.18872/DEU.b.ULK.2015.0015, (2015).

Türkiye Büyük Millet Meclisi. (2025). Siber Güvenlik Kanunu, Kanun No: 7545, Kabul Tarihi: 12.03.2025, RG Tarih: 19.03.2025, Sayı: 32846.

TÜRKLİM. (2024). TÜRKLİM 2024 Sektör Performans ve Dijital Dönüşüm Raporu.

TXOne Networks. (2023). The Crisis of Convergence: OT/ICS Cybersecurity in 2023 – Annual Report

Ulusal Siber Güvenlik Stratejisi ve 2013-2014 Eylem Planı

Verma, Rahul. (2023). SCADA Security: Safeguarding Critical Infrastructure in Industrial Systems. LinkedIn Articles.

Verve Industrial. (2021). Network Segmentation in OT Environments: Why It's Essential for ICS Security.

Wang, J. (1998). A review of design for safety methodology for large marine and offshore engineering systems. Proceedings of the Institution of Mechanical Engineers, Part E: Journal of Process Mechanical Engineering, 212(4), 251-261

Zorba, Y. Kişi, H. (2009). “Uluslararası Deniz Ticaretinde Tehlikeli Yüklere İlişkin Emniyet Yönetimi ve Türk Limanları Üzerine Uygulama” DEÜ Denizcilik Dergisi, Cilt:1, Sayı: 1.

Web Siteleri

<http://www.tuik.gov.tr/>

<https://alphaliner.axsmarine.com/PublicTop100/>

<https://porteconomicsmanagement.org/>

<https://unctad.org/publication/review-maritime-transport-2024>

<https://unctadstat.unctad.org/wds/TableViewer/tableView.aspx?ReportId=92>

<https://www.clarksons.net/n/#/portal>

<https://www.drewry.co.uk/>

<https://www.imf.org/en/Home>

<https://www.sea-intelligence.com/press-room/307-2024-schedule-reliability-largely-within-50-55>

<https://www.wto.org/>

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1.1	IMF'nin küresel ekonomik gelişim öngörülleri	14
Şekil 1.2	Mal ve hizmet ticaretinde yıllar bazında gelişim oranları	18
Şekil 1.3	Ticareti yapılan malların toplam fiyatında yıllık ve üç aylık büyüme	18
Şekil 1.4	Küresel birincil emtia fiyatları, Ocak 2019-Ağustos 2024	19
Şekil 1.5	Küresel ticaretin değişen yüzü	20
Şekil 1.6	Bölgeler bazında mal ihracat ve ithalatı	21
Şekil 1.7	Ürün bazında yıllık mal ticareti büyüme oranları	24
Şekil 1.8	Ticari hizmetlerde dünya ticaretindeki büyüme	25
Şekil 1.9	Ticari hizmetler ticaretinde önemli ülkeler ve sektörlerdeki gelişim	26
Şekil 2.1	Panama ve Süveyş kanallarında geçişlerin ve navlunun gelişimi	38
Şekil 2.2	Uluslararası deniz ticareti ve dünya GSYİH'nın gelişimi	41
Şekil 2.3	2023 yılında denizyolu ile taşınan yük gruplarının pay dağılımı	42
Şekil 2.4	Yıllık dünya filo büyümesindeki eğilimler	43
Şekil 2.5	Toplam DWT'nin yüzde payı	44
Şekil 2.6	Konteyner taşımacılığının yeni ittifakları	49
Şekil 2.7	Yıllar ve aylar bazında gemi sefer planlarının küresel güvenilirlik oranı	52
Şekil 2.8	Yıllar ve aylar bazında dünya limanlarında gerçekleşen geç gemi uğraklarının ortalama gün sayısı	52
Şekil 2.9	Küresel konteyner ticareti	58
Şekil 2.10	Kruvaziyer yolcuların bölgesel dağılımı	61
Şekil 2.11	Kruvaziyer ile seyahat eden yolcuların bölgesel dağılımı	62
Şekil 2.12	Drewry konteyner elleçleme projeksiyonu	65
Şekil 2.13	Gemi tiplerine göre liman zamanları	69
Şekil 2.14	Gemi türlerine göre ortalama liman zamanları	70
Şekil 2.15	Konteyner gemilerinin limanlarda ortalama bekleme zamanları	70
Şekil 2.16	Liman Bağlantı İndeksinde Türkiye Liman Bölgeleri	73
Şekil 3.1	Türkiye kıyılarında faaliyet gösteren TÜRK LİM üyesi limanlar	77
Şekil 3.2	On yıllık dönemde limanlarımızda elleçlenen yük miktarı	77
Şekil 3.3	1,5 ve 10 yıllık dönemde elleçlenen yükteki artış oranları	78
Şekil 3.4	Limanlarımızda elleçlenen yükün rejimlerine göre dağılımı	78
Şekil 3.5	Limanlarımızda elleçlenen yükün rejimlerine göre gelişimi	80
Şekil 3.6	Limanlarımızda elleçlenen yüklerin rejimlerine göre gelişim oranları	81
Şekil 3.7	Limanlarımızda elleçlenen yüklerin bir önceki yıla göre değişimi	81
Şekil 3.8	Limanlarımızda elleçlenen yükün on yıllık büyüme hızı	82

Şekil 3.9	Limanlarımızdaki yük dağılımı	82
Şekil 3.10	2020-2024 yıllarında yük gelişimi	83
Şekil 3.11	Bölgeler bazında yük elleçleme oranları	86
Şekil 3.12	Bölgeler itibarı ile elleçlenen yükün oransal dağılımı	88
Şekil 3.13	Liman alt bölgeleri	89
Şekil 3.14	Alt bölgeler itibarı ile limanlarımızda elleçlenen yükün oransal dağılımı	91
Şekil 3.15	Kuru dökme yük ve genel kargo elleçleme izni olan TÜRKLİM üyesi limanlarımız	92
Şekil 3.16	Bölgeler itibarı ile genel kargo (+kuru dökme) yüklerinin değişimi	94
Şekil 3.17	Bölgeler itibarı ile genel kargo (+kuru dökme) yüklerinin oransal dağılımı	94
Şekil 3.18	Konteyner elleçleme izni olan TÜRKLİM üyesi limanlarımız	96
Şekil 3.19	Bölgeler itibarı ile konteyner elleçleme oranları	96
Şekil 3.20	Bölgelerin toplam konteyner elleçlemesi içindeki payı	98
Şekil 3.21	Türk limanlarında konteyner elleçlemelerinin gelişimi	98
Şekil 3.22	Sıvı yük elleçleme izni olan TÜRKLİM üyesi limanlarımız	106
Şekil 3.23	Tekerlekli yük elleçleme izni olan TÜRKLİM üyesi limanlarımız	112
Şekil 3.24	Ro-Ro taşımalarımız (Araç)	114
Şekil 3.25	Ro-Ro taşımacılığı yapılan yurtdışı limanların payları	114
Şekil 3.26	Kabotaj hattında taşınan araç sayısındaki değişim	117
Şekil 3.27	Yolcu elleçleme izni olan TÜRKLİM üyesi limanlarımız	121
Şekil 3.28	Kruvaziyer gemi ve yolcu sayısındaki değişim	122
Şekil 3.29	Kabotaj hattında taşınan yolcu sayısındaki değişim	123
Şekil 4.1	Genel güvenlik yönetimi	148

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1.1	IMF'nin 2024-2026 Dönemi Küresel Büyüme Tahminleri	16
Tablo 1.2	Dünya mal ticareti hacminin yıllık oransal değişimi	22
Tablo 1.3	Türkiye'nin GSYİH Gelişimi	29
Tablo 1.4	2015-2024 Yılları Arasında Gerçekleşen Dış Ticaret Verileri	29
Tablo 1.5	En Çok Dış Ticaret Yapılan 20 Ülke	30
Tablo 1.6	Dış Ticaretimizde İlk 10 Sırada yer alan İllerimiz	32
Tablo 1.7	Dış Ticaretimizdeki İlk 10 Fasıllar	32
Tablo 1.8	Taşıma Şekillerine Göre İhracat	33
Tablo 1.9	Taşıma Şekillerine Göre İthalat	34
Tablo 1.10	Dış Ticarete Taşıma Türlerine ve Rejimlere Göre Bedel Payları	34
Tablo 1.11	Dış Ticarete Taşıma Türlerine ve Rejimlere Göre Tonaj Payları	34
Tablo 2.1	Uluslararası deniz ticareti gelişim tahmini	40
Tablo 2.2	Yük grupları bazında dünya deniz taşımacılığı gelişimi	42
Tablo 2.3	Gemi tiplerine göre dünya filosu	43
Tablo 2.4	Dünya filosu bayrak sicili	46
Tablo 2.5	İlk 25 ülke filo istatistiği	47
Tablo 2.6	Türk ve yabancı konteyner hat operatörleri ilk 10	48
Tablo 2.7	Gemi tipleri ve inşa ülkelerine göre yeni gemi inşa teslimleri	53
Tablo 2.8	Hurdaya ayrılması için satılan gemiler ve söküm ülkeleri	54
Tablo 2.9	Majör ve Minör dökme yüklerdeki gelişim	54
Tablo 2.10	Majör dökme yüklerdeki gelişim	55
Tablo 2.11	Minör dökme yükler	56
Tablo 2.12	Rotalar bazında konteyner taşıma payları	58
Tablo 2.13	Ana ticaret rotalarındaki yük akışı	59
Tablo 2.14	Tanker taşımacılığı	60
Tablo 2.15	Elleçlenen yük miktarına göre dünyada ilk 10 liman	64
Tablo 2.16	Bölgelere göre dünya konteyner limanları elleçleme verileri	65
Tablo 2.17	En fazla konteyner elleçleyen limanlar	66
Tablo 2.18	Küresel terminal operatörlerinin iş hacmi tablosu	67
Tablo 2.19	Avrupa'da en fazla konteyner elleçleyen 15 liman	68
Tablo 2.20	Karadeniz ülkelerindeki konteyner elleçlemesi gelişimi	68
Tablo 2.21	Türkiye'deki önemli limanların LSCI değerleri	73

Tablo 3.1	Limanlarımızda elleçlenen yükün rejimlere göre dağılımı	80
Tablo 3.2	Yük tiplerine göre yükleme/boşaltma	83
Tablo 3.3	Limanlarımızda elleçlenen yükün tiplerine göre yük dağılımı	84
Tablo 3.4	Limanlarımızda en yüksek oranda elleçlenen yük grupları	84
Tablo 3.5	Limanlarımızda elleçlenen yükün bir önceki yıla oranla değişimi	85
Tablo 3.6	Liman başkanlıkları yük sıralaması	86
Tablo 3.8	Alt bölgeler itibarı ile terminal sayısı	89
Tablo 3.9	Alt bölgeler itibarı ile sıvı dökme yük terminal sayısı	90
Tablo 3.10	Alt bölgeler itibarı ile limanlarımızda elleçlenen yük miktarı	90
Tablo 3.11	Limanlarımızda elleçlenen yükün ülkeler bazında dağılımı	91
Tablo 3.12	Ülkeler bazında limanlarımızda elleçlenen yükün beş yıllık gelişimi	92
Tablo 3.13	Kuru dökme yük ve genel kargo elleçleyen limanlarımız	95
Tablo 3.14	Türkiye’de konteyner elleçleyen limanlardaki yük gelişimi	99
Tablo 3.15	Transit konteyner elleçlemeleri	100
Tablo 3.16	Yıllar itibarı ile sıvı dökme yükün gelişimi	106
Tablo 3.17	Petrol ürünleri elleçleyen TÜRKLİM üyesi limanlar	108
Tablo 3.18	Sıvı kimyasal yük elleçleyen TÜRKLİM üyesi limanlar	108
Tablo 3.19	Diğer sıvı dökme yük elleçleyen TÜRKLİM üyesi limanlar	109
Tablo 3.20	Yurtdışı düzenli hatlar bazında Ro-Ro istatistikleri	115
Tablo 3.21	Limanlarımızda gerçekleşen yurtdışı bağlantılı araç elleçlemeleri	116
Tablo 3.22	Liman bazında araç ithalat ve ihracat rakamları	117
Tablo 3.23	Kabotaj hattında taşınan araç sayısı	117
Tablo 3.24	Liman Başkanlıklarımız bazında yolcu gemisi ve yolcu sayıları	122
Tablo 3.25	TÜRKLİM üyesi limanları yolcu elleçlemesi	123
Tablo 3.26	Kabotaj hatlarında yolcu taşıma istatistikleri	123
Tablo 4.1	İş kazası nedenleri ve önleme yöntemleri	135
Tablo 4.2	Liman operasyonlarında tehlikeler ve olası kazalar	136

POWER OF THE SEA

YALOVA
TERSANELER BÖLGESİNDE
HİZMETİNİZDEYİZ

SEAPOW
ÜRETİM AR-GE
İNOVASYON TESİSİ

SEAPOW VARIABLE FREQUENCY DRIVE (VFD)

SEAPOW ELECTRICAL SYSTEM

seapower_electrical.systems

seapower.com.tr

SEAPOW ELEKTRİK SİSTEMLERİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

Fabrika: Hersek Mahallesi Halil İnalıcık 4. Sok. No:5 Altınova - Yalova - TÜRKİYE T: +90 (226) 531 07 32

Merkez: Aydıntepe Mahallesi Sahil Bulvarı No:191/39 Tuzla - İstanbul - TÜRKİYE T: +90 (216) 494 62 07

www.seapower.com.tr

info@seapower.com.tr

**Merdivenköy Mah. Nur Sok. Business İstanbul Sitesi
A Blok D: 1101 34732, Kadıköy - İstanbul - Türkiye**

T: +90(216) 455 7102 - 03   F: +90(216) 455 65 02

www.turklim.org